Nicuță Tănase

FĂRĂ ÎNGER PĂZITOR

editura albatros

NICUŢĂ TĂNASE
FĂRĂ ÎNGER PĂZITOR
sau
CUM AM AJUNS SCRIITOR

Așadar, binevoiţi a afla că am apărut pe această lume în ziua de 12 august 1924, orele 6,43 minute și 19 secunde. Garantez exactitatea, pentru faptul că tata, pe acea vreme, era proprietarul unui ceas de buzunar „Paul Garnier” (îl cumpărase de ocazie de la un hamal de lux, unul Paraschiv care purta întotdeauna vată în urechi). Ceasul era potrivit după cel de la Gara de Nord pe care tata o „deservea” ca birjar și, cum zic, în ziua aia și-l uitase acasă.

Cum am deschis ochii, m-am uitat la ceas și credeţi-mă, mi-a întins mâna o dihanie cu aripi. Jur că până atunci nu mai văzusem o astfel de arătare, așa că m-am speriat și am început să plâng.

— Mă cheamă Mitică! a zis arătarea. Nu mai plânge!

Eu, neștiind ce înseamnă acel „Mitică”, am continuat să plâng și, încăpăţânat, nu m-am lăsat deloc.

— Nu mai plânge, dragul meu! Nu te speria de mine. Sunt îngerul tău păzitor. Mitică mă cheamă.

Cum am aflat despre ce este vorba, m-am liniștit.

După ce l-am studiat așa cum se „studiază” un înger păzitor, i-am zis:

— Dragă Mitică, m-aș recomanda și eu, dar, crede-mă, încă nu-mi cunosc numele. Nici măcar pe al tatălui. Ba mai mult, pe tata încă nu l-am văzut la faţă. Ia arată-mi-l și mie, care e tata?

Îngerul meu păzitor a început să râdă. L-am întrebat de ce râde cu atâta poftă și el mi-a zis:

— Ești naiv. În situaţii ca astea n-au voie să asiste bărbaţii.

De unde era să știu eu treaba asta? I-am întrebat totuși:

— Dar tu? Ai spus că te cheamă Mitică. Mitică nu este nume de bărbat? Mie așa îmi sună la ureche.

— Cu mine e altceva. Eu nu sunt văzut absolut de nimeni în afară de tine. Peste puţină vreme nici tu n-o să mă mai vezi. Dar o să colaborăm. Sunt trimisul celui de sus.

Mi-a venit inima la loc. L-am întrebat:

— Un fel de ambasador, nu?

— Vezi că știi? Și Mitică a început să cânte pentru el, dar aproape de mine, cântecul:

„Și de-al naibii ce era
Nici în troacă nu ședea”.

Mă simt dator cu o explicaţie. Sunt sigur că specialiștii în infantilitate îmi vor imputa: copilul ăsta abia a apărut pe lume și aude, vede… cunoaşte ceasul și încă un ceas „Paul Garnier”, ba chiar și dialoghează cu îngerul lui păzitor. E prea de tot! Prea taie ăsta la piroane! E neve rosimil! E verosimil, dragi specialişti în infantilitate.

Povestea asta mi s-a întâmplat chiar mie. Cel de sus a vrut să facă o experienţă cu mine. Și dacă a vrut cel de sus mai încape vreo tocmeală? Deci să continuăm!

După ce l-am lăsat să-și termine frumosul lui cântec, l-am întrebat:

— Ascultă, Mitică, vrei să-mi spui cine sunt femeile astea care stau în jurul maică-mii?

A dat el din umeri că nu știe, dar nu l-am lăsat. Am insistat. Atunci mi-a zis:

— Nu știu. Eu trebuia să vin cu câteva zile înaintea ta în documentare, să mă familiarizez cu locurile astea.

Am avut niște treburi. Acum am picat și eu… Bătrâna aia cu nasul mâncat de nu știu ce boală am aflat că se numește Fârla și e moașă de ocazie.

L-am privit pe îngerul meu păzitor drept în ochi și i-am zis:

— Ascultă, Mitică, de ce mama m-a născut asistată de o moașă de ocazie și nu într-un spital sau într-o casă de nașteri?

— Știi ce, te rog să nu-mi pui întrebări provocatoare, că de la mine nu scoţi nimic. Mai bine culcă-te!

— N-am chef! Dacă ești obosit, culcă-te tu. Eu vreau să fac o călătorie în acest interior. Apropo, aia se cheamă masă?

S-a uitat în direcţia în care mă uitam și eu și a zis plictisit:

— Da. Este masă, că doar n-o fi capră.

— De ce are un picior mai scurt? De ce e făcută din scândură negeluită și în loc de faţă de masă are pe ea un ziar?

— Nu știu.

— Pe cuvântul tău de onoare că nu știi?

— Termină!

Credeţi cumva că am terminat așa cum ar fi dorit simpaticul meu înger păzitor? Cum o să termin?

— Fii drăguţ, dragul meu Mitică, și deschide ușa de la dulapul ăla. E de haine, nu?

Am alergat cu privirile prin dulap și l-am întrebat:

— De ce e gol?

— Termină!

Și Mitică a lăsat privirile în jos. Le-am lăsat și eu și am descoperit că în loc de parchet sau dușumea, era pământ. Înainte de a mă naște, mama mea spoise și lipise cu pământ și balegă pe jos. Era curat în casă, dar era și o sărăcie lucie. L-am întrebat:

— Dar aripile tale, Mitică dragă, de ce sunt atât de jerpelite?

Mitică a dat și el o raită cu privirile prin încăpere și după ce a oftat de vreo trei ori, a început:

— Eu pe tine ar trebui să te urăsc, nici să nu mă uit la tine… Dar îmi dau seama că n-ai nicio vină. Dacă nu erai tu, era altul. Da, da, ar trebui să te urăsc.

M-am uitat la faţa lui chinuită de cine știe ce fel de necazuri și l-am întrebat:

— Pentru ce?

— Eu până acum am fost înger păzitor de mâna întâi.

La case mari. Cel pe care l-am deservit" până acum, nu de mult făcea parte din lumea bună… Am fost retro gradat.

Bietul de el! Iar mi se făcuse milă.

— De ce? De ce ai fost retrogradat?

— Chestii mari. O să stăm împreună o viaţă de om.

Am să-ţi vorbesc. Pe cuvântul meu că am să-ţi povestesc cum a fost. Dar acum… Acum trebuie neapărat să te culci.

— În ruptul capului nu mă culc.

— Află că atitudinea ta nu-mi place deloc. Noi trebuie să colaborăm. Adică ce să colaborăm? Trebuie să asculţi de mine. Crede-mă! Nu fi rău. Avem și noi controale! Dacă vine cineva și vede că stau de vorbă cu tine în loc să te culc? Tu trebuie să dormi.

Eu să mă culc? Și-a și găsit Mitică omul pe care să-l joace cum vrea el. I-am zis, răstit:

— Vreau să-l văd pe tata!

Supărat, Mitică a scrâșnit din măsele cât a putut el de tare, a ridicat privirile în tavan și a început:

— Doamne, rău m-ai pedepsit! Ce-ai avut cu mine?

Of, pe ce mâini m-ai dat!

Și Mitică s-a mai văicărit el ce s-a mai văicărit, s-a mai uitat în sus ca găina când bea apă, a mai zis ceva și nu știu dacă stăpânul lui l-a auzit, dacă i-a trasat vreo sarcină, știu însă că Mitică mi-a spus:

— Ei bine, culcă-te! Eu mă duc să-l aduc pe taică-tu.

— Știi unde-l găsești? l-am întrebat eu.

— Cum să nu știu? Cu îngerul păzitor al tatălui tău am fost la niște cursuri.

— Dar nu mă duci cu vorba? Nu mă păcălești?

Mitică a avut obraz. Nici n-am aţipit bine și m-am pomenit luat în braţe de tata. M-a scuturat puţin. S-a uitat la mine ca la o pictură pe sticlă și mi-a făcut și cu ochiul. L-am auzit:

— Tu mai lipseai de pe lumea asta. O gură în plus de hrănit. Totuși, fii binevenit. O coajă de pâine s-o găsi și pentru tine, măi gălbează. Bravo, măi băiatule!

Până la botezul meu, vă spun pe cuvânt de cinste că nu s-au mai petrecut evenimente demne de consemnat în afară de adâncirea conflictului dintre mine și Mitică.

Probabil că cel de sus, vrând să-l pedepsească pe îngerul meu păzitor care a păcătuit (cu ce anume a păcătuit încă n-am aflat), m-a înzestrat pe mine cu un spirit

prea dezvoltat de contrazicere, de încăpăţânare. Așa că am început să-i fac zile fripte lui Mitică. De ce cutare lucru e așa și nu invers? De ce așa? De ce pe dincolo? A răbdat el până în ziua botezului și-n acea zi a pus la cale un aşa sinat. Se pricep unii îngeri păzitori și la din astea, nu vă faceţi probleme în privinţa lor. Ca să scape de mine, a aranjat cu părintele Constantin de la biserica Buna vestire, căruia îi cam plăcea să tragă la măsea, a aranjat, cum spun, să mă omoare. Cum? Ascultaţi! Cum este obiceiul la noi, într-o duminică dimineaţă am fost dus la biserică. Preotul a bolborosit ceva de neînţeles pentru că era băut, apoi m-a luat în braţe și m-a cufundat în caza nul cu apă sfinţită. Am scos un urlet îngrozitor. Am strigat după paznicul meu Mitică, dar n-am mai auzit nimic.

Cazanul în care am fost scufundat era cu apă fiartă. În afară de mine, nimeni pe lumea asta nu știe ce înseamnă să fii botezat în apă fiartă. Numai când mă gândesc prin ce am trecut, mă cuprinde groaza. Am simţit o moleșeală, am simţit cum se desprinde sufletul de trup, apoi ușurat de greutatea trupului m-am pomenit zburând. Și am zburat; și am zburat așa, vreme de nu știu câte zile și nopţi.

Cât am făcut până în sala de triere a sufletelor nu pot să-mi dau seama, oricât mi-aș bate eu capul. Esenţial este că am ajuns și în această sală. M-am așezat la coadă, mi-am luat bon de ordine și, așteptând, meditam asupra celor văzute în scurta mea vizită pe pământ. Așteptam judecata de apoi, gândindu-mă la moașa aia a mea cârnă, cu nasul mâncat de cine știe ce boală, gândindu-mă și la dulapul gol, la masa aia şchioapă cu ziar pe ea în loc de faţă de masă, la mirosul de balegă, la toată sărăcia din casa părinţilor mei.

Spre fericirea sau nefericirea mea, cel de sus avea programată în acea zi o inspecţie în sala de așteptare.

Era o curăţenie de zile mari. Pentru a evita aglomerările la ghișeele de eliberat bonuri de ordine, responsabilul sălii mai deschisese două ghișeuri. Era în sală un miros plăcut. Plutea în aer o mireasmă de smirnă și tămâie.

Când a intrat atotputernicul, s-a făcut o liniște de cavou.

N-am să uit multă vreme barba lui albă care semăna cu a lui Hemingway, aureola lui, dubla lui aureolă, privirea lui caldă, mai caldă decât apa în care fusesem botezat.

Noi ne-am ridicat în picioare. Cel de sus ne-a trecut în revistă. A trecut de la unul la altul. Când a dat cu ochii de mine, a încruntat sprâncenele și cu o voce care prevestea furtună, m-a luat în primire:

— Ce-i cu tine aici?

Ce părere aveţi? Dumnealui care le știe pe toate nu știa ce era cu mine acolo. Îl întreb eu:

— Cum, ce-i? Dumneata ce părere ai?

— Am întrebat ce e cu tine aici! Ce te uiţi la mine ca viţelul la poarta nouă? Nu te mai uita, mă, așa la mine!

Mă uitam la el cam urât, pentru că mă jignise. Am ţi pat la el:

— Te rog să nu mă faci viţel. Nu permit nimănui să mă insulte. Ce înseamnă asta? Te rog să-ţi retragi cuvintele.

Cel de sus a început să mestece nervos gumă ori mai știu eu ce a început să mestece. A făcut un pas spre mine și s-a răstit;

— Tu știi cine sunt eu? Sunt mare!

Știam și eu că e mare, că este atotfăcător, dar ce mai aveam de pierdut?

— Și? Și ce dacă ești mare?

Toate privirile sufletelor erau îndreptate asupra mea.

Cel de sus m-a prins de gât și m-a scos afară din flanc. M-a întrebat:

— Unde-i Mitică?

— Ce mă-ntrebi pe mine? Să am eu grijă de îngerii dumitale? Angajează-ţi paznici!

A început să mestece și mai nervos gumă ori ce mes teca, a mai făcut un pas spre mine și mi-a zis:

— Din ce aluat te-am făcut eu pe tine?

Să mă albăstresc pe loc, broască ţestoasă să ajung, dacă nu am început să râd. Am râs și i-am zis:

— Dumneata m-ai făcut? Mama! S-a chinuit săraca!

N-a avut parte nici măcar de un spital sau de o casă de nașteri.

Prins la înghesuială, n-a mai avut replică să iasă din încurcătură. M-a întrebat:

— Unde-i Mitică?

Alta acum! De unde să știu eu unde este Mitică?

— Nu mă interesează unde este Mitică al dumitale.

A zis: „Să vină Mitică!” și a venit Mitică. L-a luat cel de sus în primire. Prima dată l-a întrebat:

— Ce-i cu ăsta aici?

Bineînţeles că „ăsta” eram eu și nicidecum altul.

Mitică al meu, cu puţină teamă și puţină slugărnicie în glas, a zis:

— A scăpat din mâna preotului și s-a înecat.

Aţi știut până acum că și îngerii păzitori se pricep la minciuni? L-aţi auzit? „A scăpat din mâna preotului și s-a înecat. Am strigat la el:

— Mitică, nu ţi-e rușine? De ce minţi, Mitică?

Doamne, apa în care am fost vârât era fiartă. Mi-a opărit trupul.

Credeam că cel de sus o să facă niște culcări cu Mitică, am crezut c-o să-l pedepsească rău de tot, când colo, l-a luat de urechi și l-a întrebat:

— De ce-ai făcut asta?

Mitică a împreunat mâinile a smerenie, a rugăciune.

— Doamne, pe tine nu pot să te mint. Dar ăsta nu e om. E fiară. Știi cât m-a chinuit cu întrebări provocatoare? „De ce-i dulapul gol, de ce în casa lor este pământ pe jos, de ce masa are un picior mai scurt, de ce părinţii lui se învelesc cu pătură și nu cu plapumă… M-a omorât cu întrebările. Și pe urmă, să fiu sincer, nici mie nu prea mi-a plăcut atmosfera din mahalaua aia. Toţi sunt posomorâţi, puși pe harţă, pe răzvrătire.

— Ajunge! a ţipat cel de sus la el.

Făcu un semn spre unul din aghiotanţii lui, un sfânt tare frumos, cu barbă neagră

și ochi albaștri. Acesta luă poziţie de drepţi.

— Poruncește, Doamne!

— Pentru plebe ce îngeri păzitori mai avem disponibili? Pe ăsta — și cel de sus arătă spre mine — pe ăsta îl trimitem înapoi pe pământ. Vreau să văd în ce ape se scaldă.

— Nu mă mai duc pe pământ! am zis eu.

— Gura!

S-a întors iar spre aghiotant și a grăit:

— Îi dai un alt înger păzitor, dar unul mai serios.

Pe Mitică îl pui sub observaţie. Cum a îndrăznit el să se amestece în afacerile mele? auzi la el: „Nu mi-a plăcut atmosfera din mahalaua aia”. Să dea aripile în primire… Imediat!

Aghiotantul cu barbă neagră și ochi albaștri — probabil că era rudă, ori ţinea foarte mult la Mitică, pentru că în loc să ia măsurile dictate de cel de sus — s-a ridicât spre urechea atotștiutorului și i-a zis:

— Mitică nu-i înger rău, Doamne. Dar trecerea de la o categorie de oameni la alta a fost prea bruscă. Garantez eu că-i slujbaș bun. Să-l lăsăm tot pe el…

După asta, s-a înălţat și mai tare pe vârfuri, i-a mai spus ceva și cel de sus s-a mai îmbunat. I-a aruncat o privire aspră lui Mitică și i-a zis:

— Pleci înapoi pe pământ! Ascultă, Mitică, să n-avem vorbe! Ești la a doua abatere! încă o boacănă și divorţăm. Îţi fac transferul. Știi tu unde! Acum te-am iertat.

Cu slugărnicia ce-i caracterizează pe îngerii păzitori a zis:

— Îţi mulţumesc, Doamne, și iartă greșelile noastre…

— Gata! La treabă!

Și cel de sus a dat să plece mai departe. L-am prins de togă:

— Cu Mitică ai aranjat, dar cu mine ce faci?! Eu nu mă mai întorc în sărăcia din casa unde m-am născut.

Du-te dumneata, dacă-ţi place. Eu nu mă mai duc. Nu mă duc deloc.

Cel de sus a schimbat niște priviri cu aghiotantul lui, a mai mestecat între fălci guma ori mai știu eu ce a mestecat, după care a zis:

— Dar ce, este după tine? Afară!

Mi-a dat brânci spre pământ. Pe pământ, în casa părintească, mama, tata, fratemiu, soră-mea și o mulţime de vecini plângeau deasupra trupului meu neînsufleţit.

— Ia-ţi munca în primire! s-a răstit Mitică la mine.

Așa am făcut și, când trupul meu a prins din nou viaţă, semenii mei s-au bucurat. Ba au adus și un lăutar, pe unul Bota din comuna Rudeni, să le cânte de bucurie că n-am dat ochii peste cap. Tata s-a și îmbătat puţin, nu prea tare, atât cât îi șade omului bine la venirea pe lume a copilului său. Eu am deschis ochii și m-am uitat după Mitică. Nu l-am mai văzut de-atunci niciodată. Am strigat eu după el, dar nimic. Nici în vis nu l-am mai întâlnit. Așadar, de ia buclucul ăla cu apa fiartă, am rămas fără înger păzitor în preajma mea. Și a fost tare greu pentru viaţa mea. A fost mai greu, pentru că m-am născut în Giulești dincolo de potcoava nu prea

norocoasă a stadionului Rapid, dincolo de Podul Grant și de ce n-aș recunoaşte-o, când m-am făcut mai mare, am fost și puţin derbedeu. N-am tăiat gâtul la cai să le iau clopotele, dar nici ușă de biserică ortodoxă ori catolică n-am fost. În schimb, de mic eram un mare păcătos. Ai mei mă puneau să dorm pe dulap ca să audă când cad. Dar vă asigur, vă jur, că niciodată n-am căzut în cap. La cincisprezece ani, când aveam cincisprezece ani și vreo șapte luni ju mate, am făcut și un păcat. Am furat tutun clasa a patra de la tata (că din ăsta fuma el săracu', clasa a patra) și neavând cărticică am făcut ţigări din paginile noului testament și am tras fumul adânc în piept. Fumam ţigările astea pe câmpul din spatele Institutului Pasteur și le aprindeam cu o lupă luată de la o mătușă de-a mea de pe Dobroteasa. Preotului la care mă trimitea mama în săptămâna mare să mă spovedesc și să mă împărtășesc nu i-am spus niciodată povestea asta cu fumatul. Pe lângă asta, îmi mai aduc aminte că pe la patru ani și ceva i-am făcut mustăţi și ochelari Sfântului Nicolae care se afla pe peretele dinspre răsărit. Am spart, mi se pare

— Asta din greșeală — și o. Candelă în care ardea untdelemn. Era să dau și foc casei. Dar chiar dacă lua foc, nu era prea mare pierdere. Nu avea ce arde, așa că era păcat de foc. Ardea de pomană. Puţină bătaie pentru mustăţile Sfântului Nicolae și pentru spargerea caride lei — de ce nu aș recunoaşte-o? — tot am mâncat eu.

Nu prea multă, dar am mâncat. Deci, eram puţin derbedeu, puţin păcătos și după ce m-am făcut băiat mai mare și mi-am lăsat freză am descoperit că mai aveam și părul ondulat. Parcă era făcut cu fierul, ori pus pe bigudiuri.

Pe părul meu ondulat dădeam și cu ulei de nucă din bel șug. Aveam un frate frizer. Îmi lucea părul și mai știam să fac și cu ochiul. Cu unul din ochii mei căprui spre verde. Mureau fetele după mine. Mureau și înviau la loc. Dar credeţi cumva că m-am însurat cu vreo fată din mahalaua asta a mea? Nu. Găseam eu nevastă și în cartierul meu, dar doamna soartă, trăi-i-ar familia, a făcut să mă însor la Hunedoara. La Hunedoara, pentru că, pur și simplu, așa a vrut ea.

Cred că cel mai nimerit lucru ar fi să spun chiar acum cum am ajuns eu în "Orașul flăcărilor". Nu? Am să încep, și director în *Infernul* lui Dante să ajung dac-o să vă spun vreo minciună. În afară de fratele ăla frizer care mă aproviziona cu ulei de nucă și chiar cu briliantină din belșug și care pe deasupra se mai cheamă și Angheluș, mai am o soră. Pe Niculina, care se măritase la cinșpe ani, pentru că era frumoasă și se temea să nu-i treacă frumuseţea. S-a măritat cu nea Matei, care era un neîntrecut tâmplar de mobilă. Cererea în căsătorie din rindea a făcut-o. Așa de iscusit era. Dar de ce să ne grăbim? O să mai avem ocazia să vorbim despre ei. Nu se mută ei din Giulești nici măcar dacă le ia vântul acoperișul cu coș de fum cu tot. Tot acolo o să-i găsim, așa că o să trec mai bine la chestiune.

În seara zilei de 10 decembrie a anului 1946 eram toţi cei ai casei la terciul de seară. Mâncam toţi terci și ne uitam pe furiș să vedem dacă a mai rămas ceva în oală. Cam pe la a treia lingură, le-am spus:

— De mâine seară o să fiţi mai fericiţi. Începeţi de pe acum și lăudaţi-l pe Domnul. De mâine seară veţi avea o porţie în plus. Și o să se mai lărgească și

camera asta.

Ai mei s-au uitat la mine ca la niște ghiudem pus la uscat, s-au mai uitat și unii la alţii și după foarte puţină vreme, am auzit:

— De unde o să avem o porţie în plus, și cum o să devină camera mai mare?

Întrebarea asta mi-a pus-o fratele meu Anghel, căruia i se mai spunea în cartier și „bărbosul”, pentru că se în torsese de pe front cu o mână rănită și cu o barbă lungă.

Am făcut pe misteriosul, m-am uitat puţin în sus, puţin spre tablou, am oftat de-adevăratelea și am zis:

— Mâine seară la ora asta sunt în trenul de Hunedoara. Plec la Hunedoara. Am în buzunar biletul de tren.

Așa că ăsta-i terciul de rămas bun.

— Ce cauţi tu la Hunedoara? m-a întrebat și nea Matei, care știa destul de bine să cânte la banjou foarte multe melodii, printre care și „Volga, Volga”.

— M-a trimis partidul. Trebuie să mă duc.

A urmat din nou o tăcere. O tăcere amară. Și când liniștea tindea să fie și mai rea, sora mea Niculina, care pe atunci nu avea nivel absolut deloc, dar avea o casă de copii și pe deasupra mai avea și o gură spurcată, mi-a zis:

— Tu încă n-ai învăţat că la masă nu se vorbește?

Taci și soarbe-ţi terciul tău în liniște… De ce te trimite la Hunedoara?

— Să muncesc!

— Da’ ce, în București s-a terminat munca? Ţi s-a făcut ţie de plimbare. Zi mai bine așa.

— Ce știi tu ce este o sarcină de partid?

— Pune mai bine mâna pe lopată și dă zăpada afară din curte… I-a spus Matei să facă niște dălţi mai mari acolo la el la atelier ca să poată sparge buturugile alea din magazie și el în loc de dălţi îmi vine cu Hunedoara și cu „ce știu eu ce-i aia sarcină de partid”… N-are pantaloni pe fund și s-a apucat de politică… Dar tu.

Anghele, tu, Matei, de ce tăceţi?

— Parcă ziceai că nu se vorbește la masă.

Da! Era în anul 1946 și eu devenisem membru al Partidului Comunist. Nu trecuseră nici doi ani de la Eliberare și unul din cei care mânca terci în fiecare dimineaţă și în fiecare seară în casa din strada Agnita nr. 64, intrase în partid. Devenisem membru al Partidului Comunist mulţumită lui nea Alecu Vasile.

Lucram ca lăcătuș la atelierul de reparat tractoare „Valdrag” și la primul 1 Mai, la prima mea defilare, nea Alecu Vasile, care era secretarul celulei de partid, mi-a dat să duc, să defilez cu tabloul lui Engels. Tablourile conducătorilor și lozincile erau duse de fruntașii în producţie. Îmi pare rău că trebuie să mă laud singur, dar atunci, acolo la Valdrag, eram un fel de șef de echipă și echipa condusă de mine era puţin fruntașă. Dar asta nu contează prea mult. Îl duceam, cum am apucat de-am spus, la de filarea aia, la prima mea defilare, pe Engels. Cam pe la farmacia „Alifanti” am ieșit din coloană, m-am dus la nea Alecu și l-am întrebat:

— Nea Alecule, cine-i, bre, ăsta pe care-l plimb?

Vreau să știu și eu cu cine defilez în braţe. Vrei să-mi spui cine este, ori nu știi nici dumneata?

Nea Alecu Vasile s-a uitat la mine ca la a opta zi a săptămânii și a început să râdă. L-a chemat și pe unul Bulea care era președinte de sindicat, a chemat mai mulţi prieteni și tovarăși de-ai lui și m-a pus să-l mai întreb o dată ce l-am întrebat. Au început să râdă toţi de mine și… Și de-aici mi s-a tras, de la această întrebare. Chiar a doua zi, nea Alecu Vasile, fie iertat, fie-i ţărâna ușoară, a început să se ocupe de mine ca de copilul lui. Când suna de prânz, de pauza de prânz, îşi lua sufertașul și venea să-și încălzească mâncarea la forja mea. Se așeza pe banc lângă mine și în timp ce mâncam, îmi explica nea Alecu al meu cum devine cazul cu dictatura proletariatului.

Mi-a povestit cum a dus-o el la închisoare și de ce a trebuit să facă închisoare, m-a lămurit de ce trebuie să mer gem în fiecare duminică la ţară să le reparăm ţăranilor uneltele pe gratis… De ce trebuie să-l forţăm pe Drăghiceanu, patronul atelierului Valdrag, să ne înființeze economat. Și astfel, la 17 octombrie 1945, Eu, la cătușul Nicuţă Tănase, luam parte la prima ședinţă de celulă.

Așadar, în seara zilei de 10 decembrie 1946 am mâncat împreună cu ai mei terciul de rămas bun, și… Dar staţi! Parcă nici nu v-am spus ce etate aveam eu la acea oră. Dacă mama, buna mea mamă, mă adusese pe lume la 12 august 1924, în 12 decembrie 1946, când am intrat în Hunedoara, aveam douăzeci și doi de ani, patru luni și șase ore. Puteam să intru în Hunedoara chiar în momentul când împlineam 22 de ani și patru luni fix. Dar trenul-foame, pentru că pe un tren-foame am ajuns în Hunedoara, a avut vreo șase ore întârziere. Pentru cei care nu cunosc decât trenurile personale, rapide, acele rate, mixte, pentru cei care n-au avut posibilitatea să „Treacă” prin anii 1946 — 4947 — 1948, trebuie, sunt nevoit să explic ce înseamnă un tren „foame. Cu un astfel de tren plecau moldovenii, și nu numai moldovenii spre regiunile mai puţin bântuite de secetă. Se urcau înfometaţi în aceste trenuri și se rugau șefului de tren să-i ducă la mai bine. Dar vă întreb eu acum pe dumneavoastră unde era mai bine? Secetoasa noastră ţară abia ieșise dintr-un greu război. Unde era binele ăla pe care-l căuta omul?

Deci aveam douăzeci și doi de ani, patru luni, șase ore, aveam părul ondulat, briliantinizat din belșug, ochi căprui spre verzui și o greutate totală de 54 kilograme la o înălţime de un metru și șaptezeci și opt de cenţi metri. Nu știu nici acuma cum de nu mă dădea vântul grămadă. Mai eram — de ce să vă duc cu zăhărelul? – și cam ateu. Și asta nu din cauză că mă „lămurise” nea Alecu Vasile, secretarul celulei de partid, datorită căruia mă făcusem comunist. El m-a învăţat atât, cât a putut și el. Dar eu am devenit puţin ateu, pentru că în timpul foametei și nu numai în timpul foametei, ci și înainte, m-am rugat în genunchi lui Dumnezeu să facă ceva, să facă el cumva ceva să ajung și eu barem la o greutate de 60 — 65 kilograme. N-a vrut. Dacă am văzut că nu mă bagă în seamă, dacă am văzut că a binevoit să stea de vorbă numai cu Petrache Lupu, am trecut la Iisus Hristos. Și de Iisus m-am rugat cât m-am rugat și nici cu el n-am făcut nicio afacere. Am dat o raită și prin sfera de activitate a Maicii Domnului. I-am trimis și ei „sincerele” mele rugăciuni, dar niciun

rezultat. La un moment dat, am crezut că nu sunt rugăciunile bune. Am zis altele. Nimic. Am trecut la alţi sfinţi. Pe Sfântul Dumitru, care într-o icoană purta cărare la mijloc la fel ca răposatul meu tată, vreo trei luni în șir l-am deranjat cu rugăciunile mele. Dacă am văzut că staţionez la 54 de kilograme și că s-ar putea să mor înainte de limită, i-am zis lui Dumnezeu și suitei sale niște fraze din Gorki și încă vreo câteva din Giulești din vocabularul giulești eanului necăjit, și am sporit nu mărul ateilor. Dacă azi mi-ar trimite vreun sfânt ori vreun dumnezeu o mie de candelabre pe gratis, tot ateu aș rămâne. Știţi de ce? Pentru că atunci, mie, kilogramele alea nu-mi trebuiau ca să nu arăt ca o scândură, ca să nu fiu confundat cu slăbănogul de la lacul Capernaum, ci îmi trebuiau ca să am și eu mai multă putere de muncă. Să pot trage ca lumea la șaibă.

La Hunedoara, m-au repartizat la atelierul de construcţii metalice și lucram la repararea vagoanelor uzinale și, eu, ăla cu 54 de kilograme, trebuia să bat cu ba roşul de opt kilograme. Trebuia să nituiesc cu ciocanul pneumatic, să ţin ciocanul cu aer comprimat în braţe.

Trebuia să ţin în braţe bormașina electrică, să perforez fierul cu burghiu de șaisprezece și optsprezece milimetri. Trebuia putere. De unde putere? îmi trebuia hrană. Hrană cu puţină grăsime în ea. De unde? Slănina noastră de atunci era marmelada. Mi se acrise, zău, de marmeladă. De câte ori nu m-am jurat că dacă voi scăpa vreodată de sărăcie nici n-o să mă mai uit la produsul ăsta alimentar. Și nici la terci. Omidă să ajung dacă n-am avut și gândul să-mi pun capăt zilelor. Așa de tânăr și de entuziast cum mă aflam la orele alea, mă rugam lui Dumnezeu cu care rupsesem relaţiile, să-mi cadă dracului ceva în cap. Evident că acest lucru nu l-am arătat în autobio grafie, în completarea la autobiografie, și nici măcar în autocaracterizarea care mi s-a cerut la un moment dat.

Nu din lașitate am omis acest amănunt, ci… naiba să știe de ce n-am scris.

Îmi era foame. Lucram până nu mai puteam și mâncarea la cantină era puţină. Și nu numai că era puţină, dar era numai marmeladă, mămăligă și tocană de cartofi.

Astăzi, când m-am făcut deja tata mare, stau și mă întreb cum de n-am ajuns eu atunci la fabrica de tuse de la Moroieni. Cum de nu m-am îmbolnăvit de plămâni. Pentru că le dădeam plămânilor mei fum cu nemiluita. Fum din atelier, fum de la ţigară, că de fumam și trei pachete de ţigări Naţionale pe zi, dacă nu și mai mult.

Dacă pe pământul ăsta care este bun ca un tată și le rabdă pe toate erau, prin anul 1947, numai oameni cinstiţi, mai aveam multe de pătimit în atelierul de construcţii metalice din Hunedoara. Riscam să rămân fără un plămân, ori poate că mi se lua măsură cu un metru de tâmplărie în foarte scurtă vreme. Dar pe pământul ăsta nu sunt numai oameni cinstiţi, așa că numai după câteva săptămâni în care am muncit de m-am spetit… Aveam sar cină de partid să muncesc mai mult și mai bine decât toţi ceilalţi care nu erau membri de partid. Eram foarte puţini membri de partid și era tare greu. Cum să muncești mai mult decât hunedoreanul care la masa de prânz îşi desfăcea straiţa, scotea din ea pâinea de casă, slana, ceapa, ouăle fierte și glaja cu ceva lapte ori vinars în ea? Cum dracu’ să muncesc eu mai mult decât ăsta, eu, care în aceeași pauză tot de prânz, în loc de straiţă, scoteam din

dulapul de haine alt pachet de Naţionale și o broșură?

Luam broșura și mă așezam undeva pe un tampon de vagon scos la reformă, ori pe bancul la care lucram, mă rezemam de menghină și citeam broșura cu stoicism. Cei care veneau cu straiţa de acasă, numai de-ai dracului se așezau în preajma noastră, a ăstora care ne hrăneam cu fum și broșuri și nu știu, dar eu aveam impresia că numai din sadism plescăiau mai cu nesaţ. Eu și ceilalţi bucureșteni veniţi la Hunedoara fumam și citeam. Fă ce-am politică. De multe ori, în pauza de prânz, pentru că și așa nu aveam ce mânca, scriam lozinci mobilizatoare și le așezam în locuri vizibile, ne ocupam de gazeta de perete și pe cei cu straiţele pline îi mai scuipam din când în când să nu se deoache. Uneori le mai furam noi și câte ceva din straiţe, ori chiar straiţa cu totul. Ne dădeam noi cu presupusul că n-o să mai ajungem în rai din cauza acestor fapte urâte pe care le săvârșeam, dar ce să-i faci, asta era situaţia. Dacă, Doamne ferește, în acea perioadă păţeam ceva și trebuia să mi se facă autopsia, în afară de citate și fum nu găseau în mine mai nimic. Aveam sarcină de partid să citesc și citeam, citeam. Este adevărat că mă făceau ele broșurile mai deștept, dar de sătu rat, tot flămând mă lăsau.

Dar uite că într-o bună zi, când îmi ziceam în sinea mea: „ia-mă, Doamne, stinge-mi neamul!”, maistrul în persoană a venit la mine la banc și după ce mi-a arătat dinţii de aur, mi-a spus că am încurcat-o. S-a uitat la mine cu niște ochi de viţel bine hrănit. „De ce s-o încurc?” m-am gândit eu. Nu aveam nimic pe conștiinţă. Războiul, cel de al doilea război mondial, nu-l declanșasem eu, cu Hitler nu avusesem de-a face, ploile nu le legasem eu, deci nu eram vinovat nici în legătură cu seceta. I-am spus maistrului liniștit:

— Meștere, nu ţi-ai găsit omul care să se sperie chiar așa de ușor! Dar ia spune-mi și mie. Cum am încurcat-o? Că vreau s-o descurc.

Maistrul Vâlcu, că așa-l chema, care nu trăia rău nici el, pentru că exact în perioada aia a foametei avea cu vreo 50 de kilograme mai mult decât mine nu din cauza glandelor, ci a porcilor, că tăia săracul doi porci pe an, dacă nu trei și cred că avea și cuptor de pâine acasă, îmi zise:

— De ce crezi dumneata că te cheamă acolo unde te cheamă? mi-a mai zis el.

— Unde mă cheamă? Cine mă cheamă?

— De la partid! Du-te la cadre, că este cineva de la partid acolo și ai grijă, dacă ajungi mare, nu mă uita. Nu te duce așa, dă-ţi cu puţină apă pe faţă și aranjează-ţi și claia aia de păr de pe cap. Ia-ţi ceva în picioare, nu te duce în galenţii ăia de lemn, mi-a zis maistrul care uneori dormea și de-a-n picioarele. Era hrănit prea bine, de aia cred eu că dormea de-a-n picioarele. Că altfel era un maistru priceput.

— Dacă o să ajung mare, poţi fi sigur, meștere, că n-am să te uit. Am să te chem la tăierea porcului…

Mi-am aranjat freza într-un ciob de oglindă pe care îl aveam în dulapul de haine și gândindu-mă la mai multe odată, am pornit spre biroul *cadre.*

*

* *

Pe cei care mă chemaseră îi cunoșteam doar după nume. De tovarășul Moldovan știam că este secretarul Comitetului de partid, dar de vorbit nu vorbisem niciodată cu el. Pe șeful cadrelor știam că-l cheamă Budău, iar pe al treilea nu știam cum îl cheamă, darera și el mare, pentru că îl văzusem în prezidiu la niște adunări. Când am intrat în biroul cu pricina, m-au privit cum privește geambașul calul pe care vrea să-l cumpere. Inima mea bătea anapoda, nu-i mai simţeam ritmul. Nu mai făcea 13 — 14 și nici 15 — 16. Își alesese niște cifre necunoscute. Tovarășul Budău mi-a făcut semn să iau loc pe scaun. Am luat și am început să-i privesc și eu. După câteva secunde de tăcere, mai obositoare decât o fugă cu obstacole, secretarul Comitetului de partid mi-a zis:

— Puștiule, ţi-a venit dosarul de la București și vrem să te întrebăm ceva. Ţi-ar place să fii ofiţer?

Neam de neamul meu n-a visat să devină ofiţer. Auziţi dumneavoastră? Ofiţer, nu subofiţer. Întrebarea a răsucit niște resorturi în mine. Întrebarea asta a alergat în inima mea năucă. Mă și vedeam îmbrăcat în frumoasa uniformă de ofiţer cu chipiu, cu cizme lucitoare în picioare. Mi-a defilat prin faţa ochilor chiar o popotă a ofiţerilor cu mâncare din belșug, dar nici azi nu știu de ce mi-a venit să-i zic:

— Nu, tovarășe secretar. Nu-mi place să salut prea mult, și în afară de asta nu cred că vor găsi haine pe talia mea. Armata noastră abia a ieșit din război. E săracă. Să mai angajeze un croitor ca să-mi facă mie haine pe măsură?

Le-a plăcut și nu prea le-a plăcut răspunsul meu, pentru că s-au uitat unul la altul, eu m-am uitat la tablourile de pe peretele din faţa mea, mi-am mușcat nu știu de ce și buza de jos. După asta am întâlnit privirile tovarășului Moldovan care mă cam dojeneau, apoi au mai șușotit ce-au mai șușotit, s-au mai uitat la mine, tovarăşul Moldovan s-a mai uitat și într-un dosar și tocmai în momentul când mă. Certam că am refuzat să mă fac ofiţer, am auzit pe secretar spunându-mi:

— Puștiule, totuși o să te trimitem la o școală.

Eu, zău, că mă așteptam să fiu luat la întrebări, dar după cum vedeţi, nu s-a întâmplat așa ceva. Prinzând curaj, am zis:

— Dacă ar fi de maiștri, ar fi bine, căci aș vrea să mai iau în greutate. Maistrul meu atinge suta de kilograme.

Tovarășul acela pe care nu-l cunoșteam după nume, dar pe care îl văzusem de mai multe ori în prezidiu, mă studia cu ochii lui foarte pătrunzători, fără să scoată o vorbă. Tot secretarul mi-a zis:

— Te vom trimite la o școală, dar nu acum, mai târziu. Deocamdată te vom scoate din producţie. Ce școală ai?

— Școala primară și școala de ucenicie de la Garajele Leonida.

Cei trei iar s-au sfătuit între ei. Ciuleam eu urechile, dar nu puteam să-mi dau seama ce pun la cale. Prostul de mine nu știam că acești trei oameni, în clipa aceea, discutau viitorul meu, soarta mea. Am auzit:

— Puștiule, ne trebuie un băiat deștept.

Le mai ardea și de glume. Am zis:

— Tovarășe secretar, dacă eram prost nu ajungeam până aici la Hunedoara.

Dădeam într-o groapă, pentru că ştiţi şi dumneavoastră cine dă în ele.

Secretarul s-a făcut că n-a auzit replica mea. A continuat:

— Puştiule, în uzina asta se fură mult… Ieri a fost arestat un grup de sabotori. Un grup de ingineri şi tehnicieni, constituiţi în bandă, jefuiau bunurile noastre, bunurile poporului nostru. Noi, comuniştii, nu suntem pe placul tuturor. Mai ales pe placul celor care au ros ciolanul. Abia au trecut trei ani de când suntem stăpâni în ţara asta. Avem nevoie de cadre cinstite. De cadre bine pregătite. La capitolul ăsta nu stăm prea bine. Se va rezolva şi problema asta, dar cu timpul… Puştiule, îţi încredinţăm o sarcină grea. Până ieri, pe postul pe care urmează să-l ocupi tu a fost un inginer. Un inginer priceput, dar hoţ. A furat mult, foarte mult. Puştiule, este un post cheie. Sunt multe tentaţii. Vei avea de-a face, printre alţii, şi cu afaceriști. Nu te vom ţine mult pe acest post, pentru că el trebuie să fie ocupat de cineva cu pregătire superioară. Avem în vedere un inginer, dar deocamdată… Deocamdată te vei duce tu, puştiule. Avem în credere în tine. În Combinatul ăsta intră zilnic în jur de 100 — 150 de vagoane cu materiale. Combinatul nu va plăti niciun ban fără semnătura ta… De ce te-ai speriat aşa? Ce-i cu tine? Ţi-e rău?

Îngheţasem. Zău că îngheţase inima-n mine. Sloi se făcuse. Combinatul nu va plăti nimic fără semnătura mea! Am auzit eu bine? Oamenii ăştia nu cumva glumesc cu mine? începusem să tremur. M-am scuturat ca de friguri şi am zis:

— Nu mi-e rău, tovarăşe secretar, dar uite, eu vă spun dumneavoastră un secret. Eu transpir şi când semnez pe statul de salarii, iar dumneavoastră ziceţi că va trebui să semnez toată ziua.

Iar s-au uitat unul la altul, dar de data asta zâmbind.

Tovarăşul pe care-l cunoşteam doar din prezidiu a zâmbit şi el şi pentru prima dată i-am auzit vocea.

— Dacă numai de-atâta te-ai speriat, e bine. Tovarăsul Budău îţi va da decizia. Te vei duce la *construcţii metalice,* vei da în primire ce ai de dat şi te vei duce acasă.

Vei fi liber până mâine dimineaţă. Până mâine dimineaţă, când te va instala în noul post tovarăşul Budău, vei avea timp să exersezi, să-ţi formezi o semnătură. Îţi va da tovarăşul Budău nişte coale de hârtie, un toc cu mai multe peniţe… De asta te-am chemat aici. Tinere, te aş teaptă… ţi se încredinţează o muncă de foarte mare răspundere… Să bagi bine asta la cap. Dacă se ivesc ceva probleme, vii aici la tovarăşul secretar Moldovan. Asta este! Ai de pus vreo întrebare? Ai vreo nelămurire?

— Nelămuriri am multe, tovarăşe secretar, dar dacă v-aţi ridicat de pe scaun, înseamnă că sunteţi grăbit…

Dimineaţa mi-a cântat cucul din dreapta şi am avut noroc. Este nemaipomenit de bine când îţi cântă cucul din dreapta. Ştiu asta de la un cuscru de-al bunicului meu.

Surorii mele Niculina, de care v-am mai zis câte ceva, i-a cântat cucul din dreapta şi la 15 ani şi câteva zile, aţi văzut, s-a măritat cu nea Matei. Unui prieten de-al meu, unul Bumbăreţ, i-a cântat şi lui cucul din dreapta şi când era foamea aia

care se spânzurase prin părţile noastre s-a însurat cu o fată de morar din Sighireanu și ce bine a dus-o… Era ea, fata, puţin toantă, dar avea cămara plină? Avea casa acoperită cu tablă galvanizată? În dimineaţa aia, când mi-a cântat și mie cucul din dreapta, sindicatul Combinatului siderurgic organizase o excursie la Geoagiu-Băi pentru fruntași și printre acei fruntași mă aflam și eu. Că mă aflam și eu, nu era cine știe ce ches ţie, dar printre invitaţi a fost, după cum o să vedeţi, a fost și o fată care, dromader să ajung dacă nu mi-a luat minţile… Cum s-au întâlnit privirile noastre, cum s-au „încurcat". Așa este când este să fie! în materie de con versat cu fetele, eram un prost. Adică de ce să-mi fac o autocritică chiar atât de aspră? Nu eram prost, ci mai degrabă timid. Îmi era tare rușine să mă duc la o fată și să-i spun: „Domnișoară, parcă te cunosc de undeva. Nu ne-am cunoscut la coadă la gaz?" Ori: „Domnișoară, am impresia că vă cunosc. Nu aveţi o mătușă pe strada mea? O mătușă care vinde borș?" Nu știam dacă în Hunedoara și în împrejurimile ei exista un flăcău mai timid decât mine. Noroc că știam cât de cât să fac cu ochiul. Încolo…

La capitolul „șmecherie" stăteam mai bine. Pe Zoriţa, pe fata care m-a dat gata la Geoagiu-Băi, știţi cum am „agăţat-o"? Ca într-un film italian. Cum am văzut-o, cum mi-a plăcut. Cred că i-a plăcut și ei de mine, că a început până la urmă să răspundă privirilor mele care sfredeleau ca un burghiu de 22mm prins într-o bormașină electrică. Ne priveam, dar eu îl aveam la mine pe Upton Sinclair, adică romanul lui: „Petrolul". Purtam întotdeauna cu mine cartea pe care o citeam, ca să par și eu mai deștept. Acum citeam o frază și aruncam iar privirile spre grupul de fete în care se găsea și Zoriţa. Așa este cum zic, ne priveam, ne atrăgeam noi, dar v-am spus eu, și eu nu spun niciodată minciuni, eram de o timiditate…

Zoriţa, fata aceea, mă atrăgea cum atrage magnetul cizmarului texturile de 0,5 mm. Ca să mai omor din timiditate, am luat „Petrolul" la subsuoară, m-am mai uitat odată cu drag la Zoriţa, m-am dus și am băut pe nerăsuflate o jumătate litru de vin și, când m-am întors, grupul de fete în care era și Zoriţa se ridica de pe pături și pornea încolo spre izvor. Zoriţa a rămas mai în urmă ca să-și scoată, vezi, Doamne, o pietricică din sanda. Dacă mai aveam înger păzitor nu mă sfătuiam eu cu el, nu-i ceream eu părerea cam cum să atac „problema"? Neavând, fiind orfan de el, m-am oprit și i-am zis fetei care îşi încheia sandaua:

— Domnișoară, eu mai am un frate şi-o soră. Pe soră-mea o cheamă Niculina, iar pe fratele meu Angheluș.

Zoriţa s-a uitat la mine ca la un nebun care numără soarele din doi în doi, ca la un nebun de legat, a ridicat din umeri și m-a întrebat:

— Și vă căutaţi fratele și sora? V-aţi rătăcit de ei? Daţi un anunţ la staţia de amplificare!

Vinul băut, vinul care se și urcase la cap, mi-a dezlegat limba:

— Nu. Nu m-am rătăcit de ei, sunt la București. I-am lăsat în capitală ca să nu se întâmple cine știe ce în lipsa mea. Când am plecat, soră-mea spăla rufe, iar frate-miu băga niște cartofi la copt.

S-a uitat din nou la mine. De data asta mai mirată.

Mirarea ei era amestecată cu teamă. A reușit totuși să zică:

— Dacă sunt la București, de ce aţi adus vorba de ei?

M-am uitat la sandaua cu pricina și i-am zis:

— Domnișoară, mie îmi place să fiu sincer. Am vrut să știţi de la început că am un frate și o soră.

Cu siguranţă că a crezut că-s nebun. Dar nu numai ea ar fi crezut acest lucru, ci oricine ar fi auzit „conversaţia". Șmecher de București, ce mai? Te joci? îmi aduc aminte că tot așa, din seninul ăla frumos de Geoagiu-Băi, am mai întrebat-o:

— Domnișoară, vrei să primești de la mine niște.com plimente? Te deranjează dacă-ţi spun că ești cea mai drăguţă fată de pe acest platou? N-am mai știut ce să-i mai spun și ca să nu tac, m-am trezit întrebând-o: Dom nișoară dragă, apropo de sarmale. Dumneata știi cum se fac? Se ia un porc, se taie…

M-a lăsat și a alergat după grupul de fete. Am observat că le-a povestit ceva despre mine, pentru că fetele au întors capul spre mine, și se uitau ca la Liţă, prostul ăla din Hunedoara care umbla cu o roabă după el și în roabă cu un gramofon la care punea câte o placă de câte ori se oprește din mers. Eu… pe cinstea mea că m-am întristat. Am făcut și eu un inventar al „conversaţiei" pe care o făcusem cu ea și mi-am dat seama că sunt cel mai înalt și cel mai subţire individ din lume. Fetele s-au oprit la izvor și Zoriţa mea, parc-o văd și acum, a coborât în lăcașul izvorului și au început să râdă pe înfundate și să-și dea coate când au văzut că m-am oprit și eu la izvor.

Îmi stăteau pe limbă niște vorbe mai aspre, dar am tăcut. Zoriţa, cu un pahar, le alimenta pe toate co legele ei. Am intrat și eu la rând. Adică ultimul am fost eu. Vinul îmi dăduse curaj. I-am spus Zoriţei, uitându-mă la ceas:

— Astăzi este ziua de 17 iulie a anului 1948, este ora 13,09 și soarele este chiar deasupra noastră.

— Și? m-a întrebat ea uitându-se la mine tot ca la un zurliu.

Prima dată mi-a trecut prin cap să fac mai departe pe șmecherul de Giulești și să-i spun că astăzi deși este 17 iulie, eu am avut în copilărie și scarlatină și vărsat, iar bunica mea din partea lui tata a murit tocmai când voia să cumpere pește sărat. După ce m-a întrebat și din priviri ce mai doresc, după ce a mai zis un „şi", i-am spus:

— Și… mi-e sete.

Mi-a dat și mie un pahar cu apă, l-am băut fără să-mi fie prea sete și am zis:

— Mulţumesc, domnișoară! Și mai am o rugăminte la dumneata.

Dumnezeu o fi el ori n-o fi, dar de data aceasta, neţinând seama că eu sunt ateu, a făcut o minune. A pus-o pe Zoriţa, pe fata care îmi plăcea, să nu plece să-și vadă de ziua ei liberă. Dumnealui i-a spus Zoriţei să mă mai întrebe ceva. „Mai întreabă-l ceva, nu fi proastă! Ce dacă e puţin ameţit? Ce dacă e puţin zăpăcit de băutură? încearcă, pentru că la voi pe pământ există o vorbă: «încercarea moarte n-are.» Nu-l trata cu răceală, fata mea. Vorbește el puţin. — «încrucișat» — ca în Giuleștiul lui, dar e băiat bun. Nu este din aceia care beau apă dimineaţa și nici golan prea mare nu este. Uită-te și tu în ochii lui mai frumos". Așa cred că i-a spus

fostul meu prieten Zoriţei, pentru că ea a uitat că sunt zurliu, că am coastă de drac în mine, m-a privit frumos și m-a întrebat:

— Să vă mai dau un pahar cu apă?

Sunt convins că Dumnezeu, după ce-a făcut ce-a făcut pentru bietul de mine, având de lucru cu alte persoane pământene și ele, m-a neglijat. L-a trimis se vede treaba pe „inversul" lui și i-a zis, cred eu: „Măi încornoratule, ia desăvârșește tu ce-am început eu!" Și l-a lăsat să vadă ce se mai întâmplă între mine și Zoriţa. Dumnealui și-a făcut vânt cu coada, că-i era și lui cald și în loc să-mi zică:

„Puiule dragă, stai cuminte acolo în coaja ta!" după ce am băut paharul cu apă primit de la Zoriţa, în loc să-i mulţumesc, m-a îndemnat să-i zic fetei:

— Din contra. Vă rog să mă iertaţi, dar rugămintea mea este mult mai profundă. Știţi ce rugăminte am?

Să-mi păstraţi și mie această carte până joi.

A întins mâna să ia cartea, dar și-a retras-o imediat și foarte mirată m-a întrebat:

— Până joi?! De ce tocmai până joi?

— Dacă nu vreţi până joi, atunci până miercuri, ori dacă nu, până la lăsata secului de brânză. Vă convine data aceasta? Eu știu când cade lăsata secului, dar…

Cred că cel căruia mă dăduse Dumnezeu în primire era la fel de aiurit ca și mine în materie de conversaţie. Nu știa să sufle replici demne de luat în seamă de un om serios. Pentru că Zoriţa, auzind cele pe care le-a auzit, nu s-a mai uitat în ochii mei, a alergat după fetele care mergeau în sus spre locul unde aveau întinse pături. S-a mai uitat o dată înapoi Zoriţa mea, dar cu compătimire. M-am dus la restaurant și de necaz că m-am făcut de două parale ori chiar mai multe cu fata asta, am mai comandat o jumătate de vin. Beam de unul singur, singurel și vorbeam în românește, bineînţeles, cu Upton Sinclair. Cu „Petrolul" lui. Pe terasă, pe terasa restaurantului, începuse dansul. Apropo de dans. Aveam să spun eu ceva despre dansuri și… A, da, mama mea a murit când aveam vreo unsprezece ani și ceva. Așa stând lucrurile, n-a avut timp să mă instruiască. N-a apucat să-mi spună că pe pământul ăsta se mai și dansează. Și dacă pe pământ se dansează, este păcat să trăiești pe el fără să dansezi. E păcat și trist. Dar… Asta era situaţia. Nu eram un dansator. N-am dat atenţia cuvenită dansului. Așa că, din toate dansurile de pe acest glob, eu n-am putut să învăţ decât tango și o parte din conga. Partea aia în care se ridică piciorul drept. Un viţel chiar alăptat artificial cred că dansează mai bine decât mine și tango și conga.

Dar a sosit momentul să vă spun ce-am mai avut de pătimit în ziua aia cu Zoriţa mea. La un moment dat, am dat cu ochii de ea. Aștepta pe margine să fie invitată la dans. Am luat cartea de pe masă și am alergat spre Zoriţa. Am făcut un fel de temenea cam exagerată, din cauza vinului probabil, i-am dat să ţină „Petrolul" și am cuprins-o ca pentru dans și am început să mișc din picioare. Parcă aveam câte trei-patru genunchi la fiecare picior.

— Dumneata ce dansezi? m-a întrebat Zoriţa, care m-a suportat ce m-a suportat, ori a crezut că și de data asta fac pe șmecherul. Eu, neștiind despre ce

este vorba, am strâns-o în braţe și am apucat să zic:

— Cum adică ce dansez? Dansează, dragă! Fă bine și află că mă trag dintr-o familie de mari dansatori. Eu am dansat și pe vapor. Am primit lecţii de dans de la Fred Astaire. Nu este loc aici, că altfel aș bate și step.

S-a depărtat puţin din strânsoarea braţelor mele, m-a privit cu aceiași ochi frumoși, dar cam speriaţi și mi-a zis:

— Te-i fi trăgând dintr-o familie de mari dansatori, dar de data asta ai încurcat pașii, se cântă Boston și dumneata dansezi tango.

Ardelenii și bănăţenii au un obicei strașnic. În momentul când dansezi, ardeleanul sau bănăţeanul vine și te atinge cu o palmă pe spinare și-ţi ia fata cu care dansezi. Rămâi ca mutul lui Găman în mijlocul ringului de dans cu buza umflată. Așa s-a petrecut și de data asta. A venit un ardelean mai scund decât mine, dar mai arătos, cu niște obraji mai bucălaţi decât ai mei. M-a bătut pe umăr și mi-a luat-o pe Zoriţa din Braţe. Întâmplarea asta a fost pentru mine mană cerească, pentru că în acel moment Zoriţa mă certa că dansez cu totul altceva. M-am oprit din avântul meu tineresc, i-am pupat mina Zoriţei și i-am spus:

— Te las cu „dansatorul” tău și cu „Petrolul” meu. Te caut de lăsata secului, poate batem halviţa împreună.

Într-adevăr, am lăsat-o cu ardeleanul ei și cu „Petrolul” lui Upton Sinclair. Am ieșit de pe ringul de dans blestemându-i pe cei care au inventat și inventează dan suri atât de complicate. Mi-am băut vinul care-mi mai rămăsese și m-am dus la bazinul de înot. Și la capitolul înot stăteam cât se poate de bine. O foarfecă de tuns pomii fructiferi, ori o antenă de televizor înoată mai bine decât mine. M-am dezbrăcat în niște chiloţi cu dungi roșii pe verticală și m-am azvârlit în bazinul cu apă caldă. Am stat în apă multe ore, din două motive: să mă trezesc, pentru că mă luase „gârla” și pentru că nu voiam să mai dau ochi cu Zoriţa. Nu de rușine. Aveam planul meu. Îmi plăcea Zoriţa asta la nebunie și nu voiam s-o pierd. Uitând „Petrolul” la ea, puteam s-o caut. Nu de lăsata secului de brânză cum îi promisesem, ci chiar a doua zi.

*

* *

Dar a doua zi, chiar a doua zi, mi s-a întâmplat o poveste destul de ciudată. Eram, după cum bine știţi, „omul cu semnătura”, un fel de șef mai mic și aveam un birou lângă magazia centrală a Combinatului și mai aveam datoria să văd cu ochii mei toate materialele care intrau în uzină. Orice material care intra în uzină era însoţit de un act. Fract ori factură. Serviciul *magazii* îi făcea materialului o fișă de recepţie. Pe această fișă, magazia semna de primirea materialului și eu, ăsta care nu știam să dansez Boston, care aveam un frate frizer în Giulești și o soră măritată cu un tâmplar, trebuia să semnez pentru calitatea materialelor. De calitatea mărfii intrate. Eram mare, ce mai! Pe cuvântul meu de onoare că începusem să mă uit de sus în oglindă. Am scris și acasă. Bineînteles că sora mea Niculina mi-a răspuns că nu se aștepta ca fratele ei mai mic, într-un timp așa de scurt de la plecarea dintre ei, să devină chiar atât de lăudăros… Adu-ţi aminte că în neamul nostru n-a avut

nimeni de-a face cu pușcăriile și dacă este așa cum zici tu, să faci bine și să deschizi ochii mari, să-i faci cât cepele când îţi pui semnătura pe «hârtiile-alea» de care ne scrii. Nici eu, nici Matei și nici Angheluș n-avem chef să te căutăm cu pa chete și cu ţigări pe cine știe unde. Nimeni dintre noi n-o să te caute la vorbitor! Dar de ce nu ţi-ai văzut de meseria ta? Ești nebun și nemaiavând ce-ţi scrie, te pupăm toţi și ai grijă să nu faci vreo prostie pe acolo și ar fi bine să nu mai fumezi atâta, pentru că alaltăieri l-au înmormântat pe băiatul lui Stavarache ăla mai mic. De plămâni a intrat în pământ. Te-a căutat duminica trecută Ganea ăla micu'. M-a întrebat unde ești, că are un post bun pentru tine cu leafă mai bună decât aveai la Valdrag".

Ce ziceam eu? A, da! Chiar a doua zi după întâmplările mai mult ori mai puţin vesele de la Geoagiu-Băi, așa dar a doua zi înainte de prânz, mi s-a întâmplat o poveste ciudată. A intrat în biroul meu un om. Unul care semăna la înfăţișare cu Ostap Bender ceva mai jigărit. S-a uitat zbanghiul la mine și a zis:

— Îl caut pe tovarășul inginer P., ori am greșit biroul?

— Dar ce ai dumneata cu inginerul P? l-am întrebat eu, lăsând privirile pe bucata de hârtie pe care îmi perfecţionam semnătura.

Era el mic, era zbanghiu, dar și al naibii de înfipt. A zis:

— Am treabă, ce mai stăm să discutăm? Vreau să vorbesc cu dumnealui.

„De unde o mai fi apărut O.Z.N.-ul ăsta?" mi-am zis eu trăgând adânc din ţigară și aruncând fumul spre nord-vestul încăperii.

— O să trebuiască să te programezi și dacă ţineai la el, la inginerul P., e bine să te duci și cu un pachet, pentru că e puţin la pușcărie. Eu sunt în locul lui, cu ce pot să-ţi fiu de folos?

Avea pe el niște pantaloni reformaţi de jandarm pedestru și în picioare bocanci cazoni care păreau să fie amândoi pe același picior, iar în rest, era îmbrăcat ou o „Pătură cu mâneci". Mirosea puţin a bălegar ele cai de mestici, dar roibi și puţin a rachiu de drojdie. În mâna stângă avea un bici cu codirișcă de alun și fișcă cu sfârc și bâţâia într-una din umăr, de parcă îţi făcea semn să te duci după el. Ei bine, cu toate astea, dumnealui s-a cam speriat de vorbele mele. A zis:

— Eu sunt Șerban, eu aprovizionez cuptoarele Siemens Martin cu var. Aduc var de la Banpotoc. Acolo-s cuptoarele, la Banpotoc.

Mă obsedează pe mine de multă vreme o întrebare. Uite c-am ajuns la anii ăștia la care am ajuns și n-am reușit să găsesc răspuns întrebării. Și aflaţi că n-am stat cu braţele încrucișate. Am stat de vorbă cu oameni mari și nimeni nu mi-a dat un răspuns care să mă mulţumească câtuși de puţin. Care este întrebarea? De ce, tovarăşe al meu drag, de ce, iubite al meu prieten, câteodată doar te uiţi în ochii unui om cu care n-ai avut de-a face, n-ai schimbat nici măcar o vorbă cu el și-ţi cășună pe el așa din senin? îl urăști ca pe-o pereche de cizme care te-au ros până la sânge. Mie, când am dat cu ochii de acest om, vă rog să mă iertaţi, dar mi-a venit să-i dau cu o ghioagă în cap. Dar de unde ghioagă într-un Combinat siderurgic? în cariera mea de trăitor pe acest scump pământ n-am văzut prea multe exemplare ca acest negustor de var. Și nu știu nici de ce îmi venea să-l înjur de busuiocul de

la grindă și de aţa de tăiat mămăliga.

— Cu ce aduci varul? — l-am întrebat eu, ca să nu-l întreb, de pildă, de ce îşi îndulcește ceaiul dimineaţa cu zahăr și nu cu mătrăgună. Îmi mai venea pe limbă să-l întreb de ce nu se roagă pe sus” ca să-i crească aripi și să dea un supersonic peste el. Mi-am aprins o ţigară și n-am mai aruncat fumul înspre nord-vestul încăperii, ci în nasul vânzătorului de var. Nu știu de ce, în momentul când îl priveam, mi-am adus aminte de un proverb: „Pe măgar oricât l-ai împodobi, tot așa-i spui”. Dacă mă picaţi cu fontă caldă, nu cu ceară, și nu știu de ce mi-a zburat prin cap acel proverb. Este dat naibii de complicat omul nostru. Ce să mai vorbim! l-am auzit vocea:

— Păi, cu căruţele. Am vreo douăsprezece căruţe cu var. Sunt la cântar și magazinerul m-a trimis să aduc recepţia, adică pe dumneavoastră, dacă sunteţi în locul inginerului.

Când vorbea, sperietoarea asta de om mai scotea din când în când și câte un geamăt de om care sufere de astmă. l-am zis:

— Chiar eu sunt. Ce, n-arăt? Nu arăt a recepţioner?

Aveam chef de harţă. Abia așteptam să-l „agăţ” cu o replică mai tare, ca să mă iau de el. Așa că l-am mai întrebat o dată dacă am „faţă” de recepţioner, ori nu. Hoţul a simţit ceva, că după ce a mai gâfâit de vreo două ori, mi-a zis cu slugărnicie:

— Nu am zis asta. Ce, eu nu știu că nu haina face pe om? Vreţi să veniţi să recepţionaţi varul?

— Fișele unde sunt?

— La cântar.

Deși n-aveam poftă, m-am dus la cântarul de la poarta zece a Combinatului și am asistat la cântărirea celor douăsprezece căruţe cu var. Am luat câteva pietre de var, le-am spart ca să văd dacă este ars ca lumea, am semnat cu o semnătură de notar de ţară fișele de recepţie, am zis de trei ori în gând bogdaproste că am scăpat de pedeapsa aia de om, mi-am scuipat și în sân nu știu de ce și am pornit spre biroul meu. Icterul să mă coloreze, patruped să ajung în douăzeci și patru de ore, dacă după despărţirea de acel Bender jigărit nu mă gândeam la Sfinţii Petru și Pavel, mă gândeam cam cum arătau ei la faţă înainte de a deveni sfinţi și mă mai gândeam dacă le-ar fi plăcut corcodușele crude și laptele bătut. Și cum mă gândeam eu la trăsnăile astea, de după colţul magaziei de cărămizi refractare mi-a apărut în faţă Zoriţa. Cum am văzut-o, cum am uitat și de vărar și de Petru, și de Pavel, și de corcoduşe… Am grăbit pasul, am ajuns-o din urmă și pe cinstea mea că a zâmbit când m-a văzut. A zâmbit și mi-a zis:

— Să știi că m-am gândit chiar în clipa asta la dumneata. Apropo, unde lucrezi?

Să se gândească cineva la tine și să-ţi mai și spună, e ceva. M-am umflat în pene și am zis:

— Uite că pe lumea asta se mai găsește și cineva care să se gândească și la mine. Și cum a fost gândul ăla? Frumos? Eu aici lucrez.

Și am arătat spre clădirea în care aveam biroul.

— Nu se poate.

— Să moară până la prânz inventatorul cărămizilor cu colţuri și împreună cu el chiar și persoana mea dacă mint.

— Nu se poate. În clădirea asta lucrez eu și nu te-am întâlnit niciodată. Eu lucrez la serviciul *depozite.* La magazii.

Pe lângă noi a trecut în fugă un gură-cască cu o roabă încărcată cu șpan de strung și era gata, gata, s-o răstoarne peste noi. I-am zis câteva într-un limbaj mai pitoresc și am continuat a discuta. I-am spus:

— Deci suntem colaboratori. Ce-ar fi să fim născuţi și în aceeași zodie? Aici lucrez.

De data asta i-am arătat chiar fereastra biroului meu. Zoriţa însă tot n-a crezut.

— Este imposibil. Ești neserios. Cum să lucrezi în această clădire și să nu știu? Al treilea birou de la intrare este biroul în care lucrez eu. Nu te-am văzut niciodată pe aici.

— Al meu este chiar…

În momentul când am vrut să-i spun, să-i arăt biroul meu, am amuţit. Am băgat mâna în buzunarul salopetei, în buzunarul bluzei de la salopetă după pachetul de ţi gări și cam ce credeţi dumneavoastră că s-a petrecut cu mine? Am îngheţat. Mi s-a oprit inima în loc, pentru că să vedeţi minune: în buzunar am dat de un teanc de bancnote. Aproape o leafă de-a mea era în teancul ăla de bancnote. Am luat-o la fugă ca năucul. Zoriţa? De Zoriţa întrebaţi? Am uitat de ea. Am fugit ca un trăsnit spre biroul Comitetului de partid. Aveam, cred, o figură, o faţă de om peste care a dat o mare pacoste.

— Ce-ai păţit, puștiule? Ce-i cu tine? m-a întrebat tovarășul secretar Moldovan.

Am tăcut cam mult. Îmi pierise glasul. Abia după ce m-a mai întrebat o dată tovarășul Moldovan ce fel de vijelie m-a adus la el, am băgat mâna în buzunar și am scos teancul de bancnote. Le-am pus pe birou și-am tăcut mai departe. Secretarul s-a uitat la mine cam la fel ca Zoriţa când m-a văzut fugind. Arătam, cred eu, ca un pat nefăcut, așa de răvășit eram. M-a întrebat:

— Ce-i cu banii ăștia?

Aceeași întrebare am vrut să i-o pun și eu, dar am reușit să zic:

— Nu știu. Mi-au crescut în buzunar. Să pasc iarbă ca bovinele dacă știu. Stăteam de vorbă cu o fată, am băgat mâna în buzunar după pachetul de ţigări, pentru că trebuia să-mi alimentez plămânii și deodată ce să vezi, în loc de pachetul de ţigări scot banii ăștia… și-am fugit spre dumneavoastră.

Secretarul a luat banii, i-a numărat, s-a uitat la mine ca la o pereche de cai furaţi, cu părul vopsit și, cu un calm englezesc, m-a întrebat:

— Cu ce fată zici că stăteai de vorbă?

— Una drăguţă. Nu numai că-i drăguţă, dar să mor eu, tovarășe Moldovan, de ieri de când am cunoscut-o m-am cam zăpăcit. Îmi place de ea. Mi-a căzut așa cu tronc.

— De ce-ai venit la mine? Să-mi spui că ești îndrăgostit? Unde lucrează?

— La serviciul *depozite.* Precis nu știu ce treabă face ea acolo. N-am schimbat prea multe vorbe cu ea.

După o pauză de vreo șaisprezece secunde și ceva, timp în care eu am reușit să-mi aduc aminte până și mutra celui care mi-o luase din braţe pe Zoriţa când dansam tango în loc de Boston, tovarășul secretar m-a întrebat:

— Nu cumva… Nu cumva fata asta de care te-ai îndrăgostit așa de repede…

După ce-a zis acest „nu cumva” și ce-a mai zis, a vrut să-și retragă cuvintele, dar dac-a luat-o pe drumul ăsta a lăsat-o așa. A tăcut. A tăcut cam mult. L-am întrebat:

— Nu cumva, ce, tovarășe secretar?

— Nu cumva ţi-a vârât ea banii în buzunar?

Uite că la asta nu m-am gândit. Mi-am mușcat buza și am zis:

— Ca ce chestie? Ce interes ar avea ea să-mi dea mie atâţia bani, că prea frumos nu sunt?

— Dacă zici că lucrează la serviciul *depozite…* O fi vreo combinaţie.

— Imposibil. Nu are mutră. Și în afară de asta, nici nu știa unde lucrez. Nu știe că lucrez la *recepţii.* Așa că ipoteza asta trebuie exclusă.

Am zis eu că această ipoteză trebuie exclusă, dar…

— Mai gândește-te! Ea poate să fie în legătură cu diferiţi mandatari. Poate că totuși știe că ești în locul inginerului. Poate că s-a făcut că habar n-are că ești la *recepţie.* Dacă a jucat teatru… Cum ai făcut cunoștinţă cu ea?

— Păi, ieri la Geoagiu-Băi…

Puţin a lipsit să nu-i povestesc mai în amănunt cum am cunoscut-o și cum m-am făcut de râs la dans. Dar Upton Sinclair mi-o fi dat gândul ăl bun și nu i-am spus în ce împrejurări ne-am cunoscut.

— Nu cred, tovarășe Moldovan. Nu are faţă de escroacă.

— Tu ai faţă de recepţioner? Nici tu n-ai faţă, dar ești. Apropo. Ce înseamnă chestia asta? De ce umbli în salopeta asta năclăită? Vorbește cu șeful tău să-ţi dea un halat de protecţie. Umblă și tu puţin mai elegant. Ești cineva în uzina asta. Nu ai un costum mai uzat? Să nu te mai prind așa, parcă ești un pui de bogdaproste. Hai, pușiule, fugi! Du-te la treabă! Banii depune-i la *cadre* la tovarășul Budău. Spune-i lui tot. Spune-i cum s-a întâmplat. Hai că am treabă.

— Dar nu am ce să-i povestesc. Și cu fata aia nu aveţi dreptate. Am fost cu ochii pe ea. N-a avut când să-mi bage bancnotele în buzunar.

De ce, naiba să mă ia, n-am tăcut? S-a supărat secretarul. A schimbat tonul. Am lăsat capul în jos și am ascultat.

— Uite ce-i, noi te-am pus acolo pentru că am avut nevoie de un om de-al nostru. De un comunist. Trebuie să faci treabă. Ești suveran acolo și trebuie să te descurci, nu să vii să mi te plângi. Când ţi s-a dat această sarcină ţi s-a atras atenţia că o să ai de-a face cu afaceriști. Dar mu ţi-am spus că din postul încredinţat se poate ajunge foarte ușor la pușcărie. Cel care a fost înaintea ta este la pușcărie, așa că…

Secretarul m-a lăsat baltă, cum se spune câteodată, și a plecat din birou. Am ieșit și eu din birou plouat de-a binelea. Ce va să zică să nu mai ai înger păzitor… Dacă îl aveam eu acum pe Mitică lângă mine, dacă eram în relaţii bune cu el și nu

mă părăsea, nu-mi spunea el cum s-au petrecut lucrurile? Nu stătea el de vorbă cu îngerul păzitor al Zoriţei? Nu afla el adevărul? Rău este fără înger păzitor!

Am depus banii la biroul *cadre,* i-am povestit și tova rășului Budău ce mi s-a întâmplat, am făcut un fel de declaraţie și, ca o curcă plouată și bătută puţin de grin dină, am pornit spre biroul meu. Aveam în inimă un cui cam de vreo 18 — 20 de centimetri. Dacă nu chiar o scoabă. Și știţi ce făcea cuiul ăsta de 18 (ori scoaba) în inima mea? Sfârteca. Îmi sfârteca inima. Bine de dumneavoastră că aţi fost feriţi de astfel de întâmplări. Mă întreb bam: „Să-mi fi vârât Zoriţa bancnotele în buzunar? Exclus! Și îmi argumentam: „N-am stat prea aproape de ea". Dar satana din mine, că este imposibil să nu am măcar un pui de satană în mine, răsucea și mai rău cuiul de 18, ori scoaba în inima mea. Dar dacă totuși… Care totuși? Am intrat în birou și desigur că numai la această poveste m-am gândit. Ce bine era la construcţii metalice!

Nu aveam, tovarășe, probleme din astea, care put de la o poștă. Trăgeam eu la șaibă, trăgeam eu din greu cu stomacul cam gol, dar vedeţi dumneavoastră, nu aveam, cum zic și repet, probleme din astea chinuitoare. Chinuitoare și mai ales misterioase. Să te trezești cu ditamai teancul de bani în buzunar și să nu știi. Aici mă pot în bolnăvi și de inimă. Serios că te poţi îmbolnăvi. Ptiu, fir-ar să fie!

De timiditatea mea v-am mai vorbit. Ei bine, am lăsat-o pe scaunul din birou, ori în cuier, nu mai știu unde mi-am lăsat timiditatea și am intrat în biroul pe care mi-l arătase Zoriţa, fluierând numai și numai pentru mine: „M-am născut într-un bordei învelit cu paie, doinitor aveam un tei, leagăn o copaie". Era al treilea. A treia ușă, tot pe același culoar și tot pe dreapta. Am apăsat pe clanţă și în încăpere erau vreo trei birouri, dar ocupat era numai unul. Cel de la fereastră. Biroul ăsta de la fereastră era ocupat de Zoriţa. Zoriţa îşi desfăcuse pachetul. Avea pachetul cu mâncare întins pe birou și mânca slană ardelenească, ridichi și nu știu, parcă și niște caș avea acolo. Când m-a văzut, a tresărit puţin și m-a întrebat:

— Nu cumva lucrezi în locul inginerului P?

Atât a zis și s-a uitat să vadă dacă n-o iau iar la fugă.

Dacă nu mă apucă iar strechea cum m-a apucat nu cu mult înainte. Nu. Nu m-a apucat strechea.

— Lucrezi în locul inginerului P? m-a mai întrebat ea încă o dată, pentru că eu mi-am văzut de cântecul meu, privind-o drept în ochi.

— Nu! am minţit-o eu, ca să văd în ce ape se scaldă. Dar de ce mă întrebi?

— A fost numit cineva în locul inginerului P. și ai noștri au treabă cu el. Nu știu cine e. Avem treabă cu el, c-a venit un mandatar de la Timișoara cu fitingărie și pensule. Îl așteaptă. Îl caută pe cel cu recepţia. Nu vrei să mănânci puţină slănină? Trage scaunul! Spunemi și mie, dacă nu este prea secret, cu ce te ocupi prin Combinatul nostru?

Am tras scaunul și am început să mănânc cu destulă poftă slănină ardelenească, ridichi și caș și ce mai avea Zoriţa acolo, dar cu gândul de a vedea dacă nu cumva încearcă să-mi aducă niște apropouri în legătură cu ciudata mea întâmplare. Undeva, pe birou, am întâlnit cu privirile mele agitate, Petrolul" lui Upton

Sinclair.

M-am făcut însă că nu-l văd. Aveam motive să mă fac că nu-l văd. Când stomacul meu era în culmea fericirii că-l tratez și pe el mai omenește, am auzit-o pe Zoriţa:

— Da' ce s-a întâmplat cu dumneata adineauri?

Eu, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic, am făcut pe niznaiul. Am întrebat-o cu mirare prefăcută:

— Ce s-a întâmplat cu mine adineauri? Nu-mi aduc aminte să se fi întâmplat ceva cu mine.

— Păi, stăteai de vorbă cu mine și la un moment dat ai luat-o la fugă. Suferi de vreo boală? Am auzit de-o boală care se cheamă streche. Nu cumva suferi de boala asta?

— Nu sufăr de nicio boală.

— Atunci, ce te-a apucat așa din senin?

Ce puteam să-i spun?

— Știi, eu joc leapșa cu cineva. L-am văzut și m-am dus să-i dau leapșa. Pe aici prin Hunedoara se joacă leapșa?

Numai zdravăn nu m-a crezut ea când a auzit de leapșa asta. Dar cred eu că se mai învăţase cu vorbele mele în doi peri. Mâncam din merindele alea ale ei, dar o mâncam și pe ea din ochi. Doamne, ce mult îmi plăcea această fată! Dacă începea să cânte atunci din senin periniţa, o sărutam. Dar mă mai rodea și o întrebare. Dacă dumneaei este dușmancă de clasă? Dacă îmi vârâse banii în buzunar ca să mă cumpere? Ba mă uitam în ochii ei cu dor de dragoste, ba o priveam ca pe o unealtă a dușmanului de clasă. Ba îmi plăcea de ea de nu mai puteam, ba o săgetam cu niște priviri rele. Ea mă, privea cu sfială.

Nu prea știa ce să zică. Până la urmă am auzit-o:

— Nu-i așa că ești bucureștean? Numai ei au o pur tare ca a dumitale.

— Maica Precista a umplut lumea cu ce a putut și ea.

Dar nu-ţi face griji! Sunt eu rău croit, dar de cusut sunt bine cusut. Vrei să-mi spui și mie ce fel de purtare am avut? Am sărit într-un picior? Zău, spune-mi și mie ce purtare am avut.

— Ciudată… De ce nu vrei să-mi spui unde lucrezi?

— Nu-mi place să vorbesc cu gura plină.

Am mai mâncat niște slănină, i-am înjurat în gând pe Gașpar, Melhior și Baltazar, cei trei crai despre care cântam eu când mergeam cu steaua… I-am înjurat, pentru că unii mâncau pe acea vreme slănină care se topea în gură, iar alţii terci. Nu știu de ce mi-a cășunat pe acești trei, pentru că eram sigur că nu ei erau vinovaţi, ci cu totul alţi sfinţi. În clipa când rodeam din ridiche, au în trai în birou doi tipi. Un magaziner cu care făcusem cunoştinţă cu câteva zile înainte și care știa că sunt mare mahăr la *recepţie* și un domn solid, parfumat și elegant ca un director adjunct de întreprindere fruntașă pe ramură, dar de gradul II din zilele noastre. Magazinerul purta vată în urechi pentru că sufla cu nădejde în trompetă, era curent mare în magazia lui și mai suferea și de otită. În afară de asta, era scund, dar

trompetist în fanfara Combinatului și uneori mai cânta și pe la nunţi și înmormântări. Când m-a văzut, i-a făcut semn elegantului domn spre mine și i-a zis:

— Tovarășul, este tovarășul. Dânsul este în locul inginerului.

Și a arătat iarăși spre mine.

Salopeta mea, unsuroasa mea salopetă, nu prea l-a impresionat plăcut pe mandatar. Se aștepta să dea peste un recepţioner ca lumea, când colo… Când a mai simţit și bătăturile din palma mea de fost lăcătuș și încă lăcătuș la secţia *construcţii metalice,* a scos un zâmbet fals la su prafaţă, mi-a arătat câţiva dinţi de aur dintre care și incisivul și m-a întrebat dacă binevoiesc să mă duc la rampa magaziei centrale, ca să asist la luarea în primire a unor materiale. Și-a cerut scuze faţă de Zoriţa pe care o cunoștea de mai multă vreme, că nu i-a sărutat mâna la timpul potrivit. Eu am mai luat o bucăţică de slănină și, cu gura plină precum mitocanii, le-am spus celor doi că nu va dura nici cinci minute și voi fi la faţa locului.

— Mă iertaţi că v-am deranjat, dar… v-aș fi recunoscător dacă aţi binevoi să veniţi cât mai curând. Vă mulţumesc anticipat!

Magazinerul care era și trompetist mi-a zis și el:

— Vă rog și eu să veniţi mai urgent…

— V-am spus că vin.

Nu i-am mai băgat în seamă. Nu le-am mai dat nicio atenţie. Am făcut pe „marele”, dar tot atunci, cu aceea și ocazie, mi-am dat și eu seama că tovarășul Moldovan avea dreptate. Parcă eram cules de pe gârlă. Parcă mă adusese o apă tulbure și murdară. Cu toate astea, am mai zăbovit în birou. Și m-am mai uitat la „dușmanca mea de clasă. Ce-am mai mâncat-o din priviri…

Zoriţa, după ce m-a ospătat, după ce a făcut cureţe ale pe biroul ei, mi-a zis cu o nuanţă de reproș:

— Și de ce te-ai ferit de mine? De ce te-ai ferit să-mi spui că lucrezi la *recepţie?*

În loc să-i răspund și eu ceva, să caut o motivare oarecare, i-am zis *sărut mâna* pentru masă și m-am dus pe rampa magaziei centrale unde eram așteptat ca o pâine caldă coaptă la cuptorul de aur. Grăsunul care miroșea a parfum bun adusese două camioane încărcate cu pensule, bidinele necesare turnătoriilor din Combinat, mai adusese fel de fel de holendere, teuri, robinete, adusese mărfuri care valorau câteva milioane. Din punct de vedere cantitativ, aceste materiale erau luate în primire. Fișele erau semnate de magaziner, dar trebuia neapărat și sem nătura mea. Am controlat calitatea mărfurilor prin sondaj. După o oră și ceva, treaba era făcută. Am semnat pentru recepţia calitativă și mi-am văzut de ale mele.

Am fost pe la gara veche a Combinatului să recepţionez niște cărămidă refractară sosită din străinătate. La întoarcere, am vrut să mă duc în biroul meu, dar aţa, nu știu ce fel de aţă, m-a atras în biroul Zoriţei. Nu mai era singură. I-am salutat pe cei pe care încă nu-i cunoșteam, dar nu știu de ce mi s-a părut că unul din colegii Zoriţei semăna cu un dovleac dat în pârgă, iar celălalt, care era chiar vecin de birou cu ea, aducea cu un debreţin fiert prea tare. I-am privit cu un zâmbet, am dat din cap în semn de salut și am așteptat ca Zoriţa să mă prezinte colegilor ei de birou. Dar n-a făcut așa ceva. Când m-a văzut, a deschis sertarul, a scos

„Petrolul”, s-a ridicat și m-a rugat s-o urmez. Pe hol, a deschis cartea, a scos dintre coperţi un plic și a dat să plece, fără să-mi dea vreo explicaţie. Am prins-o de mână și am întrebat-o:

— Ce este cu acest plic? Ce s-a întâmplat?

— Nimic. Și iar a dat să plece.

Am oprit-o și am desfăcut plicul. V-am spus parcă, da, îmi aduc aminte că v-am spus că giuleștienilor nu le place să jure pentru orice fleac. Le place să jure când simt că nu sunt crezuţi cum trebuie într-o problemă. Mă voi jura și eu de data asta. Cremă de ghete „Eg-gy” să ajung pe lumea ailaltă, portocaliu să mă fac la faţă dacă nu mi s-au întâmplat cele ce vă voi povesti de acum încolo. Am deschis plicul cum am zis și, iubiţii mei contemporani și tovarăși, în plic era un gheomotoc. Nu un gheomotoc, ci un teanc de mii. (De mii, pentru că povestea asta s-a întâmplat înainte de reforma monetară.) Am strâns-o pe Zoriţa tare de mână și, disperat, cu niște ochi mari ca de brotac înfiat de-o broască de baltă ialomiţeană, am urlat la ea:

— Ce este cu acești bani și ce amestec ai în această afacere? Să-mi spui imediat, stimată domnișoară, că alt fel… Să-mi spui absolut tot, că nu scapi. Cu mine nu vă merge! Eu te și omor, auzi? De unde este plicul și ce amestec ai în afacerea asta?

Zoriţa s-a fâstâcit. Ce s-a fâstâcit? S-a speriat de-a binelea. Și-a smuls mâna din strânsoarea mea, s-a uitat la mâna pe care i-o învineţisem și mi-a zis:

— Nu ești deloc sănătos la cap. De ce m-ai strâns așa de tare? Cum vorbești!? Ce amestec am eu? Eu? Ce amestec ai dumneata?! Că plicul mi l-a lăsat și m-a rugat să-l dau cel căruia i-ai recepţionat materialele. Mandatarul din Timișoara.

Eram alb la faţă ca o cretă cu care se făcuse o scădere. Puţin mai domolit am zis:

— Pe cuvântul dumitale că nu ai niciun amestec?

— Ce amestec să am? Ești tra-la-la la cap. Mandatarul ăla mi-a lăsat plicul și m-a rugat să… Uite cum mi-ai învineţit mâna! Vezi? De ce ai făcut asta?

Nu aveam treabă cu vânătaia de pe mâna ei. Am strigat:

— Unde este canalia? Unde este? A plecat? N-am mâncat în viaţa mea mandatari, dar ăsta nu-mi scapă.

— De ce ţipi așa la mine? Ce ţi-am făcut?

Auzi la dumneaei!… Ce mi-a făcut!

— Unde este împarfumatul ăla? încotro a plecat?

— N-a plecat. Este la biroul *preţ de cost.*

Mi l-a arătat pe-o fereastră. Pe fereastra biroului pe a cărui ușă scria „Preţ de cost”. Doamne, ce-am fugit!

Cred că am bătut recordul mondial pe suta de metri.

După câteva secunde eram în biroul tovarășului Budău.

Secretarul Comitetului de partid mi-a spus să mă descurc singur. Cum dracu’ să te descurci într-o situaţie ca asta? De aia nu m-am dus la secretar. Când m-a văzut tovarăşul Budău în halul în care eram, m-a întrebat speriat:

— Ce-ai mai păţit?

I-am aruncat plicul pe birou. Plicul în care se găseau 15 bancnote a două mii de lei. Nu știam cum să încep.

Cum să-i explic? Tremuram de mânie ca varga.

— Zoriţa, o fată care-mi place mie… cea care… ştiţi… mi-a dat plicul.

A ieșit de după biroul lui și, apropiindu-se de mine, mi-a zis:

— Fii mai calm! Cu cartea asta ce este?

— Care carte? A, asta? A lui Upton Sinclair? E a mea. I-o dădusem „împrumut" Zoriţei. Ea mi-a dat cartea și mi-a dat și plicul. Dacă nu-l faceţi să spună ce este cu banii ăștia, dacă nu spune de ce mi i-a trimis, eu pe cinstea mea că înnebunesc. Încep să urlu ca lupul înfometat. Tovarășe Budău, tipul mai este încă în uzină.

Chemaţi-l, vă rog, și întrebaţi-l de ce mi-a dat banii? Să nu ne scape, tovarășe Budău!

— Care tip să nu ne scape? Stai jos și ia-o mai încet. Nu înţeleg absolut nimic.

M-am așezat pe scaun.

— Așa-i, că nu v-am spus cum s-a întâmplat. Acum o oră și ceva am recepţionat două autocamioane de materiale ale unui mandatar din Timișoara și când m-am întors de la gara de sus, Zoriţa, fata aia de care v-am mai povestit, mi-a dat plicul ăsta. Tovarășe Budău, vă rog eu, daţi un telefon la poartă să nu-i dea drumul să iasă. L-am văzut acum la „Preţ de cost"!

Tovarășul Budău, calm ca un englez care fumează cu lulea bine arsă, dacă nu și mai calm, m-a invitat în alt birou, mi-a dat niște coaie de hârtie și m-a rugat să aștern pe ele cum s-au petrecut lucrurile. Și m-am apucat de scris, dar nu mai înainte de a-i mai spune o dată directorului de cadre:

— Tovarășe Budău, să nu ne scape! Dacă ne scapă, eu înnebunesc. Înnebunesc de-a binelea, că nu mai am înger păzitor. Mă urc pe castelul Huniazilor și nu mă mai dau jos de lângă soldatu' ăla.

— Hai, liniștește-te! Scrie acolo exact cum sau pe trecut lucrurile și așteaptă-mă aici.

După vreun sfert de oră, eu încă nu terminasem de scris declaraţia. Nu-mi ardea de scris. Nu puteam să mă concentrez. Ba am stricat şi-o peniţă și vreo trei coaie de hârtie, dar, cum am zis, după vreun sfert de oră am fost chemat în biroul tovarășului Budău, unde mai era unul pe care nu-l cunoșteam nici din vedere și mai era și tipul, burtosul, mandatarul. Tipul de care mi se făcuse silă ca de-o lipitoare roșie, ori ca de-o cizmă care te roade și te tot roade. Cu câtă răutate m-am uitat în ochii lui, numai eu știu. Cu toate că nu sunt scandalagiu, bătăuș, pe ăsta îmi venea să-l pocnesc. El nici nu se sinchisea. Puţin îi păsa că fusese chemat aici să dea socoteală. Ba îşi scosese dintr-un portofel și-un trabuc. Tovarășul acela pe care nu-l mai văzusem l-a întrebat pe mandatar:

Canalia mușca din trabuc. L-a mai ronţăit între dinţi și a zis calm, mai calm decât un vânzător de articole de pescuit:

— Da, am lăsat plicul domnișoarei de la magazie. Am văzut că sunt prieteni. Nu l-am găsit pe dumnealui, pentru că dacă-l găseam nu mai aveam nevoie de

intermediar.

Tot tipul ăla pe care nu-l cunoșteam l-a întrebat:

— De ce i-aţi lăsat acest plic și ce conţinea?

Să se sperie mălai-mare ăla care mirosea a parfum? Un mușchi nu i s-a clintit de pe faţă. Calm, nevoie mare.

Doamne, ce l-aș mai fi îmbrăcat cu niște pumni. Canalia s-a uitat la mine și a și zâmbit. Zâmbind, a zis:

— Conţinea 15 hârtii a două mii. Cam puţin, dar… tânărul recepţioner merită mai mult, pentru că a fost tare drăguţ.

Ce părere aveţi?! Mi-a lăsat 15 hârtii a două mii, pentru că am fost tare drăguţ.

— Adică cum am fost drăguţ? l-am întrebat eu, care transpirasem.

Tovarășul pe care nu-l cunoșteam, dar care punea întrebări, mi-a făcut semn să nu mă amestec în discuţie.

Mi-a făcut semn să tac. L-a întrebat pe mandatarul care acum mi se părea că seamănă cu cifra 9 făcută de un copil de vârsta grădiniţei:

— A închis ochii atunci când a semnat fișa de recepţie? Marfa adusă de dumneavoastră nu a fost recepţionată cum trebuie? Aţi strecurat și niște mărfuri…

Când am auzit aceste întrebări, zău că mi s-a făcut teama. Dacă i-am recepţionat marfa superficial? Dacă mi-a băgat pe gât niște piese cu defecte? Mi-a trecut teama, pentru că am auzit:

— Nu vă supăraţi, dar eu lucrez cu Combinatul dumneavoastră de ani de zile și nu am avut litigii niciodată în legătură cu calitatea. Produsele noastre sunt căutate în toată ţara.

Bineînţeles că cele spuse de prea parfumatul mandatar nu l-au mulţumit pe cel care făcea „ancheta”.

— Nu problema asta o discutăm noi acum, ci alta. Pentru care motiv aţi lăsat acest plic?

— V-am spus, pentru acest tânăr care este foarte expeditiv și tare simpatic.

De ce aș minţi? Chestia aia cu „tare simpatic” m-a uns pe suflet, dar m-am făcut că nici nu am auzit despre ce este vorba.

— Cum adică expeditiv? a întrebat tovarășul Budău.

Individul a mai ros calm din ţigara lui de foi, a mai pufăit din ea și ca și când ar fi vorbit cu un acar ori cu un funcţionar mai mărunt de la vreo primărie și nu cu tovarășul director de cadre și cu tovarășul ăla de care-mi dădeam seama că era mare într-o anumită ramură, a început să povestească:

— Eu știu ce s-a întâmplat la dumneavoastră. Am aflat ce s-a petrecut aici. Acel inginer care era înaintea acestui tânăr expeditiv, după cum v-am spus, mă escroca cu multă nerușinare. Banii pe care i-am dat acestui tânăr sunt o atenţie din partea firmei noastre. Predecesorul dumnealui (și ostrogotul a arătat spre mine) nu-și făcea timp pentru recepţionare, am plătit uneori locaţii pentru autocamioanele pe care le închiriem pentru a vă aduce mărfurile de care aveţi nevoie și câte 48 ori 60 de ore.

Omul dumneavoastră se tocmea cu noi. Îi dădeam atât, venea să recepţioneze.

Nu-i dădeam atât, nu venea să recepţioneze. Și la noi timpul costă bani. Repet, acești bani sunt o recompensă, nu mită. Tânărul dumneavoastră, când i-am spus despre ce este vorba, și-a lăsat treburile și a venit să facă recepţia fără să se tocmească și fără să bată vreun apropo.

— Dar eu sunt plătit pentru munca asta, m-am trezit eu zicând.

Credeam că l-am pus cu botul pe labe cu vorbele astea ale mele. De unde!… Preaparfumatul fumător de trabucuri a râs la mine:

— Și inginerul care era înaintea dumitale era plătit pentru munca asta, nu? îmi place de dumneata, că ești nealterat.

Cititorii mei, tovarășele mele cititoare, să mă ierte, dar mi-am descărcat sufletul cu o înjurătură. Și vă mai aduc la cunoștinţă că i s-a cerut și milostivului mandatar o declaraţie împreună cu un proces-verbal și cele 15 bancnote de două mii au rămas în seiful directorului de cadre.

Grea zi fusese pentru mine. Cu Upton Sinclair la subsuoară m-am îndreptat spre biroul meu. Dar am intrat în cel în care lucra Zoriţa. Am intrat fără să bage de seamă. Fără să scot o vorbă, i-am pus, “Petrolul” pe birou și am sărutat-o pe obraz. S-au uitat colegii ei la mine, dar eu m-am făcut că plouă cu bășici, nu le-am dat nicio atenţie. Zoriţa se roșise ca un apus de soare dobrogean și nu știa ce să facă. Să-mi dea cu vreo călimară în cap, ori să mă cheme s-o sărut și pe celălalt obraz? I-am zis scurt și cuprinzător:

— La ora trei și zece minute te aștept la poarta zece.

Să nu cumva să nu vii, c-o păţești. Eu nu glumesc. La trei și zece, la poarta zece. Să n-avem vorbe!

Habar n-am ce părere şi-or fi făcut colegii Zoriţei despre mine, dar drept să vă spun nici nu mi-a păsat.

Am ieșit fără să mai scot o vorbă. Nu le-am zis nici bonjur. Merită toată consideraţia cel care a spus că după vreme rea vine vreme bună. Zău că merită.

*

* *

— Cum ai zis?

— Cum ai auzit. Că ești tare trăsnit.

— Cum ai ajuns la concluzia asta?

— Cum să nu fii trăsnit? Intri în birou, mă săruţi și îmi impui întâlnire la poarta zece.

— Te-am sărutat? Ala a fost sărut? Păi, fetiţo, păi dacă te sărută un giulești, dacă te sărut eu, a doua zi, ce a doua zi, imediat intri în concediu medical Așa-i că ne putem tutui? Dragă Zoriţa, dacă-ţi spun una acum, o să zici nu numai că sunt trăsnit de Sfântul Ilie, ci chiar și fulgerat de același sfânt. Știi ce-am să-ţi mai spun? Fii, te rog, atentă, foarte atentă… Hai să ne oprim puţin în loc, ca să nu-ţi spun vorba aia mare din mers. Oprește-te, te rog! Așa. Știi ce? Te iubesc. Să taci. Să taci, pentru că eu declaraţie de dragoste nu știu să fac. Am lipsit de la lecţia asta. Nici să iau problemele mai pe ocolite nu mă pricep. Nu mă pricep la fel cum nu se pricepe câinele șpiţ să deosebească salcâmul de dud. Ia spune-mi tu, Zoriţa dragă,

cum stai la acest capitol? Dar sincer!

— La care capitol? a zis ea, neștiind ce să facă. Să dea bir cu fugiţii, ori să mai stea în preajma mea, să vadă de ce mai sunt în stare? Simţeam că începuse să i se facă teamă de mine.

Am tras aer în piept ca un bun înotător, l-am dat afară și am zis:

— Dragoste. Cum stai la capitolul dragoste? Dar să-mi răspunzi așa cum te-am rugat. Sincer. Și dacă se poate și mai sincer. Ţi-a făcut cineva curte? Îţi face vreunul curte? Ești îndrăgostită de cineva? Este cineva îndrăgostit de tine? Spune-mi care este ăla, dă-mi semnalmentele lui, adresa și joi îi facem înmormântarea. Îi facem înmormântare cu muzică. Muzica o plătesc eu. Şi-o să aibă noroc de muzică a-ntâia. Îi dă toată fanfara la jumătate de preţ. Pentru că am să-i pun eu o vorbă bună. Hai, te rog… te rog eu frumos, spune-mi, ești îndrăgostită de cineva?

A pornit din loc puţin agitată. Am pornit și eu. Am auzit:

— Nu vrei să discutăm despre altceva?

De data aceasta a fost rândul meu să văd viaţa mai cu colţuri.

— Am înţeles! Gata! Ai pe cineva? Dă-mi adresa lui. Îi fac de petrecanie.

A zâmbit frumoasa Zoriţa și a zis:

— De unde știi că am pe cineva?

Uite că s-a îndreptat vânzarea!

— Din moment ce zici să discutăm despre altceva! Ai pe cineva, ori nu? Despre ce ai vrea să discutăm? Despre posibilitatea îndreptării roșcovelor în viitorul nu prea îndepărtat? Despre necesitatea acută a acului de cusut și atitudinea omului faţă de această unealtă? Despre ce?

— Despre tine. Dacă m-ai luat cu *tu,* te iau și eu la fel.

Atunci, în acel moment, Zoriţa mi-a plăcut și mai mult. Și să cad carbonizat de pe cel mai înalt stâlp de tensiune înaltă din partea sudică a ţării dacă nu-mi venea s-o mănânc. Din ochi începusem s-o mănânc mai de mult.

Începusem să mă îndrăgostesc de ea cocă (crescută așa cum trebuie).

— Dacă n-ar fi atâţia oameni pe strada asta, te-aș săruta. Dar nu ca acolo în birou. Apropo! Tu știi de ce te-am sărutat?

De unde să știe ea prin câte trecusem eu și că o sărutasem cu atâta entuziasm, de bucurie că nu era amestecată în afacerea aia spurcată cu banii?

— Pentru că ești trăsnit, cum ţi-am mai spus.

— Nu sunt trăsnit deloc. Știi că astăzi am trecut prin niște momente grele? Niciodată n-am fost în situaţia în care am fost pus astăzi. Să dea peste mine prima basculantă, primul autocamion încărcat până la refuz, dacă tu îţi dai seama, ai băgat puţin de seamă că așa, brusc instantaneu și dintr-odată m-am îndrăgostit de tine?

Dacă n-ai băgat de seamă, înseamnă că mama ta nu a născut o funcţionară care lucrează la serviciul *depozite,* ci un bloc de gheaţă artificială. Vrei să te mai plimbi cu mine? Te bat ai tăi acasă dacă mai întârzii puţin? Dovedește-mi că nu ești un bloc de gheaţă. Mă interesează.

— Mă mai plimb cu tine, dacă-mi spui cine ești.

Deci va fi soare și pe uliţa mea! Ca s-o mai întărit puţin i-am spus:

— Am să-ţi spun cine sunt, dar te rog să nu te spe rii. Îmi promiţi că n-ai să te sperii de cele ce-ţi voi spune? îmi promiţi că n-ai să fugi? Da? Atunci află că sunt un zmeu. Un zmeu dintr-unul din basmele lui Ispirescu.

Nu-ţi vine să crezi? Treaba ta! Eu ţi-am spus. Ţi-am atras atenţia. Acum sunt travestit în recepţioner la Combinat și am venit să te răpesc.

— Te rog eu mult de tot, spune-mi cine ești și de unde ai apărut, că până la Geoagiu-Băi nu te-am văzut. Cine ești?

— Zoriţo dragă, nu ai memorie! Ţi-am spus cine sunt.

Nu-ţi aduci aminte că m-am lăudat că am un frate frizer, o soră casnică și un cumnat tâmplar? Că soră-mea știe să facă o mulţime de feluri de mâncare din urzici ori lobo dă… Ţi-am spus, ori nu?

— Tocmai.

— Ce tocmai?

— Despre fratele tău de care ai uitat că mi-ai spus că-l cheamă, dacă nu mă înșel, Anghel ori Angheluș, de sora ta Niculina… Despre ei mi-ai spus ce sunt, dar de tine? De tine n-ai scos o vorbă.

— Ba da. Ţi-am spus că sunt frate cu Angheluș…

Știi mult mai multe despre mine decât eu despre tine. În afară de faptul că te cheamă Zoriţa și că lucrezi la *depozite,* nu mai știu nimic.

Ne-am oprit lângă vitrina încărcată cu obiecte de uz casnic de la magazinul, Lanţul". În timp ce mă uitam la o strecurătoare de roșii, am auzit-o pe Zoriţa:

— Astăzi toată magazia, toţi funcţionarii de la *magazii și depozite* au comentat apariţia ta. „Cine o fi ăla în salopeta aia unsuroasă, care ocupă biroul inginerului?"

Nu, zău, cine ești? Află că eu n-aș fi îndrăznit să vin la întâlnire după felul în care te-ai purtat. Dar ei, colegii mei și nu numai colegii mei, ci și alţii de la celelalte birouri din clădire, sunt curioși să afle cine ești. Mi-a fost teamă… Șeful mi-a spus să nu mă duc mâine la serviciu fără amănunte în legătură cu tine.

— Care șef?

— Șeful meu.

— Chiar așa de curios este?

— Nu din curiozitate, dar așa…

— Și zici că ţi-a fost teamă? Află că și mie mi-e teamă să-ţi spun. Te cunosc de puţină vreme și nu știu cum stai cu inima. Suferi cumva de inimă?

— De ce ţi-e teamă?

— Să nu te sperii. Să nu-ţi faci complexe de inferioritate. S-ar putea chiar să leșini, când o să afli cine sunt.

Chestia aia cu zmeul a fost o glumă. Nu sunt zmeu.

Zoriţa, am prins-o, se uita la mine, în ochii mei prin geamul vitrinei magazinului, Lanţul M.

— Îţi promit că nu leșin.

— Treaba ta. Zoriţo, ascultă aici la mine! Eu, ăsta pe care-l vezi, sunt stăpânul acestui Combinat.

A început să râdă și mi-a zis:

— Iartă-mă, dar ești și puţin nebun.

— Deloc. Tu, azi… Zoriţo, pe cuvântul meu de onoare că sunt un fel de stăpân al acestui Combinat. Dar să-ţi spun o chestie în legătură cu tine. Uite, aici în partea stângă, până mai devreme aveam așezată o piatră de moară. S-o ia naiba de piatră. Auzi, tu, era s-o pățești rău de tot. Nu te mint.

— Eu? Cum o s-o păţesc rău de tot?! De ce era s-o păţesc?

Ne-am depărtat de vitrina magazinului și am pornit cu pași leneși în sus pe strada Bariţiu. Am încercat eu s-o prind de mână ori s-o iau de braţ, dar nu mi-a mers.

— Tu era s-o pățești. Să știi că am cules date despre tine. Mi-a fost teamă să nu faci parte dintr-o bandă. Am crezut c-ai încercat să mă miruești. Îţi aduci aminte că azi-dimineaţă când te-am întâlnit în faţa magaziei de refractare și când am băgat mâna în buzunar după ţigări am dat de un teanc de bancnote? Să știi că am avut impresia că tu ești implicată în niște afaceri. Că tu mi-ai introdus banii în buzunar. Dacă era așa, află, domnișoară, că deși începuseși să intri în inima mea încă de la Geoagiu-Băi, ceream judecătorilor să fii împușcată foarte tare. Dar eu, când am câte-un necaz, fluier o melodie. O melodie pe care am auzit-o într-un film cu Alida Valy pe care o iubesc foarte mult, dar ea nu știe, că dac-ar ști…Azi-dimineaţă când m-a apucat strechea, să știi că în timp ce fugeam am început să fluier melodia care mă liniștește și să mă rog. Ziceam în gând: „Sfânta mea Alida, aranjează tu ca Zoriţa să nu aibă niciun amestec în a face rea asta”. A făcut să nu fii amestecată? A făcut. Pentru mine este mare Alida Valy. Dar mai ales melodia aia… Vrei să ţi-o fluier? Nu. Nu ţi-o fluier, pentru că nu mai sunt necăjit.

— De unde au fost banii? Nu poţi să-mi spui, e secret?

— Secret?! De unde să fie secret? Mi i-a vârât în buzunar canalia aia care aprovizionează cu var cuptoarele Siemens Martin. Ala cu holenderele și cu pensulele lui de ce ţi-a dat plicul cu bani? Dacă n-aș fi stăpânul acestui Combinat, ce rost ar avea să mă mituiască afaceriștii?

— Dar unde mergem acum?

— În lume. Dacă ești cu mine, să nu-ţi fie teamă.

Am continuat să mergem cu aceiași pași leneși în aceeași direcţie. M-a întrebat:

— Spune, chiar te-ai gândit c-aș putea fi în combinaţie cu ăia? Dar cum ţi-a putut trece prin cap așa ceva? Nu, nu ești om sănătos. Niște doage precis îţi lipsesc. Spune-mi, ce-ai făcut cu banii?

— Am depus cu proces-verbal. Am dat și declaraţie… Chiar mâine am să merg să mă programez la raze și am să te invit să privești și tu la aparat, ca să vezi că sunt sănătos tun. Zoriţo, tu crezi în vise? Tu știi de ce mi s-au întâmplat mie atâtea astăzi? Azi-noapte am visat un cal roib cu joben pe cap și ceas la copita stingă. Calul ăsta a venit la mine, și-a scos jobenul, m-a salutat și m-a întrebat ce părere am eu despre culoarea mov? Dar să știi, dragă Zoriţa, că vorbea stricat românește. Abia am înţeles ce-a vrut să spună. Avea un accent necunoscut de mine. Și-n afară de asta avea și placă în gură. Vorbea cu gura închisă, ca să nu-i cadă placa. Caii

de obicei nechează. Asta n-a nechezat nici așa măcar o dată de pro bă. I-am spus că prefer culorile curcubeului de mic copil, și calul, mulţumit de răspuns, m-a rugat să-mi potrivesc ceasul după al lui, și-a mai scos încă o dată jobenul și, fiind stângaci, s-a închinat cu copita stingă și a dispărut din visul meu… Tare aș fi vrut să mă fi fotografiat cu calul ăla din vis. Dar să lăsăm calul. Eu te-am întrebat mai adinioarea ceva și nu mi-ai răspuns.

— Ai niște vise trăsnite, ca și tine. Ce m-ai întrebat?

— Dacă trebuie să-mi cumpăr la prima chenzină sabie.

Se mai gândea, cred, la visul meu, la calul care s-a închinat cu stânga, ori mai știu și eu la ce se gândea, pentru că deodată a tresărit.

— Ce-ai zis că vrei să-ţi cumperi? Am auzit bine, ori mi s-a părut? Sabie? Pentru ce?

— Pentru duel. Dacă există cineva în viaţa ta, varză îl fac. Felii. Uite-așa îl tai cu sabia.

Iar am încercat s-o prind de mână și iar nu mi-a mers.

— N-am întâlnit altul mai zăpăcit ca tine.

Știam asta fără să-mi spună ea. Am somat-o:

— Răspunde-mi!

— Ce să-ţi răspund?

— Șefii mi-au spus să umblu mai elegant. Să-mi duc la muzeul familiei salopeta și să nu mă mai vadă așa unsuros. Ce să fac la leafă? Să-mi cumpăr o pereche de pantaloni, sau sabie?

— Cumpără-ţi pantaloni!

Un porumbel i-a ieșit din gură și știţi ce am făcut?

I-am luat mina, am tras de ea, i-am sărutat-o și i-am zis:

— Eu, dacă aș fi făcătorul făcutelor tuturor și nefăcutelor, știi ce-aș face? Pun rămășag că nu-ţi trece prin cap ce-aș face.

— Ce-ai face?

— Aș face întuneric. Un întuneric din ăla de să-ţi bagi degetele în ochi.

Mina Zoriţei era în mâna mea. N-am fost prost să-i mai dau drumul. M-a întrebat:

— De ce? De ce ai face întuneric?

— Ca să nu se mai vadă om cu om și mai ales ca să te pot săruta de bucurie… La prima leafă nu-mi cumpăr nici sabie și nici pantaloni. Cumpăr un ghiozdan.

A tresărit.

— Ghiozdan? Pentru ce să-ţi cumperi ghiozdan?

Cu toate că n-am putut să fac întuneric în jurul nostru am sărutat-o. I-am furat o sărutare și i-am zis:

— Pentru copilul nostru. O să-l dăm la școală…

Uită-te puţin la mine! Uită-te cu foarte multă atenţie.

— De ce să mă uit cu atâta atenţie?

— Să-mi spui ce anume nu-ţi place la mine! Nu vreau ca peste o bucată de vreme să-mi aduci reproșuri. Să-mi spui că așa și pe dincolo. Eu ăsta sunt și n-ai ce face, mama altul nu mai face. Deschide ochii bine! Așa-i că sunt cam slab? Sunt

eu cam slab, dar ăsta este un defect care poate fi corectat pe drum. La înălţime, la numărul degetelor de la mâini și picioare, la numărul dinţilor, măselelor și la culoarea ochilor nu pot să umblu. La păr, da. Mă pot tunde mai scurt și dacă ţii neapărat, am să-mi fac și cărare. Cum îţi convine? Să-mi fac cărarea pe dreapta, pe stânga…

Am mai întrebat-o pe Zoriţa după ce-am mai ocolit pe niște străzi mai dosnice și după ce i-am furat trei sărutări mai apăsate:

— Spune-mi, Zoriţa, ce vor zice ai tăi, dacă eu aș fi într-adevăr zmeu și te-aș răpi?

Gestul ei mi-a plăcut mult. M-a sărutat în loc de răspuns și a fugit. S-a mai uitat o dată înapoi și s-a mai uitat înapoi a doua oară și a treia oară…

Am pierdut în ziua aia și masa la cantină. Era închis când am ajuns acolo, dar nu mi-a părut rău. Zoriţa mă sărutase și ea din proprie iniţiativă și s-a mai uitat și înapoi de câteva ori. Și asta mi-a plăcut mult de tot. A făcut mult mai mult decât o masă bogată la cel mai mare restaurant. M-am plimbat singur pe străzi și-am și cântat. Eram tare fericit.

*

* *

Din ziua aia am rămas fără inimă. Pentru că mi-am dăruit-o Zoriţei. Am început s-o iubesc. Am început s-o iubesc mult. Am început s-o iubesc cum n-am iubit niciodată în viaţa mea. Gri petrol să mă fac la faţă, cămilă să ajung, să joace brăilenii table pe cocoașa mea, dacă vă mint. O iubeam nespus de mult. Ea? Dacă Zoriţa începuse și ea să mă iubească? De plăcut, probabil că-i plăceam din moment ce venea la întâlnirile pe care i le dădeam. Îi era, după cum îmi dădeam eu seama, teamă.

Eram bucureștean și dracu' știe de ce pe vremea aia bucureștenii aveau un renume prost. Venea Zoriţa la întâlnire, dar parcă venea la parastas. Ori parcă venea de la o înmormântare. Dar mă întorc și zic: mint. Zău că mă iubea și ea, dar îi era teamă de mine.

— Zoriţa, ce-i cu tine? o întrebam eu când o vedeam amărâtă, când o vedeam tristă, chiar mai tristă decât o turturea.

Ea se uita cu ochii ei cinstiţi în ochii mei, dar mă minţea. Simţeam că mă minţea. Zicea:

— Nimic. De ce mă privești așa de încruntat?

— Dacă nu-i nimic, de ce ești așa bosumflată? Te rog să-mi spui imediat, că de nu dărâm cerul și răstorn și carul mare. Nu mă chinui, Zoriţa!

— Ce știi tu?! mi-a zis ea odată când n-a mai putut scăpa de mine.

— Dar vreau să știu, am ţipat eu la ea.

Nu mi-a spus imediat. Nu avea curaj, ori nu voia să mă supere. În spatele cinematografului „Maxim Gorki", era un parc unde uneori cânta fanfara. Odată m-am aşezat pe o bancă, cu ea, și am întrebat-o de ce e abătută de la o vreme. După multe insistenţe mi-a spus:

— Au aflat ai mei că vorbesc cu tine și sunt tare supăraţi.

— Ce au ai tăi cu mine? Mi-au văzut vreodată ochii, ce au cu mine?

Dacă e s-o spunem pe a dreaptă, ai Zoriţei aveau toate motivele să fie supăraţi pe ea. Cine eram eu ăsta care năvălisem în inima fetei lor? Un tânăr venit de la Bucureşti, unul din cele câteva mii de tineri veniţi aici să pună umărul la reconstrucţia Hunedoarei. Unul din cei câţiva zeci de mii de tineri care erau alungaţi de acasă de foame și de dorinţa de a fi de folos ţării. De a face ceva.

Toţi ăștia venisem cu câte o valiză. Eu venisem c-o ladă în loc de valiză. O lădiţă în care aveam un schimb și o sticluţă cu ulei de nucă. Câte certuri n-am avut cu gazda pentru uleiul de nucă. Îi murdăream prea des feţele de pernă. Dar eu eram frumos cu părul lucios, așa c-am acceptat să-mi ridice chiria. N-am renunţat la uleiul de nucă. Și nu renunţam nici mort. Da! Chiar așa era. Cine eram eu, ăsta, care mă vârâsem în inima Zoriţei? În inima acestei fete care… Familia Moisin, familie din care face parte Zoriţa, era o familie cunoscută, respectată. Toţi hunedorenii de baștină cunoșteau această familie care tăia câte doi porci pe an, care avea o casă de gospodari. Tatăl Zoriţei era un tip interesant. Legionarii, când fuseseră la putere, l-au dat afară. L-au concediat din uzină. Avusese cândva o muncă de răspundere în sindicate. De meserie fusese lăcătuș. Când l-am cunoscut eu ieșise la pensie.

Era puţin speriat. Se ducea la cârciumă să-și bea deţurile de ţuică și le bea de unul singur. Lua cinzeaca și două măsline de la omul de la bar care îi cunoștea obiceiul și se băga într-un ungher al cârciumii. Tot timpul vorbea cu el însuși. Avea să-și spună sau chiar să-și reproșeze multe. Dar numai el știa ce anume avea să-și reproșeze.

Prima mea discuţie cu Virgil Moisin, cel care nu după multă vreme îmi devenea socru, a fost cam dură. O adusesem pe Zoriţa până la poartă. Îi făceam Zoriţei, așa cum mă pricepeam eu, un fel de declaraţie de dragoste. Îi spuneam, o ameninţam că dacă ai ei fac pe deștepţii și încep să ne vâre beţe în roate, vin într-o zi cu un exca vator de la uzină și dărâm casa pe ei. Dar tocmai când făceam și pe mai răul, Zoriţa s-a schimbat la faţă. S-a schimbat la faţă, pentru că a picat el, Virgil Moisin. Venea de la deţurile de vinars. Mie nu mi-a dat niciun fel de atenţie bătrânul. Nici nu s-a uitat la mine. Parcă eram „nimenea” în persoană. Parcă eram stâlpul de la poartă.

A luat-o pe fiică-sa în primire:

— Apăi tu, Zoriţo tată, ce-i cu tine?

Îmi mâncam eu ficaţii, dar mă fâstâcisem pentru moment. Zoriţa, speriată, a bâiguit:

— Ce să fie? Nu-i nimic.

În sfârșit, s-a uitat și la mine ca la un sac încărcat cu borcane goale și a zis:

— El îi feciorul ăla? Apăi tu, fecior, tu, bucureștene, hai o ţâră aici. Tu, Zoriţo tată, du-te în casă! Lasă-mă o ţâră cu domnul ăsta. Hai ș-om sta pe bancă.

În curte, în faţa casei, aveau o bancă de fier. Ne-am așezat. Mi-am aprins o ţigară din pachetul meu, pentru că el nu mi-a oferit, i-am dat foc la ţigară și nu mi-a mulţumit. Era ameţit de băutură, dar nu prea tare. Cum era mai rău. Cu capsa pusă. M-a privit de data aceasta ca pe unul care a fost prins cu ocaua mică, ori la

coteţul cu găini în toiul nopţii, și mai uitându-se o dată în direcţia în care plecase Zoriţa, mi-a zis:

— Apăi tu, bucureștene, de ce nu-i dai pace fetei mele? Ce căutaţi voi în Hunedoara noastră?

El știa mai bine decât mine ce căutam noi atâta puzderie de oameni veniţi din toate colţurile ţării. Știa, pentru că nu-și purta de pomană capul pe umeri. Avea glagorie destulă. M-am făcut că nu înţeleg întrebarea, am tras în piept un fum de om nervos și ca să se știe o socoteală, am tras fumul direct în plămâni și l-am întrebat:

— Care noi?

S-a uitat cu coada ochiului la mine și după ce a sughiţat, mi-a zis:

— Apăi, voi ăștia care-aţi umplut Hunedoara… de ce-aţi venit?

Ca să nu-și închipuie că sunt vreun terchea-berchea, ca să nu-și închipuie că sunt vreun prost, i-am zis viitorului meu socru:

— Am venit la Hunedoara ca să facem pluta pe spate.

Nu se aștepta la un răspuns așa de obraznic. Tare mi-ar mai fi controlat încheieturile cu un ciomag, cu astfel de ochi s-a uitat la mine. A tras și el un fum bogat și sănătos din Mărășasca lui și am auzit:

— Auzi tu, copile, eu nu mi-s de sama ta. Tu cum vorbești cu mine? Să-i dai pace fetei mele, că eu pot schimba foaia.

N-am mai așteptat să schimbe el foaia. I-am luat-o eu înainte:

— Meștere, eu sunt dintr-o regiune a ţării de unde nu se fură numai cai… Dacă n-o să mi-o daţi pe Zoriţa de bunăvoie, v-o fur. Să n-am cojoc la iarnă dacă n-o fur.

Ce-a căutat, a găsit. Pe dracu' l-a căutat, pe dracu' l-a găsit. De ce nu și-a văzut de treburile lui?

— Auzi numai la el! O fură. Apăi tu ești oleacă și bolund. Cum să-mi furi fata? auzi numai la el! C-o fură. Apăi, bucureștene, cu mine n-o să-ţi meargă.

N-a mai stat lângă mine. Vorbele mele îl îmbătaseră parcă și mai rău, ori poate abia atunci îşi făcea efect băutura, că a plecat de lângă mine împleticindu-se. A sughi tat de câteva ori, și-a pornit spre ușă bombănind. Îmi place să cred că a fost unu la zero pentru mine în „meciul" cu bătrânul.

Mama Zoriţei, Rojineni, cum i se spunea, mă "agrea" și mai mult. Când mă vedea, se uita la mine ca la un soare în eclipsă totală nu parţială, se uita la mine ca la o sticlă plină cu analcid, ori cu verde de Paris. Era în stare să mă omoare cu privirea ei. Dar sfânta noastră natură a fost tare deșteaptă când i-a făcut omului priviri.

I-a făcut niște priviri cu care poate băga pe cineva în pământ, dar de omorât, nu. Omul nu poate fi omorât cu privirile. Dacă se putea, mă omora de mult Rojineni.

Aveam acum buruieni cât casa la cap. Dar și eu eram al naibii. Vorba cântecului de pe vremea lui Zavaidoc, cântecul ăla cu troaca și cu statul în troacă. Nici eu nu mă oboseam să mă uit la dumneaei mult mai frumos decât se uita ea la mine.

Și-au dat seama că bucureșteanul (adică eu) este cam topit după fata lor, așa că trebuiau să facă totul pentru ca Zoriţa să nu le facă vreo rușine. Să nu cumva

să-i facă bucureșteanul fetei lor vreo bucurie. Că bucureștenii ăștia sunt cam bolunzi la cap. Asta a fost norocul băiatului, adică al meu. Bleu jandarm să mă fac la faţă, cangur cu buzunare duble să ajung, dacă nu teama asta a bătrânilor de bucureșteni m-a făcut pe mine om și mai pe urmă tată mare. Roji neni a început să caute printre hunedoreni un băiat pentru Zoriţa. Bătrânul, viitorul meu socru, a început și el să-și caute un ginere ardelean. Un ginere cu situaţie, cu slană în pod, cu căruţă în curte și cu rude înmormântate în cimitirul lor. Îi îngrozea gândul că fata lor se va mărita cu un bucureștean. Și ce bucureștean! Slab ca un ogar, sărăntoc, și pe deasupra și cam obraznic. Că de ce să ne minţim? Am fost și obraznic cu dumnealor.

Acum, vă pot spune un lucru. Zoriţa mai avea un frate, un puști care era la profesională. Mi se pare chiar în anul întâi. Băiatul ăsta, Ticu, când stăteam pe banca din faţa casei lor cu Zoriţa, se uita la mine cu ochi mai frumoși. Mai prietenoși. El probabil nu știa ce periculoși sunt bucureștenii și în ce situaţie se va afla sora lui dacă se va mărita cu un bucureștean. Probabil avea el sarcina să nu-mi dea atenţie, să nu mă „înghită*, dar începusem să mă înţeleg din priviri cu el. De bucurie că nu mă dușmănea, când s-a ţinut târg la Hunedoara, i-am cumpărat un „pui al târgului”, i-am cumpărat și un briceag cu plăsele care semăna cu un pește. Cred că tipul, cumnatu-meu ăsta, mai taie și azi slană cu el. Dar așa-i că nu știţi ce-i ăla „puiul târgului*? Este un obicei ardelenesc. Dacă te duci la un târg, trebuie să cumperi un obiect pe care să-l dăruiești celor dragi. Dar să-l lăsăm pe Ticu. Să lăsăm și puiul târgului și să trecem la Eta.

Eta era sora mai mare a Zoriţei. Și ea îşi cumpărase că te va care cu paie, a cumpărat câteva care cu paie ca să le aibă la îndemână. Ea punea paie pe foc. Ea întreţinea atmosfera încărcată din casa lor. Ea, domnișoara Eta, funcţionară la laboratorul Combinatului, care era îndrăgostită de un director de școală de ucenici și cu perspective foarte apropiate de căsătorie cu acest director. Ea și viitorul ei soţ director să aibă un cumnat „holoangăr*?

Un cumnat care a venit în Hunedoara cu o lădiţă în loc de valiză și pe deasupra și bucureștean? Cum vă pu teţi dumneavoastră închipui că s-ar putea întâmpla așa ceva?

Ca ţincvaisul să mă fac la faţă, bornă kilometrică să ajung, dacă știu ce aveau hunedorenii de pe vremea aceea cu noi ăștia care venisem în Hunedoara de pe alte meleaguri. Parcă noi dăduserăm foc Romei. Parcă noi eram vinovaţi de apariţia lui Hitler pe pământ, de nenorocirile care le adusese omenirii acest Hitler. Să vă dau numai un exemplu din cele vreo șase mii opt sute de exemple pe care le mai ţin minte. Într-o seară, am intrat într-o alimentară. Era ora închiderii și voiam o sută de grame de salam flax, că era la modă și era și mai ieftin.

Era ora închiderii. Responsabilul alimentarei se pregătea să facă monetarul.

— Îmi dai și mie o sută de grame de salam? Dă-mi o sută de grame de salam, că mi-e foame!

Responsabilul a dat din cap că nu. Am scrâșnit și l-am întrebat numai ca să nu tac. Pentru cultura mea generală l-am întrebat:

— Dacă eram hunedorean îmi dădeai?

Mi-a răspuns fără pic de reţinere:

— D-apăi? Îţi dădeam.

Responsabilul, fie că era puţin aghesmuit, fie că avea chef de vorbă, că în momentul când l-am întrebat ce are și el cu noi, mi-a pus și el o întrebare. O întrebare pe care o cunoșteam precum îmi cunoșteam buzunarele goale. Mereu cam goale. Goale chiar și după leafă și după chenzină. M-a întrebat, rânjind:

— Ce căutaţi voi aici?

Ia să-mi aduc eu aminte! M-am bătut eu cu cineva în viaţa mea? Parcă m-am bătut prin clasa a doua primară cu umil pe care-l chema Ghiţoi. Ei bine, atunci, în seara aia, mă bătea gândul să intru la el după tejghea, să-l trag afară din magazin și să-l ating. N-am făcut asta, pentru că naiba știe, așa giulești cum eram, aveam — chiar când eram întărâtat — un suflet frumos. Nu mă laud. Dar ăsta nu este meritul meu, ci al părinţilor mei. Mezelarul ăsta semăna cu un vecin al meu din Giulești care a mu rit bietul de el înghesuit la o pomană creștinească și toc mai de asta nu m-am supărat prea tare. Am zâmbit la el ca și cum întrebarea lui mi-ar fi făcut plăcere. Am mai zâmbit o dată și i-am răspuns la întrebare:

— Am venit să ne fotografiem, tovarășe! Iubite tovarăşe mezelar, nu te uita așa de tâmp la mine, că nu te mint. Noi, ăștia toţi, care am venit de pretutindeni în Hunedoara voastră, am venit să ne fotografiem.

Nu era chiar atât de prost încât să nu-și dea seama că-mi bat joc de el.

— Apăi fotografiaţi-vă și plecaţi în brușul vost!

Îmi venise și mie chef de luare în balon.

— Ne vom fotografia, dar deocamdată nu ne place cadrul. Vrem să-l înfrumuseţăm. De pildă, eu vreau să le trimit bucureștenilor o poză cu mai multe furnale, mai multe cuptoare Siemens Martin și cu mai multe laminoare pe fundal. Îmi dai o sută de grame de salam de flax?

Mi-a dat. Tâmpit! Eu dacă eram în locul lui trăgeam şi-o înjurătură. Așadar, toţi erau împotriva mea. Erau împotriva mea nu din alte motive, ci numai din cauză că nu mă făcuse biata mama hunedorean. Aceste sâcâieli au început s-o supere și pe Zoriţa. Cine naiba a zis că tot răul este spre bine? Mi se pare că Seneca… Ba nu, Seneca a zis altceva. Mă rog, a zis cine a zis, bine, pentru că tot răul a fost spre bine și pentru mine. Zoriţa a început să mă iubească, o simţeam eu mult mai mult. Și mie îmi părea bine. Eram mai mult împreună. Mâncarea ce şi-o aducea pentru gustarea de dimineaţă n-o mai mânca singură, ci împreună cu mine. Și începusem și eu să cresc la cântar. Nu mă mai hrăneam doar cu mâncarea de la cantină. Să fi știut părinţii Zoriţei și mai ales sora ei Eta că Zoriţa mă hrănește, că pachetul pe care-l aduce de acasă îl mănâncă numai cu mine, dacă știau și asta, cine știe ce se mai întâmpla.

O iubeam pe Zoriţa și într-o zi, când veneam dinspre laminoare, m-am întâlnit cu un instructor de partid.

— Cum merge treaba? m-a întrebat el așa, ca să intre în vorbă cu mine.

Aveam eu la ce să mă gândesc în drumul ăla al meu spre birou. Nu-mi ardea

să stau de vorbă cu nimeni. Dar dacă m-a întrebat omul cum îmi merge în noua muncă, trebuia să-i răspund. Nu?

— Cu hopuri. Când mai bine, când mai prost.

Acest instructor era hunedorean și cam prin dreptul atelierului mecanic m-a oprit în loc și mi-a zis:

— Auzi, tovarășe, ai grijă cum calci.

După ce mi-a spus vorbele astea, a tăcut. Și chiar a dat să se îndepărteze de mine. S-o ia pe altă cărare a Combinatului. Ce vrea ăsta de la mine? Nu avusesem de-a face cu el în viaţa mea și acum? Nu cântase niciun cocoș de-al meu pe gardul lui. M-am luat după el. L-am oprit în loc cam întârâtat, pentru că nu știam ce voia să spună.

— Cum adică să am grijă cum calc? N-am făcut ar mata la cavalerie, așa că nu merg crăcănat. Ce nu-ţi place la mersul meu? Ia fii dumneata drăguţ și spune-mi ce vrei. Ce ai cu mine?

Îi părea rău c-a intrat în vorbă cu mine. Și vedeam eu că nu mai știa cum să scape. Am repetat întrebarea și el iar a zis:

— Ai grijă cum calci, că dumneata ai mari perspective. Ai mari perspective și s-ar putea să nu le mai ai.

Am înţeles imediat cam ce are în cap. Și ăsta, așa instructor cum îl vedeam, era împotriva noastră, a ăstora care veniserăm de prin toate colţurile ţării. Nici el nu voia ca o hunedoreancă de-a lor să se mărite cu un bucureștean ca mine și încă nu cu un bucureștean oare care, ci din ăla de peste Podul Grant. Ba mi se pare că ăsta o cam plăcea pe Zoriţa. Și n-o fi avut spor, cum zic britanicii. I-am spus:

— Eu calc bine, că m-a făcut mama fără platfus. Ce vrei să-mi zici cu asta?

— Ţi-am spus, s-ar putea să nu mai ai perspective.

Dacă intri în familia lui Moisin, s-au dus perspectivele. Gata cu ele.

— De ce?

— Bătrânul nu e bine văzut.

— De cine nu este văzut bine?

— Așa, în general…

Dacă eram ofiţer de cavalerie și aveam și calul cu mine, săream cu calul pe el. Neavând cal, m-am calmat.

M-am calmat așa de tare, încât îmi venea să-l pup de deștept ce era. Nu l-am pupat, dar i-am zis:

— Dar, dragul meu tovarăș, fie-le ţărâna ușoară tuturor rudelor care ţi-au murit, fie-ţi ţărâna ușoară și dumitale și deie domnul să ţi se facă și cavou de marmură, dar vino mai aici, mai la umbră, că vreau să-ţi spun ceva. Auzi, prietene, eu dacă mă însor, nu mă însor cu el, cu Moisin, dacă mă însor, mă însor cu fata lui. Ai înţeles? Acuma poţi să treci la soare, că eu atâta am avut de spus.

Urările mele de bine și poate că și privirile cam pline de înjurături grosolane l-au cam speriat, Dar piatra o aruncase deja. Și piatra era cam legată de gâtul meu.

A mai zis:

— Eu nu mă amestec în treburile dumitale. Dar fiind vorba de perspective,

m-am gândit că n-ar fi rău să-ţi atrag atenţia. Asta este. Îţi pierzi perspectivele.

— Știi ce? Du-te, domnule, de-a-nboulea! Am încheiat citatul! La revedere.

*

* *

A intrat în atelierul mecanic, iar eu mi-am văzut de drum. L-am dat eu dracului, am regretat că n-a umblat la aragaz când a fost mic, i-am mai zis ceva în gând și ceva despre rudele lui foarte apropiate pe care le lăsase acasă, dar băgase omul cuţitul în mine, în sufletul meu?

Băgase. Nu știu dacă aţi avut vreodată ocazia să vedeţi un om întors pe dos și-mi pare rău c-aţi pierdut această ocazie. Dacă eraţi la Hunedoara în ziua aia, vedeaţi un om întors pe dos. De data asta aveam inima în dreapta.

Așa de întors pe dos eram. Între cele două războaie mondiale și cred că nici înainte de aceste războaie mondiale nu a existat un om mai necăjit decât mine. Zoriţa a avut posibilitatea să mă vadă întors pe dos. Așa de posomorât, mi-a declarat ea, nu mă văzuse niciodată în cele câteva luni de când mă cunoștea și mai ales de când mâncam împreună slănină din porcul lui Moisin. M-a întrebat ce-i cu mine, i-am spus că am probleme cu noul meu serviciu. Și, într-adevăr, aveam. Vă mai aduceţi aminte de omul, de arătarea aia de om care aproviziona cu var cuptoarele Siemens Martin? Cu o zi înainte încercase din nou să mă mituiască. După ce am asistat la cântărirea celor 12 căruţe care așteptau la rând pentru cântărire, canalia mi-a vârât din nou în buzunar opt banc note a două mii lei. Aproape leafa mea pe o lună. L-am observat când mi-a vârât în buzunar teancul de bancnote și bineînţeles c-am mâncat chibrituri cu gămălie cu tot.

— Ce-i cu banii ăștia? și l-am și luat de gât. Și ce-aș mai fi dat cu el de pământ… Ce i-aș mai fi mușcat urechile… Dar să faci scandal într-un Combinat side rurgic? Nu se făcea.

— Care bani? m-a întrebat jigăritul de la Banpotoc.

Căruţele porniseră spre groapa de descărcare a varului. N-am mai stat de vorbă cu canalia. Am prins cu amândouă mâinile loitra primei căruţe și am tras, am ridicat-o cu toată puterea mea. Pe caldarâm s-au revărsat niște pietre. Pungașul, șmecherul din Banpotoc, vindea Combinatului piatră de pavaj, piatră de gârlă la preţ de var. Am făcut operaţia pomenită mai sus și la alte căruţe și tot piatră am găsit în loc de var. În ziua aia mi-am dat seama câtă pungășie există pe lumea asta. „Acum să te văd, tovarășe recepţioner! Acum să te văd cum reacţionezi”, mi-am zis eu scărpinându-mă în cap ca omul care dă de necazuri. Am oprit descărcarea carelor cu var în groapa de la oţelării. Am alergat în căutarea secreta rului de partid. Doream să-i arăt și lui ce nelegiuire descoperisem. Voiam să-l aduc la faţa locului, să-i arăt negru pe alb. Nu l-am găsit. Cine știe ce probleme rezolva el la ora aceea. Știţi că până la urmă mi-a părut bine că nu l-am găsit. Iar m-ar fi luat în primire: „Te-am pus acolo ca să te descurci, nu să vii cu orice probleme la mine”. M-am dus la directorul cadrelor. Și el era ocupat. Era așteptat la directorul general și n-a putut veni cu mine. Și a fost bine că n-a venit cu mine la faţa locului. La faţa locului nu mai era niciun corp delict. Când m-am dus cu un șef de la

comercial cu care vorbise tovarășul director, căruţele erau descărcate în groapa cu var și omul de la *comercial* nu mai avea ce constata.

Piatra adusă de Ostap Bender cel jigărit se amestecase cu piatra de var și pas de mai dovedește că este un escroc. Mă făcusem de râs. Deranjasem degeaba un om. Un om mare de la serviciul *comercial.* I-am mai povestit o dată acestui șef, m-am jurat ca în Giulești, că mandatarul care aprovizionează cuptoarele cu var este un escroc.

I-am povestit cum a încercat să mă mituiască, i-am povestit cum m-a mituit prima dată, cum a încercat să mă mituiască a doua oară și omul căruia îi vorbeam cu du rere, cu dușmănie, rămânea rece. În timp ce mă chinuiam să-i dau acestui funcţionar al serviciului *comercial* mai multe date, au apărut nu știu de unde Bender cel jigărit și un șef de la cuptoarele Siemens Martin.

— Cine ești dumneata, tovarășe, de faci greutăţi în aprovizionarea cu materiale a oţelăriilor? m-a întrebat șeful de la Siemens Martin.

Eu, ăsta, care crăpăm de cinste, care iubeam corectitudinea cum iubeam viaţa, eram acuzat că fac greutăţi aprovizionării cuptoarelor Siemens Martin. M-am uitat la cel care îmi vorbise ca la un container plin cu resturi menajere, dacă nu chiar mai urât și i-am zis:

— Eu știu că dumneavoastră aveţi nevoie de var la cuptoare. În căruţe era numai piatră. De ce nu băgaţi în reţetă piatră? De ce trebuie adusă piatra de la Banpotoc și mai ales de ce trebuie plătită la preţul la care se plăteşte varul ars?

Șeful de la *comercial* se uita cu compătimire la mine. Putea să creadă că am dreptate, putea să creadă că sunt un nebun. Un necunoscător. L-am dus până la groapa de var unde descărcaseră piatra. Da' ce se mai putea constata? Nimic. Și șeful ăsta de la *comercial* era de teapa lor. Era de teapa lor, pentru că se făcea că nu înţelege nimic din ce susţineam eu. Și era șef destul de mare, de la serviciul *comercial.* L-a întrebat pe Ostap Bender cel jigărit cum a fost și acesta s-a văitat:

— A fost var, tovarăși, dar dumnealui nu știu ce are cu mine.

Am tăcut. Am răbdat în mine. Cruce din doage de butoi să mi se pună pe mormânt și felinar din pepene verde în loc de candelă, dacă nu-mi venea să dau cu arătarea de pământ. Îmi venea să-l bag în pământ, pentru că pământul ăsta al nostru trage toate relele din om. Îmi venea să fac crimă. Să-l sugrum.

*

* *

De fiecare lăsată a secului, când mai beau și eu câte un păhărel cu finul meu Naidin din comuna Ciutura, închin primul pahar în cinstea lui Aron Vlăsceanu. Dacă acest Aron Vlăsceanu va avea norocul să moară înaintea mea, mă jur din nou pe barza care m-a adus pe lumea asta să-i cadă din senin o aripă și să nu-i mai crească, să nimerească într-o după-amiază cu ciocul într-o elice de avion și să i-l reteze de la jumătate ca să nu mai poată ciuguli nici boabe de porumb siloz, mă jur pe ce doriţi dumneavoastră că mă voi duce la mormântul lui și-i voi aprinde la căpătâi numai luminări de ceară curată.

Și-am să mă duc la cimitirul la care va fi înmormântat cu sticle cu vinars. Am să

beau pe mormântul lui și am să torn și la rădăcina crucii vinars. Am să beau cu el până s-or topi luminările. Dac-aș avea relaţii acolo sus, ori și mai sus, aș interveni ca acest Aron Vlăsceanu să nu fie pus la cazne, să nu mi-l obosească Sfântul Petre cu prea multe întrebări și aș mai pune o vorbă bună și la cel care împarte nimburile, să-i dea lui Aron Vlăsceanu unul mai luminos. Aș face toate astea, pentru că el mult m-a mai ajutat pe vremea aceea când îmi era greu.

Aron Vlăsceanu era, în acei ani grei ai Hunedoarei, bibliotecar. Era responsabilul bibliotecii de la clubul „Alexandru Sahia". L-am cunoscut și m-am împrietenit cu el la câteva zile după ce am ajuns la Hunedoara. Îmi amintesc că am intrat în club, am dat *bună ziua* și m-am uitat la rafturile cu cărţi. El completa niște fișe la biroul lui. A ridicat privirile din fișele alea și s-a uitat în ochii mei. Văzuse că mă port stângaci, că intrasem pentru prima dată în clubul lui. A venit lângă mine, m-a întrebat unde lucrez, ce lucrez… M-a supus unui fel de interogatoriu. Îmi venea să-l reped și chiar să-i zic vreo două în legea mea, dar îmi plăcea omul. Îmi plăcea cum se uita în ochii mei și cum vorbea. După ce și-a făcut mese na, mi-a zis:

— Cartela de masă este la dumneata?

Nu știam de ce mă întreabă de cartela de masă.

I-am răspuns:

— Este, dar am servit masa. Aici daţi desertul?

Ziceam că fac pe șmecherul. Pe deșteptul. Dar l-am auzit pe bibliotecar:

— Da, dăm desertul aici.

A deschis un sertar și într-adevăr a venit cu o prăji tură. Mi-a întins-o și eu, automat, am scos cartela din buzunar și i-am dat-o. Am rămas eu puţin buimac, dar pentru că până atunci nu mai fusesem într-un mare centru siderurgic, am crezut că așa este obiceiul aici.

Să-ţi dea desert și când faci lectură. M-am gândit că aici poate dau prăjitura, ca să atragă cititori. El s-a așezat din nou pe scaunul lui și a început să-mi completeze fișa.

Am mâncat prăjitura, privind ca prostul în jurul meu.

După ce a terminat de scris, m-a întrebat cam ce fel de cărţi aș vrea să citesc.

Nu prea știam eu după ce mă uit, după ce carte anume, dar mă uitam prin rafturi.

— Politice? Nefiind încă decis, am zis:

— Și politice. Și am continuat să mă uit.

Aron ăsta îşi făcea meseria cu credinţă. Dacă i-am căzut pe mână nu m-a lăsat.

— Dar literatură beletristică citești?

Am fost sincer și i-am spus:

— N-am mai citit de mult. Nu că nu am avut timp, dar asta este. N-am mai citit o carte cam de multă vreme.

Credeţi că m-a lăsat?

— Dar reviste?

— Îmi plac cele umoristice. Am mai citit și doxuri și Excentric Club. Dar asta mai de mult.

Și m-a lăsat să mă uit prin rafturi, pentru că a mai venit cineva căruia de

asemenea i-a cerut cartela, l-a servit cu o carte și omul a plecat. Eu am rămas cu gura căscată, pentru că am descoperit o chestiune. L-am întrebat pe bibliotecar:

— Tovarășului care a plecat de ce nu i-aţi dat prăjitură?

A început să râdă.

— De ce râdeţi?

— Păi, aici e club, nu cofetărie.

— Păi, mie mi-aţi dat prăjitură! De ce mi-aţi dat?

— Să te îndatorez. Să mai vii pe aici.

M-am înroșit la faţă. Eu, șmecherul, marele șmecher de dincolo de Podul Grant luasem — cum se zice la Brăila —, plasa. Am râs și eu, ce puteam să mai fac? El mi-a făcut un plan de lecturi și mi-a spus că dacă nu am condiţii de citit la gazdă ori unde stau, sala de lectură a clubului îmi stă la dispoziţie. Și n-am plecat de la club până când nu s-a închis. Mi-am plătit datoria. Am băut cu el un coniac și așa ne-am împrietenit de la prima vedere. De meserie, era turnător. Îl făcuseră bibliotecar pentru că îi plăcea să citească mult și pentru că avea obiceiul să îndrume și pe altul să citească. Avea niște ochi lacomi, urechi lacome. Se uita la tine și voia să știe tot despre persoana ta. Maică-sa cred că a vrut să facă vreo câteva kilograme de argint viu ca să se îmbogăţească și în loc de argint viu a ieșit acest Aron. Nu-ţi stătea locului, nu stătea degeaba nicio clipă. Se învârtea printre rafturile bibliotecii, printre cititorii din sala de lectură, ieșea la poarta clubului și nu știu cum naiba făcea că reintra în club întovărășit de tineri cărora le și făcea fișe, dacă nu aveau. Faţă de acest Aron Vlăsceanu nu mai aveam niciun secret. Îi spusesem mai mult decât aș fi spus la spovedanie. Știa că eram îndrăgostit, știa că am neplăceri în noua mea muncă și când mă simţeam mai încărcat, mă duceam la el și mă destăinuiam.

În ziua aceea eram tare amărât. Nu-mi erau boii acasă. O luaseră prin lucernă. M-am dus la bibliotecarul meu Aron și i-am spus:

— Aroane, și astăzi mi s-au întâmplat niște povești urâte.

Și-a lăsat ceaiul lui de măceșe ori de ce era, că mai tot timpul bea ceaiuri, pentru că avea nu știu ce beteșuguri și m-a întrebat deschizând mari ochii ăia lacomi ai lui:

— Ce ţi s-a mai întâmplat?

I-am povestit cele petrecute din nou cu Ostap Bender cel jigărit, cum au sărit cei de la oţelărie pe mine, cum era gata-gata să fiu acuzat că bag beţe-n roata producţiei de oţel. Aron Vlăsceanu s-a ridicat de la locul lui, a luat vreo trei coli de hârtie dintr-un sertar, a mai luat de pe birou un creion ascuţit la ambele capete și mi-a zis:

— Stai colea pe locul meu și scrie!

M-am uitat la el ca la filmul: „Noi morţii ne mâncăm de vii”, și i-am zis:

— Și tu umbli cu declaraţii? Nu-mi arde de nicio declaraţie. Ce vrei să scriu?

— Un articol.

Credeam că lui Aron îi arde de bancuri. Nu aveam chef de bancuri.

— Ce articol? N-am scris în viaţa mea un articol.

M-a împins spre scaunul de la masa lui de lucru și mi-a pus creionul în mână.

— Ce dacă n-ai scris? Scrii acuma. Scrie exact, dar exact ce mi-ai povestit mie. Povestește-i hârtiei cum s-a întâmplat, cum te-ai trezit cu banii ăia în buzunar, cum ai oprit descărcarea varului și ce s-a mai întâmplat pe urmă. Nu te mai uita la mine cu ochii ăia de mânz arătă cât. Scrie așa cum ţi-am spus. Hai, așază-te și scrie! Să nu scrii mai mult decât mi-ai povestit mie. Nici mai mult, dar nici mai puţin.

N-am scăpat de el, până nu m-am apucat de scris.

— Dar pentru ce-ţi trebuie? l-am întrebat eu.

— Ai să vezi. Nu te complica deloc. Să nu te lungești cu vorbe de prisos. Scurt. Nu ocoli nimic. Scrie acolo cum te-au acuzat pe tine cei de la oţelărie. Cum te-au scos sabotor.

M-am dus în sala de lectură, lângă o fereastră, ca să pot să fumez și am început să mă plâng hârtiei așa cum mă învăţase Aron. Am scris, am șters, iar am scris și când am terminat, parcă eram și eu altul. Nu mă simţeam așa de supărat. Am scris și iar am încercat să aflu de la Aron pentru ce avea nevoie de povestea aia. Nimic n-am scos de la el. A doua zi, spre prânz, m-am pomenit cu Aron Vlăsceanu la mine la birou. Nici nu m-a salutat.

Mi-a zis:

— Dacă porţi oglindă la tine, scoate-o din buzunar și pupă-te. Pupă-te că ești tare deștept! Scoală de pe scaunul ăla, că n-oi fi bătut în cuie și hai, hai cu mine, să vezi ce ispravă bună ai făcut.

— Ce ispravă am făcut? l-am întrebat eu ăsta care nu mi-am cumpărat în viaţa mea oglindă de buzunar de la niciun bâlci.

— Vino cu mine!

Am ieșit din birou, și Aron Vlăsceanu mi-a arătat în direcţia porţii numărul unu a Combinatului, unde era așezată gazeta de perete. Gazeta centrală a Combinatului.

În jurul ei, un pâlc de oameni.

— Vezi ce-ai fost în stare să faci? Te felicit!

— Ce-am fost în stare să fac? Pentru ce mă feliciţi?

Nu înţelegeam nimic. Cum este chinorozul să mă fac la faţă, hipopotam să ajung dacă înţelegeam ceva.

— Tu ai adunat oamenii ăia acolo. Ai mai văzut coadă la gazeta de perete? Vezi? Stau la coadă ca să citească.

Să citească articolul tău, nu altceva.

— Aroane, nu înţeleg! Ce citesc?

— Ce-ai scris tu ieri. Articolul tău intitulat „Nu vreau să fiu mituit”. De când am înființat gazeta asta aici n-am văzut atâţia oameni în jurul ei. Află că eu, redactorul șef al acestei gazete centrale cu vrerea, ori chiar fără vrerea ta, te-am și cooptat în colectivul de redacţie.

M-am apropiat de gazeta centrală și într-adevăr, sub articolul care era citit cu mult interes am văzut numele meu bătut la mașină. Creșteam, îmi creștea inima de parcă mâncasem un pachet întreg de drojdie de bere. Era o chestie.

— Cine *a* bătut articolul la mașină? am întrebat eu, pentru că altă întrebare nu-

mi mai trecea prin cap.

Vlăsceanu nu-și mai încăpea nici el în piele văzând că se adună și se tot adună oameni ca să citească articolul scris de mine, dar pus la cale de el.

— Ce m-ai întrebat? Cine l-a bătut la mașină? Eu. Dacă nu-mi dai săptămânal câte un articol ca ăsta, o încurci cu mine. Ţi-am spus, ca să știi. Ești în colectivul meu și pot oricând să te iau la întrebări. Când am eu poftă. Am avut de dimineaţă. Ședinţă de redacţie. Cu ocazia asta te-am cooptat în colectiv. Nu te-am întrebat dacă ești ori nu de acord, pentru că știam că ești. Nu? Ia uită-te colo! Ești bun de cinste. Diseară dai o bere. Vezi? Numele tău apare de două ori. Sub articol și…

Într-adevăr, numele meu figura și sub articolul pe care se băteau oamenii să-l citească și în colţul drept unde scria: „Această gazetă centrală de perete apare sub îngrijirea următorului colectiv”. Mi-am citit și eu articolul și mi se părea că este prea îndrăzneţ. Aron, la sfârșitul celor scrise de mine, pusese și o notă a redacţiei prin care cerea conducerii Combinatului, organelor în drept, să facă o anchetă în jurul celor scrise de mine. Îi auzeam pe cei care citeau: „Mă, da’ al dracului e ăsta! Cine-o fi? S-a încins tărâţa în el, dar nu-l văd bine”. „E dat dracului tipul. Le-o zice de la obraz și auzi la el, cere și anchetă. Pe ăsta până la urmă îl pupă mă-sa rece”. „Îl mănâncă pielea. Ia uite la el ce scrie…”

Aron Vlăsceanu, mulţumit de vâlva pe care-o făcuse articolul, mi-a făcut cu ochiul, m-a luat de braţ și m-a condus spre biroul meu. Eram emoţionat. Vorbele ălora care comentau articolul — de ce să n-o spun pe a dreaptă? — mă și gâdilau, dar. pe cuvântul meu. că mă și speria seră. Vlăsceanu era în al nouălea cer. Și parcă îl căuta și pe al zecelea. M-a oprit în loc, s-a uitat în ochii mei și mi-a spus:

— Tu o să ajungi mare. Ascultă aici la mine. Eu nu prea am dormit azi-noapte. Ţi-am analizat foiletonul. Asta pe care l-ai scris a ieșit, fără să-ţi dai seama, foileton.

Nici în ziarele centrale nu găsești așa ceva. Ai pus suflet acolo în rândurile alea, băiatule, și ai și umor. Am să-ţi fac eu un plan de lectură. Ai talent, domnule, mi-a spus el cu vocea îngerului meu păzitor Mitică. Ai să ajungi mare. Dar fii atent aici la mine, ai grijă să nu ţi se urce fumurile la cap. Că nu e bine. Ia uite! Au venit alţii la gazeta centrală. Trebuie să băgăm dracii în bandiţi cu gazeta asta. Și să știi că În cazul ăsta nu mă las, până nu se face anchetă. Îţi spun eu, o să ajungi mare.

— Mare, ce? Hai, Vlăscene, că ţie îţi place să exagerezi. Vrei să-mi dai curaj. Îţi spun sincer că a început să pună stăpânire pe mine teama. Nu i-ai auzit pe ăia ce spuneau? Că s-a încins tărâţa în mine. C-o s-o păţesc.

Porniserăm spre biroul meu între timp, dar Aron iar m-a oprit în loc și iar m-a luat la prelucrat:

— Auzi, domnule? Fii atent aici la mine. Eu știu ce vorbesc. Eu, dacă am ce vorbi, vorbesc. Dacă nu, tac. Ai talent la scris. Și să nu mi te iei după “babele” alea, „precupeţele” alea care zic că s-a încins tărâţa în tine. Și eu îţi spun c-o să ai neplăceri, dar o să le punem zăbaua în gură ălora care se vor lua de tine. Tu să scrii adevărul, numai adevărul. Pentru că adevărul și focul nu pot fi ascunse. Dacă scrii adevărul, nu are ce să-ţi facă nimeni. Mă, noi ăștia, care vrem ca adevărul să triumfe, suntem cei mai mulţi. Suntem câtă frunză și iarbă. Lichele? Sunt și lichele,

dar trebuie să le luăm de ceafă și să dăm cu ele de-a azvârlita. Zăcea talentul în tine și tu habar n-aveai.

— N-am scris nimic în viaţa mea. Crede-mă. În afară de semnătura pe statul de salarii n-am scris altceva. Nici scrisori la fete.

Iar am pornit spre biroul meu și iar ne-am oprit.

Mergeam și ne opream. Și câte nu-mi treceau mie prin cap în clipele alea…

— Și cu tine mai este o chestie formidabilă. Nici nu-ţi dai seama ce pleașcă a căzut pe capul tău. Auzi, tu, cu serviciul tău ai mari posibilităţi. Enorme posibilităţi să faci rost de subiecte, de fapte care să le pui pe hârtie și să-i faci să sară în sus înţepaţi ca de musca ţeţe. După câte mi-am dat eu seama, nu ești iepure fricos și asta este foarte bine. Parcă încep să te invidiez și eu. Tu te duci cu treburile tale prin toată uzina. Ai un câmp mare de activitate. Talent la scris ai gârlă, trebuie să-ţi formezi un ochi care să vadă tot. Așa că acum, măi băiete, nu-mi sta cu gura căscată, că nu ești la dentist, gândește-te! Călăuzește-te după proverbul care zice: „Dacă ai mâncat prânzul pregătește cina. Aștept de la tine un articol tot atât de tare.

Atunci am primit prima lecţie de ziaristică. Și de la cine? De la un muncitor turnător, trecut în munca de bibliotecar nu de multă vreme. Era proaspăt în munca de bibliotecar, ca și mine în cea de recepţioner. Punea suflet în tot ce făcea acest Aron Vlăsceanu și d-aia îl îndrăgeam toţi cei care-l cunoșteam.

Nu puteam deloc să uit comentariile celor care citeau articolul. Și să vă mai spun ceva. De câte ori aveam drum încolo spre poarta unu mă apropiam și de gazeta centrală și mă uitam la feţele celor care citeau articolul și mă îngrășam când îmi vedeam scris numele sub acel articol.

Mare vâlvă a făcut articolul meu. A fost o bombă a zilei. Veneau muncitori, funcţionari, veneau special să citească articolul meu intitulat, cum v-am mai spus: „Nu mai vreau să fiu mituit. Au venit să-l citească și tovarășii din conducerea Combinatului. L-am văzut pe-acolo și pe directorul general. Am aflat că s-a interesat cine sunt și, spre sfârșitul programului, am fost chemat la Comitetul de par tid de tovarășul Moldovan care mi-a zâmbit, mi-a vârât mâna în chică, m-a scuturat puţin și mi-a zis:

— Puștiule, te felicit!

E ceva să te felicite un secretar de partid. Este ceva să se ridice un secretar de pe scaunul lui și să-ţi zică: „Puștiule, te felicit. Ca să nu tac cum tace bâta lui moș Petcu și ca să nu bage de seamă că mi se umeziseră ochii de emoţie, am zis:

— Pentru ce mă felicitaţi, tovarășe secretar?

A sunat telefonul, iar eu am profitat de ocazie și mi-am șters pe furiș lacrimile. Secretarul a spus celui de la celălalt capăt al firului că e ocupat și m-a ghicit.

— Nu-mi mai fă mie pe niznaiul. Am citit și eu articolul, l-am rugat și pe directorul general să-și lase treburile și să se ducă la gazeta centrală și să citească. Să știi că a dat dispoziţie să se facă anchetă în jurul cazului ridicat de tine. Spune-mi și mie cum s-au petrecut lucrurile cu varul ăla?

Mi-a făcut semn să stau pe un scaun, dar am rămas în picioare. I-am spus:

— Exact așa cum am scris, tovarășe secretar. N-am umblat cu înfloriturі. Eram

necăjit și mi-era și frică. Îmi era teamă că până la urmă să nu fiu scos sabotor. Individul ăla e o pramatie.

Iar mi-a făcut semn să stau și iar am rămas amândoi în picioare.

— Care individ?

— Ala care aduce varul. Are oameni pe care-i mituiește la oţelărie și cred că și pe la serviciul *comercial.* Și pe mine a vrut să mă mituiască.

— Știu. Dar să lăsăm povestea asta cu banditul de vărar și să trecem la problema pentru care te-am chemat. Stai jos! Te rog stai jos.

Nu m-am așezat.

— Cum să stau eu jos și dumneavoastră în picioare?

Stau în picioare. E bine și-așa.

— Hai să stăm. Ia loc, că am să-ţi spun multe.

Ne-am așezat și zău că-mi venea să cânt marșul triumfal din Aida, marș pe care-l învăţasem dintr-o emisiune de radio intitulată „Să învăţăm treptat muzica”.

— Puștiule, cât sunt eu de secretar, abia astăzi, mulţumită ţie, mi-am dat seama ce e în stare să facă o gazetă de perete. Articolul tău s-a comentat în toată uzina. S-a comentat cum se comentează un meci de fotbal, câștigat de echipa Hunedoarei. Ai scos gazeta din lâncezeală. Bravo, puștiule!

Mi-a crescut inima cu câteva kilograme, dar m-am făcut că nu bag de seamă. Am făcut pe modestul:

— Nu este meritul meu.

— Nu-mi juca mie teatru aici. Cum nu este meritul tău? Dar al cui este? Articolul e semnat de tine.

— Vlăsceanu de la bibliotecă merită laudele.

— El are meritul lui, că te-a făcut să scrii.

— Deci, știţi. Știţi că el m-a făcut să scriu. Dacă nu era el… Ieri mi s-a întâmplat povestea aia despre care am scris și am trecut prin mari emoţii. V-am căutat și pe dumneavoastră, dar nu v-am găsit. Și a fost bine că nu v-am găsit, pentru că iar m-aţi fi luat la zor. Iar mi-aţi fi zis: „De ce ai venit la mine să te plângi ca babele alea, descurcă-te!” Zău că mi-a părut bine că nu v-am găsit.

N-am găsit pe nimeni care să mă ajute. Am înghiţit hapul și am plâns de necaz. M-am dus la el, la Vlăsceanu, și când m-a văzut așa, m-a pus să-i povestesc ce mi s-a întâmplat. I-am povestit, mi-a dat hârtie și creion și iată ce a ieșit. Ideea lui a fost.

M-a ascultat cu atenţie, dar până la urmă m-a între rupt și mi-a zis:

— Lasă asta! Puștiule, dacă ai darul ăsta al scrisului, atunci scrie. Când umbli prin uzină și recepţionezi materialele care vin, te mai uiţi și în jurul tău! Tu ai văzut cum se descarcă uneori cărămizile refractare care costă o avere? Le aruncă oamenii lui Golomboș, ăsta care se ocupă cu descărcările, le aruncă din vagon, parcă ar arunca nuci.

Cum ai dat de pământ cu afaceristul ăla cu varul lui, poţi să dai de pământ și cu ăștia care-și bat joc pur și simplu de averea noastră. Tu recepţionezi și minereurile?

— Da. Recepţionez și minereurile. De ce?

— Ai văzut ce debandadă e acolo?

Era adevărat. Văzusem destule scene de astea, de risipă, de delăsare, dar ce putere aveam eu? Cum puteam eu să intervin? Cine eram eu? Stan dracul, ca să pot să-l iau de gât pe ăla care făcea risipa? Pur și simplu mă mai trezeam și c-o cărămidă în cap. Se găsea cineva care să-mi pună o pătură în cap și să-mi dea de cheltuială. Secretarul a continuat:

— Te întrebam dacă recepţionezi și minereurile. Și nu de florile mărului te-am întrebat asta. Te-am întrebat, pentru că am fost la gara de sus, la silozuri, și niște gură-cască descărcau siderită peste dolomită, ori invers. Greșesc când spun gură-cască. Ăștia numai gură-cască nu sunt. Sabotori. Mai iese fonta așa cum trebuie să iasă dacă nu respecţi reţeta? auzi, puștiule? Ascultă aici la mine. Ai gazeta la dispoziţie. Peste câtva timp s-ar putea să înființăm şi-o gazetă a Combinatului. Dar până atunci, folosiţi toţi ăștia care aveţi talent gazeta centrală. Așa trebuie să se scrie articolele, cum ai scris tu. Nu să se facă polologhie. Trebuie să se spună lucrurilor pe faţă. Și avem multe de spus. Daţi de pământ cu toate lichelele. Cu toţi ăștia care prin nepăsarea lor, ori prin tâmpenia lor, ne fac greutăţi. Nu te uita la mine, că așa-i, cum zic eu. Niște sabotori. Un vagon de cărămidă specială pentru cuptoare costă în jur de un milion. Și ei, barbarii, ne-o distrug. Dacă nu crezi, ia du-te tu în spate la baza veche între atelierul construcţii metalice unde ai lucrat și baza veche și să vezi cum și-au bătut joc de niște cărămizi refractare speciale. Când mergi prin uzină, deschide bine ochii.

După ce mi-a dat niște sfaturi pe care le-am băgat cum se spune „la ghiozdan”, tovarășul Moldovan a crezut că scapă de mine. Dar n-a scăpat. Aveam și eu ceva pe suflet.

Ce să vă mai spun? Aveam şi-o bubă pe inimă. O bubă care mă durea rău de tot. Când credea tovarășul secretar că — gata! — a terminat cu mine, m-am ridicat pentru că se ridicase și el, dar n-am plecat. I-am zis:

— Știu că sunteţi foarte ocupat, că acest Combinat vă dă mare bătaie de cap, dar așa de bucuros am fost când am aflat că mă chemaţi…

Am tăcut o secundă ori două, pentru că nu știam cum să-l iau ca să nu stric totul. Până la urmă am continuat:

— A fost bine că m-aţi chemat la dumneavoastră, pentru că eu, dacă nu mă chemaţi, tot veneam. Dacă nu azi, mâine.

Tocmai se pregătea să dea un telefon cine știe unde.

A pus receptorul înapoi în furcă și m-a întrebat:

— Pentru ce? Ai ceva pe suflet? Ce te mai doare?

— Am și eu o problemă grea, tovarășe secretar.

— I-auzi la el!… Nu, zău, ai o problemă grea? Toţi avem probleme. Nu? Cât este de grea?

M-am rezemat de ușa pe care trebuia să ies și i-am zis:

— Eu am o chestiune foarte personală și cred că nu mai dumneavoastră sunteţi în măsură să mă ajutaţi.

I-a plăcut cum am pus problema, pentru că nu și-a mai făcut de lucru cu

obiectele de pe birou.

— Chiar numai eu? Ia spune-mi! Care-ţi este chestiunea aia așa de personală?

— Nu vă supăraţi dacă vă spun?

— De ce să mă supăr? E ceva de supărat?

A zis el „de ce să mă supăr”, dar parcă îi dăduse puţin borșul în foc. Și-a făcut de lucru cu cheia de la sertar, a sucit-o și a răsucit-o în broască. N-am tăcut.

— Sunt foarte îndrăgostit, tovarășe secretar.

Inima mi se făcuse cât un purice. Acum, parcă-mi pă rea rău că nu plecasem. Unui secretar de partid, care are atâtea probleme pe cap, să vii să-i spui că ești îndrăgostit!?

Să-i spui ceva care n-are de-a face cu lupta pentru cât mai multă fontă, cât mai mult oţel… în fracţiunea aia de secundă m-am gândit că ăsta avea tot dreptul să mă ia de mână și să mă dea pe ușă afară. Ba să-mi dea și-un picior în fund. Scuzaţi-mă, vă rog mult, scuzaţi expresia. Uite cu ce probleme mă duc eu la el. L-am auzit:

— Și? Spune-mi ce ai de spus.

Deci nu m-a luat de mână să mă dea afară. A rămas pe locul lui și foarte curios mi-a zis: „Și? a Am prins curaj.

— Este o problemă. Cineva mi-a spus că pot s-o încurc dacă nu pun frână.

A arcuit sprâncenele așa cum le arcuiesc cei care abia așteaptă să afle ceva foarte interesant.

— Dacă, ce? Cum adică s-o încurci dacă nu pui frână?

De cine ești îndrăgostit?

— O cheamă Zoriţa Moisin și lucrează la *magazii.* Este funcţionară acolo. Fata care… V-am mai povestit eu ceva despre ea atunci când…

Și-a adus aminte de istoria cu vărarul, cu Ostap Bender cel jigărit. Nu m-a lăsat să continui. M-a întrebat:

— Și de ce mă rog ţi-a spus cel care ţi-a spus c-ai s-o încurci?

— Eu drept să vă spun… Zău că nu știu prea multe despre această familie. Am aflat doar că este fata unuia care a fost mare mahăr prin sindicatele vechi… Acum e pensionar.

Și l-am auzit pe secretar:

— Și?! îl cunosc și eu pe Moisin. Și ce-i cu asta?

Care-i problema? Dacă nu mă-nșel, Moisin ăsta are o fată la laboratorul uzinei… Dacă tu crezi că n-o s-o încurci tu pe ea, pentru că, știi bine, îţi aduci aminte că ţi-am spus c-o să pleci la studii… Poate la o școală de ingineri, ori… Să n-o încurci tu pe ea. Tu știi cum sunt văzuţi bucureștenii aici? Să nu care cumva să le mai dai și tu apă la moară. Să te încurci cu fata asta și până la urmă să dai bir cu fugiţii. Bagă bine la cap ce-ţi spun. Tu nu peste multă vreme va trebui să pleci din Hunedoara și s-ar putea să nu te mai întorci aici. Ţara are nevoie de cadre peste tot. Fii atent… Cum aud ăștia de bucureșteni…

— Mie-mi spuneţi? Păi, cât sufăr eu din cauza asta!

— Vezi cum te orientezi. În astfel de cazuri nu e bine să dai sfaturi.

— Eu vreau să știu dacă nu fac o greșeală politică intrând în familia lor.

— Greșeală politică? auzi la el! Ce fel de greșeală politică? Taică-su a făcut ce-a făcut, treaba lui. Ai o minte ageră după cât văd, descurcă-te! E o fată bună? Crezi c-o meriţi ori te merită? Vă cunoaşteţi unul pe altul? Nu-ţi dau niciun sfat. Dar în hotărâri din astea capitale e bine să nu te pripești. Căsătoria e o treabă serioasă. Eu un singur sfat poţi să-ţi dau. Să nu te joci!

Românul nostru are o vorbă. Când i se împlinește o dorinţă, când are o izbândă, zice că l-a prins pe Dumnezeu de picior. Ei bine! Parcă prinsesem și eu pe Dumnezeu de picior, când am auzit vorbele secretarului. Parcă-l prinsesem de amândouă picioarele. Am zis:

— Tovarășe secretar, eu doar atât am vrut să știu de la dumneavoastră, pentru că mul ţi m-au sfătuit: „Ai grijă, e fata ăluia care așa și pe dincolo”. Chiar și azi-dimineaţă, ba nu, nu azi-dimineaţă, ieri dimineaţă, un activist mi-a atras atenţia să-mi văd de treabă, că tatăl Zoriţei mele are bube în cap… Vă mulţumesc, tovarășe secretar, și pentru felicitări și pentru celălalt sfat. Dar fata, Zoriţa, este verificată de mine.

Am vrut să plec, dar acum el nu m-a lăsat până nu mi-a mai atras atenţia în legătură cu răspunderea ce-o aveam și pericolul care mă păștea dacă nu deschideam bine ochii. Mi-am luat rămas bun și am pornit spre can tină. Capul îmi era cât o baniţă verificată de metrologie.

Aveam la gânduri în capul meu, parcă era pomul cu vrăbii. Dar am avut atunci una din cele mai frumoase zile ale vieţii mele. Acum, când sunt tată mare, îmi aduc aminte cu mare plăcere de acea zi. Numele meu era scris sub un articol care făcuse mare vâlvă, încât l-au adus și pe directorul general al Combinatului să-l citească; afară de asta discuţia purtată cu tovarășul Moldovan în legătură cu Zoriţa, toate astea m-au făcut să mă eliberez de niște junghiuri care-mi chinuiau inima. Mergeam cu capul între urechi și nici nu băgăm de seamă, nici nu auzeam că sunt strigat. La doi pași în urma mea, era Zoiţa.

— Treci ca mutul pe lângă oameni.

— Zzoriţa! Zoriţa mea…

A fost cât p-aci s-o iau în braţe și s-o sărut în văzul oamenilor. Era cât p-aci să le dau posibilitate hunedorenilor să zică: „la uitaţi-vă la nerușinatul ăla de bucureștean”. Nu scria pe fruntea mea că sunt bucureștean, dar așa era moda la Hunedoara. Mergea unul strâmb pe stradă, bucureștean era. Călca unul mai apăsat în străchini, nu-i cerea nimenea buletinul să se uite unde s-a născut, dar după ei tot bucureștean era. Pe undeva oamenii ăștia aveau dreptate, pentru că nouă, bucureștenilor, ne cam plăcea să facem glume, unele chiar mai nesărate, cu hunedorenii. Cu localnicii. Un zurliu de bucureștean i-a bătut poarta în cuie maistrului său care îl mustruluise nu știu de ce. Altul, tot un bucureștean, a tăiat porcul unui plutonier de la miliţia locală și a vândut carnea încă neră cită în piaţă. Dar câte pozne nu făceau șmecherii de Bucureşti! Așa că n-am mai sărutat-o pe Zoriţa. I-am zis:

— Tu știi ce-aș face eu acum dacă aș avea niște puteri supranaturale? Nu știi!

— Știu! Ai face întuneric. Și mai departe? Mai de parte ce-ai face? Spune-mi, c-am uitat.

— Aș face întuneric, mult mai întuneric decât beznă.

— De ce? De ce-ai face mai întuneric decât beznă?

— Ca să te sărut. Am milioane de motive.

Dacă prin buzunarele mele n-ar fi suflat vânt de toamnă, o invitam pe Zoriţa mea la cofetărie, la o cafea, ca să-i povestesc prin câte trecusem și cât eram de fericit.

— Spune-mi și mie unul. Un singur motiv și mă rog și eu să se facă întuneric.

— Te iubesc! Te iubesc mai mult decât mult.

Mi-a astupat gura cu palma și m-a certat:

— Cum mă iubești mai mult decât mult, dacă nu ţi-ai făcut măcar două minute libere? N-ai deschis nici măcar ușa să mă vezi. Ce-ai mâncat azi? Pe unde ai umblat?

— Am fost de-am văzut filmul „Baba și mitraliera”, și de mâncat n-am mâncat nimic. Dar nici nu mi-e foame.

— Unde-ai văzut tu filmul ăla?

— Lasă, că n-am văzut nimic. Sunt fericit, Zoriţo.

Dacă vrei să vezi un om fericit, uită-te la mine. Pe o rază de o mie și ceva de kilometri nu există un om mai fericit ca mine. Și îmi vine să trag douăzeci și una de salve de tun.

— Articolul care l-ai scris te-a făcut așa de fericit?

Mi-a luat piuitul. Am întrebat-o:

— Care va să zică ai citit și tu articolul. Cum ai aflat de el? Cine te-a trimis să-l citești? Zoriţa mea dragă, și articolul, dar nu numai el m-a făcut fericit.

Și mi-a mai spus:

— S-ar putea s-o pățești cu articolul ăla. Crezi că cei pe care i-ai încondeiat tu acolo or să te ierte?

Mi-am dat în petic. Am sărutat-o și i-am spus:

— Numai cei care au găini se tem de vulpe. Eu, neavând nicio găină, nu mă tem de ea. Poate să-mi dea târcoale casei. Chiar ai citit și tu articolul? Spune-mi, Zoriţa, l-ai citit?

— L-am citit.

— Și? Dar să lăsăm povestea asta să se ducă pe pustii, ducă-se de-a-nboulea toţi pungașii ăștia. Vrei să ne plimbăm puţin? Vreau să fim numai noi amândoi și nimeni altul. Hai să mergem încolo spre Chizid!

Am prins-o pe Zoriţa de mână și portocaliu să mă fac la faţă, capră ciută să ajung dacă nu-mi treceau prin cap niște vorbe așa de frumoase, încât nici mie nu-mi venea să cred că-mi umblă mintea atât de bine. Dar când să le scot de-acolo din lăcașul lor, vorbele alea frumoase se pierdeau. Mergeam cu capul în pământ și nu știam cum să încep. De data asta, după discuţia cu tovarășul Moldovan, vedeam viaţa altfel. Viaţa avea alt chichirez. Îmi venea să vorbesc cu Zoriţa mea numai cu vorbe din litere de tipar, numai cu majuscule. Și cam prin dreptul ceasornicăriei de lângă piaţa veche Zoriţa m-a luat în primire:

— De ce m-ai invitat la plimbare? Ca să taci ca mutu'?

Și i-am zis încet la ureche:

— Zoriţa, am o rugăminte la tine! O mare rugăminte.

— Ce rugăminte? Spune!

M-am repezit s-o sărut, dar s-a ferit. M-a mai întrebat o dată ce rugăminte am și i-am spus:

— Învaţă-mă, te rog frumos, învaţă-mă cum se face o declaraţie de dragoste mai acătării. O declaraţie care să te facă să te topești de dragul meu. Vreau să te to pești după mine.

— Pentru ce ai nevoie de declaraţie de dragoste? Cui vrei să i-o faci?

S-a uitat mai bine la mine să vadă dacă nu cumva sunt băut.

— Ţie. Dacă declaraţia de dragoste s-ar face din me tal, m-aș duce chiar acum în atelierul unde am lucrat, la construcţii metalice, și l-aș ruga pe șeful atelierului să mă lase s-o fac acolo. Nu mi-ar trebui nici mâncare, nici odihnă. N-aș ieși de-acolo până nu ţi-aș face o declaraţie de dragoste așa de frumoasă, încât să nu aibă asemănare pe lumea asta.

— Spune-mi, te rog, și mie, ce-ai păţit? Te-a mușcat vreun câine… Ce te-a apucat cu declaraţia de dragoste?

— Sunt nebun. Te iubesc la nebunie.

N-au fost înjuraţi constructorii de blocuri în viaţa lor, cât au fost înjuraţi de mine în după-amiaza aceea. Tot dealul Chizidului era plin de săpători, cofragiști, betoniști… La un moment dat, când am crezut c-am aflat un loc mai ferit, am vrut s-o sărut pe Zoriţa și… N-am văzut oameni mai bășcălioși decât constructorii de binale.

Doamne! Doamne, ce-au mai urlat după mine! Ce haz au făcut pe seama noastră. Ne-am întors necăjiţi spre orașul vechi, necăjiţi pe primarul Hunedoarei că nu făcuse și el un refugiu pentru îndrăgostiţi. Un parc cu labirinturi în care să te rătăcești cu cine ţi-e drag.

Am condus-o pe Zoriţa până la poartă. Am stat cu ea la poartă numai și numai să-i îmbolnăvesc de icter pe părinţii Zoriţei. Numai casă mă vadă ai ei, care turbau când dădeau cu ochii de mine.

— De ce ești rău? Du-te acasă! Ne vedem mâine.

I-am povestit Zoriţei, numai ca să stea cu mine, cum un maistru de-al meu, cu ani în urmă, a trebuit să dea pe-o raţă a unui vecin de-al lui cât ar fi dat pe un viţel.

L-a costat așa de scump, pentru că raţa vecinului îi ciugulise doi dinţi de aur care din întâmplare îi căzuseră pe jos, prin pietrișul din faţa casei. I-am povestit și voiam să-i mai povestesc și altele, dar Zoriţa m-a rugat din nou să plec. Eram beat de fericire.

— Nu plec. Mi-e dor de ochii, de privirile lor, ale părinţilor tăi.

— De ce faci pe răul, pentru că eu știu că nu ești așa cum vrei să pari.

— Ba sunt rău, Zoriţa. Sunt cel mai rău bărbat din sud-vestul Europei.

Și n-am plecat de la poartă până nu i-am salutat pe-ai Zoriţei cu un zâmbet de mânz înţărcat la patru zile după naștere. Credeţi că m-am dus acasă? Nu. Nu

m-am dus acasă. M-am plimbat pe străzi, am fost vesel și iar am cântat de unul singur fără să fiu beat. Am cântat tot cântecul ăla al meu:

„M-am născut într-un bordei învelit cu paie.
Doinitor mi-a fost un tei
Leagăn o copaie…

Acasă, la gazdă, aveam niște coniac. Aș fi băut atunci şi frecţie „Diana”, numai să beau ceva. Am tras vreo două gâturi, m-am ameţit și-am mai cântat și m-am gândit nu mai la Zoriţa. Ce zi frumoasă am avut! Am adormit, cred, râzând…

*

* *

Am să vă rog să-mi daţi voie ca măcar până intră în gară trenul de Giurgiu să las modestia la o parte. Cu trenul de Giurgiu vine și-un prieten de-al meu pe care l-am cunoscut la sanatoriul de nevroze, unde am fost internaţi amândoi. Mi-a promis că vine cu niște pește şi-o damigenuţă cu molan. Altfel se stă de vorbă la un pahar de vin.

Nu? Așa că vă rog să mă lăsaţi să nu mai fiu modest mă car până sosește prietenul giurgiuvean. Dacă o să audă ăsta că mă laud, o să creadă că nu mi-a folosit deloc spitalizarea de la Predeal. Totuși, am să vă rog să nu luaţi drept lăudăroșenie ceea ce am să vă spun eu acum, pentru că n-am să ocolesc deloc adevărul. Să vină giurgiuveanul fără pește și chiar fără molan, să mă fac ruginiu la faţă, câine mops să ajung dacă n-am să vă spun numai adevăr sută la sută.

Cu ce să încep? Am atâtea să vă spun, atâtea lucruri interesante, încât nici nu știu cu care din ele să încep. În fiecare zi veneau trenuri cu tineri din toate colţurile ţării să lucreze la reconstrucţia Combinatului. Veneau înfo metaţi. Veneau numai cu ce aveau pe ei și cu o legătură, cu un balot în care aveau o pernă ori două și o velinţă, ori o plapumă. Moldoveanu Cazan Ștefan mi-a povestit atunci că și-a dat și perna pe câţiva pumni de mălai. Să-l căutaţi, dacă aveţi posibilitatea, pe siderurgistul Cazan ori pe Hăulică și să-i puneţi să vă povestească ei cum și-au vândut ultimele lucruri pe de-ale gurii. Dar câte n-am să vă mai povestesc! Vedeam cu ochii mei cum în fiecare zi plecau trenuri spre București, Timișoara, Cluj și alte mari centre, cu tineri călиţi de focul continuu al Hunedoarei.

Plecau la facultăţi muncitorești, la școli de ofiţeri, la școli politice. Zilnic se primenea Hunedoara. Eu? Ce făceam eu? Iubeam. Dar s-o iau mai întâi cu gazeta centrală a uzinei. Ei bine, gazeta asta făcuse din mine un mare zmeu.

Eram mare zmeu. Nici nu-mi mai încăpeam în piele de mare ce eram. Când mă duceam cu Zoriţa la cinematograf, când intram în sală, parcă intra un centru înaintaș în mare formă. Îi auzeam șușotind: „Asta-i ăla care a scris la gazetă năzdrăvăniile alea. Îl vezi? Știi ce ai dracului e? Nu iartă pe nimeni. De toţi se ia în articolele lui. O fi rudă cu vreun șef de are atâta curaj. Ce îndrăzneală la el să se ia de «vârfuri». Dar prevăd că n-o să-l ţină mult curelele…”

Eram câine, câine turbat când auzeam de necinste, neglijenţă, birocraţie, lene,

chiul. Nu se mai înţelegea nimeni cu mine. Nici pe tata din groapă nu-l iertam dacă-mi în tra în „colimator”. Uneori schimbam articolele și de trei-patru ori pe săptămână. Scoteam și ediţii speciale. Timpul liber mi-l împărţeam în trei părţi: o parte îl consumam cu Zoriţa, care-mi devenea din zi în zi mai dragă, dar cu ea tot despre isprăvile mele discutam. Începusem să nu plac multora și Zoriţa îmi atrăgea atenţia să am grijă de mine. Erau mulţi cuţitari prin Hunedoara și se mai spintecau unul pe altul la balurile care se dădeau la „Strauss”, ori sus la „Tabăra tineretului”, lângă cimitir. Dar cuţitarii ăștia se tăiau pentru altceva. Pentru fete, că pe vremea aia erau fete puţine în Hunedoara. Nu-mi era teamă de nimic. Nu mă legam ca boala de om sănătos în articolele mele. Mă documentam bine de tot și loveam numai în cei care făceau rău uzinei. De dușmani mă luam tare.

Îi ardeam eu și pe birocraţi și pe neglijenţi, dar mai mult făceam — cum spunea Vlăsceanu — bășcălie de ei. Se supărau, dar nu prea tare. Îmi făcusem mulţi, foarte mulţi prieteni anonimi. Ei erau pentru mine un fel de colectiv redacţional operativ. Nu era zi să nu primesc un telefon ori două. Auzeam în receptor:

— Alo, dumneata ești ăla cu articolele?

— Da, eu sunt. Ce s-a întâmplat?

Îi întrebam eu cine sunt și cum îi cheamă, dar ei vo iau să rămână anonimi. Auzeam:

— Ia du-te dumneata până în spatele atelierului forje și-ai să vezi ce n-a văzut nici dracu’.

— Totuși, ce-am să văd?

— Alaltăieri s-au descărcat două vagoane cu tablă groasă. Au aruncat-o din vagoane cum s-a nimerit și azi au descărcat peste tabla aia nou-nouţă vagoane cu calcar. Arde-i dumneata puţin cu peniţa!

Mă duceam, vedeam cum stăteau lucrurile la faţa locului și după-amiază mă întâlneam cu Aron Vlăsceanu și mă apucam de scris.

Și trăgeam tare în vinovaţi, îi făceam cu ou și cu oţet. Și iar suna telefonul și iar auzeam în receptor:

— Alo, dacă ești ăla care scrii la gazetă, du-te până la Chizid!

Pupam pâlnia receptorului și întrebam:

— Unde să mă duc?

Și foarte binevoitorul de la celălalt capăt al firului, omul care suferea și el când vedea atâtea fărădelegi, dar era și puţin iepure, îmi spunea:

— La Chizid, unde se construiește orașul nou. Au că rat acolo niște camioane, vreo zece, cu cărămidă refractară. Voi, comuniștii, faceţi blocuri din cărămidă refractară? Și… ia fii dumneata atent la ăia care aprovizionează șantierele de construcţii cu nisip! Fac grămezile de nisip pe mușuroaie de pământ ori peste alte materiale și voi plătiţi nisipul la metru cub cărat. De ce sunteţi așa naivi?

Îl rugam să-mi spună cine este. Îl rugam să scrie el tot ce mi-a spus la telefon, dar… imediat îmi închidea telefonul. Alergam ca un nebun acolo. Alergam de colo, colo și oamenii ăștia anonimi aveau dreptate. Nu mă puneau pe drumuri degeaba. Sesizam forurile de resort și-i dădeam și-n tărbacă. Și unii spuneau pe la colţuri:

„Asta trebuie să fie plătit bine, de-și vâră atâta pielea în saramură”. Da. Eram plătit foarte bine! Satisfacţia că fac ceva util valora mai mult decât o sută de saci cu aur. Când auzeam în urma mea: „Asta e ăla care scrie la gazetă, ăsta e ăla care se ia de mangafale” eram… Ce eram? înnebuneam de bucurie, de fericire.

— Dă tare în ei! mă povăţuia Aron al meu. Povestește-le oamenilor cum îşi bat joc ăștia de avutul nostru.

Mă așezam la biroul lui Aron Vlăsceanu, îmi scoteam pachetul cu ţigări și, întărâtat de cele văzute, dădeam tare. Îi luam, cum se spune acum în gazetărie, la bani mărunţi pe vinovaţi. Scrâșneam din măsele și scriam. Primul cititor era Vlăsceanu. El îmi bătea articolele la maşină. Le discuta a doua zi și cu restul colectivului și tot el se ducea și le afișa. Pe drum făcea și propagandă. Se ţineau cititorii după el ca după brutar. Când mă duceam cu treburi, când mă duceam să recepţionez mărfurile se site, dădeam târcoale cu privirile și prin magazii. Începuse să se facă ordine și acolo. În magazia lui Hurdu baci am găsit odată înregistrat și un pian cu coadă.

— Ce-i cu pianul ăsta?

— Aici l-am găsit și eu când am luat magazia în primire.

Am scris la gazetă și despre acest pian. Și despre alte piese care zăceau în magazii de ani și ani de zile și nu se mai interesa nimeni de ele, cu toate că valorau sume enorme. Erau înnebuniţi magazinerii. La fel și paznicii. Fă ce-am noaptea rondul cu ofiţerul de serviciu pe uzină și era imposibil să nu găsesc câţiva dormind cu capul pe patul puștii. Putea să fie tata și nu-l iertam. A doua zi, îl trimitea șeful pazei să-și citească numele la gazeta centrală. Mă mir uneori că nu am niște plumb în mine, mă mir că nu mi-am găsit un naș printre paznicii Combinatului care să „greșească* și să descarce arma în mine, că, zău, prea nu-i lăsam în apele lor. Îmi mai părea mie rău când și când că-i mai atingea și pe la salarii, dar ce puteam să le fac? Erau plătiţi să facă treabă, nu să doarmă. Trăgeam și mai „sus”. Sus, spre conducere, și aflaţi că foiletoanele care loveau mai sus aveau răsunet și mai mare. Odată am auzit în receptor:

— Alo, dumneata ai curaj să scrii despre un cuptor de var?

Am lipit mai mult receptorul de ureche și am zis:

— Ce să scriu despre un cuptor de var? Ce rău ţi-a făcut dumitale cuptorul ăla de var?

Și omul ăsta care nici el nu putea să doarmă, nu avea somn din cauza birocraţilor, mi-a mai zis:

— Ia fă-te dumneata că te interesezi pe la conducere de mecanizarea cuptorului de var! încerci? Ai curaj să iei taurul de coarne?

Eu puteam foarte bine să-l trimit pe ăsta acolo unde îmi trimit de obicei junghiurile, ori chiar direct în altă parte și să-mi văd de ale mele. Ce mă întreba el dacă am curaj să mă iau de cei din mai susul schemei? Până atunci ce făcusem? Dar pe anonimii ăștia începusem să-i iubesc, pentru că îmi furnizau subiecte. Mi le puneau pe tavă. Așa fricoși cum erau, făceau mari servicii Combinatului. I-am zis omului:

— Mă interesez, nu e greu să fac lucrul ăsta. Și? Ce-am să aflu? Asta poţi să-mi spui?

— Ai să găsești la conducerea Combinatului un dosar cu 45 de file în care vei întâlni 33 referate și 77 de semnături. Să știi, tovarășe, că nu exagerez deloc. 77 de semnături. Dacă n-o fi așa, mâine am să-ţi mai dau un telefon și să-mi zici ce-ţi vine la gură. Ascultă aici, că eu cunosc bine problema asta care este foarte tristă. Vei afla din dosar că mecanizarea cuptorului este gata. După ce vezi dosarul, dă însă o fugă până la cuptorul de var și vei vedea că în adevăr instalaţia electrică este gata exact cum scrie în dosar, dar bieţii muncitori tot manual încarcă cuptorul, pentru că lipsește vagonetul. Ce zici? Ai curaj să te iei de ei? Le-ai face un mare bine muncitorilor, că ei se spetesc muncind.

Ce puteam să-i spun? îi promiteam doar atât:

— Am să încerc!

Cu cazul acesta am scos ediţie specială și-mi aduc aminte că mi-am intitulat foiletonul: „Jucaţi, dragii mei tovarăși, dar jucaţi pe pingelele voastre”. Citeau oamenii și trimiteau și pe alţii să citească. Plecau după lectură parcă mai ușuraţi. Iar i-am scos pe șefi din birouri. Au ieșit șefii să citească cu ochii lor cele scrise de mine. Și anonimul, adică cel care-mi sesizase cazul, mi-a dat telefon. M-a felicitat și nu știu de ce, dar mi-a mulţumit atât de frumos… Cred că lucra la acest cuptor de var și se săturase și el de atâta birocratism. I-am mulţumit și eu și l-am rugat să mă anunţe dacă mai întâlneşte astfel de situaţii. Mi-a promis că va rămâne corespondentul meu secret. M-a mai întrebat, mi-aduc aminte și acum, de unde atâta curaj la mine. De fapt nu pot să-mi răspund nici acum. Să nu credeţi dumneavoastră că nu mi se fă cea și mie pielea ca de găină când apărea câte un articol mai „tare”. Am avut și momente când mă întrebam: „De ce papucii mă-sii îmi bag eu pielea în saramură?” Dar nu-mi plăcea să stau cu braţele încrucișate când vedeam ori auzeam de câte o năzbâtie de-a ălora cărora le plăcea să vâre beţe în roate mersului înainte al Combinatului siderurgic, ori ne făceau rău din prostie. Aveam eu niște draci în mine. Când o să vină giurgiuveanul meu, o să bem un pahar de molan și-n cinstea lui Aron Vlăsceanu, că mereu îmi spunea:

— Să nu dai cu buzduganul în oameni, ci în caz. Să-l iei pe vinovat, pe cel care e în cauză, cu ironia ta, să-i arăţi ce-a făcut și să-l întrebi așa în dodii cum știi tu, dacă lui ori lui cumnatu-său, mătuși-şi, soacră-şi, ori mai știu eu cui — dar ce te învăţ eu pe tine, că doar tu știi mai bine decât mine — să-l întrebi dacă lui bietul taică-su i-ar place să fie în cauză. Este bine dacă poţi să faci ca vinovatul să nu se simtă jignit de ceea ce-i spui c-a făcut. Este bine să-și facă un proces de conștiinţă. Să-l faci să râdă de propria-i prostie. Să râdă, ori să zâmbească și în același timp să bage și alţii la cap. Că dacă nu bagă și alţii la cap, n-ai făcut nicio brânză. Asta este, măi bucureștene!

Mă întreb și acum, după ce-au trecut atâţia amar de ani, de unde știa Vlăsceanu atâtea, că nu era profesor de literatură, nu era critic literar, ci muncitor. Avea și el bătături în palmă ca și mine și amândoi strângeam creionul în mână ca pe daltă. Cititorii mei erau mulţumiţi. Se bucurau când arătam ce măsuri s-au luat în cazul

criticat.

Ceream răspuns scris de la cei în cauză și afișam la gazetă și răspunsul, dar împreună cu autocritica respectivă.

Cei care mă cunoșteau ori începuseră să mă cunoască îmi strângeau mâna.

— Bravo., domnule, te felicit. Zi-i așa, că-i zici bine.

Unii mă felicitau sincer. Alţii… Mai primeam și câte o înjurătură la telefon, să nu credeţi că nu primeam.

Chiar și câte o ameninţare mai primeam. Le ziceam și eu ceva mai de dulce, că doar nu fusesem crescut cu guvernantă.

Aveam, totuși, un colectiv operativ cu care lucram, îmi arătau exact unde-i buba.

Văd că giurgiuveanul meu nu mai vine. Și sunt nevoit să continui să mă laud fără măcar un păhărel. Asculţi mai bine când guști un păhărel. Spuneam eu mai sus că timpul meu liber era împărţit în trei. Pentru Zoriţa partea întâi, pentru gazetă partea a doua și ce-mi mai rămânea, dedicam cititului. Iar sunt nevoit să aduc vorba de Aron Vlăsceanu. Tot el săracu' mi-a pus în braţe pe Caragiale, Mark Twain, Bernard Shaw și mulţi alţi scriitori români și străini, asta în afară de bibliografia pe care o aveam pe linie de învăţământ de partid. Nu mai trăgeam cu barosul ca la *construcţii metalice.* Dar, cu toate astea, eram parcă mai obosit pentru că alergam. De la gara de sus fugi la laminoare, de la laminoare la gara. Veche, de la gara veche la hala de descărcare a fierului vechi. Vă rog să nu mă scuipaţi, că nu mă deochi chiar așa de ușor. Alergam pentru că îmi plăcea munca asta de încredere care mi se dăduse. Eram tânăr, aveam energie cu duiumul „plin de elanul revoluţionar al Hunedoarei, ce stau să mai vorbesc? Oricine știe astăzi ce-a însemnat Hunedoara acelor ani. Dar să revin la mine. De ce n-aș recunoaşte încă o dată? Mi-era pe undeva și teamă să nu care cumva să păţesc ceva. Eram eu atent cum semnam, dar cei care erau încondeiaţi de mine erau funcţionari de când lumea și oricând puteau să-mi bage la semnat cine știe ce act fals. Era la magazie unul Martinovici care avea drept de semnătură. Într-o zi, fără să se uite ce semnează, și-a pus semnătura pe o delegaţie care suna astfel: „Delegaţie. Prin prezenta delegăm pe tovarășul Rotaș Gheorghe să meargă la secţia *tâmplărie* pentru a ridica un ferăstrău electric necesar tăierii capului tovarășului Martinovici, semnatarul acestei delegaţii. Cu mulţumiri anticipate…" De aia nu semnam eu cu ochii închiși niciodată. Mai mi-era teamă, uneori, să nu-l pună Aghiuţă pe vreunul să-mi arunce vreo pătură în cap. Mai mi-era teamă să nu vâre vreunul vreun cuţit în mine până-n plăsele. Dar tot eu mă întrebam: „Da' de ce să bage cuţitul în mine? De ce? Că doar eu vreau binele acestui Combinat". M-a trezit din gândurile astea, odată, telefonul. Am auzit în receptor:

— Dumneata ești zmeul ăla de la *recepţie?*

Nu l-am contrazis, am zis:

— Da, eu sunt, zmeul de la *recepţii.* Cu ce vă pot fi de folos?

A tăcut cam atât cât ai trage un fum dintr-o ţigară și a mai zis:

— Și ești una și aceeași persoană cu „pieptosul" care scrie la gazeta centrală?

— Exact! i-am răspuns eu.

A fluierat a pagubă și l-am auzit:

— Îmi pare rău. Pe cuvântul meu că-mi pare rău.

— De ce-ţi pare rău?

— Îmi pare rău că ești una și aceeași persoană. La gazeta aia faci atâta pe deșteptul și-n funcţia pe care o ai ești un tâmpit. Cine ţi-a semnat numirea?

Chiar în halul ăsta nu mă luase nimeni. Nu l-am înjurat cum probabil se aștepta dumnealui, ci foarte calm l-am întrebat:

— Cine ești, domnule? Hai că-mi placi.

Probabil că iar a tras din ţigară, pentru că iar a făcut o pauză scurtă.

— Știi cine sunt? Hai că ești curios. Sunt cineva care te simpatizează ca… hai să zicem ca ziarist și are o părere exact inversă faţă de dumneata ca recepţioner.

— De ce? De ce ai o părere inversă?

N-a mai așteptat să-i spun ce mai aveam de spus. Mi-a luat-o el înainte cu o întrebare:

— Câte vagoane de fier vechi intră zilnic în uzină?

Ce-o fi vrând dumnealui? I-am spus:

— În jur de o sută.

— Când te-au pus acolo ăia care te-au pus, ţi-au spus ce înseamnă „dezmembrat” și „dezmembrat șarjabil”? Nu ţi-au spus, pentru că probabil nici ei nu știu. Atâta am vrut să-ţi spun. Stimatul, preastimatul meu recepţioner de ocazie… Dacă ești deștept cum pari în articolele pe care le scrii, să-ţi fie de bine. Dacă nu ești deștept, atunci poţi să te duci dracului.

— Mulţumesc!

Am zis *mulţumesc* în gol, pentru că binevoitorul mi-a închis telefonul. O fi având întârziere trenul de Giurgiu.

Altfel v-aș povesti cum a fost și cu problema asta cu fierul vechi. Cu siguranţă că n-aţi mai căsca, n-aţi mai da semne de oboseală. Dar n-am ce face. Am să încerc să vă spun cum a fost. Să-l lăsăm pe giurgiuveanul ăsta puţin cam lăudăros, că dacă n-a venit până acum, nu mai vine nici d-aci încolo. Dac-am să încep să vă povestesc şi-o să sune la ușă, nici nu-i mai deschid. Ducă-se încolo spre sud-vest cu vinul lui cu tot. E bine așa? auziţi? Parcă mă lovise cineva c-o măciucă de corn în cap. Am recapitulat convorbirea telefonică. Vocea nu-mi era cunoscută. Deci nu era o farsă. Un provocator nu părea. Probabil că știa el ceva în legătură cu fierul vechi, se întâmplau niște ilegalităţi. Mă obseda întrebarea pe care mi-o pusese:

„Când te-au pus ăia acolo, ţi-au spus ce înseamnă dezmembrat și dezmembrat șarjabil? Nu ţi-au spus, pentru că probabil nici ei nu știu. Atât am avut să-ţi spun. Ştii matul, preastimatul meu recepţioner de ocazie… Dacă ești deștept…” Omul ăsta și toţi ceilalţi care mă chemau la telefon nu erau decât niște prieteni de-ai noștri, de-ai comuniștilor. Niște prieteni ai noului regim. Asta mi s-a părut mie însă un tip bine instruit. Bun cunoască tor al Combinatului și, maroniu să mă fac la faţă, buhai de baltă să mă fac în mai puţin de două luni, dacă mă supărasem că-mi zisese tâmpit. A fost simpatic. Dacă-mi spunea cine este și unde puteam să-l întâlnesc, mă du ce-am la întâlnire și mă împrieteneam cu el și zău de nu eram

prieteni și acum.

Cuvintele astea „dezmembrat” și „dezmembrat șarjabil” le întâlnisem zilnic în actele însoţitoare ale vagoane lor cu fier vechi care intrau în uzină. Dar ce se ascundea după aceste cuvinte? M-am plimbat o bună bucată de vreme prin birou, ca un leu în cușcă. Mi-am mușcat bu zele. Zănatecul ăla nu-și pierduse timpul degeaba la telefon. Nu m-a făcut tâmpit de florile mărului. Mă plimbam prin birou și vorbeam de unul singur. Îmi venea să-mi dau palme de necaz că nu pot să-mi dau seama despre ce este vorba. Am luat fișele de recepţie ale vagoanelor cu fier vechi din ziua precedentă. Am luat fișele fiecărui vagon în parte și n-am putut constata nimic dubios. Gara sem nase de intrare în uzină, magazia semnase de intrare în uzină. Eu, eu semnam pe baza celorlalte două semnături.

Cum să faci recepţie de calitate la niște fier vechi? Pe majoritatea actelor însoţitoare am întâlnit, cum v-am mai spus, magicele cuvinte „dezmembrat șarjabil” ori numai „dezmembrat” îmi ardea capul ca un fier de călcat cu cărbuni. Mă plimbam, cum zic, prin birou și nu știam ce să fac. Auzeam mereu în urechi vocea aceluia care mă făcuse tâmpit. De ce, doamne, iartă-mă, zicea aici că sunt tâmpit?

Zoriţa lucra de mult la magazie și, având încredere în ea, m-am dus în biroul ei. Am tras un scaun alături.

— Vrei să-mi dai și mie o consultaţie tehnică?

— Numai atât?

— Dacă pleacă tovarășii tăi de aici, atunci o să te rog să-mi dai şi-o sărutare. Una mică de tot. Ce mi te-ai bosumflat? N-ai zis tu „numai atât”?

Colegii ei de birou au zâmbit conform stasului și normelor în vigoare pe acea vreme. Zoriţa a lăsat privirile în hârţoagele ei puţin supărată și mi-a zis:

— Ce vrei să știi? De ce consultaţie tehnică ai nevoie?

Am făcut-o să-și ridice privirile din biblioraftul la care lucra și am somat-o:

— Uită-te bine la mine și te rog să-mi spui, dar sincer, dacă am eu faţă de tâmpit. Zoriţa, te rog insistent, că nu glumesc. Acum câteva minute am primit un telefon de la un „binevoitor” și m-a întrebat dacă știu ce-nseamnă „dezmembrat” și „dezmembrat șarjabil”. I-am spus că nu știu și binevoitorul mi-a zis că dacă nu știu și nici nu voi încerca să aflu ce-nseamnă sunt un tâmpit și mai mare. Tipul de la telefon era, în afară de aceasta, și simpatic. Altfel, îi uram să-l ia naiba și să-l ducă în ţara lui unde nu miroase niciodată a tămâie. De-aia am venit la tine.

Spune-mi, te rog, ce-nseamnă din punct de vedere comercial „dezmembrat” și „dezmembrat șarjabil”?

— Asta în legătură cu ce?

— În legătură cu fierul vechi. Că așa… ce se poate ascunde după aceste…

Șeful Zoriţei, un tip simpatic, dar care îţi lua la fiecare două ori trei minute câte o pilulă și care ascultase discuţia s-a ridicat de la biroul lui, și pentru că știa mai bine despre ce este vorba mi-a zis:

— Spune-mi, ce vrei să afli în legătură cu această problemă?

După ce-a mai înghiţit nu știu ce fel de hap, am început:

— De pildă, eu am semnat astăzi, semnez de atâta vreme fișele de recepţie ale

vagoanelor cu fier vechi și în actele însoţitoare întâlnesc mereu scris: „fier vechi dezmembrat” și „fier vechi dezmembrat șarjabil. Cetăţeanul ăla de la telefon care m-a criticat cum m-a criticat a avut dreptate. Eu niciodată n-am avut curiozitatea să întreb ce înseamnă denumirile astea. Ce deosebire este între unul și altul?

Șeful Zoriţei, care purta întotdeauna vestă pe el și mai avea și obiceiul să-și treacă mai mereu mâna prin părul lui nu prea abundent, mi-a zis:

— Păi, domnule, între una și alta este o deosebire. Mare deosebire.

— În ce constă?

— Dacă dumneata îmi trimiţi mie fier vechi, ţi-l plătesc, să zicem, cu 0,40 lei kilogramul. Asta este preţul fierului vechi în general. Adică șpan, tablă etc. Dacă este dezmembrat, înseamnă că pentru dezmembrarea lui a fost nevoie să se cheltuiască niște bani. Să fie tăiat cu aparatele de sudură, ori să fie demontat, ca să poată fi urcat în vagon. Pentru această operaţie îţi plătesc dumitale 0,60 lei la kilogram în plus, pentru că ai depus niște muncă.

Să mă fac la faţă ca șofranul, să-mi beau cu două zile înainte vinul de înmormântare, dacă nu începusem să vin de acasă.

— Și dacă este „dezmembrat șarjabil”?

— Înseamnă că mandatarul, adică furnizorul, a tăiat fierul cu aparatele de sudură la dimensiuni care să poată intra în cuptor. În cuptor nu poate intra o bucată de fier, să zicem, cât biroul ăsta. Dacă bucata de fier este cât acest birou, trebuie tăiată în patru, și tăindu-l în patru, cheltuiești oxigen, muncă etc. Deci „dezmembrat șarjabil”.

Înseamnă că a fost tăiat la dimensiunea gurii cuptorului.

— Așadar, dacă este „dezmembrat șarjabil”, Combinatul plătește și mai mult?

— Exact. Așa este, domnule. Ai înţeles.

— Fierul vechi vine și de la particulari?

— Da. Sunt niște mandatari răspândiţi prin toată ţara.

Care va să zică, o bandă de escroci jecmăneau de mult Combinatul de niște sume fabuloase de bani. În momentul ăla, nu știu cu ce ocazie, mi-a trecut prin cap o vorbă a lui tata pe care o spunea numai când se cherchelea mai tare. Zicea: „Mă băiatule, pe pământ’ ăsta, să știi de la mine, că sunt mai mulţi porci decât măgari”. Mi-am bătut capul multă vreme să aflu de ce mi-au trecut prin minte vorbele astea ale lui tata și pe urmă am căutat să-mi aduc aminte dacă există acolo sus un sfânt cu cărare pe dreapta, ca să mă rog acestuia să-i crească leafa barem cu o treaptă celui care mă făcuse tâmpit la telefon. I-am zis șefului:

— Vă mulţumesc foarte mult și vă rog să-i permiteţi Zoriţei să mă conducă vreo zece pași. Vreau să-i cer scuze pentru frumoasa intenţie pe care am avut-o, de a-i fura o sărutare.

A venit Zoriţa cu mine până la ușa biroului meu și să știţi că pe culoar tot i-am furat o sărutare. Și sper că nu am făcut un păcat prea mare, un păcat care să nu-mi fie iertat la vremea purgatoriului. I-am mai povestit încă o dată Zoriţei cum m-am întreţinut la telefon cu acel tip și pentru că tocmai sosea un tren, am pornit spre gară. Zoriţa m-a condus până la cântarul de la poarta zece.

Eu, așa-zisul stăpân al Combinatului, eram condus de Zoriţa și acum poate să se afle: am mers cu Zoriţa de mână până la cântarul de la poarta zece și, dragi tovarăși, ne și strângeam de mână. Soarele din ziua aceea se juca de-a v-aţi ascunselea cu noi. Acum se uita la mine și la Zoriţa, acum se ascundea. O strângeam de mână și mă gândeam c-ar fi fost bine dacă știam niște poezii. Niște poezii pe care să le spun în șoaptă. Când mă gândeam eu așa în mine să-i compun eu însumi niște versuri, am auzit:

— Și ce ai de gând? De ce te duci la gară?

Am salutat un șef de la turnătoria electrică și i-am spus Zoriţei:

— Păi, Zoriţa dragă, sosește un tren și la ce naiba să mișune pe pământul ăsta un tâmpit? Mă duc să mă taie trenul așa… Și dacă se poate să mă taie și-așa, și așa, numai dacă poate. Dacă are roţi bune. Nu te mai îmbufna atâta, câţi spun de ce mă duc. Vreau să văd cu ochii mei cum arată fierul ăla vechi „dezmembrat” și „dezmembrat șarjabil”. Dar ce-i cu tine? Eu ţi-am spus ţie vorbe mai frumoase decât i-a spus Romeo Julietei în prima duminică după ce-a cunoscut-o. Te-am strâns de mână cu mai mult drag decât a strâns-o Romeo pe Julieta în joia paștelui lor. Că paștele lor nu cădea odată cu ai nostru. Dacă nu-mi spui ce-i cu tine, încep să mă uit alt fel în ochii tăi. Așa-i că nu ești în apele tale?

I-au dat lacrimile. În mine s-a învârtit iar un bur ghiu. Ce-o mai fi? Mi-a zis:

— Nu sunt. Cum crezi tu că aș putea să fiu în apele mele?

Am vrut să-i sărut ochii înlăcrimaţi, dar… eram într-un mare Combinat siderurgic, nu în Cişmigiu. I-am zis:

— Bineînţeles că vinovatul eu sunt. Ia spune-mi, dar fără ocolișuri, ce-am mai făcut? A mai fost Hristos râs tignit încă o dată și se bănuiește ceva în legătură cu mine? Ce-am mai făcut eu, trăsnitul tău? De ce nu ești, mă rog foarte frumos, în apele tale?

— Mă mai întrebi de ce?

Ce s-o fi întâmplat?

— Cum să nu te întreb dacă habar n-am de ce…

Te-ai supărat c-am spus azi faţă de gogoșarii ăia ai tăi cu care lucrezi în birou c-am să-ţi fur o sărutare? Nu-mi pasă de ei. Să nu-ţi pese nici ţie!

— Nu de aia sunt necăjită. S-au obișnuit și ei cu tine.

Au aflat că le zici și mărături.

— Atunci? Să-mi spui imediat care este motivul su păsării tale, că altfel… fac moarte de om. Te ucid.

Și-a șters și ultimele lacrimi mai pe furiș și m-a luat în primire:

— De ce te-ai luat de laboratorul Combinatului la gazeta uzinei? De ce cauţi tu cearta cu lumânarea?

— Ce fel de ceartă caut? ălora le iei tu parte? Care iau calul drept măgar? Știi de ce m-am luat de ei? Pentru că au făcut niște analize anapoda. Pe un buletin al minereului de Teliuc erau niște „concentraţii” pe alt buletin alte „concentraţii”. Au făcut analizele din burtă. Ce? Am făcut rău c-am scris adevărul? Să zică mulţumesc, ori chiar bogdaproste că nu m-am luat mai tare de ei.

N-am fost eu în vervă.

— Tu nu știi cine eliberează buletinele de analiză?

— Nu mă interesează cine anume. Eu m-am legat de formalismul lor.

— I-ai întărâtat mai tare pe ai mei. Sunt foc pe tine.

I-auzi alta! Unde dai și unde… M-am uitat la Zoriţa mea ca la o mătușă a fetei morgane și am întrebat-o:

— I-auzi?! Ce legătură au ai tăi cu laboratorul Combinatului? De ce, mă rog, s-au făcut foc pe mine? S-au făcut numai foc, ori chiar și pară?

— Da, foc și pară s-au făcut. Ce, tu ai uitat? Ori… Păi sora mea nu lucrează la laborator? Nu semnează ea buletinele? De ce te faci că nu știi?

— Pe cuvântul meu că n-am știut. Și-mi pare rău, mă legam mai tare de ea. Îmi vărsăm și eu focul. Făceam articolul mai acidulat. Nu mă pricep la desen, dar mă străduiam să-i fac și o caricatură.

— De ce nu-ţi vezi tu de treburile tale? Unii spun că faci toate astea ca să ţi se facă statuie.

— Ce-ar fi rău? De ce să aibă statuie numai unii și alţii nu? Explică-mi tu mie! De ce să aibă Take Ionescu statuie și eu nu? îmi explici? Ia depărtează-te tu cu vreo doi-trei metri și privește-mă mai cu atenţie… Nu crezi că aș fi o statuie frumoasă?. Aș mai și zâmbi când aș poza sculptorului.

— O să-ţi găsești tu nașul odată şi-odată. Oamenii vorbesc că n-o să se termine bine cu tine. Bagă unul cuţitu-n tine.

— Și-o să-ţi pară rău? O să vii la spital la mine? Ai să-mi aduci clătite?

— Tu glumești, dar…

Și săraca de ea, Zoriţa mea, era tristă. Necăjită de-a binelea. Îi era teamă. Și eu, ca să n-o enervez, ca să-i alung grijile și mai ales teama, i-am zis:

— Draga mea, dac-am să fiu înjunghiat ori omorât, am să cei să fiu înmormântat aici la Hunedoara. Am și pus ochii pe-un loc de veci de pe o alee mai principală.

Dacă iau o primă, îmi și arvunesc locul de veci. Dac-o să fiu înmormântat aici, vii duminica la mine? Dac-ai să vii, să nu vii cu luminări. Cu porumb fiert. Și s-aduci și cărţi de joc, să facem câte-un șeptic. Zoriţa, te rog eu, nu-ţi face griji în privinţa asta! Poate nu-ţi mai place de mine.

— Numai prostii vorbești. Cum să nu-mi placă de tine?

Ca să vedeţi!

— Dacă-ţi place de mine și-n continuare, atunci e bine. Și zici că ai tăi s-au supărat rău de tot?

Mi-a spus tot tristă:

— Ei cred c-ai scris intenţionat despre Eta. Din răzbunare, pentru că ea nu înghite pe bucureșteni.

Dădeam ochii peste cap, crăpăm, cum spun giulești muream adică și nu știam că am și această „caltate. Așadar, iată-mă și răzbunător.

— Ce răzbunare? Ce fel de răzbunare, preabuna mea Zoriţa?

M-a privit al naibii de tăios. Nu-i venea ei să creadă și pace că la mijloc nu este vorba de nicio răzbunare.

— Că este împotriva noastră. Pentru asta te răzbuni. Oh, dragul meu, dac-ai ști ce mi-a făcut! Câte nu mi-a zis Eta!

Iar povestea cu nesuferita aia de… îmi venea să mă dau peste cap ca saltimbancii, să fac salturi mortale, să strig: „Lume, lume”… I-am spus:

— Cam știu ce ţi-au făcut și ce ţi-au zis. Adică nu știu, dar presupun.

— Nu știi nimic.

A oftat. Am oftat și eu și am zis:

— Ba da, știu. Ţi-au spus că nu merit eu o fată ca tine, că o să-mi bat joc de tine şi-o să te las. Spune, n-am ghicit? N-au zis așa? Pot să și fac rămășag. Nu mai ofta!

Zoriţa, poate chiar astăzi după-amiază trec pe la voi. Vin să-i împac. Mă invit la masă pentru duminică. Le spun direct. Le spun așa: „Nu vreţi să vă invitaţi ginerele duminică la masă? Invitaţi-l, că o să vă comunice niște chestiuni foarte importante. Așa am să le zic.

Zoriţa s-a speriat.

— Să nu faci una ca asta! Lasă-i să mai uite necazul cu Eta. Te rog eu!

Și eu, prostuţul ei, cu ochi căprui spre verzi, i-am zis:

— Ce necaz? Ala a fost necaz? Te pup, Zoriţa. Fug. Intră trenul în gară. Vreau să iau vagoanele în primire.

Și-am fugit. Adică am vrut să fug. Dar m-a apucat de mână un cetăţean în uniforma căilor ferate uzinale.

Cât am stat de vorbă cu Zoriţa, parcă l-am zărit că ne cam da târcoale. Dar nu i-am dat nicio atenţie. Era un tip c-o faţă de om cumsecade, dar nu avea dinţii unul lângă altul ca tot creștinul, îi avea crescuţi cam anapoda prin gingii. Și vorbea și puţin cam greoi, cam pe nas.

Uniforma îi era foarte curată, dar purta cu el, avea în mână un coș de papură. Un coș în care fac gospodinele cumpărături de la piaţă. După ce m-a mai întrebat încă o dată cum mă cheamă și dacă eu sunt cel care scrie la „Gazeta uzinei”, s-a înălţat pe vârfuri spre una din urechile mele și uitându-se în toate părţile, mi-a zis:

— Domnule, vreau să-ţi spun ceva! E voie? Dar e ceva mai secret. N-aș vrea să afle nimeni… E voie?

Ce întrebare! I-am spus:

— De ce să nu fie voie? Ce ai, nene, pe suflet? Spune-mi!

— Eu vreau să vă spun ceva, dar mi-e teamă să nu mi se întâmple cine știe ce. Că eu știu că unii…

A tăcut. S-a oprit aici. Eu am început să mi-l măsor. Să-l iau cu privirile de sus în jos și de jos în sus. Deși avea dinţii crescuţi anapoda, i se putea pune porecla „Colţosul” foarte ușor și i se potrivea de minune. Cu toate astea, omul îmi cam plăcea. Mi-a plăcut de el c-avea ceva pe suflet și n-a făcut ca ceilalţi. Nu s-a ferit de mine. Nu mi-a spus la telefon ce-avea de spus, ci a venit chiar el în persoană. Îmi plăcea de el, dar știţi și dumneavoastră prea bine că aveam atunci pe cap povestea cu fierul vechi. „Dezmembratul”, „dezmembratul ăla șarjabil” care îmi umflase capul. Mi-l făcuse cât o baniţă.

Ca să fac pe al naibii, i-am spus, dar vă jur, cu strângere de inimă:

— Dacă ţi-e teamă, nu-mi spune! Trebuie să fiu în gară când intră „mixtul". Am o treabă cu niște vagoane.

Omul meu a și pornit spre gară alături de mine. Mi-a zis din mers:

— Apăi și eu merg spre gară. Am zi liberă, dar m-am gândit să vin să vă spun ceva. Ceva despre care să scrieţi așa cum faceţi dumneavoastră. E vorba despre un vagon.

Ce i s-o fi întâmplat?

— Ce vagon? Despre ce vagon e vorba?

— Apăi, un vagon cu fier vechi. Dacă mergeţi la gară, întrebaţi-l pe șeful gării ce-a păţit vagonul cu numărul 411995.

Mi-am notat din mers numărul vagonului și mă gândeam, când am auzit de fier vechi, că poate este vorba de același caz. M-am gândit la un moment dat, dacă nu cum va acest ceferist este chiar cel cu care discutasem la telefon. Exclus. Nu era el. L-am întrebat:

— Ce-a păţit acest vagon? A intrat în gară fără roţi?

Mi-a părut rău că l-am luat așa peste picior și el s-a cam supărat, pentru că mi-a aruncat niște priviri nu prea vesele.

— N-o venit fără roţi, cum să vină un vagon fără roţi? Dumneata râzi de mine. O venit de la București cu fier vechi, a fost plimbat prin toată uzina și apoi a plecat tot încărcat. O venit de la Simeria. De-acolo l-or înturnat. Trebuie plătite locaţii pentru el zece mii de lei. Unii cred că acest Combinat îi un copac cu fructe coapte. Doar să scuturi de el și gata, îţi și cade fructa în gură. Vin aici, s-or angajat numai ca să primească simbrie și de lucru să nu lucre deloc. Păi asta-i treabă? Cine-o plăteşte? Vreo zece zile s-o plimbat vagonul ăsta care putea cără atâtea ș-atâtea. Și-așa e lipsă de vagoane. Eu când am văzut vagonul și când am aflat ce-o păţit, mi-o venit așa nu știu cum și m-am gândit să viu la dumneavoastră și să-i vârâţi puţin în cerneală. Eu v-am citit toate articolele. Le ziceţi bine. Domnule, eu grăiesc fără tăgadă, că ceea ce-au făcut ei cu vagonul ăsta este sabotaj. Oamenii ăștia care sunt oamenii dracului trăbuie ţipaţi din uzină. Îs sabotori. Auzi, domnule, da' nu vă este teamă?

Altul care mă întreba dacă nu-mi este teamă. Al câte-lea o fi? De ce nu i-am numărat eu? L-am întrebat:

— De ce să-mi fie teamă?

— Trebuie să ai mult curaj ca să spui despre dumnealor, birocraţii, despre dumnealor, domnii, ce spui dumneata. A observat omul meu că nu prea mi-a făcut plăcere întrebarea asta a lui cu teama și a schimbat vorba:

Dacă mereţi la gară, apăi întrebaţi-l pe șeful staţiei ce-o fost cu vagonul 411995 și el o să vă spună, că-i copil bun.

Apăi eu nu mai mărg cu dumneavoastră, că am zi liberă. Am să mă uit mine ori poimâine la gazetă. Să fii sănătos! Trăbuie să mărg la târg cu femeia mea după cumpărături. Poate că o să găsim și un purceluș. Că unu mi-o murit. Nu știu ce boala a dat în el… Am lăsat-o pe femeia mea să se mai uite pe la vitrine. I-am spus

că am treabă aici la Combinat. Și ea mă așteaptă, că-i târg mare la Hășdat. Eu… numele nu ţi l-oi spune. Nu fi supărat pe mine, dar eu am familie grea, nu mă pot pune cu ăștia și n-am nici carte multă ca dumneata. Să scrii, domnule, acolo că-s sabotori și nu sunt cu noi da că… Da' nu te-oi învăţa eu pe dumneata cum să scrii.

Să-ţi dee Dumnezeu sănătate și să fii sănătos! auzi, domnule, și s-a întors din drum, dacă este musai să-ţi spun și numele, eu ţi l-oi spune.

Ca să nu-l fac pe om să-și piardă somnul la gândul că ar putea să-i facă cineva vreun rău, i-am zis:

— Nu este nevoie să-mi spui numele. Lasă! Să fii sănătos!

— Și dumneata să fii sănătos!

Am pornit grăbit spre gară. Grăbeam pasul și mă gândeam la acest cetăţean care, săracul de el, avea zi liberă și pentru că a văzut o neglijenţă n-a putut să-și vadă de treburile lui. Nu s-a dus să-și cumpere purcelușul de care avea nevoie și pentru care venise la târg. M-a căutat pe mine ca să nu rămână acea neglijenţă neamendată. Îl durea și pe el faptul că uzina noastră va trebui să plătească zeci de mii de lei locaţie din neglijenţa unora. Era supărat că deși nu aveam vagoane suficiente, unii le ţineau pe linia moartă.

Cu acest drum, făcusem rost și de un subiect destul de gras pentru gazeta centrală. Mi-a părut rău că nu l-am lăsat pe omul ăsta care și-a consumat ziua lui liberă, ca să vină să-mi spună ce mi-a spus. Mi-a părut rău, cum zic, că nu l-am lăsat să-și spună numele. Despre el trebuia să scriu, nu despre rătăcirea vagonului.

„Mixtul" sosise în gară de câteva minute. Oamenii magaziei luau în primire vagoanele. Mecanicul locomotivei, ca să afle și ai lui cei de-acasă că a sosit de la drum, tot mai "trăgea" tare cu șuieratul. Unii îşi astupau urechile, alţii îi „urau" mecanicului s-ajungă cât mai repede să mănânce regim, dar el nu s-a lăsat până nu l-a luat la zor impiegatul de mișcare. Cum am spus, oamenii magaziei luau în primire vagoanele. Luau actele de însoţire.

Până la luarea în primire a vagonului de către oamenii Combinatului, m-am căţărat și m-am uitat la fierul vechi din câteva vagoane. În cele 27 de vagoane n-am găsit nici de leac fier vechi „dezmembrat* sau „dezmembrat șarjabil. Eram curios să văd actele.

Și le-am văzut. Dragii mei, pe toate actele scria fier vechi „dezmembrat șarjabil. Am îngheţat. Parcă așa, dintr-odată, mi se risipise mintea prin cap. Vedeam albastru. Omul ăla de la telefon nu mă făcuse degeaba tâmpit. Eram tâmpit de-a binelea. Prost a fost că n-a venit să mă ia de gât și să mă zgâlţâie, să-mi zică: „Ce păzești tu, măi nătărăule, aici, caprele? Pești gâștele? Tu nu vezi cum vă fură…" Și palme trebuia să-mi dea.

Combinatul plătea de pomană niște bani. Și nu o sumă oarecare, plătea cam zece – cincisprezece mii de lei în plus de fiecare vagon. Deci dacă intrau, să zicem, o sută de vagoane, uzina era prădată de aproape un milion de lei.

L-am rugat pe delegatul uzinei să-mi lase actele celor 27 de vagoane și m-am dus cu ele la șeful staţiei. Îl cunoşteam, era un om de treabă. Mă împrietenisem cu el la învăţământul de partid.

— Șefule, am probleme, i-am zis eu, cel care încă nu-mi revenisem din lovitura pe care o primisem.

Avea el niște treburi, dar le-a lăsat pentru mâine.

— Și eu pot să te ajut?

Cine altcineva mă putea ajuta?

— Ce faceţi cu vagoanele cu fier vechi care v-au sosit cu „mixtul”?

— Le dirijăm la rampa de încărcare a oţelăriei.

— Nu le puteţi băga pe o linie moartă? N-aș vrea să fie descărcate imediat.

— De ce?

— Am dibuit niște pungășii.

I-am arătat șefului de staţie actele însoţitoare ale vagoanelor cu fier vechi și i-am explicat cum stă povestea cu „dezmembratul șarjabil”.

S-a îngrozit și el și nu i-a venit să creadă. A crezut că sunt închipuiri de-ale mele. Și-a lăsat treburile baltă și a mers cu mine. Ne-am urcat în toate vagoanele cu fier vechi. Când și-a dat și el seama de această potlogărie… Eu, până atunci, nu știam că și șefii de gară se pricep la înjurături. A tras șeful gării din Hunedoara niște înjurături foarte consistente la adresa bandiţilor și i-am spus:

— Știţi ce-aș propune eu? Să trageţi vagoanele cu pricina undeva pe-o linie moartă și să-i chemăm telefonic pe mandatarii care sunt în cauză. Le spunem la telefon că dacă întârzie, întârzierea se face pe seama lor. Ţinem vagoanele în locaţie pe contul lor. Ce părere aveţi?

Șeful a dat din cap că nu este bine deloc.

— Știi ce-nseamnă să scoţi din circuit douăzeci și șapte de vagoane? Crimă!

— Dar că plătește Combinatul milioane de lei pomană unor bandiţi nu-i crimă? Spune-mi, tovarășe șef, nu e crimă? Așa trebuie procedat, cum zic eu. Îi punem să plătească și locaţie și dacă-i prind aici dau și cu ei de pământ. Îi dau pe mâna procuraturii.

Mai calm decât mă așteptam, șeful gării mi-a zis:

— Află de la mine că nu e bine să procedezi așa, pentru că o să-ţi sară în cap oţelarii. Au nevoie de fier vechi și dacă află că dumneata ţii pe linia moartă 27 de vagoane încărcate, n-o să-ţi fie bine.

Șeful gării era mai în etate decât mine și în plus avea multă autoritate în faţa mea pentru că răspundea mai mult la obiect la seminării la învăţământul de partid. Așa că m-am lăsat mai moale. Și zău, îmi părea rău că nu puteam să-i bag în draci pe pungașii ăia de mandatari.

L-am întrebat pe șeful gării în timp ce ne îndreptam spre biroul lui, unde îşi lăsase lucrurile baltă;

— Și ce mă înveţi să fac? Că așa nu-i las.

— Nici eu nu zic să-i laşi așa… Am o idee. Formează o comisie! Vorbește întâi cu directorul comercial. Formaţi o comisie care să treacă pe la fiecare vagon și să facă proces-verbal din care să reiasă că fierul vechi nu a fost „dezmembrat șarjabil”, așa cum scrie în acte și n-ar fi rău dacă le-aţi telefona mandatarilor să vină să-și vadă isprava. Când vor veni, le arătaţi procesele-verbale de constatare.

Vorba artistului: „Ce-și face omul cu mâna lui, nici ăla cu coarne ondulate nu mai poate desface”. Așa și cu mine. Doamne, ce-a trebuit să mai alerg de la unul la altul pentru a forma o comisie care să constate pungășiile mandatarilor de fier vechi. Prea puţin le păsa unora că nişte bandiţi bagă mâna până la cot în buzunarele statului. A trebuit să mă rog de ei ca de icoane. Ba chiar a trebuit să merg să cer o mână de ajutor și la Comitetul de partid. S-a format până la urmă comisia, s-au făcut procese-verbale, s-au luat și măsuri pentru excluderea posibilităţilor de-a se mai face astfel de pungășii în viitor. Și de câte ori suna telefonul, așteptam să aud vocea… Așteptam să aud în receptor: „Bravo, băiatule, nu ești chiar așa de tâmpit cum te-am crezut”. Dar omul căruia i-am rămas recunoscător nu mi-a mai dat telefon. Și rău a făcut, că tare aş fi vrut să-i mulţumesc.

Slăbănogul de la Capernaum părea un burtos pe lângă mine și cu toate astea, dacă nu aveam probleme, mi le făceam eu singur. Unii ziceau de mine că sunt și puţin nebun. Dar nu eram. Pe cuvântul meu că nu eram. Am mai spus. Eram tânăr și aveam mult entuziasm. Nu eram numai eu așa. Am nimerit eu, cu tinereţea mea, într-o epocă „nebună”. Tot tineretul de atunci, deși înfometat, muta muntele din loc. Nu numai la figurat, ci și la propriu. Bineînţeles, erau printre noi și lichele. Care-și băteau joc de tinereţea lor prin cârciumi, ori stând cu burta la soare să le pice pară mălăiaţă, dar tot noi îi puneam la punct. Pe vremea aceea se formaseră brigăzile de ţi neret care în adevăr au mutat munţii din loc. Tânărul din epoca aceea pe care am prins-o eu nu avea astâmpăr deloc. Muncea orele pentru care era plătit, pe urmă se încolona și mergea să facă muncă patriotică la orașul nou.

După ce venea de la muncă patriotică, intra în pat să-și odihnească oasele. Dar apărea în prag, în ușa dormitorului, secretarul Comitetului de partid:

— Băieţi, care dintre voi vrea să meargă la gară?

Trebuie descărcate urgent niște vagoane. Plătește uzina locaţie. Dacă nu le descărcăm. Care veniţi?

Tânărul sărea din pat ca un arc. Se încolona din nou și pornea să descarce vagoanele acelea care trebuiau descărcate. Și preabunii mei oameni, după ce că nu se prea găsea mâncare, mai trăiau pe vremea aia și niște pramatii care furau și din puţinul care era. Pe unul l-am prins.

Pe unul de la cantină care schimba mălaiul bun din care trebuia să ne facă mămăligă bună, cu mălai stricat luat de la cine știe ce afaceriști. L-am judecat noi. În legea noastră l-am judecat, pentru că ne micșora porţia.

Să ierte Dumnezeu greșelile noastre, dar l-am bătut cu cearșaful ud și l-am plimbat și prin oraș cu un sac de mălai încins în spinare. I-am prins de gât și o placă pe care scria: „Cine mai fură hrana muncitorilor, așa o să păţească”. Și omul s-a vindecat. N-am mai stat de vorbă cu el de atunci. Și el o fi uitat de păţănia asta.

— Băieţi, n-au venit „pogonarii” la încărcarea furnalelor. Face urât furnalul dacă nu e încărcat la timp. Ce facem?

Tânărul, deși frânt de oboseală, alerga și mai lucra un schimb la încărcarea furnalelor.

Ei bine, eu, unul din cei câteva mii de tineri entuziaști veniţi la Hunedoara, în seara zilei de 24 decembrie 1948 am intrat, fără să bat la poartă, în curtea de pe strada Romanilor numărul patru, din Hunedoara.

M-am uitat pe ferestrele luminate ca în ajun de Crăciun și am văzut-o pe Zoriţa. Era numai ea în camera aceea. Am zgâriat puţin geamul și când m-a văzut a tresărit. S-a apropiat, a deschis fereastra și foarte speriată m-a întrebat privind în toate părţile, ca nu cumva să fie descoperită de cineva că vorbește cu mine:

— De ce-ai venit? Te rog din suflet pleacă! Nu…

A și găsit omul care să plece. Eu să plec?!

— Nu, ce? Zoriţo, vino-ţi în fire! De ce tremuri? Lasă totul pe seama mea. Nu mai fi așa speriată. Ţi-am spus că vin, am venit. Unde sunt ai tăi? Vreau să-i pup!

Zoriţa iar mi-a făcut semn să plec. Dar apoi mi-a zis:

— În bucătărie, cred. De ce ești rău?

Nu eram rău. Eram îndrăgostit. Și atunci îmi venea să cânt: „Amărâtă turturea”.

— Nu le-ai spus că vin?

A dat din cap că nu, dar speriată. Și a și zis:

— Nu le-am spus.

— Am să le spun eu.

Am închis fereastra și m-am dus unde am văzut lumină mai multă și unde am auzit mișcare. După ce-am bătut la ușă, am deschis. Am intrat fără să mai aștept să fiu invitat. Când au dat cu ochii de mine, parcă au văzut un avion. Mai precis, avioane. Și nu orice fel de avioane, ci din cele care se „plimbau” pe cerul ţării noastre în timpul războiului. Nu le-am dat timp să mă întrebe ce și cum. I-am băgat în „colţ”, cum se spune la box. I-am luat repede:

— Am venit cu colindul. Primiţi cu colindul?

Și ce mireasmă plutea în aer! Ce mirosuri ieșeau din cratiţele de pe sobă! Numai cârnaţii ăia de porc care gâlgâiau în sosul lor… Prea i-am luat pe nepregătite pe bătrâni, care erau amândoi la Bucătărie, așa că s-au uitat ei la mine cum s-au uitat, s-au uitat și la pachetul pe care îl ţineam în braţe, că aveam și un pachet cu mine.

Au schimbat niște priviri și-am auzit:

— Ce colind e ăsta, în Ajunul Crăciunului? Poate la dumneavoastră în Giulești (aflaseră că sunt din Giulești și că naș mi-a fost unul Tănase Tamara, care a avut un cumătru puţin şchiop) se colindă, dar la noi, în ajunul Crăciunului nu se colindă.

Luasem eu ceva „lichid” ca să am curaj, așa că…

— Nu știu ce colind o fi, dar eu am venit să colind. Nu pretind de la dumneavoastră nici nuci, nici covrigi, nici halviţă…

În camera din mijloc era pregătită masa pentru noaptea de ajun. Și pomul cu daruri era gata. Doar lumânările mai trebuiau aprinse. În pachetul pe care-l purtam cu mine, aveam… Cumpărasem și eu niște nimicuri, niște cadouri pentru fiecare și, spre surprinderea lor, m-am dus și-am lăsat pachetul sub pom. M-am întors; ei încă se mai uitau unul la altul.

— Ce pom frumos aţi făcut! le-am zis eu.

Bătrânul nu-și revenise. A zis și el:

— Da, e frumos.

Nici eu nu știam ce să mai zic. Până la urmă… Mi-a trăsnit prin cap o idee.

— Dar Zoriţa unde este, că pe ea o caut? Vreau s-o iau la bal. Este un mare bal la Combinat.

O nimerisem ca Ieremia cu oiștea în gard.

— Apăi, ce fel de bal? Cine mere la bal în noaptea asta? Poate voi, ăștia fără niciun căpătâi.

Îmi venea mie să-i zic vreo șaptesprezece vorbe în legătură cu „ăștia (fără niciun căpătâi", dar m-am lăsat la mâna mea, cum se spunea odată prin cafenele. Dar… Bătrâna s-a uitat puţin cam speriată la bărbatu-său, s-a uitat înspre Zoriţa care acum era în camera din față și vorbea cu sora sa Eta care mă iubea cum iubește ochiul sarea de bucătărie foarte, foarte fină. Fără să mă invite nimeni, m-am dus spre camera în care erau cei trei copii ai Moisinilor. Se uitau după mine și nu le venea să creadă. Şi-or fi făcut și cruce, dar eu nu i-am văzut.

S-au cam speriat. Ce căutam eu acolo, tocmai în noaptea de Crăciun? Când la această sărbătoare se petrece numai în familie, numai între ai casei? Eu, cu vrerea ori fără vrerea lor, mă consideram deja de-ai casei. Ceilalţi, treaba lor. Îi interesa. Eu îmi luasem inima în dinţi şi-o ţineam strâns de când mi-a venit ideea să dau buzna la ei în casă fără a fi invitat. Așadar, cu inima în dinţi, am zis:

— Bună seara, bine v-am găsit și să v-aducă moș Crăciun lucruri frumoase. Numai ce vă dorește inima să vă aducă.

Mi s-a răspuns la salut, dar în rate. Ălui mic, lui Ticu, îi râdeau ochii. Ai Etei scânteiau, iar draga mea Zoriţa mă întreba din priviri ce-au zis ai ei. Dacă n-au plesnit cumva de ciudă. Ghicindu-i gândurile, așa fără pic de jenă, m-am dus la Zoriţa mea, am sărutat-o ca în timpuri bune și i-am zis:

— Nu prea le-a făcut mare plăcere prezenţa mea, am spus eu tare și bag seamă că nici preabunei tale surori nu-i pare bine că v-am trecut pragul. Ţie, Ticule, așa-i că-ţi pare bine c-am venit să petrecem noaptea asta împreună? N-am știut adresa voastră, dar pe drum m-am întâlnit cu Gașpar, Melhior și Baltazar, adică cei trei crai de la răsărit și… Ei m-au adus aici. Dar văd că lipsește cineva de aici. Unde este Abia aștept să apară și viitorul meu cumnat. Tovarășul director al școlii de ucenici. (Știam că sunt certaţi, dar de ce să nu pun și eu paie pe foc?) Dragă cumnăţică. Tovarășul director este un tip simpatic la șpriţ? Pe la cât vine? Eu m-am cam grăbit, nu? Nu l-am văzut niciodată și nu din vina mea. Cred că e un tip drăguţ, căruia îi stă bine oricând cu o umbrelă în mină ori cu un baston englezesc. Fumează ţigări de foi? Eu așa îl văd, fumând trabuc… De furunculoză a suferit?

Nu puteam eu să vorbesc despre cum s-a născut Iisus în ieslea cea săracă, nu puteam eu să le spun că boul peste el sufla căldură ca să-i facă? De ce naiba am adus vorba de acel director de școală de ucenici? Era mult mai bine dacă le-aș fi povestit cum am suferit eu în copilărie de malarie ori de pojar. S-a făcut și mai multă liniște în camera aia, după care Eta și fratele ei au făcut ce-au făcut — și au dispărut. Le era frică să nu ia lepră de la mine.

Zău că parcă. Aveam lepră ori altă boală molipsitoare. Pe ăla mic nu l-am

condamnat c-a plecat și el, dar îi era și lui teamă de-o eventuală explozie. Gândul lui umbla aiurea, la ce-i adusese moș Crăciun. Dacă ar fi avut loc explozia nu mai avea nicio bucurie el. Mie îmi adusese moșul ăsta ceva. Înainte de-a pleca în acea zi de la birou.

Zoriţa a venit la mine și mi-a spus: „La tine vine moș Crăciun mai devreme. Uite ce ţi-a trimis prin mine". Și mi-a dat o cravată. O cravată croșetată de ea. „Cravata – mi-a spus ea — are culoarea ochilor tăi, să o porţi cu plăcere!" Și atunci, aveam cravata aia croșetată și dăruită de ea. Și Zoriţa se uita mereu la ochii mei și la cravata făcută de mâna ei.

M-am gândit eu în treacăt dac-am făcut bine ce-am făcut, adică m-am gândit serios dacă făcusem — bine c-am dat buzna în casa oamenilor. Am pus gândul meu la vot.

Iniţiativa pe care-o luasem am pus-o la vot și am aprobat-o în unanimitate. Ba până la urmă m-am și felicitat pentru curaj. Pentru orice eventualitate mi-am făcut și puţină autocritică, pentru că nu am trimis vorbă prin altcineva (nu prin Zoriţa) că dau năvală peste ei în noaptea asta. Așa că am căzut pe capul lor ca din senin. Și când? în noaptea când îl așteptau pe moș Crăciun cu daruri. Eu nu mă aveam (prea bine cu moșul ăsta. Că nu mă aveam prea bine cu moșul, nu era mare nenorocire, nu mă așteptam la alte daruri din partea lui. Eram mulţumit, prea mulţumit de cravata pe care o primisem.

În definitiv, ce daruri să-mi facă mie și pentru ce? Ba mint, uite, chiar în noaptea de Crăciun i-am mai furat un sărut Zoriţei.

— De ce nu (stai cuminte? Dacă ne vede cineva?

Îmi mai păsa mie atunci de cineva?

— Dacă mă vede, ce?

Zoriţa tremura întruna. Parcă începusem să nu mă simt bine nici eu, pentru că nu ne mai dădea nimeni nicio atenţie. Se retrăseseră cu toţii în bucătărie punând la cale cine știe ce „ostilitate".

— Și acum ce facem? m-a întrebat Zoriţa.

— Stăm și ne uităm unu-l la altul.

Ce rău am fost! A-m făcut-o să plângă. S-a abţinut ea cât s-a abţinut, dar până la urmă tot a dat apă la șoareci.

— Ce-au zis când te-au văzut?

— Le-am spus c-am venit să te invit la bal.

A tresărit.

— La care bal? Nu este niciun bal. Mie mi-e frică să mă duc dincolo. Mi-e frică să dau ochi cu ei.

— Știu și eu c-am făcut o gafă când le-am spus asta, dar ce era să le spun? C-am venit să facem Crăciunul împreună? Zoriţa, te rog, nu-ţi mai fie frică, ce-o fi o fi.

Mai mult decât un mic scandal acolo, ce poate fi? Ce părere ai tu, n-ar fi frumos un mic scandal în noaptea asta?

— Nu știu ce minte ai tu în capul ăla.

— Zoriţa mea, fii. Liniștită că va ieși bine. Poate că mă și îmbăt cu taică-tău.

— Ar fi bine dacă ar veni cu o joardă, să te dea pe ușă afară.

— S-o crezi tu asta! Nu mai ies de aici chiar dacă se trage cu boii de mine.

— Sst! Taci că vine tata…

Dumnezeu știe ce-or fi pus la cale, dar a venit bătrânul, s-a uitat urât la Zoriţa. Și i-a spus:

— Apăi, tată dragă, dac-a venit dumnealui pe la noi, adu tu o sticlă cu vinars să bem o ţâră până ne-om așeza la masă.

Am făcut amândoi ochii mari, mari de tot și Zoriţa a ieșit bucuroasă că nu sunt luat de turul pantalonilor și azvârlit în stradă. Dar nu vă mai spun ce bucuros am fost eu! Până a venit Zoriţa cu două păhărele și niște vinars, noi ne-am cam duelat din priviri. Am ciocnit, am tras o gură de foc și i-am spus bătrânului:

— E tare. Ţuica asta.

A dat din cap că da și-a mai zis:

— Da, îi bună… Dumneata, domnule, să-mi spui ce știi să faci… Apăi mai vezi pe cineva aici în casă? Cu cine crezi că vorbesc? Dumneata să-mi spui ce știi să faci.

M-a luat la rost, pentru că eu chiar că nu știam ce vrea să spună. I-am zis:

— Cum ce știu să fac?

— Apăi eu ţi-am pus întrebarea în românește. Ce știi să faci? Ce meserie ai? Zi-i așa, domnule!

— Aaa! Dacă am material îl fac și pe dracu'.

Nu s-a uitat prea frumos la mine. Să pomenești de dracu' în noaptea de Crăciun…

— Acte pentru ce meserie ai?

— Lăcătuș. Am învăţat meseria de lăcătuș la un atelier serios din București. La atelierele „Leonida".

— Ai carnet de calfă?

— Sigur că am. Că nu mi-or fi dat chitanţă în loc de carnet de lucrător! Dar acum nu mai lucrez meseria.

— Știu eu ce lucruri faci dumneata. Dar ce faci dumneata nu e meserie.

Îmi venea mie să-l iau de turul pantalonilor și să-l dau afară. M-am calmat totuși și l-am întrebat:

— Dar ce este?

— Conţopist, aia ești.

Ceva dreptate avea dumnealui. Nu mai lucram meseria pe care o învăţasem. Ca să nu creadă eu m-a amuţit cu vorbele lui, l-am întrebat:

— Vorbiţi de articolele pe care le scriu?

A mai pus vinars în păhărele, pentru că fiind mici se goleau repede. După ce mi-a ciocnit paharul și l-a dat peste cap dintr-o dată, a zis:

— Apăi și asta și ce lucri dumneata acum, tăt aia îi. Că mi s-o spus că ești la *recepţie* în locul inginerului… Apăi nu-i prea mare pălăria pentru capul dumitale?

Aha! S-a interesat de soarta mea. Am băut și eu ca să nu rămân prea în urmă.

M-am jucat cu cravata care era de culo-area ochilor mei și am băgat imediat la cap vorba asta cu „pălăria”. Am umplut eu paharele și i-am zis:

— Și eu m-am interesat în ce ape v-aţi scăldat și în ce ape vă scăldaţi. Și nu pot să-mi dau seama cum de v-a trecut prin cap întrebarea cu pălăria. Știu că aţi fost lăcătuș la fel ca mine și-am mai aflat că aţi fost și dumneavoastră conţopist. Pentru dumneavoastră n-a fost pălăria prea mare?

A urmat o pauză. Nu se aștepta să-l iau chiar așa.

Mi s-a uitat drept în ochi. Am făcut același lucru și n-am cedat. Nu i-a trecut prin cap că am să-l iau și eu tare.

Dar, de fapt, el a început. Ce-a căutat, a găsit. Nu puteam rămâne dator. L-am pus jos. Deși părăsit și abandonat de îngerul meu păzitor, eram dat dracului pe vremea aceea.

L-am făcut să mai bea și am mai băut și eu și-am prins și mai mult curaj. Gândul, fir-ar el să fie, după ţuica aia, umbla prin cratiţele din cuptor și de pe sobă. Știam că în seara asta se așază masă bogată cu fel de fel de „porcării”, că-și împart unii altora daruri, că se pupă şi-şi urează fericire unii altora. Dacă mi-au dat ţuică, desigur că mă vor opri și la masă. Și zău că-mi lăsa gura apă.

Dar îmi mai ziceam eu: „Ce fac dacă nu mă mai opresc la masă și nu mai am posibilitatea să le spun încă o dată că dacă nu mi-o dau de bunăvoie pe Zoriţa, eu, ăsta, așa cum sunt, le-o iau cu forţa?” Când ciocneam al treilea ori al patrulea pahar, a venit Zoriţa.

— Tată, te roagă mama să mergi până la ea!

Mă ameţise bine ţuica, era foarte tare, așa că în momentul când a plecat bătrânul la raport, am mai sărutat-o din fugă pe Zoriţa și i-am întrebat-o:

— Ce se aude cu… Mă opresc la masă? Eu cred că taică-tu… Cu taică-tu am să mă înţeleg până la urmă.

Îi mai umplu de câteva ori paharul cu vinars și-l fac să și cânte… Nu te uita așa la mine, pentru că eu, gata, nu mai beau. Am pus punct. Trec mai târziu pe șpriţ. Auzi… A încercat el să mă umile ască, dar nu i-a mers. E deștept și simpatic bătrânul, adică viitorul meu socru. Îmi place de el. De ce l-a chemat bătrâna dincolo? îi e teamă să nu-l îmbăt? Zoriţo dragă, și mie au început să-mi zboare niște porumbei misirlii prin cap. Îi aud cum fâlfâie. E tare vinarsul ăsta al vostru… Cam în ce fel stau lucrurile pe la bucătărie? Ce se aude? Eta n-a cră pat încă?

— Cred că vor să te oprească la masă. M-a certat mama. A crezut că eu te-am invitat. I-am spus că n-am știut nimic, n-am știut că vii și…

Vișiniu să mă fac la faţă, broască râioasă să ajung dacă nu mi-a venit să sar în sus de bucurie când am auzit vestea adusă de Zoriţa. Care va să zică nu mă vor da pe ușă afară.

— Și de ce nu i-ai spus că tu m-ai invitat? Era mai bine pentru mine. Îmi ușurai munca.

— I-am spus cu ce gânduri ai venit și e cam speriată. De aia l-a chemat pe tata. Vreau să te rog și eu ceva.

— Te ascult!

— Te rog mult, mult de tot, să nu te mai agăţi… Să nu-i mai zici nimic Etei.

— Îţi promit.

Eram călare pe situaţie. Eu ăsta, cu obrăznicia mea, eu asta, din Giulești, învinsesem. Bucureștean, dar băiat bun. Am mai tras un păhărel nu pentru ca să mă îmbăt, ci ca să prind curaj. Aveam nevoie de mult curaj, pentru că acum în bucătărie se discuta soarta noastră. M-am dat lângă Zoriţa, i-am furat o ultimă sărutare și i-am spus că nici Napoleon n-ar fi adoptat strategia pe care am folosit-o eu. Ticu, fratele Zoriţei, a intrat în cameră după un scaun și mi-a plăcut de el că iar îi râdeau ochii.

— Ticule, vino puţin mai lângă mine! Bea și tu puţină ţuică din paharul meu. Că eu, gata!

S-a strâmbat de parcă l-aș fi invitat să mănânce aguridă.

— Nu beau. Nu-mi place…

Am tras eu de el, dar degeaba.

— Bea, mă, bea, că viaţa-i scurtă! îl refuzi pe cumnatul tău? Hai, bea puţin. Ce s-aude pe la bucătărie?

Puștiul mi-a făcut cu ochiul și mi-a zis:

— E bine. Te opresc la masă. Am venit după scaun. Mai pun un tacâm. Eta se încăpăţânează. Dar… nu are spor. E foarte bine. Tata s-a cam ameţit. E bine!

— De ce-i bine? am făcut eu pe ăla care nu înţelege prea repede ce este de înţeles.

Ticu a venit mai aproape de mine. S-a uitat spre camera unde se pregătea masa și mi-a zis:

— Dacă tata se „ameţește” puţin e bine… A luat-o la zor pe Eta. I-a spus să-și mai ţină gura și să-și vadă de treburile ei.

— Bravo, Ticule, mi-ai dat o veste strașnică. Chiar nu iei o gură de vinars?

— Nu, mulţumesc.

— Păcatul tău să fie dacă mă refuzi.

Și într-adevăr am fost invitat să iau masa cu ei. Nu mi-a fost prea ușor, pentru că simţeam că toţi ai mesei mă urmăreau cu privirile. Am mai tras un păhărel cu ţuică după cel pe care l-am ciocnit cu toţi ai casei și astfel nu mi-a mai fost jenă de nimic și lumea a început să mi se pară și mie frumoasă. Dar cu toate astea, era o atmosferă cam încărcată. Mai mult se tăcea decât se vor bea și eu, după ce (s-a trecut la șpriţ, am crezut c-a venit momentul să atac problema. M-am aplecat la urechea Zoriţei și i-am spus în șoaptă: „Tine pumnii strânși!” N-a înţeles despre ce este vorba și știind de la primele lecţii din clasa întâi elementară că nu este prea frumos să vorbeşti cu cineva în șoaptă când mai sunt și alţii în jurul tău, am renunţat. Nu i-am mai spus nimic. Am strâns eu pumnii, până mi-au intrat unghiile în podul palmelor și am zis în gând: „Doamne, dă tu cu ploaie, că eu dau cu piatră și-i dăm gata!” Știam vorba asta de la tata. O spunea întotdeauna când avea necazuri și mi-a trecut prin cap numai din cauza ţuicii. După ce mi-am făcut curajul ăsta, le-am zis așa, fără niciun fel de introducere:

— Și când credeţi dumneavoastră c-ar fi bine să mergem la Sfat?

S-a făcut o liniște mai apăsătoare decât cea din mă năstirea părăsită din Giuleștii Sârbi. În mănăstirea asta părăsită tot mai cârâie un pui de cioară, se mai aude un fâlfâit de aripi. În casa Moisinilor nu s-a mai auzit timp de o secundă și trei sferturi nici măcar o respiraţie mai de nădejde. După o altă secundă și trei sferturi, s-a spart tăcerea:

— Pentru ce să mergeţi la…? a întrebat. Mama Zoriţei.

— Cum pentru ce? Păi eu cu Zoriţa vrem să ne casătorim. Tu nu le-ai spus nimic, Zoriţa?

Zoriţa a lăsat privirile în platoul cu prăjituri. Dacă știi, dacă te pricepi să iei băutura, dacă nu-i dai voie să te îmbete ea pe tine, e bine. Îţi dă curaj. Am făcut pe omul casei și-am umplut paharele cu vin și sifon. Am ridicat paharul și-am zis:

— Dacă nu le-ai spus, nu-i nimic. Am să le spun eu. Exact cum aţi auzit. Eu și Zoriţa vrem să ne căsătorim și haideţi să bem pentru fericirea noastră și a dumneavoastră.

Și dacă aș fi fost mai cherchelit, poate că dădeam tonul și la „Mulţi ani trăiască”…

De sătul eram sătul, cu dulciurile nu mă împăcam nici atunci, așa că i-am dat cu șpriţul ca să mă menţin la temperatura la care mă adusese ţuica. Și așteptam, ah, cum așteptam, să văd cum reacţionează „dușmanul”. Așteptam să văd în ce ape se scaldă. Eta se uita la mine ca la un butoi cu sodă caustică ori mai știu ca la ce se uita. M-am făcut că nu observ. Bătrânii erau și ei, bineînţeles, agitaţi. Afară nu mă mai puteau da, că se ajunsese cam de parte cu problema. Cred că nu se așteptau la un atac atât de direct. Le luasem piuitul. M-am mai felicitat încă o dată în gând și zău că-mi venea să cânt ceva. „Pe Mureș și pe Târnavă”, de pildă, dar am tăcut. După altă tăcere, bătrânul ne-a întrebat cam fără convingere, dar nu supărat, cum mă așteptam:

— Și ce-o să faceţi? Ce-o să faceţi, mâi copii? Că viaţa nu-i chiar așa de ușoară.

Întrebarea bătrânului mi-a dat curaj. Altă viaţă, alt parfum!

Zâmbind, am zis:

— Copii o să facem. Mulţi copii. Așa-i, Zoriţo? am răspuns eu sec. O să facem. Copii şi-o să fim fericiţi. În ceea ce privește viaţa, dă-mi voie, tată socrule, să-ţi spun că eu știu mai bine decât dumneata, dă-mi voie să-ţi spun că în adevăr viaţa e grea așa cum zici… Dar nu va fi până-i lumea și pământul mereu așa. O s-o facem noi mai ușoară. De-aia luptăm toţi, toată suflarea asta din Hunedoara și din toată ţara, ca să facem viaţa mai ușoară. Mai frumoasă.

Ţinusem parcă un discurs. Obosit, mi-am băut paharul până la fund.

A venit rândul bătrânei. „S-a înscris la cuvânt”:

— Dar noi nici nu știm cine eşti, de unde vii, nu-ţi cunoaştem familia, cum să dăm fata așa… Trebuie să-ţi cunoaştem familia.

Începusem sârba. Și-mi plăcea. Am zis:

— Eu de când sunt îndrăgostit de Zoriţa și sunt niște luni de-atunci, am reușit s-o cunosc. Cred că Zoriţa a reușit și ea să mă cunoască. Mă cunoști, Zoriţo? Te întreb numai dacă mă cunoști, că de iubit știu că mă iubești.

Bătrânul m-a privit cum priveam eu când eram mic copilul ăla din cartea de citire, copilul ăla care nu se tundea și nu-și tăia nici unghiile. Și ca să-și dea și ei seama că nu sunt un fitecine, am început să aduc vorba de chestiuni gospodărești. Le-am spus că n-ar fi rău dacă am schimba stâlpii pe care se caţără viţa de vie din faţa casei.

Dacă n-ar fi mai bine să mutăm dudul din bătătură, că face multă murdărie. Să-l mutăm mai spre fundul grădinii și pentru umbră să aducem un nuc. Și de reparatul coteţului am vorbit. Că ar trebui dărâmat și în locul lui ridicat unul nou. Că aș putea face eu rost de niște deșeuri de la Combinat. Mă ascultau ei, dar bătrânul tot pe-a lui a ţinut-o:

— Vrem să stăm de vorbă cu cineva din familia dumitale.

Le-am mai spus eu că ar cam trebui reparate jgheaburile de scurgerea apei de pe casă, că n-ar fi rău dacă am pune niște plăci de beton în curte în locul pietrișului ca să nu se facă băltoace. Că în locul buruienilor care cresc în grădină, mai nimerite ar fi niște răzoare cu usturoi, ceapă, salată și chiar niște tufe cu căpșuni. Bătrânul mi-a spus iar că trebuie să stea de vorbă cu cineva din familia mea.

— Asta n-o să fie greu. Am să dau o telegramă, să vină fratele meu mai mare. Cred că nu mă refuză. Pe alt cineva n-am. Mama e la dreapta tatălui, iar tatăl meu e greu de știut unde se află. Se ocupă cu comerţul ambulant și nu știu prin ce târguri ori bâlciuri o fi. Am să-l chem pe fratele meu ori pe sora mea Niculina. Și ea e mai mare decât mine. Ea m-a îngrijit după ce-a murit mama. Le dau o telegramă.

Singurul aliat pe care-l aveam eu la masa aia era Ticu. Acestuia prea puţin îi pășea de cele ce se întâmplau la acea oră în casa lor. Eta, sora Zoriţei, era tare posomorâtă. Era posomorâtă pentru că se certase de câtăva vreme cu directorul cu care vorbea. Și era tare posomorâtă că sora ei rupsese inima târgului, alegându-și un bucureștean. Am mai tras câteva șpriţuri, l-am îndemnat și pe aliatul meu Ticu, care avea vreo 14 — 15 ani pe vremea aceea și pentru că fierul mai era cald, am continuat să-l bat:

— Chiar mâine dimineaţă la prima oră dau telegramă în Giulești la ai mei. Așa că de Anul nou…

— Tu, Zoriţo, mamă, ce zici? am auzit vocea bătrânei.

I-am luat Zoriţei mâna pe care o ţinea în poală și i-am sărutat-o, așa că i-am dat curaj.

— Noi ne iubim, mamă dragă. Dumneata știi, că ţi-am mai spus.

S-au umplut iar. Paharele, s-au mai băut șpriţuri și eu, puţin cherchelit, am rămas cu mâna Zoriţei în mâinile mele și i-am mai sărutat-o. Viitorul meu socru avea chef de băut. Și-am mai băut și eu.

Era 24 spre 25 decembrie 1948 și eu o cerusem în căsătorie pe Zoriţa. Cine mai era ca mine? Eram fericit, dar nu prea, pentru că ai Zoriţei nu-mi dăduseră speranţe prea mari. Am băgat eu de seamă că le-au plăcut amănuntele spuse de mine în legătură cu niște treburi gospodăreşti. „Dar dacă ăsta dă numai din gură și o fi un puturos fără pereche? O vorbi așa, pentru că așa sunt toţi bucureștenii. Șmecheri”. Ceva socoteli şi-or fi făcut ei în mintea lor. Deci eram și nu eram prea fericit pentru

că discuţia despre căsătorie rămăsese agăţată undeva în aer.

Totuși, un pas, un mare pas, era făcut. Bătrânii nu mai fierbeau. Dar fierbea în schimb Eta. Ea avea necaz pe mine nu numai pentru că eram bucureștean, dar și pentru că scrisesem articolul acela la gazeta centrală. Nu avusesem nicio explicaţie cu ea. Ne dușmăneam. Da, era o antipatie reciprocă. A observat că nu mă atinsesem de prăjituri. M-a invitat să servesc. Și eu, mitocan cum sunt uneori, am refuzat-o. Nu de teamă că ar fi pus ceva șoricioaică pe prăjituri. Uitându-mă în altă parte, i-am spus:

— Îţi mulţumesc foarte, foarte mult, draga mea cumnată, dar nu mă omor după dulciuri.

Ceva de dulce mi-o fi spus și ea, că nu-i plăcea să rămână datoare. Treaba ei! Eu, după ce-am tăcut puţin, am continuat:

— Și dac-o să vină cineva din partea familiei mele o să fiţi mulţumiţi? Pentru că trebuie să știţi, eu ori cu voia dumneavoastră, ori fără voia dumneavoastră, tot mă însor cu Zoriţa.

M-am oprit aici. Am băgat de seamă că mă cam îmbătasem și o cam luasem prin porumb. Dădeam ultimatum. Am mușcat totuși din cremșnitul făcut de viitoarea mea soacră și a fost grozav. A fost grozav și cremșnitul și faptul că nu am mai continuat cu ameninţările. Și când am terminat eu cu ameninţările, bătrânul s-a ridicat de la masă. S-a uitat la ceas şi s-a dus de-a aprins lumânările în pomul de Crăciun. Când am intrat în ziua Crăciunului, adică la miezul nopţii, bătrânul a dat tonul și toţi au început să cânte „O, brad frumos”. Am cântat și eu și le-a plăcut. După asta, a urmat împărţirea darurilor și ce bucuros am fost când a venit Zoriţa la mine și mi-a dat un pachet. Zoriţa, draga mea Zoriţa, îmi croșetase cu mâinile ei un pulover. Asta în afară de cravata pe care o purtam chiar atunci și care era de culoarea ochilor mei. Cel mai frumos pulover din lume mi-l croșetase tot ea. Am sărutat-o pentru prima dată în faţa părinţilor ei. Eta, sora Zoriţei, tot tristă era. Tot urât se uita la mine. Și eu, când umpleam paharele cu șpriţ, ciocneam și cu ea. Eta întindea paharul spre paharul meu, dar nu zicea nimic. Îi ziceam: „Noroc și fericire”. Nu-mi răspundea. Ori poate îmi spunea ceva în gând. Câte nu-i ziceam și eu tot în gând. Era nefericită. Nu făcea Crăciunul cu prietenul ei. A fost o noapte de neuitat pentru mine și Zoriţa. Și cu toate că era cald în casă, mi-am dat haina jos și am îmbrăcat puloverul cu guler înalt, croșetat de ea. Ce bine-mi stătea! Dacă nu m-am uitat de o mie de ori în oglindă, nu m-am uitat niciodată. Am mai băut cu bătrânul câteva șpriţuri și bătrânul, în noaptea aia, mi-a dat niște poveţe. Să fiu om cinstit. Să fiu cinstit și să lupt pentru mai bine. Se îmbătase și, când era viaţa mai frumoasă, a dispărut. S-a dus la culcare. În noaptea acelui Crăciun, la spartul târgului, am stat cu Zoriţa la poartă și cu toate că era frig, ne-am făcut planuri de viitor și am consumat raţia de sărutări pe o săptămână. În noaptea aia m-am plimbat de unul singur pe străzile Hunedoarei.

*

* *

Revelionul 1948 — 1949 a fost primul făcut împreună cu Zoriţa. Am fost invitaţi

la revelionul fruntaşilor, organizat de Combinatul siderurgic. Dansam tangou și conga. Numai tangou și conga, pentru că numai atâta știam. De fapt, puteai să dansezi orice, pentru că era o aglomeraţie cumnată cu moartea. Nu era concurs de dans. Fiecare dansa în legea lui, cum îl tăia capul ori mai corect spus, cum se pricepea. Combinatul avea fruntași. Mulţi. Și sala asta în care se organizase revelionul era neîncăpătoare. Aici era organizat și un bufet. Se dădea bere pe săturate. Cită doreai. Doar era revelionul fruntașilor! Ne norocirea a făcut ca la revelion să fie invitată și Eta, sora Zoriţei. Ea stătea pe ghimpi, că era singură. Adică nu chiar singură, cu niște colegi de la laborator. Era cu niște colegi de la laborator, dar n-avea și ea un drăguţ. Asta am vrut să spun. La dans nu o prea invita nimeni, pentru că făcea pe „prinţesa”. Tinerii din Hunedoara nu se ocupau de ea. Pentru că știau că-i face curte directorul școlii de ucenici. În afară de asta, o evitau pentru că refuzase vreo câţiva tineri care-o invitaseră la dans. Unu), care a fost refuzat, era gata-gata s-o și plesnească. Îl cunoșteam pe „derbedeu” și cu toate că mi-ar fi plăcut să-i dea una peste „muștiuc”, l-am luat deoparte și i-am spus că-mi este cumnată și că e puţin bolnavă de gâlci. De aia n-are voie să danseze. Eu aveam chef să mă îmbăt. În tot reve lionul ăla. Nimeni nu mai era ca mine. Numai în sala re velionului nu mai era nimeni ca mine. De ce? A doua zi. Adică la 1 ianuarie a acelui an. Aveam logodna. Îi convinsesem pe părinţii Zoriţei să ne lase să ne logodim. Eu bineînţeles că eram pentru căsătorie. Direct căsătorie, dar s-au împotrivit. N-am avut cu cine să mă înţeleg. N-am reușit să-i conving. Așa au decis ei, așa am făcut. Au vrut ei ca mai întâi să ne logodim, pentru că cine știe, se întâmplă vreo minune, ori poate că o să ne iasă din cap acest gând. Poate că până la urmă o vor convinge pe Zoriţa să se lase păgubașă. Poate o conving ei pe Zoriţa să nu-i facă de râs. Să nu le aducă în familie un prăpădit ca mine.

Plus de asta, mi-au pus condiţia că dacă nu vine nimeni din familia mea. Nu va avea loc nici logodna.

Cele mai mari zâzanii, știu eu. Știa și Zoriţa, le vâra Eta. Ea era responsabilă cu zâzaniile. Parcă nu era soră bună cu Zoriţa. O vorbă bună spusă la adresa mea îi făcea mai bine decât o ședinţă la cosmeticiană. Îşi dorea un cumnat cu studii superioare și uite pe ce pusese mâna sora ei. Rupsese inima târgului, zicea ea, alegându-mă pe mine.

Și ce freză frumoasă aveam eu! Ce păr ondulat, ce cărare într-o parte… Mulţi mă scuipau ca să nu mă deoache.

Da. Eta avea un caracter de-a-ndoaselea faţă de al Zoriţei. Și, culmea! Ai casei pe ea o iubeau cel mai mult. Era și mai frumoasă, o pupa pe maică-sa mai des, îi dădea lui taică-su bani de ţuică atunci când lua leafa. Zoriţa nu se pricepea la diplomaţie. Era cenușăreasa casei. Munca cea mai grea din gospodărie ea o făcea și nu se văita. Nu spunea nimănui. Nu-i reproșa maică-sii că o pune să le facă pe toate, iar pe cealaltă, care vorbea cu directorul școlii de ucenici, o păstra ca pe-o icoană.

La acest revelion, Eta era nervoasă și mie-mi părea bine. De ce-mi părea bine că prea cumsecadea mea cumnată era nervoasă nu pot să-mi dau seama, pentru

că de obicei eu nu sunt ranchiunos. Nu mă bucuram de răul al tuia. De fapt, îmi părea grozav de bine că eram cu Zoriţa mea. Aveam locurile unul lângă altul și am uitat să vă spun, îmi cumpărasem un volum cu versuri de Eminescu și din când în când îi mai spuneam Zoriţei câte un vers ori două, pentru că mai multe nu ţineam minte. Norocul meu a fost că Eta n-a vrut să stea lângă noi. Și-a găsit niște prieteni și s-a așezat la masă între ei. Simţeam cum o compătimește pe Zoriţa că mâine se va logodi cu mine.

I-am spus Zoriţei:

— Zoriţa, eu vreau să mă îmbăt.

Ceva — ceva eram eu. Adică eram puţin ameţit și-mi ar dea de glume. Îmi fluiera puţin mintea.

— De ce să te îmbeti? m-a întrebat Zoriţa mea.

Am tras o dușcă dublă și i-am spus Zoriţei:

— Vreau să mă îmbăt și s-o invit la vals pe sora ta. Pe Eta.

S-a uitat la mine să vadă dacă nu cumva glumesc și m-a întrebat tare curioasă:

— De când știi tu să dansezi vals? Nu cumva iei lecţii de dans pe furiș?

— Nu știu, dar tocmai de aia. Când nu e aglomeraţie pe ringul de dans, o invit și o umilesc. O fac să creadă că nu știe să danseze. Și-am s-o și calc pe picioare, cât pot de tare.

M-a rugat din suflet să nu mai beau. Eu i-am promis, dar nu cu prea multă convingere.

— De ce ești rău? Nu-ţi stă bine așa!

— Eu sunt rău? Ia privește spre grupul lor. Numai despre noi discută. Cu siguranţă că spune prietenilor ei: „Ne-a făcut neamul de râs Zoriţa. Vrea să se mărite cu un prăpădit de giuleștean. Unul care nu are nici liceul, dar se crede stăpânul Hunedoarei. Un închipuit”. Zoriţa, eu am impresia că voi hunedorenii nu prea cunoaşteţi geografie. Voi credeţi că cei din Giulești au tăiat gâtul la cal ca să-i fure clopotul și d-aia nu-i sufereţi. Zău, Zoriţo, nu noi am făcut fapta asta. Spune-le, te rog, și la ai tăi… Uită-te și tu la grupul lor, și acum vorbesc de noi.

— Și ce te deranjează pe tine? Eu te iubesc mult, mult de tot, așa cum ești.

— Dacă vrei tu să nu mă deranjeze, hai să dansăm! Să nu-i mai văd cum ne privesc.

Era vals. Am luat-o pe Zoriţa în braţe, și-n aglomeraţia aia nu mi-a păsat de nimeni. Am lăsat picioarele să facă ce voiau ele, dar pe Zoriţa o strângeam în braţe și mă rugam să ţină valsul o veșnicie. Dar n-a ţinut mult, pentru că muzicanţii au dat-o într-o periniţă. Și, măi frate, s-a încins periniţă. Și-am ieșit eu la mijloc. Am scos-o pe Zoriţa. Zoriţa a scos un hunedorean de-al ei și apoi am fost scos eu de-o colegă de birou a Zoriţei. Eu nu m-am mai dus la Zoriţa s-o scot, ci dracul ăla care nu face mănăstiri m-a îndemnat să mă duc s-o aduc în horă pe Eta. Dar pornit cum eram, am dus-o în mijlocul horei, am pus batista jos, mi-am făcut cruce, am sărutat-o pe obraz ca pe Sfânta Paraschiva ori alte sfinte și i-am zis:

— Astăzi fac pomană. Te scot și pe tine la periniţă, că tot n-avea cine să te scoată. Fii fericită!

Parcă-i spărsesem în cap un bec de 220 de waţi. M-a izbit cu batista peste faţă, s-a ridicat și a plecat la garderobă. Nu-mi aduc aminte pe cine am scos în locul ei. Dar când s-a terminat periniţă. N-am dat cu ochii nici de Zoriţa mea. Dispăruse și ea. M-am învârtit prin tot „revelionul” ăla și până la urmă m-a ajutat cel de sus. Le-am găsit pe amândouă la garderobă. Plângeau amândouă și se cam certau. Ce milă mi s-a făcut când am văzut-o pe Eta plângând! Preafrumoasa și preabuna mea viitoare cumnată îşi luase haina și nu știu ce mai parlamenta cu Zoriţa.

Ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic, dar absolut nimic, am tras câteva fumuri dintr-o ţigară mai bună (în noaptea de revelion fumam și eu ca tot omul o ţigară mai bună, cu filtru, că alea erau la modă pe vremea aia) și am întrebat:

— Deranjez? Ce s-a întâmplat aici?

— Mai întrebi ce s-a întâmplat, nerușinatule? Să-ţi fie rușine! „Nimeni în lume de tine ce ești!”

— Draga mea cumnăţică, vrei să-mi explici și mie ce vrei să spui cu acest „nimeni în lume de tine ce ești?” La ce te referi, la ce se referă?

— Ești un nimeni în lume. Te rog să mă lași în pace și să pleci de-aici…

Dacă nu era sora Zoriţei, pe asta care mă făcuse nerușinat și „nimeni în lume de mine” (ceea ce nu știam prea bine ce-nseamnă). Zău că m-aș fi supărat rău de tot. Zoriţa m-a rugat să mă duc la masă. M-am dus și m-am răcorit c-o sticlă de bere. Am băut-o pe nerăsuflate. Am început și a doua sticlă, am și scrâșnit din dinţi, asta ca un fel de supliment, și m-am gândit că dacă pleacă Eta acasă și le spune părinţilor ce i-am făcut, că am jignit-o și încă în plin revelion, se duce dracului logodna mea cu Zoriţă. Eta asta era în stare de orice. Și a plecat de la revelion. Zoriţa mea n-a reușit s-o facă să uite incidentul.

M-am mai dus o dată la ele, am încercat să-i cer iertare pentru obrăznicia mea. Dar înfipsesem cuţitul prea adânc. O jignisem prea tare. Ea se credea cea mai a dracului, cea mai elegantă și cea mai frumoasă din acel revelion și tocmai eu, un „coate goale”, să-și bată joc de ea? Aproape o oră a durat târgul dintre ea și Zoriţa, dar Zoriţa n-a putut s-o convingă. A plecat Eta acasă. Dacă binevoiţi să judecaţi cum trebuie situaţia creată, într-adevăr eu eram vinovat, dar jignitul cel mai jignit din această situaţie tot eu eram. Nimeni nu auzise ce-i spusesem eu viitoarei mele cumnate. Ei, revelioniștii, văzuseră doar cum primisem batista peste faţă. Eu trebuia să fiu mai supărat. Dar mie nu mi-a păsat, nu mi-a păsat chiar deloc.

*

* *

În timpul copilăriei mele, trăia în București unul ‘Neaţă care cunoștea toate străzile din capitală, cânta din fluier și când îl supăra cineva nu sărea la bătaie, ci zicea:

„Mierliţă, fofârliţă.
Foro-fi-fo-flenderiţă”.

I-am spus și eu la ureche viitoarei mele cumnate vorbele astea ale lui Neaţă și

Zoriţa mi-a zis:

— Vezi ce-ai făcut? De ce eşti atât de nechibzuit uneori?

Şi de teamă să nu mă supăr că mi-a zis că sunt uneori cam nechibzuit, m-a sărutat. Am sărutat-o şi eu şi i-am zis:

— Ce-am făcut de fapt şi la urma urmei? Am scos-o la periniţă şi i-am spus că fac pomană c-o scot şi pe ea.

Şi-am şi pupat-o. Ce găseşti tu anormal în povestea asta?

Ea trebuia să reţină esenţialul, adică faptul că am pupat-o şi nu m-am şters la gură. Te rog eu, Zoriţa mea scumpă şi dragă, uită această întâmplare. La revelionul următor am să fiu mult mai cuminte. Îl vom face acasă şi am să te scot la periniţă numai şi numai pe tine şi pe moştenitorul nostru, că dacă nu-mi faci un moştenitor, divorţez de tine chiar acum. Aşa este că o să avem un moştenitor?

— De ce i-ai zis aşa? De ce i-ai zis că-ţi faci pomană cu ea? Nu eşti rău?

— Aşa mi-a venit mie. Ea de ce-a tot mâncat vrute şi nevrute pe socoteala noastră faţă de prietenii ei?

— Eşti rău. Ea şi aşa suferă că a fost părăsită.

Ceasul era două şi jumătate şi pentru noi doi, nu numai pentru sora ei înfuriată, revelionul era compromis.

Am scos paltoanele de la garderobă, am luat de la bufet două sticlă cu bere, le-am băgat în buzunarele paltonului şi-am pornit prin Hunedoara.

— Dacă se răzgândesc? Dacă Eta le spune cine ştie ce?

Începuse să mă doară în cot. I-am zis:

— Poate să le spună orice vrea. Dacă nu mă vor ei, îi vreau eu. Adică nu pe ei îi vreau, Doamne fereşte, pe tine te vreau. Eşti a mea, Zoriţa, şi din mâna mea nu te va scăpa nimeni. Şi cu zmeul-zmeilor mă lupt pentru tine.

Şi m-a întrebat:

— Unde mergem?

— Nicăieri. Mergem. Acum toţi oamenii sunt ocupaţi, nu mai au timp de noi. N-au timp să se uite după noi, vreau să te sărut pentru tot anul trecut şi să intrăm şi în trimestrul anului viitor. Este primul nostru revelion, Zoriţa. Nu-i mai plăcut aici decât în fumul ăla, printre mumiile alea? Hai să bem!

Am destupat o sticlă de bere şi pe strada Bariţiu am descoperit o bancă la o poartă. Am trecut cu Zoriţa podeţul şi-am continuat revelionul pe banca de pe strada Bariţiu.

— Şi ai să mă iubeşti?

Ce întrebare putea să-mi pună!

— Şi mai mult decât acum.

Şi m-a mai întrebat:

— Acum cât mă iubeşti?

Am desfăcut braţele largi, i-am arătat orizontul şi „împrejurimile* lui şi i-am zis:

— Imens. Şi te voi iubi şi mai mult.

— Cum mă poţi iubi mai mult decât imens? Nu mai bea! Răspunde la întrebare.

— Zoriţa mea, dar nu sunt beat, te iubesc atât de mult şi cred că pe lumea asta

nu poate să iubească cineva mai mult decât mine. Dac-aș ști că poate cineva să iubească mai mult decât mine, mi-aș pune laţul de gât. Un laţ împletit în șase.

— De ce împletit în șase?

— Ca să ţină mai bine.

— Hai să mergem acasă. Te rog!

— De ce să mergem chiar așa devreme? Ce, n-avem felinar la căruţă? Mai stăm… Mai ești supărată pe mine?

A oftat și m-a minţit. M-a minţit fiindcă mi-a spus că nu mai este supărată pe mine. Cum să nu mai fie? Am întrebat-o încă o dată.:

— Mai ești supărată pe mine?

— Puţin.

— Cât de puţin?

— Atât. Și a lăsat o deschizătură între degetul mare și arătător. O deschizătură mică.

— Zoriţo, dacă nu vor să mi te dea, te răpesc. Te răpesc și te duc undeva unde să trăim numai noi trei. Tu, eu și băiatul nostru căruia vreau să-i spunem Vlad. Căci vreau, Zoriţa mea, să-mi faci un băiat… Un băiat care să aibă ăștia doi dinţi din faţă la fel cu ai mei, dar ochii puţin mai că ai tăi. Vrei?

Zoriţa s-a lipit de mine și, puţin mai veselă pentru că îi mai trecuse din supărarea pe care i-o pricinuisem, mi-a zis:

— Ce-o să se întâmple dacă o să fie fată?

— Nu știu, dar te rog eu ca atunci când o fi să fie, să-ţi dai silinţa să fie băiat.

Am mai băut bere. Se lăsase puţin ger, dar nu ne păsa. Nu era nimeni pe stradă. Din când în când se auzea suflanta de la furnale. Șuiera o bucată de vreme, pe urmă iar se făcea liniște. Cerul era roșu, cum este mai mereu cerul Hunedoarei. Iar mi-a părut rău că nu știam să fac versuri. I-aș fi făcut Zoriţei milioane de versuri, așa că ne-am mai făcut niște planuri. Și-n noaptea aia a revelionului ne-am întristat. Ne-am întristat, pentru că la un moment dat Zoriţa mea m-a întrebat:

— Și dacă o să trebuiască, așa cum mi-ai spus, să pleci la o școală? Eu ce-am să fac?

Gurile cuptoarelor care se cereau alimentate luminau tot orașul. Îl făceau roșu. Ce frumoasă era noaptea aia!

Dar Zoriţa îmi pusese o întrebare. Ce puteam să-i răspund? De ce mi-o fi pus întrebarea asta? Ca să strice frumuseţe de noapte? Am destupat și sticla cealaltă cu bere și i-am spus trist:

— O să mă aștepţi, Zoriţa dragă, ori o să vii cu mine acolo? În orașul în care o să fac școala…

Și tot tristă și tot în timp ce un cuptor înfometat cerea „mâncare” și lumina orașul revărsându-și lumina și asupra noastră, Zoriţa m-a întrebat:

— Și n-am să te văd în fiecare zi?

M-am uitat încolo spre uzină, spre „pantalonii” furnalelor și i-am zis:

— Poate c-o să ne vedem în fiecare zi.

Zoriţa a plâns pe umărul meu. Mi-au dat și mie lacrimile. Eram caraghioși. Dar

și plânsul acela era frumos și liniștitor pentru amândoi. Pe urmă, m-a întrebat:

— De ce vrei să-i punem băiatului nostru numele Vlad?

Chiar așa. Ce mi-o fi venit cu acest Vlad?

— Habar n-am. Îmi place numele ăsta. Poate că pe drum ne vom răzgândi și-i vom pune alt nume. Zoriţa, eu vreau ca tu să fii fericită. Vreau să fim amândoi fericiţi. Vreau să fie fericiţi și cei ce vor purta numele nostru…

Ai tăi de ce nu te iubesc?

Și a tăcut Zoriţa mea multă vreme. Nu trebuia să-i spun vorbele astea. Mi-a părut rău că le-am dat drumul.

Dar așa era. A început să plângă din nou și mi-a zis:

— Ba mă iubesc.

Prostul ei cu ochi căprui spre verde și cu părul ondulat n-a fost povăţuit de îngerul lui păzitor care dezertase să tacă. A zis:

— Nu prea se omoară de dragul tău. Mai ales acum, după pocinogul pe care l-ai făcut îndrăgostindu-te de mine, în ochii lor ești și mai străină. Eu cred că le pare bine că n-ai avut noroc.

Zoriţa s-a scuturat ca și cum ar fi fost cuprinsă de friguri și, privindu-mă cu ochi supăraţi, mi-a zis:

— Cum adică n-am avut noroc? Te-ai îmbătat?

Beat eram eu, dar nu îndeajuns. Eram pe aproape.

— Că n-ai avut noroc să te ceară în căsătorie un „dovleac” din Hunedoara cu gospodărie și cuţit de înjunghiat porcul de ignat.

Mi-a astupat gura cu palma. I-am sărutat podul palmei și Zoriţa mi-a zis:

— Iar ești rău. Nu-i așa! Dacă te-ar cunoaşte bine cum te cunosc eu, te-ar iubi. Eu te cunosc bine.

I-am sărutat iar mâna și am zis trist:

— Dacă. Dacă m-ar cunoaşte? Păi n-am făcut cunoştinţă cu ei? Abia aștept să ne cununăm. Am să ţi-i pun eu la punct pe toţi. Am să-i învăţ eu minte să mai facă dis criminări. Am să le arăt că un giulești știe ce-i aia familie. Tu să fii fată bună!

Și Zoriţa mi-a întors-o:

— Și tu să fii bun!

Suflantele furnalelor „urlau” tare, așa că am strigat:

— Voi fi bun cu tine până la moarte, pentru că te iubesc.

— Imens?

Se turna fontă în jgheaburi. Fonta „fiartă” lumina și ea orașul. Lumina și feţele noastre. Și eu, la întrebarea

Zoriţei, am răspuns:

— Mai mult.

Am băut toată berea și iar am făcut planuri. Au venit zorile și am dus-o pe Zoriţa acasă. Erau zorile în care trebuia să ne logodim. Acasă la Zoriţa era lumină și ei îi era teamă să intre. Îi era teamă, ori ar fi vrut să mai stea cu mine? Dacă n-aţi trecut printr-o noapte ca asta ar trebui să vă pară rău.

— Curaj, Zoriţo! Dacă-ţi zic ceva, taci și gândește-te numai și numai la cel care

te iubește imens. La prostuţul tău cu ochi căprui spre verzi, păr ondulat și inimă…

O inimă…

Îi era teamă să intre, pentru că a zis:

— Cine știe ce le-o fi spus Eta?

— Crezi că era nevoie să le mai spună multe? Zoriţa, e bine de noi că nu avem biciclete.

— De ce-i mai bine că n-avem biciclete?

— Pentru c-ar putea să ne ia boii de la biciclete. Nu-ţi mai fie frică!

A intrat Zoriţa în curte. Am stat în poartă multă vreme. N-am auzit gălăgie. N-am auzit nici ţipete. Eu aveam draci în mine. Îmi părea rău că nu m-am luat mai tare de sora Zoriţei. Mi-am făcut un fel de proces de conștiinţă.

Și am câștigat procesul fără să-mi angajez avocat. M-am dus încet, cu pași leneși, ia gazda mea care avea vreo șai zeci de ani, dar, cum v-am mai spus, avea mare necaz pe mine că-i murdăream feţele de pernă cu ulei de nucă. Îmi lăsase pe masă o farfurioară cu cornuleţe și o sticlă cu afinată. Săraca, îşi pierduse ea într-un accident de motocicletă tot hazul, dar uneori era cumsecade. Am tras o gură de afinată și mi-am vârât capul sub pernă, că așa dorm eu uneori, cu capul sub pernă. Știţi de ce? De teamă să nu mi-l fure cineva. Îl ascund sub pernă.

Fac rămășag cu dumneavoastră pe-o butelie de ara gaz, pe-o ladă de piersici de Năvodari, pe-o căruţă cu pepeni de Brăila, fac rămășag cu dumneavoastră pe orice, că nu știţi ce visează un tânăr în ajunul logodnei lui.

Știţi ce-am visat eu? Că stăteam pe marginea bazinului mare de la Geoagiu-Băi și-mi răcoream tălpile picioare lor.

Și cum stăteam eu așa și mă răcoream, a venit un zăpăcit, un terchea-berchea din Geoagiu-Băi, unul pe care știu că-l cheamă Săvuc și m-a întrebat:

— Apăi dumneata ce faci aici?

— Nu vezi? Mă răcoresc.

— Apăi, cum te răcorești dumneata, mă rog frumos, numai cu tălpile?

Și, oameni buni, mi-a dat brânci în bazinul mare. Și se făcea că eram și îmbrăcat în singurul meu costum. În costumul cu care trebuia să mă duc la cununie. În afară de asta, se făcea că nu știam să înot absolut deloc și că era gata-gata să mă înec în bazinul mare.

Nebunul care m-a aruncat în apă a sărit și el, dar nu ca să mă salveze pe mine, ci cravata pe care mi-o croșetase Zoriţa. Cravata care era de culoarea ochilor mei. Nebunul trăgea de cravată și eu încercam să scap și de el și de cravată, pentru că mă trăgea în adâncul bazinului.

— De ce vrei să mă îneci, mă nebunule?

— Nu vreau să te înec.

— Atunci de ce mă tragi în adânc?

— Să-ţi arăt ceva.

— Ce vrei să-mi arăţi?

— O verighetă.

— Unde, nebunule?

— Pe fundul bazinului.

Și trăgea de mine, de cravata mea, să mă sufoce și să mă ducă în adâncul bazinului mare. Mă luptam cu el. Nu voiam să văd verigheta. Nebunul trăgea de mine și ţipa.

M-am trezit, m-am scuturat și… Proprietăreasa intrase la mine în cameră.

— Ce-i cu dumneata? Am crezut că ţi s-a întâmplat ceva. De câteva minute bat la ușă.

— De ce ai vrut să mă îneci?

— Cine a vrut să te înece? m-a întrebat ea, care îşi pierduse hazul într-un accident de motocicletă. Era speriată.

Abia m-am dezmeticit. Eram ud leoarcă. Și încă mai tremuram. Mi-am dat seama că ea nu era Săvuc.

— Cât este ceasul?

Ceasul era aproape douăsprezece. Dar nu pentru asta mă trezise proprietăreasa. Puteam să dorm și trei zile în șir. Eram stăpân pe somnul meu. Dar a tras atât de mine, m-a zgâlţâit atât, pentru că venise fratele meu Anghel de la București. Vă daţi seama ce-a fost pe capul meu? Ce bucuros am fost cinci după un vis atât de urât mi-am văzut fratele! Până m-am spălat, până m-am îmbrăcat, i-am povestit visul și cum el nu se pricepea la tălmăcirea vise lor, mi-a promis c-o să se intereseze la o babă autorizată şi-o să-mi scrie. Stăteam pe strada care ducea la Deva și cu toate că era în ziua Anului nou, Hunedoara era acoperită cu fum.

— Nu vă sufocaţi cu atâta fum? m-a întrebat Anghel.

Întotdeauna e atâta fum aici?

— Nu-l bagi în seamă, nu observi fumul decât atât cât eşti în viaţă. Pe urmă…

M-a mai întrebat ceva în legătură tot cu fumul, dar eu în loc de răspuns l-am întrebat cum a petrecut revelionul pe tren și dacă n-ar merge o bere rece acum în ziua Anului nou. Eu aș fi tras una pe nerăsuflate. N-aș fi luat-o de la gură și de sete și de bucurie că nu mai eram cu nebunul de Săvuc prin apa adâncă a bazinului mare de la Geoagiu-Băi.

— Și cu cine te logodești?

Până una alta, i-am întins sticla de afinată și tava în care mai erau niște cornuleţe. După ce-am tras şi-o gură de afinată ca să mă răcoresc, am zis:

— Cu Zoriţa.

Știa el cine-i Zoriţa? Dar ce puteam să-i spun? Mă gândeam la ale mele, după cele întâmplate azi-noapte. Dacă bătrânii Zoriţei nu vor să fac logodna? Dacă l-am chemat degeaba pe fratele meu? Mi-am adus aminte de cele pe trecute la revelion și zău dacă nu începuse inima să nu mai bată cum trebuie.

— Și Zoriţa cine este?

— Ai să vezi tu. Dar situaţia este puţin cam complicată.

— De ce-i complicată?

— Nu prea mă vor părinţii ei. Și în special nu mă poate înghiţi sora ei mai mare. Și tocmai cu ea am avut un incident azi-noapte. Ce părere ţi-ai face despre mine dacă te-aș fi făcut să vii degeaba până la Hunedoara?

— Spune-mi ce s-a întâmplat? Ce-i cu tine? Ești beat? Ai dat în darul beţiei?
— Eu? Beau numai la zile mari.
— Atunci…

Frate-meu s-a mai uitat la mine, dar nu ca la un frate bun. „Atunci de ce m-ai pus pe drumuri, dacă situaţia este complicată?” Simţeam eu că întrebarea asta şi-o pu nea în gând. Dar și eu dacă eram în locul lui nu puneam aceeași întrebare? M-am îmbrăcat mai sărbătorește și pentru că n-aveam cu ce să-l tratez, am pornit spre oraș.

— Tu ești puţin sonat? mi-a zis el cam prin dreptul „Fabricii” de umplut sifoane.
— S-ar putea.
— Ce ţi s-a întâmplat?
— Chestii
— Ce fel de chestii?
— O să vezi tu.

Ne-am oprit pe *Romanilor* la numărul patru. Am în trai în curte și… M-am luminat la faţă. Mi s-a descreţit și fruntea. Și inima a început să bată mai normal. M-am uitat cu mai mult curaj la fratele meu, pentru că era bine. Se făceau pregătiri. Zoriţa freca dușumelele ori Dumnezeu știe ce șurluia prin camera mare unde trebuia să se aranjeze masa. Când ne-a văzut, a fugit. M-a sărutat, l-a sărutat și pe fratele meu Anghel de bucurie c-a venit. Și i-am făcut cunoștinţă cu el. Și-a cerut Zoriţa iertare că o găsim așa și mi-a șoptit la ureche c-a făcut rost de verighete. A împrumutat de la niște cunoscuţi două verighete. Mi le-a arătat. Le-am încercat amândoi și parcă erau de comandă. I-am făcut lui Anghel cunoștinţă cu toţi ai casei, le-am urat la toţi „Mulţi ani” și al naibii ce sunt, am sărutat-o pe obraz și pe Eta care călca niște rochii. Am luat-o prin surprindere și ea n-a avut timp să reacţioneze. Nu s-a ferit și nu și-a șters obrazul sărutat de mine. Mi-a venit atunci un gând: „Dacă fata asta nu este chiar așa de-a naibii? Dacă nu cumva face numai pe a naibii cu mine?” Și acest gând m-a urmărit multă vreme. Am pupat-o pe Eta și pe celălalt obraz numai așa de al naibii și le-am spus bătrânilor:

— Noi n-o să vă deranjăm până spre seară. Vreau să-i arăt fratelui meu Hunedoara și împrejurimile. La prânz o să luăm masa la „Metalul”. Ori poate că o să ajungem pe la Ghelari. Ar fi păcat să nu vadă și împrejurimile Hunedoarei dacă tot este aici. Nu… Vă rog să nu vă supăraţi că…

Bătrânilor le-a convenit. Au dat din cap că am o idee bună și n-au insistat absolut deloc să venim la masa de prânz. Poate că a fost mai bine. Fratele meu cred că a făcut o impresie bună, pentru că i-am văzut că se mai îmblânziseră puţin.

Am intrat cu el la „Metalul”, am mâncat friptură la tavă și am băut multă bere. L-am dus la castelul Huniazilor. I-am arătat și lui fântâna săpată de prizonieri. Să pară în piatră. I-am povestit și lui că celor care săpaseră fântâna li se promisese libertatea dacă dau de apă, că după ce au dat de apă, ferici ţii au cerut libertate, dar nu li s-a dat. Anghel nu mă știa chiar atât de bun la istorie.

Nu eram prea bun, dar vizitasem de nenumărate ori caz telul și știam atunci pe dinafară „lecţia” bătrânului Cosma, custodele castelului. Cu această ocazie am

crescut în ochii fratelui meu Anghel. L-am plimbat apoi pe dealul Chizidului unde se ridica orașul nou, i-am spus că dacă dă Dumnezeu și mai ales comisia de repartizare a locuinţe lor am să primesc și eu cu Zoriţa un apartament și Anghel mi-a spus că n-ar fi rău, dar nu prea crede că s-ar putea să dea peste capul meu o astfel de baftă. Am mers și încolo spre poșta veche.

— Nu prea am înţeles scrisoarea ta și nici la telefon nu te-am înţeles prea bine. Care-i situaţia?

— Aici la Hunedoara nu se face numai fontă și oţel. Nu se construiesc numai oţelării și blocuri, se mai și în drăgostesc oamenii. Unul din cei îndrăgostiţi sunt și eu. M-am îndrăgostit de Zoriţa. Asta-i situaţia.

— E fată drăguţă.

Știam eu asta mai bine ca el.

— Dar ardelenii ăștia nu știu de ce dracu' au necaz pe noi, bucureștenii. Când au aflat că mai sunt și din Ciu lești… Pe acasă ce mai este? Tot terci mâncaţi?

— S-a mai schimbat treaba. Văd că te-ai mai îngrășat.

— Am ajuns la șaizeci de kilograme. Și află că de o bucată de vreme avem la masă și felul trei. Îţi place Hunedoara?

I-am citit în ochi că-i plăcea. Îi cam plăcea și felul în care mă găsise. Eram îmbrăcat omenește. Știam istoria castelului Huniazilor. Zoriţa și ai ei îi făcuseră o impresie mai mult decât frumoasă. A zis:

— Cam mult fum și multă lume. Tu ce lucrezi aici?

— Sunt un fel de două feluri.

— Ei, nu mai spune! Cum vine asta?

— Sunt mare.

— Cum adică ești mare?

I-am povestit cu ce mă ocup. I-am povestit de artico lele mele care i-au băgat în draci pe birocraţi, pe pungași și așa mai departe. Am scos pixul din buzunar, am luat un șerveţel și m-am semnat pe el. I-am arătat semnătura mea și i-am spus că fără semnătura mea Combinatul Siderurgic Hunedoara nu plătește nimănui niciun ban.

Știa că nu sunt lăudăros din fire, așa că a crezut cam tot din ce i-am spus.

— Și nu ţi-e frică?

— De ce să-mi fie frică?

— Ai grijă… Semnătura asta a ta cu care zici că… O semnătură dată aiurea te poate băga la „mititica". Mulţi au intrat la închisoare din cauza unei singure semnături.

— Deschid ochii mari de tot când semnez.

A tăcut puţin. Pe urmă a zis:

— Ne-ai scris că e vorba să te trimită şi la o şcoală… Cum vine asta… Te însori și pleci pe urmă la școală?

— Sunt chestii care… Care mă interesează.

Dacă a văzut că nu poate s-o scoată la capăt cu mine și nici n-avea cum, deci dacă a văzut că sunt tare pe poziţie, m-a întrebat:

— Zoriţa cu ce se ocupă? Unde lucrează?

— Este funcţionară la Combinat. Lucrează chiar în aceeași clădire cu mine.

A arcuit sprâncenele a mirare și a zis:

— Și se mărită o funcţionară cu tine?

M-am uitat în ochii lui și i-am spus:

— De ce nu? începi și tu ca părinţii ei?

Mi-a spus sincer:

— Tu n-ai atâta carte, cum de te-au pus acolo la *recepţie* dacă n-ai carte?

Ce puteam să-i spun?

— Le trebuia de urgenţă un om și n-au găsit pe nimeni. Pe nimeni altul mai bun decât mine. E bine?

Când i-am mai spus încă o dată că uzina nu plătește nimic fără semnătura mea ori a șefului meu, a dat din cap a nedumerire. S-a cam speriat când a aflat ce mare sunt și mai ales ce răspundere apasă pe capul meu. Și nu m-am oprit aici. Cum să mă opresc? Ce, eram prost? Fiindcă aveam timp destul, i-am mai povestit și întâmplările cu pungașii care căutau să mă mituiască. După asta am mai schimbat vorba, l-am mai întrebat de foștii mei prieteni din Giulești. Ce mai face Costică Bumbăreţ… De unul Nelu Mane am aflat că se cam tâmpise. Se îmbolnăvise de o boală urâtă și acum zicea că stă mai mult prin curtea bisericii din cartier și când îi dă voie preotul, șterge toţi sfinţii de praf cu multă sârguinţă. Am mai aflat că un alt prieten al meu, Titi Fiţoru, se lăsase de fotbalul de performanţă și se angajase ca strungar. Anghel îmi povestea despre foștii mei prieteni, dar gândurile lui tot la mine erau. L-am auzit:

— Să ai grijă! După câte văd, ai cheile pușcăriei în buzunar. În neamul nostru, fii atent, n-am avut pușcă nași! Cine te-a pus să te bagi în munca asta? Și de oameni de ce te legi? De ce nu-ţi vezi tu de meseria ta? Că ai o meserie pe care ai învăţat-o. De ce faci pe-al dracu' lui? Tu îţi închipui că n-o poţi păţi? Tu crezi că pungașii ăia de care zici tu stau cu braţele încrucișate? Vezi, să nu te aducem la București în mașină sigilată. Eu aș zice să te mai astâmperi.

— Să mă astâmpăr? Nu m-astâmpăr nici mort. De ce fac pe-al dracului? Fac pe-al dracului pentru că se pe trec prea multe nelegiuiri.

— Și tu vrei să faci ordine? Cine te-a făcut pe tine așa…

— Partidul. Poate nu mai ţii minte, dar eu știu că v-am spus că-s membru de partid de câţiva ani. Încă de când lucram la Valdrag.

— Și toţi care s-au înscris în partid trebuie să facă așa cum faci tu?

— Adică cum fac eu?

— Tu mi-ai spus că așa și pe dincolo, că te legi de oameni la gazeta aia…

— Așa ar trebui să fie toţi… Și află că la gazeta de perete nu mă leg ca boala de om sănătos. Numai de cei care nu-și fac datoria, de cei care ne vâră beţe în roate.

— Dar ce-oi fi tu? Te plătesc pentru asta?

— Cum o să-mi plătească? Este datoria mea de comunist.

Cam înfricoșat de cele auzite, Anghel s-a mai uitat în ochii mei să vadă dacă nu

cumva fac pe deșteptul, pe șmecherul. La sfârșitul discuţiei despre acest subiect, mi-a zis:

— Treaba ta, Tănase, dar să ai grijă, nenică.

*

* *

În primul rând trebuie să vă spun că la masa de logodnă se adunaseră vreo 18 ori 20 persoane. Eu și Zoriţa n-am invitat pe nimeni, pe nimeni în afară de An ghel. Anghel, fratele meu, era invitatul nostru. Restul, rude de-ale Zoriţei și vreo trei perechi tinere, prietene de-ale Etei. S-a dat la început o ţuică tare și astfel gustările și ţuica i-au făcut pe invitaţi să nu se uite nu mai la mine și la fratele meu ca la alte arătări. Cam pe la a treia ţuică, un prieten de-al Etei, băgând de seamă că atmosfera era cam de înmormântare, s-a ridicat și a zis:

— Să bem, să ciocnim pentru cei doi tineri care se logodesc și să ne rugăm să-i vedem cât mai curând spânzuraţi…

S-a făcut liniște de mormânt proaspăt. De mormânt proaspăt și presărat cu crini și margarete. Privirile invitaţilor căutau niște puncte de sprijin, se încrucișau. Unii îşi mușcau buzele, se uitau urât spre „dobitoc” și când îmi venea să mă ridic și să-l arunc pe ăla pe fereastră, tot el a continuat:

— Să mai bem și, cum am spus, să-i vedem spânzuraţi de lanţul fericirii.

S-a înveselit masa. S-a mai băut ţuică de aia tare și-am râs și eu. Cu puţină întârziere, pentru că eram prea întărâtat. Parcă mă și vedeam spânzurat. Cu toate că fusese o glumă, mie zău că mi-ar fi făcut plăcere să-l înghesui puţin într-un colţ și să-i „mulţumesc” pentru urare. Dar ceea ce mă deranja pe mine și mai mult, ceea ce mă făcea să rod spătarul unui scaun, era faptul că Zoriţa, în loc să stea lângă mine cum trebuia, că era doar logodnica mea, alerga încolo și-ncoace, servea masa, umplea sticlele cu băutură, aducea la masă farfurii cu gustări, platouri cu fripturi. Îmi mușcam buzele de nervos ce eram. Fierbeam. Fierbeam pentru că Eta stătea ca o prinţesă la masă șușotind cu invitaţii ei care se uitau ba la mine, ba la Anghel. Invitaţii ei nu-mi plăceau mie deloc nu fiindcă discutau pe seama noastră, ci pentru că îi ziceau și ei Etei: „Măi fetiţo, tu de ce nu le dai o mână de ajutor?” îi uram și pentru faptul că ăla cu „urarea” făcea parte tot din invitaţii ei. Și că ea, când a auzit prima parte a „urării”, s-a bucurat foarte tare. Ne și vedea spânzuraţi. Zău, îmi venea să scot limba și să le-o arăt. Bătrânii erau triști. Când Zoriţa a mai venit cu niște farfurii și platouri, i-am făcut semn să vină lângă mine.

— Dar trebuie s-o ajut pe mama.

M-am uitat spre Eta și-am zis tare:

— Tu stai lângă mine. Pe mama o ajută sora ta și cumnata mea dragă. Și la nunta ei mă jur aici faţă de martori c-o să servesc numai eu. Așa-i, cumnata mea dragă și scumpă? O lași pe Zoriţa să mai stea și lângă mine? O ajuţi tu pe mămica să servească la masă? Mulţumesc mult că ești așa de drăguţă.

— N-am înţeles ce vrei să spui, a făcut ea pe spirituală.

— Ziceam că la nunta ta am să fac pe șeful de sală.

Numai eu am să te servesc. Și am să-mi cumpăr un frac și papion. În ţinută de

gală am să te servesc.

Eta a zis ceva la adresa mea, dar încet și s-a ridicat. I-a luat locul Zoriţei la servit masa. Îmi venea să mă duc să caut niște boabe de fasole și să i le arunc sub trălpi ca să cadă cu farfuriile și să se facă de râs. Îmi arunca niște priviri ucigătoare. Mi-a trecut prin minte să-i spun la ureche sau chiar tare: „Fă-te rea, că-ţi cumpăr lanţ". M-am abţinut numai de teamă să nu stric logodna. După ce s-a servit și friptura, Anghel s-a ridicat, s-a făcut liniște și a vorbit. A vorbit despre mine. Vreo cincizeci de vorbe a zis, dacă acestea le spunea alegătorilor din Statele Unite eram ales ca președinte al State lor Unite și poate că și acum eram președinte. Cele cinci zeci de vorbe ale lui i-au făcut pe invitaţi să nu se mai uite la mine ca la un șmecher din fosta mahala a Bucureștiului, mahala care se numea „Marele Voievod Mihai". Le-a vorbit despre copilăria mea și nu știu ce le-a mai spus. Am prins curaj. Am sărutat-o pe Zoriţa în văzul tuturor. Din seara aia aveam permis. Aveam autorizaţie s-o sărut pe Zoriţa când doream eu. Era logodnica mea.

— Te iubesc mult, mult de tot, Zoriţa! i-am șoptit eu.

Și Zoriţa mea mi-a spus și ea tot în șoaptă, dar nu de teamă:

— Și eu te iubesc mult și mai mult.

— Zoriţa, îmi dai voie să mă îmbăt tare de tot?

— Nu!

— De ce, Zoriţo? Sunt fericit.

— Mai bine du-te și sărută-i pe ai mei…

— Așa trebuie? Eu nu știu, pentru că nu m-am mai logodit niciodată.

— Așa se cade.

M-am ridicat, am sărutat pe tatăl Zoriţei, pe mama ei, pe Ticu, am sărutat-o și pe Eta care plângea. Recunosc, sărutul n-a fost prea sincer. L-am sărutat și pe Anghel. Am trecut și pe la prietenii Etei. Le-am strâns și lor câte o mână. Pe „glumeţu" ăla cu discursul lui l-am făcut să lăcrimeze, așa i-am strâns mâna. Ca în menghină. Am primit felicitări de la toţi mesenii. Aveam în deget verigheta. Era de împrumut, dar era verighetă. Eram legaţi pe viaţă. Eu și fata pe care o iubeam mai mult decât orice pe lume eram legaţi pe viaţă. Și-mi venea s-o iau în braţe și să plec cu ea oriunde în lume. Dar cum să pleci? Eram doar logodiţi. Îmi părea bine că făcusem și primul pas.

După miezul nopţii, imediat după miezul nopţii, că a doua zi era zi de lucru, invitaţii au început să se retragă. Eu și cu Anghel mergeam spre gazda mea ca să ne mai odihnim până la plecarea trenului de București.

Și-acolo, acasă, la gazda mea, Anghel, căruia nu-i plăcea să vorbească în plus, mi-a zis:

— E o fată tare bună Zoriţa. Așa mi se pare.

Mi s-a umplut inima de bucurie când l-am auzit.

— Nu te chemam dacă n-o cunoșteam bine.

Și mi-a mai spus Anghel, după ce s-a gândit ceva mai mult:

— Ai ei însă nu te prea simpatizează.

Parcă nu știam? I-am spus:

— Din cauza asta poţi să fii sigur că n-am să fac nici icter și nici scarlatină. Mai ales scarlatină. Treaba lor. Zoriţa este a mea și altceva nu mă interesează.

V-am mai spus eu niște vorbe despre Anghel, v-am spus că nu-i place să vorbească în plus. S-a mai gândit el ce s-a mai gândit și când să mai luăm o afinată ca să punem cap, Anghel mi-a zis:

— Tu las-o mai domol și nu mai fi atât de-al dracului. Îi poţi întărită. Câte logodne nu s-au făcut de pomană pe lumea asta? Fii tu mai cu minte decât ei.

Sfatul lui era de 24 de carate, dar… I-am zis:

— Nu știu să mă prefac. Asta sunt, dacă le place. De mine nu scapă. Fata lor, Zoriţa, a mea va fi chiar dacă se așază ei și-n cap. Cu bătrânul n-o să am prea mult de lucru.

— Așa zic și eu. Face el pe răul, dar îi place de tine.

— Cu bătrâna o să am de lucru.

Anghel a plecat a doua zi seara. Și mi-a împuiat capul cu poveţe. Normal. Era fratele meu mai mare. Era mult mai îngrijorat de faptul că nu-mi mai făceam me seria, stătuse de vorbă în privinţa asta cu socrul meu.

Și ăsta-i băgase în cap cine știe ce prostii. Îi spusese și de ecoul pe care-l stârneau articolele mele. I-am spus încă o dată să nu-și facă grijă în legătură cu viitorul meu și de câte ori încerca să aducă vorba de acea problemă, schimbam subiectul. A doua zi pe la prânz, m-am învoit și m-am dus la gazdă, unde-l lăsasem. L-am luat și-am mai hoinărit prin Hunedoara. Eram invitaţi la ei la masă și la ora fixă am intrat în curte. Zoriţa era acasă.

Ne aștepta. Se învoise și ea. Era iar necăjită, dar căuta să se arate veselă.

— Iar s-au luat de tine? am întrebat-o eu când am rămas singuri.

— Nu! Unde aţi fost? Pe unde v-aţi plimbat?

— Lasă plimbatul. Tu ai ceva pe suflet. Să nu mă minţi. Spune-mi, ce s-a întâmplat?

— Nu s-a întâmplat nimic.

— Zoriţa…

— Te rog nu mă mai întreba. Am să-ţi spun eu…

Au așezat masa în aceeași cameră. Masă bogată. Bătrânul s-a cam ameţit. L-am găsit ameţit.

— Și când vom juca la nuntă? a întrebat Anghel când eram toţi la masă.

S-a făcut liniște. Eu am făcut niște urechi… cât șniţelele ardelenești. Și am auzit:

— Păi, vom vedea.

— N-a băgat Dumnezeu zilele în sac! a întărit și bătrâna.

M-am uitat pe furiș la Anghel. M-a călcat cu nădejde pe picior și mi-a spus din priviri că viaţa mea de-acum încolo nu va mai fi așa ușoară cum credeam eu. A mai pus el și alte întrebări în legătură cu acest subiect, dar mare lucru n-a scos de la ei. Nu știu cum a venit vorba de verighete și Anghel a aflat că erau de împrumut.

Ne-a luat măsură și ne-a promis că în scurt timp ne va trimite verighetele cu data logodnei gravată pe ele: „1 ianuarie, 1949”. Și eu și Zoriţa l-am condus la gară pe Anghel, pe reprezentantul familiei mele. Nu știu de unde a aflat și șeful gării că

mă logodisem cu fata lui Moisin. A venit și ne-a felicitat. I-am făcut cunoștinţă cu Anghel care s-a bucurat că mă cunoaşte și șeful gării din Hunedoara, și cred că a doua zi a aflat și o parte din giulești cine sunt eu la Hunedoara. Prieten cu un șef de gară! Am stat pe peron până ce trenul nu s-a mai văzut.

— Zoriţa, suntem logodiţi. Și am mai sărutat-o.

— Stai, tu, nu mă săruta aici!

— Poate să ne vadă cine-o vrea. Să se ducă la bufet ăia cărora nu le place când doi proaspăt logodiţi se sărută. Dar spune-mi, Zoriţa, de ce ești necăjită?

A tăcut puţin.

— Nu sunt necăjită!

— De ce au fost atât de reci, atât de neprietenoși cu Anghel? Ieri s-au purtat cum s-au purtat cu el, dar azi au fost mai acriţi. Au mâncat la desert pere pădureţe?

— Nu mi s-a părut deloc c-au fost neprietenoși.

Și am continuat să fac „săpături”:

— Le-a părut rău că ne-am logodit? Și-au dat seama că au făcut o prostie? A mai băgat ceva intrigi surioara ta?

— Iar ai fost rău cu ea. Aseară de ce te-ai legat de ea? De ce n-ai lăsat-o în pace?

Care va să zică, tot drăgălașa de cumnata mea și-a vârât nasul, dar-ar guturaiul peste ea când o fi criză de gomenol. I-am spus Zoriţei, logodnicei mele:

— Pentru că am vrut să stau cu logodnica lângă mine. De aia. Logodna ta se sărbătorea!

*

* *

Apăruse gazeta orașului Hunedoara, intitulată „Uzina noastră”. Și chiar din primul număr, în primul număr al acestei gazete, îmi apăruse un articol, un fel de foileton cu titlul „O scrisoare cu tâlc”. În chenarul ăsta în care mă luam de niște procedee birocratice din administraţia Combinatului și mă legam, îndrăzneţ cum eram, și de conducerea care admitea asemenea abateri, se întrezărea și ceva umor. De unde o fi apărut umoru’ ăla nu pot să-mi dau seama chiar dacă-mi picaţi pe piele oţel fiert în loc de ceară. Și nu m-am oprit. A urmat alt articol și mai tare: „Mai puţine semnături, mai urgentă aprobare”. Pe urmă, „Mărturisirea unui proces-verbal”, „Trista poveste a unui colet”, un cuplet intitulat „Tuburi, macara, vagoane și lipsă de organizare”… Hunedorenii — mă laud eu că și așa nu mă costă niciun ban — luau gazeta, numai ca să vadă de cine se mai leagă îndrăzneţul ăla, adică eu. Se vorbea de curajul meu la cozi, la piaţă. Îi făceam cu ou și cu mai mult oţet în articolele mele și pe edilii care nu se omorau cu gospodărirea și mai ales cu asfaltarea străzilor. Numai eu știu pe câţi i-am auzit spunând: „Asta nu moare acasă”. Ori: „Asta trebuie că are pe cineva sus de tot, de e atât de curajos”.

Nu aveam pe nimeni acolo sus. Eram prieten cu Aron Vlăsceanu, bibliotecarul de la clubul „Sahia” și cam atâta tot. La el găseam îmbărbătare.

— Trage pe ei! îmi spunea.

— Vlăscene, dar dacă…

— Dacă, ce?

Munceam mult. Munceam și noaptea. Dormeam puţin. Dormeam puţin, încât îi întărâtasem și pe părinţii Zoriţei. Eram foarte critic (asta ca să nu zic altfel) în articolele mele. Așa stângaci cum erau ele scrise, făceau vâlvă, pentru că mă învăţase Aron Vlăsceanu să pun degetul pe rană. Apăsam degetul pe rană și la un moment dat, începuse să-mi fie și mie teamă de curajul meu.

Trecuseră cinci luni de la logodna mea cu Zoriţa și când aduceam vorba de căsătorie, bătrânii îmi spuneau să mai am răbdare. Așteptau probabil să mă las păgubaș. Aşteptau, se vede treaba, să mă las păgubaș. Așteptau probabil să dea acceleratul de Mizil peste mine. Dar după cum bine știţi de la geografie ori din „Mersul trenurilor”.

În vigoare, la acea dată acest accelerat nu trecea prin Hunedoara. Trebuie să i se întâmple lui ceva! îl prinde o grindină fără umbrelă… Uită el o dată fularul acasă și dă vreo gută peste el ori vreo aprindere de plămâni.

Ei, unii îmi „urau de bine”, iar eu mai în fiecare zi o întrebam pe logodnica mea:

— Ce facem, Zoriţa?

Mă lua și dumneaei în primire:

— Așteptăm, dar din cauza ta așteptăm.

Și eu întrebam:

— De ce din cauza mea?

Îmi spunea cu ochi plini de lacrimi:

— Toţi prietenii lui tata îi spun că n-o să se termine bine cu tine.

Înjuram — în gând, bineînţeles — pe cine îmi convenea mie, că nu este deloc frumos să înjuri în faţa logodnicei și o întrebam:

— Și tu ce zici?

Luam mult la cântar când o auzeam pe Zoriţa spunându-mi:

— Eu te iubesc.

— Nu este de ajuns să mă iubești. Mai trebuie să faci ceva.

S-a uitat speriată la mine.

— Ce trebuie să mai fac?

— Să pui și tu piciorul în prag.

Pământiu să mă fac la faţă, caracatiţă cu două picioare în plus să ajung, dacă cele ce urmează nu s-au petrecut aievea. În seara zilei de 19 iunie 1949, când i-am prins pe toţi Moisinii grămadă acasă, fiindcă știam, mă pricepeam foarte bine să-mi iau inima-n dinţi, mi-am luat inima în dinţi (l-am folosit și pe incisiv nu numai pe canini) și am dat buzna în bucătărie unde luau masa.

Le-am zis în gând să le stea mâncarea în gât, iar tare le-am spus:

— Să știţi că n-am venit să vă spun numai *poftă bună,* ori să mă invit la masă. Am mâncat, să-mi fie de bine… Am venit să vă spun ceva. Știţi ce? Eu cu fata asta sunt logodit. Vă rog să nu vă uitaţi pe pereţi, pentru că de Zoriţa vorbesc. Cu ea sunt logodit, nu cu Maica Precista la care vă uitaţi. Aflaţi că mâine nu va merge la serviciu. I-am scos bilet de voie.

Au înţeles Moisinii mei despre ce este vorba, dar…

— Pentru ce? m-a întrebat careva dintre ei și nu-i nicio nenorocire că nu mai ţin minte care anume, dar realitatea este că s-au uitat la mine urât.

— Mâine merge cu mine la policlinică. Zoriţo, am vorbit cu șefii tăi. Uite! Ţi-am scos bilet de voie!

Zoriţa a tăcut ca peștele de apă dulce. Știa despre ce-i vorba. Așteptam să se declanșeze explozia. Să se ridice bătrâna, că de ea aveam mai multă teamă. Ea era buricul pământului și așa a și fost. Ea și-a întors privirile spre mine, niște priviri care — contrar așteptărilor mele — nu prevesteau furtună. M-a întrebat:

— De ce să meargă la policlinică, mă rog frumos?

— Să ne facem analizele. Gata! Ne căsătorim. Și-a pierdut bucureșteanu' răbdarea. Cu mine, aflaţi, dragii mei Moisini, nu vă mai merge! Nu mă mai duceţi! Nu mai accept nicio amânare.

— Io la el! Da' ce-i graba asta? a zis *ea,* dar de data asta cu gura plină.

— Care grabă? Au trecut atâtea luni de zile de când așteptaţi să crăp ori să se aleagă praful de mine. Aflaţi că nu mă mai dau bătut. Ticule, tu ești elev. Ai un creion? Te rog să-mi dai…

Ticu s-a ridicat de la masă și mi-a adus un creion albastru. Cu creion albastru am scris pe tocul ușii, cum scriu preoţii catolici când vin de Anul nou, data de 19 iunie 1949.

— Ridicaţi-vă și citiţi ce-am scris aici.

Vedeau ei și de-acolo, c-am scris mare și citeţ.

— Staţi, vă rog, pe locurile dumneavoastră, că n-am semnat… Acum puteţi să luaţi la cunoștinţă. Auziţi? Auziţi bine? Uite ce vă spun eu! Chiar dacă mâine Zoriţa nu va veni cu mine la policlinică pentru a ne face analizele, dacă nu-i veţi da voie, în iunie 1950, și într-un caz și-n altul, Zoriţa tot va fi mamă. Dumneavoastră ascultaţi ce vă spun eu! Lăsaţi, vă rog, icoanele și nu vă mai uitaţi la ele. Uitaţi-vă, vă rog, la ăsta care semnează aici data de 19 iunie 1949. Vreţi să repet? Dacă doriţi, repet. Poate că nu aţi fost destul de atenţi. Zic: și într-un caz și-n altul, Zoriţa tot va fi mamă la anul și vă rog să mai ascultaţi aici la mine. Bag mâna în foc că-mi va face un băiat frumos, un băiat mai frumos decât toţi băieţii din Hunedoara. Îmi va face un bulgăraș de aur.

Un băiat frumos pe care o să-l botezăm Vlad. Nu vă uitaţi așa la mine, că eu, uite, mă jur în faţa tuturor celor care sunteţi aici. Să cadă mâna dreaptă cu care mănânc de când am început să mănânc singur, să-mi cadă de la umăr în furnalul numărul patru. Mă jur și mai rău dacă vreţi, că așa va fi. Vă rog frumos, ţineţi un consiliu de familie și întrebaţi-vă dacă vreţi să aveţi o fată care naște un copil frumos fără să fie căsătorită legal.

— Cum adică? m-a întrebat viitoarea soacră.

— Ce, cum adică… Mămico, nu te face că nu înţelegi.

— Ce vrei să spui?

— Exact ceea ce aţi auzit.

Eta a plecat de la masă. Ticu a venit și s-a așezat lângă mine. Nu le-a prea priit mâncarea. Îi făcusem să le circule sângele alandala. Dar și ei m-au fiert pe mine

atâtea luni. Mi-au mâncat destul ficaţii. Zoriţa stătea speriată în scaunul ei. Tremura. Îi luasem tare pe ai ei și părerea mea era că reduta era aproape cucerită. Am auzit-o pe bătrână zicând:

— Bine, vă duceţi, mă rog frumos, să vă faceţi analizele.

Și s-a așternut liniștea. Am vrut să o sărut așa caldă cum era, dar… Dar la început am vrut să zic *mulţumesc.* Nu mi-a venit așa repede. Am stat pe locul meu și am așteptat să văd ce mai urmează, că mi-am dat eu seama, bătrâna mai avea de spus ceva. A zis în continuare:

— Eu am vorbit cu Virgil, ţi-o dăm pe Zoriţa noastră, dar ni-i teamă că nu te-or lăsa ai tăi să te însori cu ea.

„Ce dracu' au mai născocit ăștia?" m-am întrebat eu în gând. M-am uitat la Zoriţa, m-am uitat și aiurea și am întrebat:

— Ai mei? Ai mei să nu mă lase să mă însor cu Zoriţa?

— Ai dumitale, că doar noi, mă rog frumos, ţi-am spus că suntem de acord.

Îşi bat joc de mine? M-au băgat în „bâză".

— Cum să se împotrivească ai mei? Nu au voie. Eu sunt major și foarte vaccinat.

Bătrânul, care până atunci îşi vedea de ţigara lui nu prea liniștit, a intrat și el în vorbă:

— Îţi dă voie?

— Ce vorbă-i asta? Cum să nu-mi dea voie? Cine?

A tăcut bătrânul puţin, s-a uitat într-un anumit fel la viitoarea mea soacră și a zis:

— Nu ești…

Băutură nu era la masă. Cherchelit nu se arăta a fi. Ce i-o fi apucat? Ce l-o fi apucat pe bătrân cu discuţia asta? Le-am spus, uitându-mă când la unul, când la altul:

— Ba sunt, cum să nu fiu. Și ce-i cu asta? Ai văzut dumneata vreo lege care nu le dă voie comuniștilor să se însoare? Cum de v-a trecut prin cap asemenea nerozie? Ce să aibă partidul cu căsătoria mea?

— Şi-o să-ţi dea voie să faci și nuntă?

M-am întrebat dacă nu cumva a fost vreun cutremur înainte de venirea mea în casa Moisinilor. N-am dat cu ochii de urme de cutremur.

— De ce să nu-mi dea voie?

— Păi, voi sunteţi…

Știau că sunt ateu. Bătrânii jucau deci ultima lor carte. Cum eram întărâtat și împotriva misticismului, credeau că m-au dat gata. Credeau că o să le zic, ori o să-mi zică *la revedere.* Și-au și găsit omul cu care să se joace de-a baba oarba. Am mai încercat:

— Ne cununăm la Sfat când ne ies actele și…

Ţi-ai găsit! Nici ei nu erau niște d-ăia cumpăraţi la belciuge. A sărit bătrâna de la locul ei și doar că nu mi-a dat cu o cratiţă în cap. A ţipat:

— Niciun și. Dacă nu facem nuntă religioasă nu ne facem neamuri. Gata, mă rog frumos, am gătat discuţiunea.

Am mușcat din ţigară și-mi venea să muşc cu dinţii și din bătrâna care se întărâtase. Pentru orice eventualitate așa, fără să bage de seamă, m-am tras mai la o par te și nu m-am lăsat:

— Dacă ne cununăm la Sfat, ne mai învoim noi.

— Zoriţa nu va pleca de aici, nu va fi nevasta dumitale până nu vă veţi cununa religios. Și cu mine să nu vă jucaţi. Auzi-tu-m-aţi? auzi tu, Zoriţo? a ţipat bătrâna la fata ei. Nu pleci din casă fără nuntă religioasă… Auzi, bucureștene? Să știi că nu glumesc! îi musai să mergi la biserică. Nu mi-o scoţi din casă nici cu jindarii. Înţelesu-m-ai? Și tu, Zoriţo, să nu îmi mai plângi aici, că nu eu ţi l-am ales pe…

Îi sărise ţandăra rău de tot și zău, îmi era teamă să nu pună mâna pe cine știe ce și să-i dea în cap Zoriţei.

Să fi îndrăznit să dea în mine? Aoleoo! Exact problema asta îmi mai lipsea mie. Mă gândeam în sinea mea unde şi-o fi dus mutu' iapa și surdu roata ca să dau și eu raita pe-acolo să văd cum se descurcă iapa cu o singură roată, că, după cum știam eu, surdu și-a dus unde și-a dus nu mai o singură roată și aia cu o spiţă în minus. Începuse să mă doară capul. Că mă durea capul nu era mare ne norocire. Îmi trecea el. Dar îmi vârâseră în el un cui. Ai dracului Moisinii! Crezusem că-i dau gata și când colo…

Adică eu, ditamai comunistul, eu ăla care devenisem eroul zilei, care mă băteam cu tot ce era înapoiat, eu, zmeul ăsta, să intru în biserică, să mi se pună pirostriile pe cap și pe deasupra să mai pup și mina preotului…

Pentru Zoriţa aș fi făcut și sacrificiul ăsta… Ce-o fi o fi.

— Zoriţa, ai dezlegare de la părinţii tăi să vii cu mine mâine la policlinică. Vin mâine dimineaţă să te iau.

M-am ridicat și-am dat să plec. Bătrânul, surprins, speriat puţin, a strigat:

— Auzi, bucureștene, pe Zoriţa n-o dăm fără cununie religioasă.

Când ziceau bucureștene" parcă ziceau „râiosule" ori „Mă pramatie", ori cine știe ce altceva. Se făcuse și bătrânul mai al naibii. Venise puţin în „zigzag", dar în timpul discuţiei cu buna lui consoartă se mai trezise. Și-i venise și lui poftă de puţină ceartă. Până atunci mai tă cuse și credeam că până la urmă el n-o să se împotrivească la fel de vehement ca bătrâna. Se umflase și el ca un curcan cu mărgele mai roșii. I-am zis c-o să-l dezumflu și în afară de asta îmi venise chef să-mi bat joc de ei:

— Mult stimate și mult iubite al meu socru, află că nici eu nu aveam de gând să ţi-o iau pe Zoriţa fără „spectacol". Asta vreţi să știţi, nu? Am auzit că popa Suciu este un popă care îşi face meseria cum scrie la cărţi. Abia aștept să-l cunosc și eu. Se zice că știe și „Paisprezece – treizeci și una". Dacă o să-l găsim pe preot bine dispus, am să-l rog să ne dea și niște grijanie și dacă i-a rămas și niște aghiazmă de la Bobotează, să ne dea și vreo trei litri de aghiazmă, ca să avem pentru bătrâneţe. Ce, strică să ai niște aghiazmă în casă? Cum o să strice?

Ce, numai el s-o facă pe al dracului cu mine? Eu eram oprit de doctor? Mi-a zis bătrânul:

— Degeaba glumești dumneata. Așa este, cum zic eu.

— Nu glumesc deloc. O să mâncăm post și miercurea și vinerea, o să ţinem post și săptămâna mare și-am să vă aduc la cunoștinţă încă de pe acum că în 18 ianuarie a fiecărui an am să mă îmbăt. Nu prea tare, dar am să mă îmbăt cu sfinţii Atanasie și Chiril, care sunt sfinţii mei. Numai ai mei… Zoriţa, hai să mergem să scoatem bonuri pentru policlinică! Glumeam eu, dar cum se spune printr-unul din punctele cardinale ale ţării, purceaua era moartă în coteţ. În inima mea ardea un foc mare, mult mai mare decât focul care a fost la biserica din Costești. Îmi făcusem un plan. Ne cununăm la Sfat și pe urmă… Pe urmă le-o iau pe Zoriţa cu forţa. Dacă este a mea, dacă scrie în acte că o cheamă ca pe mine, nu mai au ce face.

Și preaiubiţii mei cititori și sfătuitori, ne-am făcut noi analizele, am depus actele la Sfat și în ziua de 29 iunie 1949 ne-am cununat la ofiţerul stării civile. În sfârșit, pe Zoriţa o chema ca pe mine și eram fericiţi.

Dacă nu m-am uitat la actul de căsătorie de o mie și o sută de ori, nu m-am uitat niciodată. Sculaţi-mă noaptea din somn și întrebaţi-mă:

— „Ce serie are actul tău de căsătorie”, și eu am să zic fără nicio clipă de gândire:

— „Seria Ca”.

— „Ce număr?”

— „300 796”.

— „Când a fost eliberat?”

— „29 iunie 1949”.

— „La ce număr al registrului stării civile este trecut actul tău de căsătorie?”

— „La numărul 65”. Să nu care cumva să vă treacă prin cap că n-am oprit în loc pe toţi cei care mă cunoşteau cât de cât și nu le-am arătat actul meu de căsătorie.

— Zorâţo, eşti a mea, numai a mea.

Și Zoriţa, cu ochii plini de lacrimi — parcă o văd și acum — mi-a zis:

— S-o crezi tu asta!

— Cum adică s-o cred eu?

— Până la cununie nici să nu te gândești.

— Da’ te cheamă ca pe mine.

— Degeaba. N-o să-i poţi scoate din ale lor. Nu încerca.

Aranjaseră o masă la ei acasă. N-au invitat pe nimeni în afară de cei doi nași. Aţi auzit? Doi nași. Aveau de gând să facă nuntă mare. Unul din viitorii mei nași, care fusese și martor la Sfat, era unchiul Zoriţei. Fratele lui Virgil Moisin, iar al doilea, un fin al lor care avea puţină burtă și o grădină de zarzavat, făcea comerţ cu legume și zarzavaturi și nu-i mergea prea rău pe seceta aia. Așadar, erau la masă cei doi nași și cei ai casei. Am mâncat și-am băut cam în silă. Eram trist.

Era tristă și Zoriţa. Le-am spus c-am găsit undeva o cameră mobilată, numai așa, ca să-i încerc și le-am mai spus și că de mâine este liberă, deci ne putem muta.

— Ce cameră mobilată? s-a răstit bătrâna. Veţi avea cameră aici.

Și iar am încercat marea cu degetul mic. Că pe inelar aveam verighetă.

— Atunci e bine. Până mai beţi dumneavoastră o ţuică, mă duc să-mi aduc

valiza.

— Nu-ţi aduci nicio valiză. Suntem oameni, nu? Am vorbit ceva.

— Suntem oameni, cum să nu fim?

— Problema am discutat-o de-atâtea ori, mă rog frumos.

Am făcut iar pe „Săvuc”, adică pe prostul din păpușoiul băilor Geoagiu.

— Care problemă?

Ooo, ce s-a mai răstit la mine:

— Fără cununie nu te atingi de Zoriţa.

Nu m-am lăsat nici eu:

— Dar nu mai aveţi niciun drept asupra ei. N-o mai cheamă Moisin…

S-a întărâtat bătrâna. Parcă a căzut cerul pe ea. A început să plângă și să ţipe ca apucată…

— Auzi, domnule, mie să nu-mi faci ţircus aici! Eu ţi-am spus, să nu-mi faci mie ţircus, auzi? auzi dumneata? Că eu nu știu multe și te dau afară din casă. Și să știi de la mine, stric și nunta aia de la Sfat. Auzitu-m-ai? Să nu crezi că ai găsit proști! Oi fi dumneata bucureștean, dar… Mie să nu-mi baţi capul cu ale dumitale. Așa să știi!

— Mămico. Mămica mea dragă…

— Nu mă lua pe mine cu „mămico” și cu „mămica mea dragă”. Auzi?

— Dar…

— Niciun „dar”, gata, domnule! îi gata!

Zoriţa plângea. Invitaţii beau ţuică. Eta, cumnata mea, era bucuroasă că nu-mi merg lucrurile bine. Socrul meu îi trăgea cu ţuică, iar cumnatul meu cel mic, Ticu, îmi făcea cu ochiul. La masă se bea și se toasta pentru fericirea noastră. Eu îmi mâncam ficaţii. Cruzi! Nepregătiţi, perpeliţi doar de „discursul” soacrei mele. Doamne, ce i-aș mai fi luat la bătaie! I-am făcut Zoriţei semn să meargă să-și facă de lucru pe-afară și-am ieșit și eu după ea. Ne-am oprit lângă pompa de apă. M-am rezemat de ea și am întrebat-o pe Zoriţa:

— Ce facem, Zoriţo?

A dat din umeri:

— N-avem ce face!

Atila se zbătea în lanţ și lătra la noi de bucurie ori poate de necaz. Naiba să știe de ce se smucea în lanţ și scotea și niște schelălăieli. I-am zis Zoriţei:

— Dacă te fur, nimeni nu se poate lua de mine, pentru că fur ceea ce de drept îmi aparţine. Hai să-i lăsăm aicea și să fugim!

Ideea a luminat-o puţin la faţă, dar s-a posomorât din nou. Am scos actul de căsătorie, pentru a nu știu câta oară și i l-am citit. Și ea, cu toate astea, mi-a zis:

— Nu e bine.

— De ce nu-i bine? Tu de-acuma trebuie să votezi numai cu mine. Eu dacă mă înfurii, știi, Zoriţa mea dragă, ce fac dacă mă înfurii? Te iau în circă și fug cu tine. Să se apropie cineva de mine.

Am dat un pumn cât am putut de tare cumpenei de la pompa de apă. Știţi ce pumn i-am dat bietei pompe de apă? Mi-am julit și mâna.

— Nu trebuie să te înfurii. Te rog eu mult de tot.

Nu fi rău! Te rog! Vino-să-ţi dau cu puţin spirt…

Masa se încinsese. Invitaţii beau. Beau viitorii mei naşi. Am intrat și eu și am băut și la un moment dat am dispărut din nuntă. Îmi venea să-mi iau câmpii. Nici

Zoriţei nu i-am spus că plec. Aveam actul de căsătorie în buzunar. Pe Zoriţa nu mai putea să mi-o ia nimeni.

Am pornit de unul singur încolo, spre „Corso”, spre locul de plimbare al hunedorenilor. Fumul furnalelor, al oţelăriilor, al laminoarelor nu mai era pe cerul Hunedoarei, ci în sufletul meu. Cită jale era în sufletul meu! În mintea mea făcuse ravagii un taifun. Era amarnic de tulburată.

Inima mi-era făcută ţăndări. Parcă-mi scăpase din mâini pe asfalt și se făcuse bucăţi, bucăţi. Tare mi-aș fi vărsat focul pe cineva. Și pe Dik Forran și John Waine i-aș fi bătut atunci. I-aș fi făcut măr. Ferice de ei că nu mi-au ieșit în cale. Un singur om mă putea liniști atunci. Tovarăşul Moldovan. Comitetul de partid hunedorean era în centrul orașului. Portarul și toţi activiștii mă cunoşteau cu toţii. Eram ziaristul Hunedoarei, ce vreţi? I-am întrebat pe portar:

— Pot să vorbesc cu tovarășul secretar? E aici?

Portarul avea și el ceva pe suflet. Voia să-mi spună ce-a păţit fratele lui cu tranșa a doua de lemne. Cum i-a dat șeful depozitului lemne de foc ţinute în apă ca să tragă la cântar. Dar mie îmi ardea de ce-a păţit fratele lui? L-am mai întrebat o dată dacă pot să vorbesc cu tovarășul Moldovan și mi-a zis:

— Este cu cineva de la București. Cu cineva de la Comitetul Central.

— Poate pleacă, i-am spus portarului.

Am urcat scările și m-am așezat pe un fotoliu din sala de așteptare. N-am aşteptat prea mult, că a ieșit activistul de la Comitetul Central și odată cu el și tovarășul Moldovan, care m-a prezentat:

— Ce faci, puștiule, pe aici? El este gazetarul nostru.

El este cel de care v-am vorbit.

Activistul, instructorul de la Comitetul Central, mi-a plăcut. Era un tip deschis, cu niște priviri de om bun și descuiat la minte. Mi-a strâns mâna și mi-a cam zâmbit. Simpatic om! Zău mi s-a părut simpatic. Mi-a pus vreo două întrebări care se pun în astfel de ocazii și când a vrut să-și ia rămas bun de la mine și de la tovarășul Moldovan, m-a străfulgerat o idee. Genială, o socotesc eu acum. I-am făcut cu ochiul tovarășului secretar și l-am întrebat pe activist:

— Eu am venit aici la tovarășul secretar cu o problemă. O problemă care nu poate fi rezolvată chiar așa de ușor. Vreţi să-mi daţi și dumneavoastră o mână de ajutor? Dacă mă ajutaţi, faceţi un mare bine.

— Ai probleme? m-a întrebat zâmbind instructorul.

— Și încă ce probleme! am zis eu și pe cinstea mea că zâmbetul acelui om mi-a dat și mai mult curaj.

Secretarul m-a certat din priviri. M-a făcut să înţeleg că tovarășul instructor este ocupat, are problemele lui.

Dar n-a fost așa.

— Ce ţi s-a întâmplat? m-a întrebat activistul cu zâmbetul lui care nu era un zâmbet de serviciu, cum îl au unii, nu era un zâmbet profesional. S-ar fi putut să-i fi părut și eu simpatic și d-aia să-mi fi zâmbit sincer.

Iar m-am uitat în ochii tovarășului Moldovan și iar m-am simţit dojenit. Dar nu mai puteam să dau înapoi.

Am început:

— Povestea este a dracului de complicată, așa că ar trebui să luaţi loc, tovarășe instructor, și să ascultaţi.

S-a uitat la ceas și a zis:

— Te ascult.

— Dacă vă grăbiţi… Am văzut că v-aţi uitat la ceas.

— Te rog să spui ce-ai păţit.

Dacă aţi ști ce rău îmi pare că n-am reţinut numele acestui instructor de la Comitetul Central… Cu toate că nu știu cum îl cheamă și pe unde-o mai trăi astăzi, de câte ori îmi aduc aminte de el, îmi aduc aminte cu recunoştinţă. Și am pentru el numai gânduri frumoase. Am intrat toţi trei în biroul tovarășului Moldovan și i-am spus toate motivele tristeţii mele. Activistul a zâmbit, auzind povestea mea, a schimbat și el niște priviri cu tovarășul Moldovan și m-a întrebat:

— Când v-aţi cununat la Sfat?

— Acum. Astăzi. Toţi sunt acasă, la masă, chefuiesc.

Chefuiesc și eu, uite unde sunt. Dacă aș avea un permis de port-armă și un pistol, mi-aș trage un foc…

— Te-ai împușca pentru atâta lucru? m-a întrebat, tot zâmbind, activistul.

— Mi-aș trage un foc pe aici pe alături, să nu mă nimeresc, să-i sperii doar pe „dușmani”.

— Și dumneata de ce nu te duci să petreci? Să nu petreci la nunta dumitale? N-am mai auzit așa ceva.

Du-te, tovarășe mire, și petrece… Nu-ţi mai pierde vremea…

— Și ce-o să fie pe urmă? l-am întrebat eu, uitându-mă când la el, când la tovarășul Moldovan care rămăsese și el cam ca la dentist când a auzit ce mi s-a întâmplat.

— Zoriţa ce părere are de toate șicanele astea care vi se fac?

I-am spus adevărul și numai adevărul:

— Plânge. Plânge întruna.

— Fă-o să nu mai plângă.

— O să aibă mult de plâns.

— De ce?

— Nu sunt pe placul părinţilor ei. Nu sunt pe placul socrilor mei.

— Mai aveţi puţină răbdare! M-a lăsat pe mine și s-a adresat secretarului: Tovarășe Moldovan, poate-l treceţi și pe el la *urgenţe.* Niște blocuri sunt aproape gata. După cât mi l-ai lăudat!… Treceţi-l la *urgenţa întâi* și scapă băiatul de necazuri. Ce zici?

Tovarășul Moldovan n-a spus nimic și aveam în momentul ăla un necaz pe el…

După ce și-a făcut el niște socoteli în cap, a zis:

— Vom vedea. Dar cu el este o altă chestie. Este o problemă cu el. De ce să… Trebuie să plece la o școală.

M-a întrebat activistul cam schimbat la faţă:

— De ce te-ai grăbit cu însurătoarea dacă trebuie să pleci la o școală?

I-am răspuns fără să mă gândesc prea mult:

— Nu m-am grăbit eu. Ea. Ea, inima s-a grăbit. Şi i-am arătat locul unde port de mic copil inima.

Mi-a făcut un semn din care puteam să înţeleg:

„Asta-i situaţia”, ori „Ce-ai căutat ai găsit”, sau „Fă-te frate cu dracu’ până treci puntea”. Tovarășul Moldovan n-a spus nici de data asta nimic. Tot activistul a spart gheaţa zicând:

— Ai lăsat petrecerea baltă și ai venit aici?

— Da! am zis eu cu gândurile plecate aiurea.

— Fugi! Aleargă!

— Unde?

— Du-te și dansează-ţi nevasta. Scoate-ţi soacra la periniţă.

Nu-mi ardea mie atunci de glumă. Mai ales nu-mi ardea să-mi scot soacra la periniţă.

I-am salutat, le-am mulţumit… Și-am fugit acasă, unde am găsit-o pe Zoriţa plângând. Invitaţii beau. Minunăţii mei nași erau beţi de-a binelea. Băuseră de necaz c-am dispărut și că n-o să mai aibă posibilitatea să mai fie nași. Ticu era amărât și el. Eta, prietena mea, crezând c-am dezertat definitiv, jubila. Bătrâna plângea și ea pe la bucătărie din cauza cheltuielilor pe care le făcuse, iar socrul meu nu era beat, era foarte beat. Așa de solid cum eram, am luat-o pe Zoriţa în braţe și-am dus-o la masă.

I-am adus la masă pe toţi. A început petrecerea. Am umplut paharele, am băut și eu cu Zoriţa și-am ciocnit cu toată lumea.

— Unde mi-ai dispărut? De ce m-ai făcut să sufăr atâta? Ce anume te-a făcut să te schimbi așa dintr-odată? Ai fost de-ai mai băut? N-aveai băutură aici? Tu ești beat.

— Turtă, Zoriţa mea. Sunt beat turtă. Dar de fericire. Am poftă să cânt și să joc. Umple-mi paharul. Te rog eu. Trăiască ginerele și mireasa! Trăiască în veci ginerele și mireasa. Trăiască minunăţii tăi părinţi, trăiască și nașii. Trăiască viaţa frumoasă!… Zoriţo dragă, iartă-mă, dar a fost bine c-am plecat. Le facem pe plac. Vreau nuntă cu zece popi, Zoriţo! Dacă vor, ne cununăm și la Bucureşti, la Mitropolie… Propune-le să mergem să facem nunta ia Mitropolie. Ori, dacă au și bani, mergem să ne cunune Papa în Capela Sixtină. Zoriţa, vreau să beau, pentru că am rămas în urmă. Să ne veselim. Și i-am tras vreo două ori chiar patru strofe din cântecul meu preferat pe vremea aia: „Radule, te dai predat, de nu, mori împușcat, Radu mamii, Raaduleee”. Am rugat-o pe Zoriţa să-mi umple paharul.

Zoriţa era îngrijorată, îi era teamă să nu cumva să fi fost lovit în cap de cineva și să… Nu aveam nicio rană deschisă la cap. M-a întrebat pentru a nu știu câta

oară:

— Unde-ai fost? De ce nu-mi spui?

— Am fost să caut lumânări.

— Ce lumânări?

— Niște luminări mari de tot.

— Te rog din suflet…

— Pentru nuntă nu trebuie lumânări?

— Nicuţă!

— Te iubesc, Zoriţo! Nicio femeie de pe acest pământ nu a fost și nu va fi iubită cum te-am iubit și cum te iubesc eu.

— De viitor nu zici nimic?

— Și cum te voi iubi eu… Te rog, Zoriţa, lasă-mă să beau. Vreau să beau! Sunt fericit.

Bieţii mei socri. Săracii de ei. Se uitau la mine ca la catastrofa din orașul Pompei. Acum eram altul. Și fiind altul, am luat-o pe Zoriţa de după gât, i-am povestit unde am fost și cu cine și ce am discutat. S-a bucurat. M-a felicitat pentru ideea genială pe care am avut-o și, iubite cititor, dacă bagi de seamă că în povestea asta a noastră se sărută cam prea mult, te rog eu din suflet să nu te superi. Așa-i când ești tânăr și foarte îndrăgostit. Nu-i așa? Ne-am sărutat mult. Nu mai eram încruntat, nu mai aveam cute la rădăcina nasului. Nu-mi mai bătea în cap clopotul ăla prevestitor de supărări. Mesenii erau beţi. Beţi și derutaţi. Mai ales părinţii Zoriţei. Bieţii mei socri!

Săracii de ei! Jucaseră ultima lor carte și pierduseră. Am luat-o pe Zoriţa și-am mers cu ea în grădină, pe banca de sub nuc. Am întrebat-o:

— Când vor ai tăi să facem nunta?

I-am sărutat lacrimile prelinse pe obraji și mi-a zis:

— Ei n-ar vrea deloc.

Iar mi s-a albăstrit inima. Dar nu chiar așa de tare.

Am zis, strângând pumnii:

— Poate că le trece prin cap să amâne nunta până în decembrie următor, ori poate în secolul ce vine. Asta le-ar mai trebui. Să mor eu dacă nu le cânt prohodul de două ori. Le dau foc la casă dacă mai încearcă vreo amânare. Zoriţa, am o idee. O idee grozavă. Capul ăsta al meu, bietul de el, nu stă degeaba între urechi. Zoriţo, tu știi când ne-am cunoscut noi?

S-a întunecat la faţă și m-a certat:

— Ce rău ești! Păi cum să nu ţin minte? O dată ca asta se uită? Pe 17 iulie se împlinește un an. Și eu m-am gândit.

— Hai să le spunem că vrem să facem nunta pe 17 iulie. Ce zici?

— Ce bine ar fi!

— Ce vorbă e asta „Ce bine ar fi!” Pe 17 iulie 1949, nunta!

— Și dacă…

— Niciun „și dacă”… Zoriţa mea scumpă și dragă, tu încă nu-ţi cunoști bărbatul. Ești măritată legal din ziua de 29 iunie 1949 și încă nu-ţi cunoști bărbatul? Nu-i

bine. Păi, draga mea nevastă, dacă dumnealor… înţelegi ce vreau să spun prin „dumnealor”, nu? Dacă dumnealor mai încearcă ceva, n-o să le fie prea bine.

— Ce faci?

— Este mult mai bine dacă nu mă întrebi… Mer gem să le spunem, să le facem propunerea pentru 17 iulie?

— Hai!

Ne-am dus și le-am spus.

*

* *

Cine mai era ca mine pe lumea asta dulce și frumoasă? Nimeni. Nu mai aveam pereche. Eram însurat, dar nu aveam nevastă. Dimineaţa o luam de-acasă de la bătrâni, o duceam la serviciu, de la serviciu o aduceam acasă, o căsătorie ca asta nici în romane nu găseai. Dar cred că acum, la ora asta, mai bine ar fi să vă povestesc ce s-a întâmplat după căsătorie. A doua zi a apărut în gazeta „Uzina noastră” articolul meu: „Dintr-o condică de rapoarte”. Spuneam eu în articolul ăsta, cu ironie, că m-a făcut mama ironic și nu norocos ca pe alţii, că la serviciul de *control* și *recepţie,* unde de altfel lucram și eu, lua leafa un anume Dan Nicodim, care în afară de faptul că avea vreo trei semne particulare, avea predilecţie pentru orezul cu lapte. Îi plăcea la nebunie. Asta în afară de varza cu carne. Mai scriam că acest Dan Nicodim, recepţioner și el, dar la furnale, în perioadele în care nu avea în sufertaș orez cu lapte ori varză cu carne, dormea de-a-n picioarele. Odată, a uitat să ia probele de praf de la șase vagoane de mangal și a adus un prejudiciu Com binatului de câteva zeci de mii de lei. Scriam că făcuse mai multe isprăvi, că lipsise nemotivat și de la serviciu vreo două zile și că se ceruse să-l schimbe. Nu-l schimbaseră și, neschimbându-l, într-o noapte, tot în schimbul lui, s-au descărcat în silozul de limonită câteva vagoane cu siderită și pe deasupra și câteva vagoane cu nisip, ceea ce însemna o mare neglijenţă, dacă nu chiar sabotaj. Faptele acestui recepţioner fuseseră sesizate peste tot. Dar în loc să-l schimbe… l-am întrebat în articolul meu, dacă nu cumva la acest birou nu se sforăie prea mult și mai întrebam tot în limba română, dacă nu, Doamne ferește, se doarme prea adânc. Ca de obicei și acest articol a făcut vâlvă. S-a vândut ziarul ca pâinea caldă. Și frizerii hunedoreni îl căutau. În afară de asta, șeful meu mi-a făcut un reproș în dimineaţa aceea. Mi-a zis:

— E cam tare articolul. S-ar putea să ai neplăceri. De ce nu lași „motoarele” mai calme? Prea le accelerezi.

Nu știam ce mă aștepta, așa că am făcut pe marele:

— De ce? De ce să las „motoarele” mai calme? Dumneavoastră știţi mai bine decât mine ce ne-a făcut Nicodim ăsta? Cine l-o fi adus la controlul calităţii? E un beţiv și jumătate. Și eu l-am văzut dormind cu capul pe masă la restaurantul „Metalul”. Cred că-l ţine cineva în braţe. Când am scris foiletonul, mi-a părut rău că n-am știut cine îl protejează. Am bănuit eu ceva, că o fi rudă cu inginerul Răducanu, dar n-am fost sigur, că dacă eram sigur… Mă luam și de el.

Șeful mi-a spus:

— Baţi prea sus.

— Nu cred. Părerea mea este că „bat” exact acolo unde trebuie.

Nu mi-era teamă. Cazul ăsta îl verificasem cum trebuie. Nu spuneam niciun neadevăr. Chestia cu sforăitul și cu dormitul prea adânc în biroul ăla mi s-a părut și mie cam tare, dar zarurile erau aruncate.

— Lucrurile stau așa. Cum am scris, tovarășe. Ce-o să-mi facă tovarășii de la… În cel mai rău caz o să-mi ia boii de la bicicletă.

— E un act de curaj să spui că anumiţi tovarăși dorm, că dorm prea adânc. E cam tare.

Mă încinsesem rău de tot. Teamă, zău, că nu mi-era.

— Dacă nu se dormea prea adânc, îl schimbau pe acest recepţioner încă de acum câteva luni, când au primit sesizările și rapoartele noastre. Nu așteptau să facă atâtea pocinoage.

Șeful meu știa, se vede treaba, ceva, că nu mi-a dat liniște. Nu m-a lăsat să răsuflu:

— O să ai neplăceri, ascultă-mă pe mine!

— Eu să am neplăceri?

— Da, da, o să ai neplăceri.

Apucându-mă de treburile mele, am mai zis:

— Nu cred.

N-am terminat de zis „nu cred” și a sunat telefonul.

M-am uitat la șef, m-am uitat la telefonul care nu prea avea obiceiul să sune chiar așa de dimineaţă, șeful s-a uitat la mine și la telefon, a făcut din umeri un fel de „asta-i situaţia”. Făceam eu pe calmul și pe sigurul de mine, dar inima, sărăcuţ de maica ei, începuse s-o ia la goană. Mai ales când a auzit ţârâitul telefonului. Șeful mă ghicise. Eram invitat la *cadre*.

— Ţi-am spus eu? a zâmbit amar șeful.

— Serios nu mi-e teamă. La urma urmelor, de ce să-mi fie? Să facă anchetă! am făcut eu pe curajosul și am și pornit spre pavilionul *administrativ.* În drum, dacă n-am primit o sută de felicitări în legătură cu acel am col, n-am primit niciuna…

Cu șeful *cadrelor* mă aveam bine. Fusesem la el — știţi și dumneavoastră destul de bine — cu cazurile acelea de încercare de mită și mai știam că tovarășul Budău este un comunist și un comunist nu putea să se supere pe un articol pentru o critică justă și pentru o vorbă de duh, gândeam eu. Așa că am bătut la ușă, am deschis biroul și am intrat. La masa la care mă așteptam să-l văd pe tovarășul Budău era un cetăţean cu o faţă mongoloidă și cu niște ochelari cu foarte multe dioptrii și foarte multe îi duri care porneau de la nas, urcau în sus, apoi coborau spre colţul gurii. M-am uitat la ridurile lui și la ochelarii cu multe dioptrii, pentru că deși am dat *bună ziua* ca tot omul civilizat, nu mi s-a răspuns. Îl cunoșteam eu din vedere, dar nu-mi aduceam aminte de unde. Poate că de la învăţământul de partid. Când și-a ridicat capul din hârtii, că până la urmă tot și l-a ridicat, nu i-am mai zis *bună ziua,* ci am dat din cap. A salutat și i-am zis;

— Îl caut pe tovarășul Budău.

Câteva secunde bune a făcut iar pe mortul în păpușoi, ori pe „marele”, pentru că nu mi-a dat nicio atenţie.

Nu m-a întrebat ce vreau, pe cine caut, și eu turbam.

Când tocmai mă pregăteam să mai întreb o dată unde este tovarășul Budău, am auzit:

— Nu mai lucrează aici! a zis el rece. Pentru ce-l cauţi? Eu sunt în locul lui. Ce probleme te aduc la mine?

M-am întristat. M-am întristat așa dintr-odată. Am zis:

— Am fost chemat.

Când a auzit răspunsul meu, s-a schimbat imediat omul.

Și-a schimbat poziţia în fotoliu, s-a rezemat mai bine în spătar, și-a așezat ochelarii mai ca lumea, s-a uitat fix în ochii mei și a zis:

— Cine ești? Ești… ziaristul, nu? Tovarășul…

— Da, eu sunt tovarășul…

În biroul lui mai era și unul, Șfarţ baci, un fel de furnalist care făcea pe marele specialist în furnale și cu care avusesem — tot din cauză de scris la ziar — un conflict. Și Șfarţ ăsta, care se lăuda că în prizonierat reparase niște furnale din avion, avea ce avea cu mine. Când i-am spus noului șef al cadrelor numele, s-a mișcat nervos în scaun, și ca să facă pe marele mahăr mi-a zis:

— Așteaptă afară, că o să te chemăm noi.

— Dar vă rog să-mi spuneţi pentru ce m-aţi chemat.

Aproape că a ţipat la mine:

— Te rog să aștepţi afară!

— Dar am treabă… Am de recepţionat…

— Niciun dar, poftim afară!

Am închis ușa pe dinafară și am început să mă plimb pe culoar. M-au ţinut așa vreo douăzeci de minute. Am fumat multe ţigări și era să mănânc și chibriturile cum mi-e obiceiul când sunt prea nervos. Să fiu ţinut în picioare pe culoar, să fiu chiar așa de umilit, îmi venea să mă duc și să-i spun noului șef: „Dumneata îţi dai seama că ai o comportare de vechi patron? Numai patronii se purtau așa cu oamenii muncii. Am continuat însă să mă plimb pe culoar. În aceste douăzeci de minute pe care le-am petrecut pe culoar, am aflat ca tovarășul Budău fusese avansat în nu știu ce post mai mare și că în locul său fusese promovat un maistru care lucrase la apeduct. Adică omul ăsta care mă ţinea pe culoar și care mă dăduse afară din biroul lui, cum ai da un câine. Îl chema Török și nu mai știu cum. Cam după vreun an de zile, un an și ceva, atât de lungă mi s-a părut așteptarea, s-a deschis ușa și mi s-a spus destul de răstit:

— Poţi să intri „tovarășul”…

— Un moment, să mă mai șterg o dată pe picioare.

— Poftim?

— Să mă șterg pe picioare! am zis.

Am intrat. M-am făcut că nu sesizez aroganţa cu care fusesem invitat. Dar dacă stau și mă gândesc mai bine, nu era aroganţă, ci prostie. Șfarţ baci, marele

specialist în furnale, stătea răsturnat în fotoliu și se uita cu mult interes la mine. Îi plăcea, se vede treaba, mutra mea, că nu mai cu ochii la mine stătea. Mă cântărea din priviri și parcă încerca să aprecieze cam câţi bani valorez dacă aș fi pus în vânzare. Parcă eram în Obor.

— Stai jos! mi-a spus noul șef al *cadrelor,* cu același ton.

Am făcut și eu pe al naibii:

— Mulţumesc, dar…

— Stai jos, tovarășe!

— Chiar jos?!

— Dumneata ai venit să faci glume cu noi? Stai pe scaunul acela.

— Dacă mă invitaţi atât de frumos…

M-am așezat și de ce n-aș recunoaşte-o, stăteam ca pe ace. Zău dacă nu m-am uitat mai tot timpul la dioptriile omului care era și el foarte, foarte nervos. Nu știa cam cum să înceapă să mă ia la întrebări și așa stând lucrurile s-a „așezat” și liniștea. Liniște de cimitir, ori de cavou proaspăt zidit. Liniștea asta iar mi s-a părut c-a durat foarte multă vreme. Din cauza dioptriilor, ochii celui de după birou păreau exageraţi de mari. Am vrut să-i „citesc” mai bine, dar n-am avut timp.

— Dumneata ai citit articolul ăla din „Uzina noastră”? m-a întrebat cu accent ardelenesc noul șef. Ne spui și nouă dacă l-ai citit?

I-am părăsit dioptriile și ridurile și am început să călătoresc cu privirile aiurea. Întrebarea omului meu mă făcuse să-mi pun și eu una. Și m-am întrebat în gând, bineînţeles: „Asta ori e prea de la deal, ori e prea de la vale. Asta-i întrebare de om care cunoaşte în ce anotimp îşi părăsește cucul puii”. Și după ce mi-am spus în gând și poezia „Cățeluș cu părul creţ, fură raţa din coteţ” și ce a mai urmat, am zis tare:

— Dar, dragii mei tovarăși, articolul despre care mă întrebaţi are o semnătură. Semnătura este a mea. A mea foarte personală. Așa stând lucrurile, înseamnă nu numai că l-am citit, dar că l-am și scris. L-am scris în timpul meu liber.

Noul șef părea mult mai simpatic fără ochelari. Și i-a scos ca să-și șteargă cu niște piele de căprioară scoasă din toc lentilele ochelarilor pe care mai întâi le aburea.

În acest timp nu m-a întrebat nimic. Și-a aranjat meticulos ochelarii pe nas și mi-a zis:

— Deci, dumneata l-ai scris. Dar ia spune-ne și nouă, dacă vrei, părerea dumitale este că la *cadre* se doarme? Se doarme adânc?

Dacă purtam ochelari, mi-i scoteam și eu să-i șterg, numai ca să câștig ceva timp. Neavând ce șterge, am zis:

— În cazul despre care am scris eu, s-a dormit foarte adânc.

— Unde vezi dumneata pat în acest birou?

Mi-a venit să râd:

— Se poate dormi, tovarășe șef, și semnând niște acte. Se poate dormi și din picioare, se poate dormi și în cizme.

— Auzi, tovarășe, dumneata cam întreci măsura.

— M-aţi întrebat dacă văd vreun pat aici și eu v-am spus că nu numai în pat se poate dormi.

Șfarţ baci, marele specialist în furnale înalte, gândindu-se că tăcuse prea mult, că nu intervenise până atunci, a intervenit și el săracul.

— Apăi, domnule, dumneata cine ești și ce vrei?

Ia uite-l și pe dumnealui! Și-a pierdut memoria și vrea să afle cine sunt. Bravo, nene Șfarţ. Nu mi-am mutat privirile spre el. Am rămas cu ele tot pe ochelarii cu dioptrii multe și i-am zis:

— Întrebaţi-l pe tovarășul cine sunt, că are dosarul meu în faţă. Și ce vreau, că asta vreţi să știţi, ce vreau, vă spun imediat. Dar mai întâi să vă întreb ceva. Vreau să vă întreb, ce vreţi să știţi? Adică în ce domeniu? În sport? Dacă e vorba de sport, atunci aflaţi că vreau neapărat ca echipa de fotbal a Combinatului să ajungă în prima divizie a ţării. Vreţi să știţi ce vreau eu în general?

— Tovarășul, nu mă lua pe mine cu… Că noi știm cine ești și ce urmărești, a zis specialistul în furnale și în repararea lor din avion și nu știu de ce l-a apucat o tuse nervoasă. Eu aș fi dorit să aibă și niște junghiuri, ca să-și dea și el seama că mai trăiește.

Dacă știau cine sunt și ce urmăresc, atunci ce nordul mamei ei de afacere îşi mai pierdeau vremea cu mine? De ce m-au mai chemat? În privinţa asta nu eram destul de lămurit. De aceea i-am întrebat:

— Dacă știţi dumneavoastră mai bine decât mine cine sunt și ce urmăresc, atunci vă rog frumos spuneţi-mi și mie.

Și mi-a fost dat să aud:

— Dumneata ești flăcău?

Nu prea am înţeles întrebarea.

— Ce să fiu?

— Te-ai însurat?

Șfarţ baci ori este într-o ureche, ori…

— Da, m-am însurat și nu pot să-mi dau seama ce rost, ce legătură are însurătoarea mea cu articolul în discuţie.

S-a uitat la noul șef și mi-a zis:

— Noi știm că te-ai însurat cu fata lui Moisin.

Trebuia să-mi păstrez calmul și mi l-am păstrat.

— Asta-i adevărat. Ești bine informat, tovarășe Șfarţ. Și mă rog frumos, e. Ei cu asta? Ai dumneata vreo fată, de măritat și…

— Auzi, tovarășe, să nu mă iei dumneata cu „fata de măritat”…

— Atunci?

— Ce urmărești? m-a întrebat el ca un anchetator.

Ce puteam să-i răspund? Mi se urcase tot sângele în cap și mă mir și-n ziua de azi că n-am făcut vreo prostie.

Că nu i-am dat c-o scrumieră în cap. Erau vreo trei scrumiere pe birou și încă din acelea grele, de fontă. Fără să le cer voie, mi-am aprins o ţigară și în același timp am numărat în gând până la zece și i-am zis:

— Nu mă pricep deloc la furnale. Dacă m-aș pricepe, aș urmări să-ţi iau locul. Dar spuneţi-mi și mie, de ce vă deranjează faptul că m-am căsătorit cu fata lui Moisin? A alergat vreun câine de-al lui vreo pisică de-a dumitale și a și prins-o? Ce aveţi cu acest Moisin? Cu socrul meu?

— Auzi dumneata, să nu mă iei pe mine în balon!

— Care balon?

Șfarţ baci s-a liniștit. A mai tăcut puţin și de data asta nu m-a mai luat la întrebări el, ci noul șef al *cadre lor.* El personal:

— Dumneata știi cine a fost Moisin?

M-am ridicat, am mai numărat o dată până la zece, dar fără prea mult efect. L-am întrebat răstit pe noul șef al *cadrelor.* Părerea mea este că aveam tot dreptul să mă răstesc:

— Dumneata pentru ce m-ai chemat aici? M-ai chemat ca să mă întrebi de ce m-am însurat cu fata lui Moisin? Ei bine, dacă vrei să știi de ce m-am însurat și îţi trebuie datele pentru dosarul meu, atunci îţi spun că m-am însurat cu această fată pentru că o iubesc. Mi-a plăcut de ea pentru că are gropiţe în obraji, o aluniţă pe obrazul drept, mai are cinci degete la fiecare mână și cap pe umeri. Din cauza asta m-am însurat. Aveţi ceva împotrivă? Trebuia să caut o femeie fără gropiţe în obraji și cu mai multe degete la fiecare mână? Ce doriţi? Dacă este dușmancă de clasă, de ce aţi angajat-o în uzină? Mai aveţi ceva cu mine? Dar, tovarășe șef de *cadre,* vreau să vă întreb ceva foarte important! Dacă se discută o problemă de cadre, ce caută acest tovarăș aici? Cu ce drept îmi pune dumnealui întrebări? Ce vrea de la mine? N-am avut niciodată nimic de împărţit cu dumnealui.

— Auzi, domnule? s-a bâlbâit Șfarţ baci.

— Ce să aud? Cine ești dumneata?

— Ai să afli cine sunt eu, dacă nu știi… Cine ești, de te iei de toţi?

— Vreau să aflu acum cine sunteţi și cu ce drept mă „chestionaţi”.

Șeful, noul șef al *cadrelor,* luat tare, a observat că iar i s-au aburit lentilele ochelarilor; și i-a scos din nou, a șters lentilele, de data aceasta cu o batistă cumpărată pe puncte și a întors macazul:

— Tovarășul Șfarţ face parte din colectivul de conducere al Combinatului. Dar uite despre ce este vorba, tovarășe! De fapt, este adevărat ce scrii dumneata în articol, este adevărat ce-ai scris și în articolele de luna trecută. Tovarășul Șfarţ este șef la furnale și eu l-am invitat. Am discutat cu dumnealui și articolul de luna trecută și articolul acesta. Încă o dată îţi spun că ai dreptate. Dar să lăsăm nervii deoparte și să trecem la… Știi de ce te-am chemat aici? De la minele Ghelari vine minereul așa cum ai scris dumneata luna trecută, cu mult pământ. Amestecat cu piatră. Așa că ne-am gândit să-ţi facem numirea. Să te detașăm ca șef al *controlului* la gura minei. Cu dreptul de a respinge minereul și de a face ordine. Îţi mărim și salariul cu o clasă. Ne-am gândit că numai un om energic ca dumneata ar fi indicat în acest post.

— Și pentru asta m-aţi întrebat de ce m-am însurat cu fata lui Moisin?

— Tovarășe…

— Cum de puteţi da o muncă de răspundere și cum de puteţi să și măriţi salariul cu o clasă unui…

Am tăcut, pentru că simţeam că-mi plesnește capul văzând atâta ipocrizie.

Mi se spusese de nenumărate ori că până la urmă tot mi se înfundă mie. Uite c-a sosit ceasul. Acum nu mă mai uitam la ochelarii cu dioptrii, ci în ochii lui Șfarţ baci:

— La Ghelari? Să mă mutaţi la Ghelari?

Am tăcut necăjit. A schimbat și el macazul:

— Dacă producţia o cere! Trebuie să ne orientăm bine în această problemă. Dumneata ești un om capabil. D-aia te-am ales pe dumneata. Să faci ordine acolo. Să tragi tare pe ei, să dai cu biciul, ca să se facă ordine.

— Deci vreţi să mă îndepărtaţi de Hunedoara. Frumoasă idee v-a venit, n-am ce zice!

Noul șef al *cadrelor,* ștergându-și pentru a nu știu câta oară lentilele ochelarilor, a zis bravând:

— Tovarășe, comuniștii trebuie să fie prezenţi acolo unde este nevoie.

Ce mincinos! Catâr cu samare grele pe el să ajung, dacă nu-mi venea să-l apuc de revere și să-vă rog să mă iertaţi — să-l scuip în ochi. Pe amândoi îmi venea să-i… Ce murdărie! Tremurând de furie, le-am zis:

— Adineauri mi-aţi imputat că urmăresc cine știe ce, că de aia m-am însurat cu fata lui Moisin, ca să fac cine știe ce nereguli… Și uite că deodată devin capabil, că sunt comunist și comuniștii trebuie să fie acolo unde este greu. E cusută cu aţă albă povestea asta. Dar dumneavoastră nu sunteţi comuniști? De ce nu vă duceţi dumneavoastră?

Am fost luat tare:

— Tovarășe! Tovarășe, fii cuviincios! De mâine te prezinţi la Ghelari. Să vii peste o oră să-ţi iei numirea.

— Ce să fac? m-am făcut eu că n-am auzit bine.

— Să vii să-ţi iei numirea.

— N-o să vin să iau nicio numire… Frumos lucraţi cu oamenii.

— Ce-ai spus?

— Ce-aţi auzit. Bună ziua!

M-am ridicat și-am ieșit trântind ușa. Ghelari! Să plec la Ghelari. Am probleme cu însurătoarea, acum am probleme cu serviciul… Eram ca și paralizat. Nu mai cunoşteam pe nimeni. Prea multe chinuri pe capul meu. Cine m-o fi blestemat să sufăr atât? Păcatele cui le duc eu în spinare? M-am dus să-l caut pe tovarășul secretar Moldovan. Mi s-a spus că este pe la *oţelării.* Am pornit într-acolo și în drum l-am întâlnit pe redactorul-șef al ziarului „Uzina noastră”. I-am spus și lui cât de mare am ajuns, că trebuie să plec la Ghelari.

— Chiar de mâine? m-a întrebat el. M-a întrebat nu mai așa, de formă.

— Chiar de mâine, i-am răspuns eu tot de formă.

— Şi-o să ne scrii și de-acolo? Să nu ne lași rubrica descoperită.

Ce mă durea pe mine și ce-mi spunea el!

— Cum să nu? Cum ajung acolo, numai la dumneavoastră mă gândesc și mă și apuc de scris.

— Auzi, să scrii așa… ceva…

L-am lăsat să vorbească singur. Era cam papă-lapte redactorul ăsta șef al nostru. Se făcuse o greșeală cu el. Vânduse în copilărie ziare și tot unul ca ăsta, cu care m-am certat adineaori, l-a făcut redactor-șef. Am pornit în căutarea tovarășului Moldovan. Îl căutam ca pe un măr copt… Ce ca pe un măr copt? Și l-am găsit. Am așteptat până și-a terminat treburile la oţelărie. Să nu mă întrebaţi ce a însemnat această așteptare. Îmi faceţi un bine dacă nu mă întrebaţi. Am așteptat cât l-am aşteptat și nu l-am lăsat nici să-și răcorească gura c-o întrebare. De la ușa atelierului de întreţinere a oţelăriei l-am luat în primire:

— Tovarășe secretar, iar e de rău.

Am tăcut, pentru că nu știam când și cu ce să încep.

Și-a dat seama că mă apăsa ceva tare pe suflet, așa că m-a luat domol:

— Ce-i, puștiule, cu tine? Ai mai păţit ceva? Multă bătaie de cap ne mai dai tu nouă. Tu ești omul cu cele mai multe probleme, ce-ai păţit? Ori ai venit să mă inviţi la nuntă?

— Dacă ar fi vorba numai de o invitaţie la nuntă, n-ar fi prea…

— Vin și eu dacă… Dar nu ca naș.

Eu și uitasem de nuntă și de invitaţii. Cu capul în pământ, i-am zis:

— Este o problemă mult mai albastră, tovarășe secretar.

— Capul sus, ziaristule! Ce-i cu tine? Te-ai dat cu chinoroz pe faţă de ești așa de roșu? Ia spune-mi, care-i situaţia? Chiar e albastră? Mai lasă și tu o nuanţă, două…

Eram om în toată firea și din cauza celor întâmplate îmi dăduseră lacrimile. Am zis:

— Albastră. Începând de mâine, nu mai lucrez la control și *recepţie* și nici în Combinat.

Îmi plăcea de omul ăsta, că avea cap. Cap descuiat. Și era și calm. Dar de data asta, calmul lui mă îmbolnăvea. În loc să mă întrebe ce-am păţit și de ce arăt în halul în care arătam, m-a întrebat:

— Ai fost avansat? Atunci trebuie să te felicit. Să fie într-un ceas bun!

Am zis:

— De ceasul ăsta bun să aibă parte cine știu eu… Am fost avansat, dar încolo, spre munte.

De data asta s-a uitat la mine cu mai mult interes.

— Unde spre munte? De ce mă iei așa ca în articolele tale? Ce-ai păţit?

Trebuia să-i povestesc, și i-am povestit tovarășului

Moldovan discuţia avută cu tovarășul Török, noul șef al *cadrelor* și cu Șfarţ baci, în urma articolului apărut în „Uzina noastră”. I-am spus că mâine dimineaţă trebuie să iau trenul de Ghelari ca să verific calitatea minereului care vine în uzină, i-am povestit și episodul cu Șfarţ care m-a întrebat cu ce scop m-am însurat cu fata lui Moisin, ce urmăresc, i-am spus cum a cotit-o până la urmă șeful *cadrelor,* i-am

spus tot. Și cu același calm, secretarul m-a întrebat cu totul altceva:

— Cu nunta cum ai aranjat?

— Tovarășe secretar, dumneavoastră credeţi că mie îmi arde acum de nuntă? Tovarășul ăsta de cadre, noul șef, și marele specialist în furnale Șfarţ baci mi-au dat cu o ghioagă în cap și am și uitat pe ce lume mai trăiesc.

Tovarășul secretar Moldovan m-a mai întrebat o dată:

— Spune-mi, măi ziaristule, cu nunta cum ai aranjat?

Cu gândurile la ale mele, am răspuns:

— Pe 17 iulie. Atunci se împlinește un an de când am cunoscut-o pe Zoriţa și ne-am zis că ar fi frumos să sărbătorim odată cu nunta și un an de când ne-am cunoscut.

Și în loc să-mi dea vreo speranţă, în loc să-mi spună ceva în legătură cu plecarea ori neplecarea mea la Ghelari, a zis:

— Și?

Să mi se scurteze piciorul drept, așa din senin, dacă n-am crezut că toată povestea asta face parte dintr-un coșmar. Eu eram înnebunit, iar tovarășul Moldovan se interesa de nunta mea.

— Niciun „și”, tovarășe secretar. Situaţia este așa cum a fost și înainte. Deși sunt cu actul de căsătorie în buzunar, sunt flăcău… Nu-i dă voie maică-sa să stea cu mine până nu ne căsătorim la biserică. Încăpăţânaţi oameni ca ăștia n-am mai văzut în viaţa mea. Nu poţi să-i scoţi din ale lor. Tovarășe secretar, eu cred că nici înainte de potopul lui Noe n-au existat niște oameni ca ei. Dacă trebuie să mă duc la Ghelari, mă duc, dar poate că…

— Poate că ce? Nu mă conduci până la poarta zece?

Am pornit spre poarta zece și ideea asta cu Ghelarul mi se părea bună. Bună de tot. Dar dacă Zoriţa nu vrea să meargă cu mine? Zoriţa să nu meargă cu mine? Cum pot să-i aduc o astfel de acuzaţie?

Am zis:

— Să știţi, tovarășe secretar, că ăștia, vrând să-mi facă un rău, s-ar putea să-mi facă un bine. Mi-a venit o idee. Poate o mută și pe Zoriţa acolo. Cu ea mă duc și-n iad.

Auzind de iad, m-a întrebat:

— Nu ţi-e frică de zmoală?

Eu, ăla, care la acea vreme nu mă temeam nici de dracu’, am zis:

— Deloc. Nu mi-e teamă de ăștia cu care mă războiesc în ziar și să-mi fie teamă de niște zmoală? Pe cuvânt c-ar fi o soluţie. Bătrânii și-așa nu mă văd cu ochi prea buni. Dacă sunt cu Zoriţa la Ghelari, numai noi amândoi, suntem cineva. Nici nu-i primesc în vizită pe bătrâni, că prea m-au fiert. Nu e bună ideea? Ba e colo sală. O iau pe Zoriţa care acum e nevasta mea și „ţâșt!” la Ghelari numai noi doi și cine-o veni, cine va urma… Moștenitorul… Ce ziceţi?

— Și chiar nu-i primești pe bătrâni? Nici în vizită?

M-am gândit puţin să văd dacă nu fac o greșeală și i-am zis:

— Îi primesc, dar la poartă îi caut în buzunare.

— În buzunare? De ce?

— Să nu aibă la ei întrebări mai încuiate. Să nu mă ia cu… Să nu spună că eu am aranjat povestea asta cu plecarea din Hunedoara.

Tovarășul secretar Moldovan, care între timp îşi luase mâna de pe spatele meu, mi-a prins umărul prietenește și a mers așa cu mine o bună bucată de drum. Dumneavoastră ştiţi ce-nseamnă să mergi printr-o uzină alături de un secretar așa cum. Am mers eu? Adică dus prietenește de umăr? Face chiar mai mult decât o invitaţie la tribună atunci când se defilează prin faţa ei. Mi-au crescut acţiunile în uzină cu încă 60 — 70 la sută.

Prin faţa laboratorului vechi mi l-a adus necuratul în față pe șeful *încărcărilor și descărcărilor* și mi l-a ţinut pe tovarășul Moldovan aproape zece minute. Îl ţinea de vorbă, iar eu stăteam deoparte și-mi rodeam ficaţii. După ce-a scăpat de el, a venit la mine și fără altă introducere mi-a zis:

— Stai liniștit, că nu vei pleca nicăieri. Nu vei pleca la Ghelari. Ai fost prea tare cu șeful *cadrelor* în articol și asta i-a deranjat. Nu i-a plăcut chestia cu sforăitul și cu dormitul prea adânc. Ai pus „problema” cam tare. Dar e bine când un articol supără pe cineva. Dacă nu supără pe nimeni, înseamnă că e scris numai așa, ca să umple ziarul.

L-am întrebat:

— L-aţi citit?

S-a uitat la mine mirat:

— Cum să nu? L-am citit chiar înainte de apariţie. Mi s-a spus că ai un articol mai tare și am cerut să-l văd.

Eu i-am dat viza de apariţie, așa că sunt și eu părtaș.

Am și eu partea mea „de vină”. Mergem amândoi la Ghelari. Dacă-i vorba de transfer, ne transferă pe amândoi.

— Tovarășe secretar, văd că am numai necazuri cu articolele astea. Dumneavoastră ce ziceţi? Nu credeţi c-ar fi mai bine să-mi văd eu de-ale mele? Să-mi văd de familie? Acum am și eu familie. Şi-o să mă pun pe muncă și peste nouă luni o să vă chem să-mi vedeţi băiatul.

Secretarul a tușit, s-a făcut că tușește și mi-a zis:

— Puștiule, scrie, scrie, scrie, că scrii bine!

Am prins curaj:

— Scriu, tovarășe secretar, dar până la urmă tot o păţesc eu cumva.

M-a oprit în loc și mi-a zis:

— Ţi-am mai spus: dacă scrii fără să aibă efect, scrii de pomană. Puștiule, va pleca acel Török de la *cadre,* dar tu nu vei pleca la Ghelari. Scrie și supără-i, ori ridică-i în cele mai înalte slăvi dacă merită pe cei despre care scrii.

Când l-am auzit că mai degrabă pleacă acel Török de la *cadre* decât eu la Ghelari, parcă m-a uns pe suflet. Doamne, cu ce alifie mi s-a părut că mi s-a uns sufletul! Cu alifie făcătoare de minuni. Doamne, ce mai uram pe Török ăla și mai mult pe specialistul în furnale înalte…

Că el a început cu: „Ce, noi nu știm de ce te-ai însurat cu fata lui Moisin? Ca să

ne faci greutăţi în muncă”. S-a mai astâmpărat și inima mea, săraca. A început să bată și ea mai liniștit, ca inima omului fără supărări prea mari.

— Și n-am să mai păţesc nimic dacă am să mai scriu?

Iar a trecut un fel de șef pe lângă noi și a trebuit să stea de vorbă și cu el. Să-i dea ceva îndrumări. După ce a venit iar lângă mine, mi-a zis:

— Nu, cât sunt eu aici… Ascultă, ziaristule, să scrii, și atâta timp cât eu sunt aici n-ai să păţești nimic.

În loc să zic bogdaproste c-am scăpat de avansarea pe care mi-o pregătise noul șef al *cadrelor,* m-am apucat de conversaţii cu secretarul. Și puneam niște întrebări de om zăpăcit. Auziţi și dumneavoastră ce întrebare i-am pus:

— Și dacă plecaţi dumneavoastră de aici, dacă plecaţi în altă muncă, ce se va întâmpla cu mine?

Nu-mi dau seama dacă această întrebare l-a supărat ori nu, dar mi-a răspuns fără ezitare:

— Dac-am să plec de aici, o să fie altcineva în locul meu.

Dat dracului și eu, îi zic:

— Și dacă cel ce va veni în locul dumneavoastră… Eu știu că am în Hunedoara foarte mulţi prieteni, dar există și oameni care și mâine ar dori să mă vadă mergând pe aleea principală a cimitirului cu picioarele înainte și cu fanfara după mine.

Ţin minte că eram prin dreptul unde este acum pavilionul administrativ. Palatul administrativ cel nou al Combinatului. Lângă aleea fruntașilor. Mi-a zis:

— Să nu-ţi fie teamă! Să nu-ţi mai fie teamă, dar să ai grijă să nu ocolești niciodată adevărul. Și să nu te grăbești. Să cercetezi mult faptul despre care vrei să scrii. Să-l cercetezi cu atenţie și responsabilitate. Nu mai fi așa de necăjit. Uite, chiar acum mă duc să rezolv problema cu transferul tău la Ghelari.

I-am zis:

— Cred că au și făcut actele. Erau puși pe fapte mari.

— Le vor anula. Și mi-a zâmbit prietenos.

L-am mai întrebat:

— Și dacă nu vă întâlneam pe dumneavoastră?

În loc de răspuns, m-a bătut pe umăr:

— Lasă! Du-te și vezi-ţi de treburile tale și nu mai fi așa de prăpăstios.

M-am despărţit de tovarășul Moldovan la poarta zece.

Mi-a mai spus o dată să fiu liniștit, dar eu tot m-am mai gândit la ceea ce puteam să păţesc dacă tovarășul Moldovan nu era un om drept, sau dacă era plecat în cine știe ce delegaţie. Până se întorcea el… Mă bătea gândul să mă duc la Török și la Șfarţ, și să scot limba la ei. Eram copilăros. Dar mare plăcere mi-ar fi făcut să le dau cu tifla „prietenilor” ăstora ai mei, că îmi mâncaseră ficaţii.

M-am dus și i-am povestit și șefului meu prin ce trecu sem. S-a bucurat c-am scăpat așa de ușor. Nu știu de unde aflase Zoriţa de trista mea poveste, pentru că n-am intrat bine în biroul meu și a și apărut în prag. Șeful meu, foarte bine crescut, s-a făcut că are nu știu ce treburi pe la magazia lui Hurdu baci și după ce am rămas singuri, Zoriţa m-a întrebat:

— De ce te-au chemat?

M-am așezat pe birou, i-am făcut semn să vină mai aproape și să închidă ușa. N-a vrut. M-a întrebat încă o dată de ce am fost chemat la *cadre* și acum îmi convenea să glumesc.

— Să mă avanseze. Mă fac mare de tot. Aproape general.

Zoriţa mă cunoștea acum ca pe un cal breaz din naștere. Citise pe faţa mea că trecusem prin necazuri.

— Și te-a avansat? Nu-ţi văd gradele.

Să sar de pe birou și să mă duc la ea s-o îmbrăţișez, să nu sar… I-am spus, stând pe locul meu:

— Nu. N-au reușit. M-am împotrivit.

M-a chemat la telefon recepţionerul de la gara de sus. Sosiseră de la minele Ghelari niște vagoane cu piatră în loc de minereu. I-am spus omului cum să procedeze până ajung eu acolo și Zoriţa m-a întrebat iar:

— Hai, spune-mi, te rog, ce s-a întâmplat?

— Ce să se întâmple? Nu s-a întâmplat nimic.

I s-au înlăcrimat ochii.

— Mi-a spus Tuţi care lucrează la sindicat că a aflat ea…

— Ce-a aflat? am întrebat-o eu mirat.

— Că e gata cu tine!

— Gata cu mine? Uită-te și tu la subsemnatul. Sunt întreg? Sunt aici lângă tine? Ce-a aflat Tuţi?

— Că te-au scos din uzină.

— I-auzi! Nimic nu-i adevărat…

— Ba da. Te-au întrebat dacă te iubesc? a glumit ea.

Am sărit totuși de pe birou.

— Da. M-au întrebat dacă te iubesc și eu le-am spus că te iubesc mult mai mult decât mă iubești tu. Dacă te cheamă și pe tine, ce le spui?

— Că n-o să ajungi tu niciodată să mă iubești atât cât te iubesc eu.

Mi-au plăcut mult vorbele ei.

— Și dacă tovarășul de la… care poartă multe dioptrii îţi cere să dai în scris?

S-au mai limpezit ochii Zoriţei.

— Dau și în scris.

— Dai și acum în scris? am întrebat-o eu.

N-am mai apucat să-i iau în scris cât de mult mă iubeşte, pentru că a sunat din nou telefonul și din nou am fost chemat la *cadre.* Nu m-am grăbit deloc. Știam de ce mă cheamă. Când am ajuns acolo, numai de-al dracului am intrat cu ţigara aprinsă. O ţineam așa între dinţi. De data asta, noul șef al cadrelor era singur. Era cam agitat.

Îl frecase, cred, secretarul. De necrezut, dar de data asta s-a ridicat din scaunul lui, a vrut să spună ceva, dar i-am luat-o eu înainte.

— Am venit! am zis eu. Și numai ca să-mi bat joc de el, m-am înclinat în faţa lui, cu prefăcută, cu foarte prefăcută umilinţă. Dacă era deștept, ceea ce nu cred,

sesiza asta. Am luat un fel de poziţie de drepţi și am continuat. Îmi daţi decizia pentru noua mea muncă la Ghelari?

Aș fi cel mai mare mincinos din cartierul meu dacă aș afirma că șeful cadrelor se uita la mine mai frumos decât s-a uitat Napoleon la Kutuzov când au avut ultima întrevedere între trei ochi. M-ar fi mâncat și crud. A zis:

— Nu! Vei lucra în continuare la *control* și *recepţii…* Nu știi pe cineva care ar putea să meargă la Ghelari? Un om de încredere.

— Un om de încredere?! m-am făcut eu că nu am auzit bine.

— Da. Ne trebuie un om de încredere.

— Numai de unul aveţi nevoie?

— Da, pentru…

— Vă recomand câteva mii de oameni de încredere.

Îi cunosc pe toţi băieţii ăștia care au venit de pe șantierele tineretului. De la Salva-Vișeu, de la Apaca…

— Nu, tovarășe, ne trebuie un… om…

Auzi la el, să-i recomand eu un om! Am vrut să i-l recomand pe prietenul lui, pe Șfarţ Arcadie, dar m-am astâmpărat, cu toate că nu trebuia. Am șuierat ca un șarpe crescut la sân de om, născut în zodia scorpionului și i-am „fluierat”:

— Nu cunosc. Dumneavoastră aveţi dosarele tuturor angajaţilor. Căutaţi dumneavoastră unul.

— Dumneata nu trebuie să fii supărat pe mine.

— Eu supărat pe dumneata? Cum se poate să vă gândiţi la așa ceva?

— Știi, omul…

Îmi venea să rod clanţa de la ușă, că aia era mai la-ndemână.

— Știu, este supus greșelii…

Mi-am dat seama c-am fost rău. M-am uitat prea urât la el. Cu prea multă dușmănie. Dar am fost și mai rău când am ieșit din birou. I-am zis:

— Vă salut și transmiteţi, vă rog, sincerele mele urări de bine tovarășului prea specialist în furnale înalte, Șfarţ Arcadie. Și n-ar fi rău dacă aţi interveni pe la conducerea Combinatului să-i cumpăraţi și un avion. Asta pentru eventualitatea că s-ar defecta vreun furnal de-al nostru.

Capră de tăiat lemne să ajung, dacă noul șef nu s-a ridicat de la locul lui și dacă n-a venit cu mine până la ieșirea din pavilionul central. Dacă am să vă mai spun că mi-a afirmat că și el și soţia lui îmi citesc articolele cu plăcere o să ziceţi că exagerez. Să nu ziceţi asta, că zău așa a fost. Și, pe deasupra, la despărţire ne-am strâns și mâinile ca niște vechi prieteni. Dar de urât, sunt eu mai mult ca sigur că în sufletul lui mă ura.

— Dacă am să întâlnesc ceva cazuri demne de condeiul dumitale am să…

— Vă mulţumesc anticipat!

Eram — cum mi-au spus de altfel mai mulţi prieteni, printre care și frizerul la care mă tundeam cu colţ, și croitorul care mi-a ajustat costumul de haine cumpărat pe puncte — eram, cum ziceau mulţi alţii, dat dracului. „Dădeam” în dreapta și în stânga, dar nu cu toroipanul. Uneori, îi făceam și pe cei care erau în cauză să râdă

de prostia lor. Eram cineva cu rubrica mea de la „Uzina noastră". Nu sunt lăudăros din firea mea. Asta poate s-o confirme și primarul din sectorul meu, dar zău așa era. Nu iertam nimic. Oamenii care păţeau câte-o belea veneau la mine ca la Izvorul tămăduirii. „Tovarășe, de opt luni am dat ceasul la reparat. De opt luni mă poartă pe drumuri", „Tovarășe, vreau să cumpăr o sobă de teracotă și nu vrea să mi-o vândă până nu cumpăr și un coșciug". „Tovarășe, m-am dus cu o cerere pentru un post la IRA, că am auzit că au posturi vacante. Șeful lor mi-a scris pe cerere în bătaie de joc să mi se repartizeze la „postul paștelui…" Veneau bieţii oameni să se plângă la mine cu tot felul de necazuri. Unele mari, altele mai mici. Numai eu știu ce era în inima mea. Ce bucurie! îi ajutam, căci pentru mine nu era bucurie mai mare decât când îi puteam ajuta. Când le puteam rezolva ce nu puteau ei singuri. Îi criticam la gazetă pe edilii orașului pentru noroiul din Hunedoara. Să ajung farfurie zburătoare, obiect zburător neidentificat, OZN adică, dacă nu mi-era milă de toţi oamenii acelei Hunedoare. Îmi era milă de ei și de încălţările lor când vremea era rea, când ploua ori ningea. Cine n-a văzut noroaiele hunedorene, nu știe ce-i ăla noroi. Îi criticam pe edili, dar ce puteau face și ei? Se construia, se construia… Se construia zi și noapte în Hunedoara și unde sunt construcţii, nu lipsește nici noroiul.

Îi mușteruluiam pe cei ce se ocupau cu reţeaua electrică, pentru că nu dădeau curent electric cât trebuie și cum trebuie. Pe dumnealor îi criticam cu mai multă pa timă, pentru că mă sabotau și pe mine. Când îmi era lumea mai dragă, când citeam și eu mai cu spor, când îmi scriam articolele, se stingea lumina. Pe electricienii hunedoreni ai acelor vremuri i-am înjurat mai mult decât l-am înjurat pe gornistul din regimentul în care făcusem armata.

Mă aveam rău cu șefii depozitelor de lemne, pentru că-i prinsesem ţinând lemnele „la murat", ca să atârne mai greu la cântar. Cum îi prindeam cu mișmașuri pe pungașii ăștia ordinari, că erau ordinari, cum îi ardeam. Nu aveam mamă, nu aveam tată în materie de critică. Aveam, cum foarte bine știţi și dumneavoastră, aveam în gazeta „Uzina noastră" colţul meu și în el scriam cuplete. Așa cum le scriam, dar aveau efect. Criticam, criticam tare, și oamenii, marea de oameni, mă iubeau. Mă stimau foarte mult și localnicii. Acum nu le mai păsa că sunt bucureștean. Și tata socru. Tata socru pe hârtie, pentru că fiică-sa, deși o chema ca pe mine, încă nu mi-era nevastă. Și el citea cu drag articolele mele și se mai și lăuda pe la prietenii lui. Le spunea că-i sunt ginere.

Într-o zi. Când — puţin ameţit de băutură — s-a interesat de soarta mea de ziarist, a venit cu o sticlă de rom special, a adus două pahare, ne-am așezat pe banca de sub bolta cu viţă de vie cu „dum-dumul" lângă noi și chiar după primul pahar m-a întrebat:

— Și cu cât te plătește? Este permis să spui?

Eu îi cam spusesem ce leafă am eu acolo la serviciul meu. L-am întrebat totuși:

— Cine?

Socru-meu ăsta fuma, dar fuma într-un mod ciudat.

În timp ce trăgea fum din ţigară, rodea și cu dinţii din ea. A scuipat ţigara într-o parte, mi-a făcut cu ochiul și mi-a zis:

— Gazeta. Cred că îţi dau bani buni. Cât?

— Cu nimic. Cu nimic nu mă plătește.

S-a supărat bătrânul și după ce a mai tras o gură de rom, m-a certat:

— Nu se poate. În comunism, munca se plătește, cred că dumneata glumești cu mine.

Așadar, m-a luat politic. A pus problema politic.

— În comunism se face și muncă voluntară, dar încă nu suntem în comunism. Mai avem până acolo. Ceea ce fac eu este muncă voluntară și-mi place s-o fac.

— Ar trebui să le ceri bani, că oamenii cumpără gazeta ca să te citească pe dumneata. Celelalte articole, îţi spun eu, nu se prea citesc.

— Când trebuie să le citească, le citește și pe alea. Sunt scrise cu un scop.

Nu numai eu eram așa de înfierbântat. Așa de „argint viu”. Toţi tinerii generaţiei mele erau așa. Entuziasmul nostru de atunci, v-o spune acum un tată mare, nu a fost niciodată atins mai înainte, cred eu. Nicio generaţie de tineret n-a muncit cum a muncit generaţia acelor ani. Vreau să mă contraziceţi dacă exagerez. Treceţi pe la mine. Mă găsiţi oricând acasă, că nu prea ies așa des.

Pe vremea aia, fiecare tânăr la locul lui de muncă făcea minuni. Pădure fără uscături, însă, vorba proverbului, nu se poate, nu se găsește. Lichelele erau izolate, dar erau. Tot noi, tinerii acelei generaţii, îi pedepseam pe acei care nu se astâmpărau. Din acei tineri care se verificau în clocotul muncii grele alegea partidul tineri pe care-i trimitea în diferite școli, în diferite munci de răspundere, de încredere. Romul ne înfierbântase pe amândoi, dar mai tare pe bătrân. Nu putea el și pace să creadă că eu lucrez pentru „Uzina noastră” fără să fiu plătit.

Iar m-a luat în primire:

— Și chiar nu-ţi plătesc nimic? Du-te în sărăcie, că mă minţești! Ești bucureștean șmecher, dar… Cât îţi dau?

Ca să-l mai dispun, i-am zis:

— Ba îmi dau.

Parcă îi veniseră boii acasă. A mai ars un rom.

— Vezi? Apăi, mă rog frumos, știam eu că la voi, la comuniști, se plătește munca. Cât îţi dau, dacă-mi este permis să te-ntreb?

— Vezi dumneata, tată socrule, cu legitimaţia asta de gazetar pe care o am pot să mă duc gratis pe stadion, pot să iau bilete cu bani la cinematograf, la spectacole…

— No, ui la el! Apăi tu chiar șmecher de București îi fi… Uite cui mi-am dat eu fata.

L-am luat repede:

— Încă nu mi-aţi dat-o.

A schimbat vorba:

— Apăi cartonu ăla îi plată? Pentru cartonu’ ăla lucrezi atâta?

— Da, pentru legitimaţia asta…

— Apăi puţin bolând ești.

Da, observam acum că socrul meu începuse să mă simpatizeze. Mă simpatiza

pentru că mai luam și câte una mică cu el. Soacra mea însă… Și mi-a jucat şi-o festă. Eta, iubita lor fiică, până la urmă s-a îndrăgostit și ea de un șmecheraș de pe la întreprinderea de construcţii siderurgice. Un șmecheraș brunet și cu ochi albaștri. Era un fel de maistru la *construcţii.* Eta s-a îndrăgostit de el ca să-i facă în necaz directorului care o abandonase și ca să nu rămână nemăritată și să nu i-o ia prea mult înainte sora ei Zoriţa. Constructorul ăsta, așa frumos cum era el, a fost mult mai deștept decât mine. Bătrâna, că ea și cu Eta tăiau și spânzurau în casa aia, ele erau Alfa și Omega, nu i-a mai cerut ăstuia să se cunune cu popă. Pentru ele, eu eram cel mai mare păcătos de pe acest mapamond.

Extraterestru pe vremea aia nu era la modă. Dacă erau, dacă ar fi fost, apoi să fiţi siguri dumneavoastră că pentru ei asta aș fi fost. Cu mine aveau ce-aveau.

Nu știu de ce, fularul în carouri al lui Dumnezeu și capotul de casă al Maicii Domnului, nu mă puteau înghiţi aceste două femei. Poate că eram și eu vinovat. Vorbeam cu ele numai în dodii. Puţin cam ca la mine în Grant. Într-o limbă mai păsărească. Aveam limba ceva mai ascuţită decât ar fi vrut ele. Rău însă nu eram decât cu Eta.

Pe soacra mea o stimam, dar îi mai aruncam așa din an în paște, și mai ales când mi se ivea ocazia, câte-o vorbă care o întărită.

*

* *

Și nu după multă vreme a sosit momentul când noi „Oropsiţii" sorţii, ori coate-goale", cum ni se mai spunea, și chiar și șmecheri de București care erau cel mai rău văzuţi, începuserăm să fim mai agreaţi de hunedorenii care aveau fete de măritat. Ai naibii de deștepţi erau oamenii ăștia din Hunedoara, observaseră și ei că acestor tineri entuziaști, acestor tineri slabi la cântar, dar frumoși și plini de viaţă, li se deschideau niște perspective nemaipomenite. Tinerii de-aici erau trimiși fără pregătiri prea serioase, dar după ce făceau niște școli, ocupau munci de mare răspundere peste tot. Acestor tineri entuziaști ai Hunedoarei li se deschideau niște porţi spre viitor. Să vă dau doar un singur exemplu. Prin vara anului 1948, dacă nu mă înşală memoria, niște canalii au încercat un mare sabotaj la pompele de alimentare a furnalelor cu apă. Au vrut să oprească apa de la casa pompelor. Sabotorii au fost prinși. N-au reușit să-și pună planul în aplicare. În curtea uzinei s-a ţinut atunci un miting. Și s-a explicat oamenilor ce putea să se întâmple. Acolo, în curtea uzinei, se ridicase și un fel de estradă. După ce s-au adus la cunoștinţă cele petrecute, s-au urcat pe estradă rând pe rând muncitorii Combinatului și au înfierat fapta sabotorilor. Eu, atunci, la acel mi tine, stăteam alături de tovarășul Gheorghe Pitroiu, fost ilegalist și aici la Hunedoara activist. La un moment dat, s-a urcat la tribună un tânăr de vreo 17 ani. Era încălţat cu galenţi, avea pe el un maiou rupt și o pereche de pantaloni, pe care-i putea numi așa numai cu foarte multă bunăvoinţă. Băiatul ăsta s-a urcat la tribună și a început să-i înjure pe sabotori, ca la mine în Giulești.

— Îl cunoști pe băiatul ăsta? îmi aduc aminte că m-a întrebat tovarășul Pitroiu.

— Este de la mine din Grant. Stă în Crângași, are și un frate. De ce mă întrebaţi?

— Vino mâine după masă cu el la mine.

M-am dus cu el și Neagu Mircea, pentru că el era tânărul (devenit apoi corespondent al, Radioteleviziunii") și a doua zi după acel miting a fost numit corespondent.

Erau anii marilor prefaceri, cum ni se spunea la învăţământul de partid. Și plecau tinerii căliţi la cuptoarele Hunedoarei în munci de mare răspundere. Și veneau alţii.

Eu? Ce făceam eu? Oameni buni, aflaţi că mă căleam și eu, dar de ce n-aș recunoaşte aici cinstit, așteptam ziua de 17 iulie 1949, ca pe un măr copt. Și a venit ajunul acelei zile când vrând-nevrând popa Suciu mi-a pus patra firul în cap. Auzi, patrafir în cap, de asta duceam eu lipsă!

Și m-a întrebat care-mi este numele de botez. I-am spus.

Am vrut eu să-i spun povestea cu botezul meu, că sunt prieten la toartă cu cel de sus și că sunt trimis pe pământ experimental, dar nu m-am deconspirat. I-am spus de două ori cum mă cheamă. I-a plăcut numele meu și am crezut că a doua întrebare va fi în legătură cu scutecele cu care am fost înfășat, ori dacă mi s-a dat când orăcăiam zahăr înfășurat în cârpă, ca să tac, sau dac-am avut comportare omenească în cazul în care am fost botezat. Dacă am dat ori nu din picioare când m-au scufundat în apă. Nu m-a întrebat nici dacă știu să merg pe bicicletă. Mi-a zis:

— Ai un nume neaoș românesc. Și ori că avea un tic nervos, ori că așa i-a venit atunci, că după ce a zis aceste vorbe, mi-a făcut cu ochiul.

— Și dacă mă chema altfel? Scarlat, de pildă? Scarlat ori Pandele… Astea nu sunt nume românești?

Popa Suciu n-a auzit, ori s-a făcut că n-aude și ostentativ m-a întrebat:

— Crezi în?

— În ce? am făcut eu nu pe mutul, ci pe șmecherul.

— În cel de sus.

Nu prea îmi plăcea să mint. Nici chiar în biserică. Așa că am zis de sub patrafir.

— Nu cred decât în Dumnezeul meu.

Hoţ, popa m-a întrebat:

— Și care-ţi este Dumnezeul în care crezi?

Așa-i! întrebarea era justificată. În care Dumnezeu credeam eu? Eram pe lumea asta fără niciun Dumnezeu?

Numai despre oamenii de nimic se spune: „Asta-i fără niciun Dumnezeu". În acel moment am simţit eu cel mai aprig lipsa îngerului meu păzitor. Pentru că am întârziat cu răspunsul, preotul Suciu m-a mai întrebat o dată care este Dumnezeul meu și am zis:

— Eu.

Puteţi să întrebaţi orice hunedorean, părintele Suciu nu era un preot „nedus la biserică", că m-a întrebat:

— Chiar dumneata?

— Chiar eu!

— Chiar dumneata eşti Dumnezeul dumitale?

Am scos capul de sub patrafir și i-am zis:

— N-am voie?

Băgând de seamă că nu se prea poate înţelege cu mine, mi-a spus parabola cu fiul risipitor, ceva de-o oaie pierdută și nu m-a ţinut prea mult sub patrafir. Nu i-am sărutat mâna cum cere legea și cum aștepta el. Știa și el de isprăvile mele de la gazetă și mi-a pus câteva întrebări în legătură cu cele ce scriu la „Uzina noastră”. Ba m-a mai întrebat dacă nu-mi este teamă.

— Teamă? De cine? De mine? Că v-am spus, eu sunt Dumnezeul meu!

— Teamă de cei despre care scrii.

I-am spus și lui că n-are de ce să-mi fie teamă, pentru că în articolele mele spun adevărul și numai adevărul.

N-o să vă vină să credeţi, dar m-a felicitat și el pentru curaj. Am răsuflat ușurat când am scăpat de întrebările lui, cu toate că începuse să-mi devină simpatic de când cu discuţia despre cele lumești. La sfârșitul discuţiei m-a întrebat o dată dacă am băgat la cap parabola cu oaia pierdută și eu i-am spus:

— Părinte, pe foametea asta se vor pierde și mai multe oi cu lână cu tot.

A intrat Zoriţa la rând. Pe ea a întrebat-o mai multe. A întrebat-o și care a fost cuiul cel mai dureros din cuiele cu care a fost răstignit pe cruce Iisus Hristos.

Eu m-am plimbat prin cimitir, printre morminte, pentru că biserica era în curtea cimitirului. Am citit numele morţilor de pe cruci, le-am urat odihnă plăcută și liniștită.

Familiile Moisin aveau și ele câteva locuri de veci pe acolo. Morţii lor aveau cruci solide, turnate. Am citit numele tuturor Moisinilor duși de bunăvoie ori altfel pe lumea cealaltă. Cu ocazia asta am făcut cunoștinţă și cu rudele de pe lumea cealaltă. Vorbeam cu foștii vii din familia Moisin și-mi era teamă să nu cumva să mai amâne căsătoria mea cu Zoriţa. Fusesem cam obraznic la răspunsurile lui și, știind că bătrânul meu socru este în consiliul parohial, mă gândeam că cine știe, poate că pusese și el o vorbă bună ca să mă scoată „inapt” pentru căsătorie.

A venit Zoriţa și mi-a spus că preotului i-a plăcut de mine (Era și normal, nu?).

— Zoriţa, ești sigură? am întrebat-o eu și, să fie păcatul meu, am sărutat-o.

Zoriţa mea m-a întrebat mirată:

— Cum să fiu sigură?

Să n-ajung în viaţa mea să văd turnul Eiffel, dacă nu-mi era teamă și acum. Zoriţa m-a mai liniștit puţin:

— Nu ţi-am spus că părintelui i-a plăcut de tine?

Ce discuţie ai avut cu el, că mi-a spus că-ţi umblă mintea… Și tata nu mai are nimic cu tine. Mi-a spus mie ceva…

— Ce ţi-a spus?

— Că și-a dat seama că ești un băiat bun.

— Nu mai spune!

Deși trecusem cu bine și hopul ăsta, să nu credeţi că nu mi-era teamă cu adevărat. Îmi era teamă să nu mai bage cineva vreo rangă și să se ducă dracului toate pregătirile. Dacă se întâmpla așa ceva, le-o luam pe Zoriţa și… Neapărat însă trebuie să vă povestesc o întâmplare extraordinară. Iat-o! În ajunul nunţii, când

umblam după cumpărături, m-am întâlnit întâmplător cu tovarășul Moldovan. Eram cu Zoriţa și cu Ticu, cumnatul meu, prin faţa drogheriei lui Rusu. Tovarășul secretar mai era cu cineva. L-am salutat și el m-a oprit. A felicitat-o pe Zoriţa pentru norocul care a dat peste ea și a rugat-o să mă lase să-l conduc puţin, pentru că are să-mi spună ceva. „Ce-o mai fi? u mă gândeam eu. Și l-am urmat. Numai eu știu ce gânduri, ce grindină cădea pe creierii mei. Grindina era cât oul de porumbel voiajor, dacă nu și mai mare. Îmi crăpa capul. O bună bucată de drum nu mi-a spus nimic. Aproape de sediu, omul care mă fierbea în clocote cu trecerea lui a deschis gura și mi-a zis atât:

— Cum e, puștiule?

O întrebare ca asta se pune și când e vorba de bine și când e vorba de cine știe ce nenorocire. Ce puteam să-i spun?

— Duminică am nunta. De duminică sunt însurat cu adevărat.

Știţi ce mi-a zis?

— Hai cu mine până sus niţel!

I-am făcut semn Zoriţei că mai are de așteptat și m-am luat după el. Era programată o ședinţă a cadrelor de conducere din Combinat, așa că era acolo toată condu cerea. I-a salutat pe cei care îl așteptau. Ceva de rău nu putea să fie, pentru că secretarul încă de pe scări și-a așezat un braţ pe umărul meu. „Taci, că nu-i de rău”, mi-am zis eu în gând bineînţeles, în timp ce dumnealui îi tot saluta pe cei care-l așteptau. Cu braţul său pe umerii mei, am intrat în biroul lui. Iar mi-au crescut acţiunile. Tovarășul secretar i-a rugat pe cei invitaţi la ședinţă să mai aștepte puţin, și-a scos haina, s-a așezat pe scaunul lui și s-a pus la taifas cu mine.

— Mai ai ceva dorinţe? Ai spus tot?

Am înghiţit în sec și i-am zis:

— N-am spus chiar tot.

S-a uitat la mine mult mai atent decât până atunci.

— Ce nu mi-ai spus?

— N-am spus că în clasa două primară i-am furat o ascuţitoare unuia Preoteasa, că am sărit gardul în grădina bisericii Buna Vestire și am furat caise. Nu v-am mai spus și îmi pare rău că am uitat, nu v-am spus c-am fost mai cinstit toată viaţa decât popa Suciu, de pildă.

— Asta-i bună, a zis secretarul. Mai precis, când ai fost mai cinstit decât el?

— Păi, din ’46 și până am venit aici, n-am ţinut post numai miercurea și vinerea ca el, am ţinut tot timpul, că mâncarea la cantină e cam de post.

Tovarășul secretar Moldovan a schimbat vorba. Nu știam ce vrea. Și tare eram curios.

— Deci duminică ai nunta. Începând de duminică ești în adevăr însurat. Ce-ai zice de un voiaj de nuntă?

Fiind slab de înger, pentru că mă părăsise și Mitică, tovarășul Moldovan m-a băgat în sperieţi cu întrebarea lui.

— Voiaj de nuntă? Unde? Și cu ce? Ce fel de…

— Cum ce fel de… Tu nu știi ce înseamnă un voiaj de nuntă?

— Ba știu eu ce-nseamnă, dar nu pricep încotro bateţi dumneavoastră!

— Spune-mi dacă te-ar interesa un voiaj de nuntă.

— Cum să… Eu…

M-a luat tare tovarășul secretar:

— Vrei să pleci cu Zoriţa ta într-un voiaj de nuntă, ori nu vrei?

Dacă am văzut că nu-i vorba de luare în bășcălie, cum se spune prin părţile noastre, am zis:

— Cum să nu vreau, tovarășe secretar?

S-a ridicat, a ieșit în hol și după foarte puţin timp s-a întors cu trei tovarăși: Budău, fostul șef de cadre, cu președintele sindicatului Combinatului și cu „prietenul" meu Török, omul cu multe dioptrii. Și a venit până la urmă și redactorul-șef al ziarului „Uzina noastră".

Cu ăsta nu prea aveam treabă, că v-am mai spus eu, era cam lasă-mă să te las. Oare despre ce-o fi vorba, ce se va mai întâmpla cu mine? Presimţeam eu că nu se poate întâmpla ceva rău, dar… Secretarul s-a adresat președintelui sindicatului:

— Când pleacă trenul ăla cu fruntași la mare?

Președintele ăsta nu-mi plăcea prea mult pentru că avusesem odată cu el o discuţie în legătură cu o problemă și deși era pe dinafara ei, susţinea sus și tare că este așa cum zice el. Și mi-a pretins să fiu și eu de acord cu el pentru că el este președinte. Era vorba de un accident care se produsese pe linia uzinală la gara de sus. Mecanicul unei locomotive, care era ceva rudă cu el, venea beat la serviciu și aducea și băutură la el… Mă rog… Nu prea ne înghiţeam.

— Luni dimineaţă la ora zece, tovarășe secretar.

Tovarășul Moldovan, cu niște ochi râzători, mi-a zis:

Ai noroc, puștiule", apoi i-a spus președintelui:

— Deci am nimerit bine. Trenul n-a plecat. Tovarășe, ai sarcină de la mine, să mai atașezi pe lista acelui grup care pleacă încă două persoane. Tovarășul se însoară. Hai să-l trimitem să-și petreacă o jumătate de lună de miere la mare. Merită!

Președintele sindicatului care nu mă „înghiţea" m-a întristat când l-am auzit spunând:

— Îmi pare rău, tovarășe secretar, dumnealui este un tovarăș merituos, ne ajută cu articolele lui, dar nu se poate. Listele sunt încheiate.

— Le „deschei". Nu vreau să aud *nu se poate.* Gata!

Nu mai comentăm. Să trecem la alt punct din aceeași ordine de zi. Tovarășe Budău, ce s-a întâmplat cu banii ăia care au fost confiscaţi? Miile alea cu care au vrut ăia să-l mituiască pe ziaristul nostru.

Budău s-a uitat la Török, Török la mine. Și eu, la amândoi. Dar nu la amândoi odată, pentru că mama n-a vrut să mă facă sașiu. Până la urmă, tovarășul Budău, care acum era mare în grad, a zis:

— Sunt în casa de fier. Nu știm ce să facem cu ei. Sunt acolo cu procesele-verbale. La dumneata, tovarășe Török.

Török, care ţinea la mine cum ţin eu la cleștele dentistului, m-a privit iar „frumos”, mi-a zis ceva în gând, ceva de dulce cred și a grăit:

— Da, sunt acolo și nu știu ce să fac cu ei. Când am luat în primire au rămas în suspensie.

Tovarășul Moldovan s-a dat mai aproape de el cu un pas și i-a spus:

— Uite ce-ai să faci cu ei! îi scoţi din casa de bani… Zici că te încurcau. Nu știai ce să faci cu ei, așa ai zis, nu? Ei, îi scoţi din casa de bani, îi mai numeri o dată și mai faci un proces-verbal din care să reiasă că acești bani fără niciun stăpân vor avea totuși unul. Tovarășe Török uită-te la mine și nu râde, că nu glumesc. Ce te uiţi așa la tovarășul Budău? Conducerea Combinatului s-a gândit să scape de ei, premiindu-l pe ziaristul nostru cu banii de care vreţi să „scăpaţi”. Faceţi un proces-verbal cum credeţi că este mai bine și ca să nu aveţi neplăceri, aduceţi-l să-l semnez și eu… Ziaristule, mâine dimineaţă te duci la sindicat, unde te va aștepta tovarășul președinte cu biletele gata făcute și după aceea îţi faci timp să treci pe la tovarășul Török. Ai lăutari la nuntă?

Am dat din umeri aiurit de cele ce auzisem și i-am spus:

— Asta-mi mai lipsea!

Nu-mi plăcea deloc se uita Török la mine, dar asta era treaba lui.

— Câţi bani sunt acolo, tovarășe Budău? a întrebat tovarăşul secretar Moldovan.

— Cam peste două salarii de-ale lui.

Și treaba s-a terminat, pentru că tovarășul Moldovan a spus:

— Puștiule, gata! Să fii fericit și cum se urează la nuntă, casă de piatră. Petrecere frumoasă! Ai grijă să nu te îneci în mare.

Mi-au urat și ceilalţi „casă de piatră”, dar Török nu mai cu jumătate de gură. Cu cealaltă jumătate, cine știe ce-mi zicea. Înainte de-a ne despărţi, tovarășul Moldovan mi-a mai spus:

— Dacă se ivesc ceva greutăţi în legătură cu cele discutate, mă cauţi pe mine. Dar sper că tovarășul preşedinte și tovarășul șef de cadre nu-ţi vor face greutăţi. Așa-i, tovarăși, că n-o să întâmpine greutăţi? apoi tot mie: Multă, multă fericire, puștiule!

M-au felicitat și ceilalţi și ne-am înţeles la ce oră să-i caut.

Dacă mi-aș aminti ce-am visat eu în noaptea dinaintea acestei întâmplări, cred că aș deveni superstiţios. Cobo rând scările, m-am gândit la ce am visat. Zăpadă? Nu. Nu visasem zăpadă. Că m-a lovit un cal? Nici asta, nici potcoave de cai roibi. Nu… Nu mi-am amintit absolut deloc ce visasem în acea noapte. M-am întrebat eu în gând:

„Oare să se fi rugat popa Suciu pentru mine să-mi iasă în cale tovarășul Moldovan?” Nu se obosea ea pronia cerească să facă o astfel de minune, mai ales când a auzit în ce Dumnezeu cred. Oi fi făcut ceva în scăldătoare atunci când am fost băgat în apă fiartă? Nici asta nu cred, căci dacă făceam așa ceva, îngerul meu păzitor m-ar fi pârât celui de sus atunci când am fost luat în primire. Nici n-am știut când am coborât de la Comitetul de partid.

Am zburat pe scări. Zoriţa și Ticu terminaseră de făcut cumpărături și mă așteptau chiar în faţa sediului, mâncau îngheţată și primeau felicitări de la cei care o cunoșteau și care știau că se mărită. Și încă cu cine?

— De ce te-au chemat? m-a întrebat Zoriţa nerăbdătoare să afle mai repede despre ce era vorba, mai ales că observaseră amândoi că aveam o faţă radioasă. Ochii îmi râdeau. Ticu era și el curios. Sora lui îi spusese că omul cu care urcasem era maimarele orașului și când am apărut, căsca gura la mine, nu-și putea închipui cum de a pus sora lui mâna pe un om atât de mare. I-am închis gura lui Ticu și am zis:

— M-au chemat pentru că trebuie să plec într-o delegaţie.

Zoriţei i-ar fi convenit mai mult să-i dau cu un par în cap decât să-i fi spus de delegaţie. Tristă ca o turturea crescută și rămasă fără pui în Caracal, m-a întrebat:

— Când?

Al naibii mai eram și eu, vedeam pe faţa Zoriţei că suferă și…

— La noapte. Chiar la noapte. Hai să mergem mai repede acasă… Trebuie să-mi fac valiza…

N-am văzut-o pe Zoriţa niciodată așa de amărâtă. Și cât a plâns ea de când m-a cunoscut pe mine… S-a lipit de mine:

— Cum la noapte? Și nunta?

Aron Vlăsceanu a trecut pe lângă noi, ne-a felicitat din mers și eu i-am zis Zoriţei:

— Nu mai facem nuntă. O amânăm. Îmi pare rău c-aţi făcut pregătirile de pomană. I-am spus preotului atâtea păcate de-ale mele, știe atâtea despre mine, încât îmi vine să mă întind și eu pe-o cruce. Aţi cumpărat și ceva cuie ca să mă răstigniţi? Am văzut eu la magazinul „Lanţul* niște scoabe. Astea sunt bune pentru răstignit un om. Haideţi să cumpărăm! Asta-i situaţia, Zoriţa mea dragă. Se amână nunta noastră. Îţi pare bine?

A început să tremure Zoriţa și mi s-a făcut așa milă de ea când i-am văzut iar ochii în lacrimi… Biata de ea! Neseriosul de mine, puteam s-o fac să se îmbolnăvească de inimă. Dar nu știu ce mă îndemna s-o necăjesc, să văd cum reacţionează. Dacă eraţi prin partea locului, trebuia să vă uitaţi și la Ticu. Avea o faţă, de parcă fusese forţat să mănânce aguridă. Ca să n-o mai văd pe Zoriţa tremurând și ca să nu mai văd faţa lui Ticu, le-am spus că am glumit. Am prins-o pe Zoriţa pe după umeri, l-am prins și pe Ticu la fel și le-am spus:

— Nu mai tremura, Zoriţo dragă, nu te mai necăji, că e bine. Foarte bine. O să fie multă fasole la vară…

Tot tremurând, m-a întrebat:

— Ce este bine? Ce fasole o să fie la vară? Iar vorbești în dodii?

I-am oprit în loc, am sărutat-o pe Zoriţa în văzul tuturor trecătorilor ca un bucureștean ce sunt și i-am spus;

— După nuntă mergem în voiaj.

Nu se dezmeticise încă. Lui Ticu i se topise îngheţata în mână.

— Ce voiaj? Fii, te rog, și tu odată mai serios.

Mi-a sărit o ţandără. Numai una, și încă mai mică.

— Cum vine asta? Adică eu sunt neserios? Bravo! După nuntă mergem în voiaj. Știi ce fel de voiaj? Voiaj de nuntă. Ne-am dat naibii. Da, Zoriţo, de asta m-a chemat secretarul de partid. Mâine vom primi două bilete pentru mare. Luni dimineaţă la ora zece pleacă un tren întreg spre litoral. Plecăm și noi cu el. De ce te uiţi așa la mine? Nu mă crezi?

Lumea se uita la noi cum căutam eu să le explic despre ce este vorba. La unul care s-a uitat mai insistent la mine am scos limba și Zoriţa m-a certat. Mi-a spus că sunt neserios.

— Tu mă necăjești! mi-a zis după ce ne-am „împăcat”.

— Deloc. Nu glumesc absolut deloc.

Uite ce poate să iasă dintr-o glumă! Abia am putut s-o conving de adevăr. Am învăţat, atunci, că în anumite ocazii nu e bine să faci glume, sau mai bine-zis să știi când să faci o glumă.

A doua zi dimineaţă, nici n-am deschis bine ușa birou lui că a sunat telefonul. Eram chemat de președintele sindicatului. Mi-a spus că trebuie să mă duc la dispensar împreună cu Zoriţa să ne facem vizita medicală, apoi să trecem pe la sindicat să ne luăm biletele de odihnă. Am intrat în biroul Zoriţei și cu toate că mai erau vreo opt, nouă luni până la paști, i-am salutat cu un „Hristos a înviat”, am luat-o pe Zoriţa de mână și am plecat cu ea să ne facem vizita medicală. La dispensarul Combinatului era șef doctorul Tomis Petrescu. Un bun chirurg, dar și un mare șmecher, care mă simpatiza din scris, dar nu mă cunoștea personal.

A intrat Zoriţa la control medical și i s-a dat viza de mers la mare. Am fost invitat și eu în cabinetul doctorului Tomis Petrescu și acesta a început să mă consulte ca pentru internare. Mi-a spus să mă dezbrac şi-a început să ciocănească la mine. M-a întors și pe-o parte și pe alta. M-a pus să mă uit într-o parte, în altă parte, să merg drept pe o linie imaginară. S-a uitat în gât, m-a pus să spun de nu știu câte ori 33. Am făcut și genuflexiuni.

M-a cântărit, m-a lovit pe la încheieturi cu niște ciocănele.

— Și unde vrei să mergi dumneata la odihnă? m-a întrebat el, privindu-mă cu coada ochiului.

Eu îi spusesem, dar s-a făcut că nu mai știe. I-am mai zis o dată:

— La mare.

Și zău că-mi venea să-i încerc și eu încheieturile cu niște ciocănele mai mari, dacă nu chiar cu un par.

— Unde-ai zis? La mare? Dar asta-i crimă. Nu se poate. A tăcut puţin și a zis: Sunteţi bun pentru Sovata. Gata! Altul la rând…

Nu m-am mai putut abţine, și să zică bogdaproste și acum doctorul Petrescu Tomis că atunci m-am stăpânit.

I-am spus doar atât:

— Să te duci dumneata la Sovata, eu trebuie să mă duc la mare.

Mă scosese din sărite rău de tot.

— Nu vă dau avizul. Fără avizul meu nu se pleacă la mare.

Dacă am văzut că nu merge cu răul, am luat-o și eu altfel:

— Dar trebuie să plec cu soţia mea.

Afurisitul de doctor… parcă el era făcătorul tuturor celor făcute și nefăcute.

— Pe mine nu mă interesează asta. Dumneata nu suporţi marea și soarele. Îţi fac rău, așa că vei pleca la Sovata.

Iar m-au apucat pandaliile:

— De unde până unde să-mi facă rău soarele? Cum să-mi facă rău marea? De fapt nici n-am să intru în mare, pentru că nici nu știu să înot. Am s-o privesc numai.

S-a ţinut tare pe poziţia lui și eu crăpăm de ciudă.

Iar alergătură. Trebuia să caut pe cineva care să-i dea doctorului dispoziţie să nu se mai împotrivească.

— Nu se poate. Soţia dumitale se va duce la mare, iar dumneata la Sovata. Tot mâine pleacă un lot și la Sovata. Veţi merge împreună până la gară. Apoi, unul se va urca într-un tren, iar celălalt în alt tren.

Să cad în cap de pe scara vieţii și să nu mă mai fac bine niciodată, dacă nu-mi venea să-l strâng de gât pe doctorul ăsta despre care auzisem că este un om foarte cumsecade. „Ce-o fi având cu mine, fraţilor?” mă gândeam eu. Am scos un:

— Dar…

Dumnealui și-a aranjat în rafturi sculele cu care mă consultase, a strigat pe fereastră un nume de fată. „Probabil îşi cheamă asistenta ca să mă dea afară”. După ce a mai strigat-o o dată pe Otilia aia, mi-a zis:

— Niciun dar. Duceţi-vă la sindicat, pentru că sunteţi în întârziere. N-o să vi se mai poată face formele…

Să știi că-mi place cum scrii. Când te-ntorci, vino pe la mine să-ţi dau niște subiecte! La revedere.

— Ce să fac la întoarcere?

Mi-a zis tot încruntat:

— Să dai pe la mine să-ţi dau niște subiecte și să-mi povestești cum te-ai simţit la Sovata…

— Eu să mai vin pe la dumneavoastră?!?

Am trântit ușa… Nu știu dacă nu cumva s-au spart toate geamurile. Auzi la el?! Să nu fiu apt pentru plecare la mare. M-a trecut și năduşeala de necaz, de nervos ce eram. Și doctorul ăsta îşi mai bate și joc de mine. Auzi la el, să mă duc cu Zoriţa până la gară și acolo să ne despărţim, să pornim în direcţii diferite. Ce voiaj de nuntă mai era și ăsta? I-aș fi dat cu mult drag niște pumni, ca să mă răcoresc. L-am trimis, din rărunchi, vă rog să mă iertaţi pentru acest cuvânt pe care-l folosesc cu greu, pe doctorul Tomis undeva, în gând, și înfuriat am alergat la sindicat să-l reclam. Să-l reclam că voia să ne despartă în voiajul de nuntă. La sindicat, președintele ne-a înmânat biletele. M-am uitat la ele. Amândouă erau pentru mare.

Pentru staţiunea Mamaia.

— Dar doctorul Tomis Petrescu…

Și cam ce credeţi că mi-a zis președintele?

— Doctorul Tomis Petrescu mi-a telefonat să vă urez petrecere frumoasă și v-a recomandat să nu sta ţi prea mult la soare. Mi-a povestit că te-a fiert puţin. Ce,

nu-l cunoşti pe doctorul Petrescu?

De multă vreme n-am mai răsuflat atât de uşurat. Şi iar sunt nevoit să vă cer nişte scuze, pentru că nişte înjurături tot i-am tras. Nişte înjurături mai de regim alimentar, dar i-am tras.

Nu m-a lăsat cugetul să nu-i spun preşedintelui:

— Am să i-o plătesc la întoarcere. Cu vârf şi îndesat am să i-o plătesc doctorului Petrescu. Zicea că nu şi nu… că eu trebuie să mă duc neapărat la Sovata, iar soţia la mare. Ce pezevenchi! N-o să scape prea uşor de mine.

Dacă eram bolnav de inimă? Mă avea pe conştiinţă? Mă avea. Dumneavoastră ştiţi prin ce-am trecut?

— Şi şi-a bătut el joc de un şmecher de Bucureşti?

— Şi dumneavoastră mă luaţi în balon? Bucureşteanul trebuie să fie… I-o plătesc eu…

Preşedintele era niţel necăjit că i-am mai dat de lucru, dar după întâmplarea cu doctorul Petrescu Tomis i-a mai trecut. Aşa că mi-a urat *concediu plăcut* şi până la birou am citit şi-am răscitit biletele de odihnă.

Ajuns în biroul meu, şeful mi-a spus că am fost şi sunt căutat de tovarăşul Tordk. Şeful meu nu ştia prin ce evenimente trecusem şi aşa stând lucrurile, era din nou îngrijorat. Credea că iar sunt chemat pentru cine ştie ce prelucrări. I-am spus în grabă că de-o bucată de vreme lucrurile s-au mai schimbat, că viaţa mea e mai frumoasă şi am plecat. Când am intrat în biroul lui Török, acesta s-a ridicat în picioare. Mi s-a făcut milă de el. Milă şi scârbă. Ieri la discuţia aia leu, şi acum… A fost mai blând decât un miel de Dobrogea. Numai aşa, ca să bag puţini draci în el, mi-am dus mâinile la spate şi m-am plimbat prin biroul lui ca un Bim-paşă. Zău, mi se făcuse milă de el. Mi-a zis:

— Aţi venit? Imediat am să…

— Da, dragă tovarăşe, am venit şi să ştiţi că n-aş vrea să pierd timp prea mult. Mă aşteaptă nişte treburi urgente…

— Îndată, tovarăşe, îndată!

Făcuse formele încă de aseară, ori venise la serviciu cu noaptea în cap. Mi-a dat să semnez nişte hârtii şi mi-a numărat banii. Două lefuri de-ale mele şi ceva. În timp ce el număra, eu, în mintea mea, l-am strigat pe Mitică fostul meu înger păzitor. „Unde eşti, băiatule, să vezi pe cine ai părăsit? Toţi banii ăştia sunt ai mei”. Ce rău mi-a părut că nu am putut să-l fac invidios pe Mitică…

— V-aţi rezolvat problema cu biletele de odihnă? Ori trebuie să intervenim şi noi? Dacă este nevoie să…

Aveam banii în mână. Îmi venea să-l pup, dar m-am lăsat păgubaş.

— Nu mai trebuie să interveniţi. Am biletele în buzunar. Vă mulţumesc!

În viaţa mea nu avusesem atâţia bani. Eram mare.

Eram mare şi mai aveam o noapte. Adică nu mai aveam nici 24 de ore până la masa de nuntă. Acasă la Zoriţa era zarvă mare. Toate vecinele ajutau. Se tăiase şi un viţel. Că se tăiase un viţel nu era mare lucru. Se tăiau pe atunci mulţi viţei, multe animale domestice, dar am în gheţar când am aflat că viţelul cumpărat ca să fie

masa bogată fusese tăiat de soacra mea. Soacra mea, buna mea soacră, tăiase cu mâinile ei viţelul cel mai gras găsit în târg. M-am cutremurat, pentru că așa cum eram eu, nu tăiam, nu aveam curajul să tai nici măcar un pui de găină. Dată naibii moaţa asta de soacra mea! Să taie ea ditamai viţelul! Bătrânul spărgea lemne. M-am dus prin casă și-am făcut rost de niște ţuică, am luat și două păhărele, le-am umplut și le-am așezat pe-o buturugă. I-am luat toporul din mână și-am spart eu lemnele, multe lemne. Și-am băut ţuică cu bătrânul. Și ne-am cam îmbătat amândoi. Femeile pregăteau fripturi, fierbeau multe sarmale, coceau prăjituri, alergau prin vecini după veselă și eu cu socrul meu beam și discutam. La un moment dat, s-a uitat spre bucătărie și mi-a zis:

— Ascultă, tu, aici la mine! Vino mai aproape, că vreau să-ţi zic ceva.

M-am apropiat de el cu amândouă paharele în mână:

— Te ascult, tăticule.

I-a plăcut bătrânului că i-am spus „tăticule”. Deși era foarte încântat, s-a mai domolit când am ajuns mai lângă el și i-am întins paharul plin.

— Tu ești mare șmecher… Ascultă aici la mine!

— Ascult, tăticule.

— Să asculţi aici la mine și să bagi bine la cap.

Mi-a luat toporul din mână, i-a pipăit tăișul și a zis:

— Trebuie să-l duc la ţigan să-l mai dea o ţâră la tocilă. Îl duc eu să știi…

A aruncat toporul la picioarele noastre, a mai luat o gură de ţuică și mi-a zis:

— Eu… pe Zoriţa, dacă vrei să știi dumneata, o îubesc cel mai mult. Să știi asta! De aia-mi pare rău că mă părăsește. Este fata mea. Cu ea mă înţelegeam cel mai bine. De ce mi-o iei?

Aș fi vrut să-mi fi spus asta la trezie.

— Și eu mă înţeleg cel mai bine cu Zoriţa dumitale. De aceea ţi-o iau.

A tras o înjurătură zdravănă la adresa nu știu cui și după ce a scrâșnit și din măsele, mi-a zis:

— Să n-o necăjești pe Zoriţa! Niciodată! auzi tu, bucureștene? Mă auzi ori nu? Niciodată să nu mi-o necăjești… Cu toporu’, cu securea aia îţi crăp capul… Tu ai avut mare noroc.

— Cum adică am avut noroc?

— Apăi, fată ca Zoriţa greu să găsești.

Am vrut eu să fac o glumă și să-i spun că tot ţiganul îşi laudă ciocanul, dar fiindcă nu era cazul m-am abţinut. I-am spus foarte sincer:

— Îţi jur, bătrâne, că n-am s-o necăjesc.

A mai băut bătrânul câteva păhărele și mi-a mărturisit că de fapt nu-i pare rău că i-o iau eu pe Zoriţa. Că și-a dat el seama că sunt un băiat bun.

Iertaţi-mă c-am uitat să vă spun. Ajuta la bucătărie și sora mea Niculina. Ea era reprezentanta familiei mele. Și de data asta părinţii Zoriţei m-au obligat să invit și neamurile mele. A venit sora mea. Și Niculina, spirt cum era și încă mai este și astăzi, deci cum era ea dată naibii, intrase pe sub pielea bătrânei. A descusut-o, a făcut-o să spună tot ce are pe suflet în legătură cu mine.

— Nu te iubește deloc soacră-ta, mi-a spus ea când și-a luat o „pauză” de la bucătărie și a ţinut să vadă și grădina din fundul curţii. Trebuia să știe tot, ca să aibă ce povesti neamurilor și vecinilor cu care se mai împrumuta ba cu una, ba cu alta. Nu văzuse încă grădina din fundul curţii, așa că m-a luat pe mine drept ghid.

A văzut-o și ea pe soacra mea când a tăiat viţelul și era cam speriată. După ce a făcut ea niște aprecieri frumoase despre pregătirea nunţii, mi-a zis:

— Și ai grijă, Tănase. Să ai grijă de tine!

— Cum să am grijă de mine? Crezi cumva că o să mă taie și pe mine?

— E dată naibii bătrâna.

Mie prea puţin îmi păsa. Nici la nuntă nu mă mai gândeam, darmite la ce-mi spune soră-mea Niculina. Putea să-mi spună orice, mie îmi umbla mintea departe. Eram deja la Marea Neagră, pe care n-o văzusem încă. Abia așteptam să treacă și ziua de mâine. Abia așteptam să mă văd cu Zoriţa mea în trenul de Constanţa. I-am zis Niculinei:

— O să mă iubească până la urmă și soacră-mea.

Sora mea Niculina, deși stătea cam prost cu inima, mi-a cerut o ţigară. I-am aprins-o și am auzit-o:

— E cam a dracului, numai de rău te vorbește. Pe Zoriţa e foc.

— Dar tu cine crezi că sunt eu?

— Cum cine cred că ești tu?

— Păi tu ai vrea ca toată lumea să mă iubească?

— Treaba ta, eu ţi-am spus și-ţi mai spun o dată că…

Parcă eu nu știam?

Nu știam că bătrânei i-ar fi părut bine să fi murit înecat cu un os de pește în ziua de blagoveștienie? Știam, dar ce puteam face?

— Da’ să știi, Niculino, că pe undeva îmi place de ea. Așa sunt toţi moţii. Ambiţioși. Să nu-ţi faci probleme, surioara mea dragă. Este ea moaţă, dar până la urmă mă voi înţelege cu ea.

— Să te înţelegi cu ea? Să dea sfântul să fie așa, dar nu cred. Cel mai bine ar fi să faceţi ce-ţi face și să vă mutaţi undeva unde să staţi numai voi amândoi. De Zoriţa ta îmi place, îmi place mult, Tănase, zău îmi place.

Soacra mea nu mă iubea și totuși de a doua zi intram în familia lor. În casa lor. Sora mea Niculina mi-a atras atenţia să intru cu dreptul, dar eu nu mi-am mai adus aminte ce-mi spusese ea. Am intrat și gata. Cu dreptul, cu stângul, nu știu. Ne aranjaseră o cameră în casa veche. În curte erau două corpuri de case, dintre care unul nou, ridicat la roșu doar. Un alt corp de case mărunte, făcute parcă pentru închiriat. În ultima cameră au băgat niște mobilă veche, însă vopsită proaspăt. Dar probabil numai așa, de necaz, vopsiseră mobila în negru.

Și patul și dulapul și cele două noptiere erau vopsite proaspăt în negru. Ce-o fi fost în capul lor, nu ştiu nici acum. Saltelele erau umplute cu foi de știuleţi de po rumb. Nu cu paie, cum eram învăţat eu. Zoriţa m-a chemat să-mi arate camera noastră. Mi s-a părut palat, cu toate că parcă era în doliu. Zoriţa era plânsă. Avea ochii roșii de plâns, pentru că moaţa de soacră-mea și acum, în ultima clipă, căuta

s-o facă să renunţe la mine.

Sor-mea Niculina m-a certat și ea.

— Dar tu ce ai cu mine, am întrebat-o eu?

— Ești prea colţos și tu cu ea.

— Cum sunt colţos?

— Păi îi cam răspunzi, vorbești cu ea obraznic. Faci pe șmecherul cu ea… Fii și tu mai…

— Auzi tu, Niculino, tu fii așa de bună și…

Am lăsat-o să se mai gândească la ce i-am spus și m-am dus la Zoriţa care bătea cu un tel albușuri de ouă.

Bătea albușuri de ouă, dar eu știu că bucătăresei îi curg lacrimile numai când taie ceapă. Zoriţa mea bătea albușurile și avea multe, multe lacrimi în ochi și pe obraji.

— Nu mai avem mult, Zoriţa. O zi. Într-o zi nu crăpăm noi. Să nu-ţi mai văd ochii plânși! Dacă mai plângi, știi ce fac? îi scot pe toţi ăștia care sunt aici și organizez cu ei o capră lungă. Facem o capră lungă în loc de nuntă… Te rog, râzi la mine! îţi ordon!

— Ce să fac, dacă nu pot?

— Iubeşte-mă mai mult, mult de tot, gândește-te nu mai la noi doi și n-ai să mai plângi. Știi ce? Dă-mi mie să bat albușurile alea și tu închide ochii și visează. Închipuie-ţi că suntem numai noi doi departe, pe o altă planetă. Numai noi doi și eu am fost până jos pe pământ, am cumpărat ouă și acum îţi fac ţie o prăjitură. Nu mai este nimeni pe aici… Te rog din toată fiinţa mea să nu mai plângi.

Mi-a promis că n-o să mai plângă.

*

* *

A sosit ziua cea mare. Eu am dormit. M-am zvârcolit în pat până spre prânz. Gazda mea, pusă ori nepusă de soacră-mea, a adus o sticlă cu afinată și mi-a dat să beau.

Avea gazda mea boala afinatei, făcea zeci de sticle pe an.

M-a și felicitat. A băut și ea. Eu trebuia să aștept, cum era obiceiul, să vină după mine cu trăsurile, cavalerii de onoare. Și, așteptându-i, am băut cu gazda mea, care, v-am mai spus eu, era mult mai urâtă decât vrăjitoarele din basmele copilăriei noastre. Și când afinata ei mă fă cea să văd viaţa mai în roz, am auzit:

— Ai făcut un pas greșit.

— Ce-am făcut?

Se cam îmbătase madam proprietăreasa mea și era pusă pe destăinuiri, îi părea rău că plec de la ea din gazdă, pentru că în afară de faptul că-i murdăream faţa de pernă cu ulei de nucă, eram un chiriaș ideal. O mai ajutam când aveam timp și la spartul lemnelor. Îi părea rău că mă pierde. Am întrebat-o:

— De ce crezi dumneata c-am făcut un pas greșit?

S-a gândit ea puţin așa ca să vadă dacă m-a supărat sau nu „pasul greșit” pe care-i făcusem și dacă a văzut că nu-i dau cu șifonierul în cap, a prins curaj:

— Fata cu care te măriţi, am auzit eu, mănâncă 24 de sarmale la o masă.

Am râs. Ce le poate trece prin cap unora! Ce născociri năstrușnice! Zău că mi-a plăcut chestia cu 24 de sarmale.

— Și ce-i rău în asta? E foarte bine dacă mănâncă 24 de sarmale la o masă. Am s-o antrenez, am s-o fac să mănânce și mai multe și am s-o trimit la concursurile internaţionale. Se fac și astfel de concursuri. Altceva ce mai știi despre ea?

Gazda mea prea întârziată mintal nu era, dar era.

M-a întrebat:

— Unde sunt concursuri din astea?

— Nu la noi, dar sunt. Și se dau premii mari câştigătorilor. Cu un concurs de ăsta câştigat poţi să devii și milionar.

— Nu se poate!

— Uite că se poate! Altceva ce te mai deranjează?

I-am mai turnat afinată, ca să-și mai dea drumul. Îi plăcea să bea. A dat afinata peste cap și am auzit-o:

— E mai urâtă decât sora ei. Și dacă s-o mai îngrășa, o să fie mult mai urâtă decât sora ei.

— Zău? mi-am mirat eu.

— Sigur că da.

— Ai dreptate, sarmalele îngrașă, mai ales dacă sunt făcute din porc de Mangaliţa. Ai dreptate.

Până atunci nu mi se păruse chiar atât de aiurită. Dar de fapt, nu avusesem ocazia să discut cu ea probleme mai serioase. N-am mai luat-o în serios.

— Mie-mi plac femeile foarte grase și urâte. Sunt mort după femeile grase și urâte. Altceva!

— Ce altceva?

— Sforăie tare? Sforăie când doarme?

— De unde să știu eu?

— Dă cu pietre?

— După cine să dea cu pietre?

— După proști, sau așa, în general.

— Nu știu.

— Dar alte defecte? Ce defecte mai are? Trage cu praștia după porumbei? Eu îi urăsc mult pe cei care trag cu praștia după păsări.

— Nu știu, de ce să mint? N-am văzut-o niciodată.

Dacă a văzut că nu mai poate spune nimic rău despre Zoriţa, a trecut la alt capitol:

— Tatăl ei este cam deocheat.

Cum de nu mi-am dat eu seama până acum că am o proprietăreasă mai proastă decât o bâtă? îmi era milă de ea, pentru că știam că prostia nu are leac. Să-și ducă tot restul vieţii în prostie?

— Și eu sunt cam deocheat, așa că suntem chit.

— Să știţi că-mi pare rău că…

A tăcut.

— De ce vă pare rău?

— Eraţi singurul meu chiriaș care îmi plătea chiria la zi și-mi mai dădea și ceva pe deasupra.

— Sărut mâna…

Era 17 iulie 1949, am mai băut un pahar cu afinată, pentru că la ora aceea se împlinea un an de când o cunoscusem, la Geoagiu-Băi, pe Zoriţa mea. Lucrurile mele, puţinele mele lucruri pe care le aveam, le strânsesem în lada cu care venisem la Hunedoara. Făcusem și-un pachet. I-am dat gazdei chiria pe luna întreagă și i-am dat și câteva sute în plus. Mi-am cărat lucrurile într-un colţ.

— Am să vin într-o seară, să le iau. Vă deranjează dacă mai rămân aici?

După ce a numărat banii și a văzut că-i dădusem mult în plus, mi-a spus să nu am nicio grijă. Să las lucrurile, că n-o să se atingă nimeni de ele. Și ca să creadă că totuși m-au interesat cele ce mi-a adus la cunoștinţă, am întrebat-o cu un soi de îngrijorare:

— Am să vă rog ceva!

— Poftiţi!

— În afară de faptul că poate să mănânce 24 de sarmale la o masă, nu cumva… n-aţi observat că are și un picior lipsă?

— Cum adică?

— Cineva mi-a spus că în copilărie Zoriţa juca șotronul într-un picior. Nu cumva…

— Eu v-am stimat pe dumneavoastră pentru că mi-aţi plătit chiria la zi… Dar de ce… De ce vă bateţi joc de mine?

— Doamnă, nu am dat cu parul, am întrebat doar… Nu aţi observat? Zoriţa are amândouă picioarele? Peste o oră merg la ea și vreau să fiu lămurit.

S-a supărat, sau a plecat în camera ei… Dar a ieșit.

Pe la ora 13,00, ba era chiar 13,10 fix, știu asta precis, pentru că eram cu ochii pe ceas, am auzit tropot de cal.

Am deschis fereastra și da! veniseră după mine două trăsuri. Eram cineva! auzi dumneata? Să vină după mine două trăsuri! A intrat în cameră la mine un cavaler de onoare, unul Bacnef Iordan, unul care până la urmă, ajungând mare prin Combinat, s-a făcut că nu ne mai cunoaşte. Ne-a recunoscut mult mai târziu, când a căzut din nu știu ce pricină de pe schemă într-un post mai pe măsura lui. Așa-i viaţa. Cu ale ei tipicuri! Eu însă l-am respectat întotdeauna la fel. M-am urcat în una din trăsuri și, dragii mei dragi, Zoriţa mi-a făcut o surpriză frumoasă. Când am intrat în curte, mi-a ieșit în cale cu un pahar cu apă. Credeam că prin părţile astea este un astfel de obicei, credeam că este obiceiul să se iasă în calea ginerelui cu un pahar cu apă, dar nu era așa, pentru că invitaţii — toţi care erau de faţă — se întrebau de ce mi-a ieșit Zoriţa în cale cu paharul cu apă. Cu toate că-mi promisese că n-o să mai plângă, Zoriţa avea din nou ochii scăldaţi în lacrimi. M-a întrebat:

— Vrei un pahar cu apă? Ţi-e sete?

— Ce trebuie să fac, Zoriţa dragă? am întrebat-o eu în șoaptă.

S-a uitat și mai adânc în ochii mei care se umeziseră și ei și mi-a zis din nou:

— Vrei un pahar cu apă? Ţi-e sete?

Și deodată ţac!, mi-a căzut fisa, cum au obiceiul să spună unii studenţi de la Agronomie. Mi-am adus aminte că acum un an, ne cunoscusem din cauza unui pahar cu apă. Îmi adusese un pahar cu apă din izvorul de la Geoagiu-Băi. L-am băut tot și i-am spus:

— Vă mulţumesc, domnișoară. Și mai am o rugăminte la dumneavoastră. Vă rog să binevoiţi să aflaţi că eu mai am o soră pe care o cheamă Niculina și un frate pe care îl cheamă Anghel. Vreţi să-mi păstraţi și mie cartea asta până la lăsata secului?

Și-a adus aminte și ea de vorbele mele de atunci, din ziua când am cunoscut-o. Am sărutat-o pe ochi și i-am mai spus:

— Mai am o rugăminte la tine, Zoriţo. Să fii nevasta mea până la moarte.

Ne-am îmbrăţișat și mi s-au umplut și mie ochii de lacrimi. După cum v-am spus, săraca de ea, Zoriţa mea plânsese și înainte. Bătrâna încercase iar s-o scape de mine.

— De ce ai plâns?

— Așa…

— Așa? Nu se plânge din așa”. S-au luat iar de tine?

— Uite că nu mai plâng! și i-am șters ochii cu batista de la butonieră.

A urmat apoi marele spectacol. Eu și Zoriţa, eroi principali. Pe mine m-au urcat din nou într-o trăsură și m-au dus la biserica de pe strada Popa Șapcă. Împreună cu vreo câţiva nuntași a trebuit să-mi aștept mireasa. Eram îmbrăcat într-un costum bleumarin făcut pe puncte, dar ajustat. Și aveam la rever o cocardă mare de ginere. Lumea se adunase în curte și se uita la mine și vorbea.

— Asta-i ăla care a luat-o pe fata cea mică a lui Moisin?

— Se zice de el că se trage din familie bună, bărbatul meu a auzit că ar fi băiat de ministru.

— Băiat de ministru și cu haine făcute pe puncte?

Pe puncte le-a luat, știu eu precis, că am fost în magazin când Le-a luat. Ce, un băiat de ministru, cum zici tu, se însoară cu un costum făcut pe puncte?

— Ai văzut tu că și-a cumpărat haine pe puncte!

De ce umbli cu… Tu nu vezi cum vine costumul pe el? Așa arată un costum pe puncte?

— Pe crucea mea că așa este. Și l-a aranjat la Pali. Croitorul i l-a făcut așa… Știu eu mai bine ca tine. Dar de mare, este mare. Trebuie să aibă ceva proptele pe la București, că prea se ia de toţi la ziar.

— El este? El îi ăla care face și poezii… Apăi, au pus Moisinii mâna pe un băiat bun.

— Asta le vine de hac Moisinilor.

— Cum să le vină de hac?

Eram puţin ameţit de afinata băută la gazdă și până m-am urcat în trăsură am

mai tras eu ceva în afară de paharul cu apă oferit de Zoriţa. Eram deci ameţit şi ascult am toate comentariile astea, și-mi plăcea să le ascult.

Dar îmi era rușine. Se uitau toţi la mine ca la moaștele Sfintei Filofteia ori ale altei sfinte cu un grad mai mare decât ea. Îmi venea să mă strâmb la ei. Să-i sperii. Să-i iau la trei păzește, ba chiar să-i iau la fugă, dar se uitau la mine ca la o minune. Multe păcate am mai făcut eu atunci. Pe mulţi i-am mai „dojenit” în gând și ce „dojeneli” le-am tras! Atunci am inventat și nume de sfinţi.

Scrâșneam din măsele, pentru că pe vremea aceea îmi convenea și aveam din ce scrâșni. Nu mă simţeam bine deloc în faţa acestor gură-cască. Dar dacă așa era „protocolul”?! îmi era jenă. Dacă se crăpa pământul, intram în el până venea Zoriţa. Nici pământul nu ţinea cu mine, pentru că n-a crăpat, ci și-a văzut de învârtitul lui. Se adunase lume și mai multă și toţi mă priveau în ochi.

Mă uitam și eu în ochii lor, îi luam pe rând. Mireasa și ceilalţi nuntași care trebuiau să vină întârziau. Neamul Moisinilor era cunoscut și răscunoscut în Hunedoara. Și tot veneau, veneau, s-o vadă pe fata lui Moisin care se mărita cu un bucureștean de vreo 60 de kile netto, pentru că între timp mai luasem la cântar.

Dumnezeu săracul, până la urmă, ca să nu mai audă sudălmile mele, să nu-i mai „critic” sfinţii, ori poate pur și simplu pentru că i se făcuse milă de mine, i-a grăbit și pe ceilalţi nuntași. Au sosit și celelalte trăsuri. Am în trai. Și azi mă întreb cum de nu s-au dărâmat zidurile pe mine. Preotul Suciu a început să-și facă „meseria”.

Biserica era plină. Mie, așa din senin, fără nicio legătură, îmi trecea prin cap focul ăla de la biserica din Costești.

Mă gândeam, Doamne, iartă-mă, să ia foc și biserica asta și să scap doar eu și cu Zoriţa sau și câţiva dintre cei care erau înăuntru.

— „Ce am eu cu oamenii ăștia?”, mă întrebam în gând. Ce am cu ei? De ce se uită așa la mine? De ce se uită ca la un lepros? Ca la o arătare?”

— „Ei, și tu! De ce se uită? Ești ginere ce vrei?”

— „Și dacă sunt, ce?”

Îmi puneam aceste întrebări și-mi răspundeam, în timp ce preotul Suciu îşi făcea cu multă conștiinciozitate meseria.

Biserica n-a luat foc. Ardeam eu. Doamne, ce mai ardeam! Puteai să aprinzi orașul cu mine. Dacă mă culcam într-o șiră de paie, focul era gata. Îmi ardeau și obrajii.

Ei, dacă aveam și eu un înger păzitor lângă mine, dacă nu mă părăsea Mitică al meu, aveam eu purtarea asta? Nu o aveam. Și lumea poate că era mai mulţumită de mine.

Sora mea, Niculina, îmi dădea ghionturi. Eu mă uitam la sfinţii de pe pereţi și vă pot spune că avem sfinţi frumoși.

Pe cinstea mea că nu spun asta din slugărnicie. Nu am nimic de împărţit cu dumnealor. Îngerii, drăguţi și ei. Unul singur era cu un ochi de altă culoare, în rest, drăguţ și el.

Aripile lui mi-au amintit de cele ale lui Mitică. Erau cam „Tocite”. De ce nu m-oi

fi închinat nu știu, că nu-mi trasase nimeni sarcină să nu mă închin. „De-aia mi-o fi dat soră-mea Niculina ghionturi?” Și cei care asistau îşi dădeau coate, șușoteau și eu o strângeam pe Zoriţa de mână.

N-am sărutat nici pirostriile, nici crucea, nici mâna popii. M-am făcut doar că le sărut. La terminarea slujbei, când am ieșit în curtea bisericii, sora mea Niculina n-a pierdut ocazia ca să mă ocărască.

— Tu în loc să mă feliciţi, să mă pupi, mă ocărăști? De ce, surioară dragă?

Îmbufnată foc, mi-a spus:

— Pentru că ne-ai făcut de râs.

Am făcut pe negustorul care vinde pepeni pe netăiate și am întrebat-o:

— Pe cine am făcut de râs?

Mai mult a scrâşnit decât a zis:

— De ce, dracu’ să te ia, te uitai pe pereţi, ca prostul lui Căcânea? Nu ești zdravăn la cap.

— Nu te supăra, Niculino, am plătit taxă de cununie mai mare. Taxă pentru scutire de închinare și sărutatul crucilor și a dreptei părintelui.

Nu avea cu cine să se înţeleagă.

— Îţi cădea mâna dacă te închinai și tu? Barem, așa…

— Cum așa?

— Ești un…

— Un ce?

Sora mea Niculina nu mi-a mai spus un „ce” sunt și mi-a spus că o să cadă păcatul pe mine.

Și a fost o nuntă… Soacra mea și Zoriţa mai mult au plâns. Rău e să nu te iubească soacra. În toiul nunţii, moaţa m-a chemat în camera ce-o aranjase pentru noi. M-a luat de mână și m-a băgat în cameră. M-a luat în „Focuri”:

— Apăi, eu am să-ţi spun dumitale ceva.

Mă gândeam: „Ce-o avea să-mi mai spună?” Ce-aș mai fi dat cu ea de pământ, așa moaţă cum era ea din naștere. Am zis ca un ginere supus:

— Spune-mi, dragă mamă, te ascult, mamă dragă.

— Șezi! Șezi acolo pe scaun.

Am oftat pentru că mi-a fost foarte ușor să oftez și am întrebat-o:

— De ce să șed?

— Șezi, dacă-ţi spun!

Ce-aș mai fi aruncat-o pe fereastră. Dar este just? Este frumos să-ţi arunci soacra pe fereastră mai ales când ai o creștere bună cum îmi place să cred că am avut eu?

— Uite că șed. Șed, mamă dragă.

Nu s-a uitat cu ochi buni la mine și deșteaptă a simţit că-i zic *mamă dragă* numai din buze și nu și din inimă.

— Eu nu mi-s mama ta. Eu mi-s mama Zoriţei. Auzi dumneata? Eu vreau să-ţi spun că dac-ai s-o necăjești pe Zoriţa, am să-ţi crăp capul. La amândoi vă crap capul cu securea. Și dumitale și ei că nu m-a ascultat. Eu vă omor. Să bagi bine în

cap ce-ţi spun. Auzi-tu-m-ai? Nu te uita pe păreţi. Uită-te la mine, că eu cu dumneata vorbesc. Acum, du-te! Zoriţa e a dumitale. Și ai grijă! Eu sunt moaţă.

— Dumneata moaţă, eu de dincolo de Podul Grant. O să ne înţelegem bine, am făcut eu pe șmecherul.

Am sărutat-o pe soacra moaţă. Am vrut să-i mai spun și eu câteva vorbe, să-i ţin un „spici" mai așa… Cu niște vorbe mai frumoase. De exemplu, să-i garantez c-am să mă port frumos cu Zoriţa, dar nu mi-a dat voie.

Mi-a făcut semn să tac. Și l-a chemat din prag și pe socrul meu.

— Virgil, hai o ţâră aici!

„Cu socru-meu ce-o mai vrea?" m-am întrebat eu. A intrat socrul meu, că și ăsta o cam știa de frică.

— Apăi tu, Virgil, dumnealui acum este ginerele nostru. Du-te cu el, da' să nu te îmbeţi și să dormi, că avem de petrecut.

Dar nu ne-a dat voie imediat să plecăm împreună. Ne-a spus să mai stăm o ţâră. A chemat-o și pe mireasă și-a luat-o și pe ea în primire:

— Tu, fată, tu nu m-ai ascultat. Apăi tu şi l-ai ales. Ia-l, îi al tău. Apăi eu am vorbit cu el. Pupaţi-vă și să fiţi fericiţi! Și-acum, gata!

Am sărutat-o pe Zoriţa și bătrânii au dat să plece.

— Mămico, stai, că am și eu o treabă cu dumneata!

— Apăi, ce treabă ai dumneata cu mine?

— Staţi puţin aici. Zoriţa, nu le da voie să plece!

Am ieșit și m-am întors cu o sticlă cu vinars și am ciocnit toţi patru câte un păhărel. Am răsuflat ușurat că se terminase spectacolul dat de bătrână, ne-am dus la musafiri și am petrecut. Dacă a doua zi nu trebuia să plec cu Zoriţa mea la mare, mai petreceam câteva zile, c-au făcut nuntă mare. Ceilalţi nuntași au continuat cheful și după plecarea noastră. Să nu vă fie teamă că n-a continuat petrecerea. S-a spart și veselă, s-au ros între dinţi pahare, s-au distrat invitaţii, că doar era nunta noastră.

Auziţi dumneavoastră? Cum este fonta cenușie să mă fac la faţă, peniţa stiloului cu care scriu aceste rânduri să mi se rupă așa din senin, dacă nu vă spun numai adevăruri. Aveam 24 de ani, ce 24? Intrasem bine în 25. Peste puţină vreme împlineam un sfert de veac, mi se dusese de mult cașul de la gură. Până venisem la Hunedoara, m-oţi crede ori nu, nici cu trenul nu mersesem.

Acum eram și însurat și nu văzusem Marea Neagră. Am fost "neplimbat" rău de tot, nu? Cu toate că mă născusem în capitala ţării eram un troglodit și jumătate.

— Și acum de ce mai plângi, Zoriţa dragă?

— Nu știu. Poate că de bucurie. Că plecăm numai noi amândoi.

Și a mai tras o porţie serioasă de plâns.

În ziua aceea de 18 iulie 1949, de la Combinatul siderurgic pleca, după cum bine știţi tot de la mine, un tren întreg la mare. La odihnă. Nouăzeci și nouă la sută dintre cei care mergeau cu noi nu văzuseră nici ei marea. Și ne-am urcat în trenul special de Constanţa, frânţi de oboseală. Eram noi frânţi de oboseală, dar eram cei mai fericiţi oameni de pe pământul ăsta al nostru care este călcat în picioare de

puzderie de oameni și alte animale domestice și mai puţin domestice. Zoriţa era în sfârșit a mea și eu eram al Zoriţei. Lumea era a noastră. A aflat tot vagonul în care nimerisem că venim de la nuntă și mergem în voiaj de nuntă. Au scos toţi băutura ce-o luaseră cu ei ca să nu rabde de sete pe drum și inginerul Mihuţ, care venea și el de la o petrecere, a scos o sticlă de palincă întoarsă" de două ori și… să-mi ia gura foc și alta nu. Îţi venea să tragi semnalul de alarmă când înghiţeai din ţuica aia. Dar ce, inginerul Mihuţ a adus cu el numai o sticlă de ţuică? Ce, numai atât a fost de „prevăzător"?

— Să bem pentru tinerii însurăţei.

— Ar fi trebuit să le dea un vagon de dormit.

Ce bine-ar fi fost! Dar las' că nu era rău nici așa.

— Să bem pentru fericirea lor și ginerele să nu se lase mai moale după însurătoare. Să scrie la gazetă, că scrie bine. Hai să bem!

În tren am mai făcut o nuntă. O petrecere! Au scos toţi pachetele cu care veniseră la ei și le-au pus la bătaie.

Unul Botezatu de la termotehnică luase cu el și un banjo și astfel vagonul nostru a devenit cel mai gălăgios. Era tren special. În gările în care oprea nu se mai suia nimeni. De urcat s-ar fi urcat și alţii, dar cine le dădea drumul? Inginerul Mihuţ preluase conducerea „ceremoniei". Numai într-un cântec am ţinut-o până la Marea Neagră și o parte din noi am fost repartizaţi la vila „Adina" din Mamaia. Printre lucrurile mele scumpe, păstrez și astăzi cele două bilete de tren cu data *18 iulie 1949.* Păstrez și taloanele de trimitere la vila, "Adina" și cotoarele celor două cartele.

Și a doua zi dimineaţă, când soarele nu ieșise încă din mare, am luat-o pe Zoriţa și am văzut primul răsărit de soare din viaţa mea. Atunci i-am spus ei, nevestei mele, să se uite la răsăritul de soare din mare și i-am trasat sarcină să-mi facă un băiat frumos ca un răsărit de soare și am obligat-o să se uite bine la culoarea apei din Marea Neagră, ca Vlăduţ al nostru să aibă ochii frumoși ca apa mării. Și parcă o aud:

— Eu am să-ţi fac o fată.

I-am pus piedică, am trântit-o pe nisipul rece și umed și i-am zis:

— Ba am să te oblig să-mi faci un băiat. Un Vlăduţ.

În faţa acestui răsărit de soare ne-am jurat unul altuia dragoste veșnică și ne-am botezat în apa Mării Negre precum noii născuţi.

*

* *

Câte n-aș putea să vă povestesc despre mine și despre Zoriţa!

Am să încerc să vă povestesc totuși că-n seara zilei de 12 martie 1950 m-am dus cu Zoriţa la singurul cinematograf din Hunedoara, la cinematograful „Maxim Gorki". Ca să ajungi să vezi un film aici, trebuia să ai ceva neamuri pe undeva, cum se zice la noi în Giulești.

Eu aveam, pentru că eram ziaristul gazetei „Uzina noastră". Intrasem în acea seară de 12 martie 1950 la spectacolul de la 7 la 9 și am intrat în sală mai devreme,

ca să nu ne ocupe cineva locurile. Se ocupau locurile cu japca. Cine era mai iute de picior, ăla ocupa locul, pentru că se dădeau și câte trei-patru bilete pe un singur loc.

În sală era un ofiţer cu nevastă-sa și cu un copil la fel de frumos și de neastâmpărat cum mi-l doream eu. Copilul ăsta nu avea nici doi ani și alerga prin sală și vorbea așa cum știa el, cu toată lumea. A venit copilul și la noi. L-am luat pe genunchi și l-am strâns în braţe, l-am sărutat pe obraji și ne-am jucat cu el. M-am rugat în gând să se strice aparatul de proiecţie, să uite operatorul să vină la serviciu, numai ca să mă pot juca mai mult cu acest copil.

— Dane, hai aici! a strigat ofiţerul după el.

Copilul a rămas la mine. A dat din cap, că nu vrea.

— Hai, Dane, vino aici! Te rog… Hai, Danuţ.

A venit ofiţerul după el și mi l-a luat. Băiatul nu voia să mai plece, eu nu voiam să-l mai dau. A și plâns. Când a început filmul, rula „Cine l-a ucis pe Moș Crăciun”, l-am șoptit Zoriţei:

— Ţi-a plăcut Dănuţ? Ce zici?

— E tare drăguţ.

Am strâns-o tare de mână și i-am șoptit:

— Nu mai vreau un Vlad. Vreau un Dănuţ. Un Dan. Vrei să-mi faci un Dan?

M-a strâns și ea de mână și mi-a spus la ureche:

— Vreau. Dar taci, se uită lumea la noi!

— Treaba lor, să se uite. Uite, ăia mănâncă seminţe… Bagă de seamă că mi-ai promis…

Mi-a astupat gura cu căușul palmei și mi-a mai promis o dată, tot în șoaptă, că am să fiu tatăl unui Dănuţ.

La ora nouă seara, am ieșit de la film și-am făcut o tură pe „Corso”. Am vorbit numai de acel copilaș, acel Dănuţ al ofiţerului. Pe, Corso”, chiar în colţ la farmacie, adică între debitul de tutun și farmacie, Zoriţa mi-a spus:

— Mie nu mi-e bine.

— Hai să intrăm să luăm ceva!

— Ce să luăm?

— Un calmant, ceva…

— Mergem acasă.

Am mers încet spre casă. Zoriţei îi era din ce în ce mai rău. Am intrat în casă la bătrâni. Soacra mea m-a trimis după doctorul Leșnican. Acesta a venit, a consultat-o și, zăpăcit cum era, a strigat la soacră-mea:

— Ce vreţi de la mine? Aduceţi moașa!

— Ce să facem? am întrebat eu, deși auzisem foarte bine ce spusese doctorul.

— Aduceţi moașa și nu mai puneţi atâtea întrebări.

Era aproape de miezul nopţii și eu am alergat până la poșta veche unde mi se spusese că stă moașa. Alergam eu spre moașă, dar alergau și gândurile mele. Voiam să mă întâlnesc cu cineva, să-l opresc, să-l iau de guler și să-i spun: „Uită-te bine la mine, peste câteva ore devin tată. Ai curaj să pui rămășag cu mine

c-o să fiu tată de băiat?” Dar străzile erau pustii. Pe cine să iau de guler și faţă de cine să mă laud că în curând voi deveni tată?

La întoarcere, am făcut-o și pe moașă să meargă mai repede i-am spus și ei că vreau un băiat. I-am spus că dacă n-o să fie băiat, n-o să beau nimic cu ea. A râs de mine. De unde să știe ea, cât de mult doream eu să am un băiat! Mă uitam din mers în geamurile vitrinelor să văd cum arată un viitor tată. Și am mai „somat-o” pe moașă să moșească un băiat.

Am aprins toate luminile. Am aprins și becurile din curte ca să fie lumină multă. Așteptam. Mă gândeam la drăgălașul de Dănuţ care nu mai voia să plece de la mine. Eram sigur că Zoriţa mea tot băiat o să-mi facă.

Ieșeam pe-afară, ascultam pe la ușa după care se chinuia Zoriţa. Strângeam pumnii și ziceam: „Băiat să-mi faci.

Zoriţo, te rog eu!” Zoriţa nu mă auzea. Afară nu era prea cald și eu stăteam la ușă să-l aud pe Dan ţipând.

Cu inima strânsă m-am întrebat:

— „Și dacă va fi fată? Ce faci dacă va fi fată?”

Am oftat și mi-am răspuns:

— „Va fi fată și tot a mea va fi”.

— „Și cum o să-i pui numele?”

— „Nu m-am gândit la un nume de fată.”

— „De ce?”

— „Pentru că va fi băiat. Da, va fi băiat”.

La ora cinci dimineaţa, în ziua de 13 martie 1950, am auzit orăcăieli și patrulam nervos pe lângă ușă. Am tras cu urechea și am auzit-o pe moașă vorbind cu soacra mea și am sărit în sus. Băiat era. Mi-a părut rău că nu tocmisem fanfara Combinatului și tobosarul. Să fi cântat fan fără și să fi bătut toba mare… Eram tată. Tată de băiat. Tatăl unui Dănuţ. M-a chemat soacră-mea în cameră și mi-a zis:

— Ei, placu-ţi? și mi l-a arătat.

Avea un cap lunguleţ, exagerat de lunguleţ. M-am speriat când l-am văzut. M-am schimbat la faţă și am întrebat-o:

— Așa-i va rămâne capul?

Și zău, nu m-am mai uitat la copilul pe care îl dorisem atât de mult. Am mai întrebat-o o dată:

— Așa-i va rămâne capul?

— Dar cum? a râs soacră-mea de mine.

Moașa, care era și ea o femeie nu prea dusă pe la biserici, dar bună de gură nevoie mare, și-a bătut și ea joc de mine cât și-a bătut, apoi, făcându-i-se milă, mi-a spus că toţi copiii au capul lunguleţ când se nasc. Cât era ea de grăsuţă, am luat-o în braţe, am strâns-o, am ridicat-o și am făcut câţiva pași cu moașa în braţe, în ritm de dans. A zis și ea că sunt puţin zăltat, dar nu mi-a păsat. M-am dus și am sărutat-o pe Zoriţa.

— Îţi mulţumesc că mi-ai făcut un Dănuţ!

Trecuse, biata de ea, prin chinuri groaznice. Era tare obosită. Ca prin somn

mi-a spus:

— Să ne iubești! Să ne iubești mult!

Dumneavoastră credeţi că pe o rază de 7.000 de kilometri exista un alt om mai fericit decât mine? Nu putea să se găsească! Chiar dacă trăgeai cu tunul. M-am dus la socrul meu care aţipise și i-am spus:

— Ai un nepot, tăticule! Un Dan.

— Apăi să trăiască! Și auzi aici la mine, să trăiţi fericiţi.

Peste două ore trebuia să intru în serviciu. Să mă duc la „verk”, cum spun hunedorenii.

Eram tată. Cine n-a trecut prin astfel de momente, să asculte aici la mine. Eram cineva! îmi venea să calc pe jar. Să adun stelele de pe cer cu mâna și să le aștern la picioarele Zoriţei, să lumineze casa în care s-a născut Dănuţ. Și nu un Dănuţ oarecare, ci al meu. Al meu și-al Zoriţei. În acele momente nu mai ești un oarecare. Ești tată. Devii așa dintr-odată mai serios. Îţi vine să-ţi lași mustaţă dacă nu ai, ca să nu mai pari așa de tânăr. Dacă nu ai mustaţă ca să pari mai serios, ai impresia că nu te crede nimeni că ești tată. Eram atât de fericit, încât îmi venea să merg în mâini prin Hunedoara. Îmi venea să merg prin mijlocul drumului și să strig în gura mare: „Oameni buni, sunt tată. Uitaţi-vă la mine, aveţi de-a face cu un tată!” N-am mers în mâini, dar în drum spre Combinat le-am spus tuturor celor pe care-i întâlneam și pe care-i cunoșteam. Îi opream și le spuneam:

— De azi, de la ora cinci, sunt tată. Am un băiat.

Mă felicitau, dar toţi se uitau după mine ca după un zăpăcit. Ce știau ei cât de fericită era inima mea?

Am trecut și pe la Aron Vlăsceanu și i-am dat și lui vestea cea mare.

— Ce stai așa ca mutul? Felieită-mă, Aroane! Am un băiat, am un băiat!

L-am luat în braţe și l-am strâns de bucurie. Aron s-a bucurat și el, m-a felicitat și mi-a spus:

— Să-ţi trăiască și să-ţi semene. Când faci cinste?

— Am să fac cinste, Aroane! O să ne îmbătăm noi odată. În privinţa asta să nu-ţi faci griji. Cu tine să nu beau eu?

— Ai scăpat de necazuri, mi-a mai spus Aron.

— Ce necazuri?

— Păi, dacă fata lor are și un copil, n-or să se mai poarte chiar așa cu tine…

— Să-ţi fie gura aurită, Aroane!

Să-mi fie iertat, dar acolo, în birou la mine, împreună cu șeful meu Pop Gioni și cu alţi colegi de-ai Zoriţei, am tras niște vinars pe inima goală. M-am dus și la Sfat și Dan i-am pus numele. Repet, eram tare fericit. Băiat am comandat, băiat mi-a făcut Zoriţa mea. M-a ascultat.

Nici nu se putea altfel. Ai ei nu erau prea bucuroși. Ce ziceau? Acum dac-o lasă șmecherul ăsta de giuleștean, o lasă și cu un copil. Mă durea în cot pe mine de părerea lor. Eu nu mai eram singur. Eram acum trei. Eu, Zoriţa și Dan.

Cum v-am mai spus, Eta, sora Zoriţei, s-a îndrăgostit și ea de un băiat din București și… Și ca să nu rămână mai prejos decât Zoriţa, s-a măritat și ea. Și

tinerelul ăsta care era mai dinspre Alexandria, nu chiar din București, era mai brunet decât mine și mult mai cuminte. Lui prea puţin îi păsa de ce se întâmplă în jurul lui. Nu-i păsa deloc. Își vedea de meseria lui și, pentru că îşi găsise și el o femeie, făcea pe îndrăgostitul. Dar și în afacerea asta era cam lasă-mă să te las. În afară de aceste calităţi, mai avea una. Era constructor și cum v-am mai spus știa să câştige bani mai mulţi decât mine. Intrase pe sub pielea bătrânilor și aducea în casă mai mult decât aduceam eu. Bătrânul Moisin începuse să mă cunoască mai bine și chiar începuse să mă îndrăgească. Am reparat împreună cu el pompa de apă din curte, am dat jos coteţul vechi de porci și am ridicat amândoi un coteţ mai mare, am cumpărat și eu cu Zoriţa un porc. Eram gospodar. Dacă știau bucureștenii ce gospodar zăcea în mine, nu-mi mai dădeau drumul din capitală. Poate că mă făceau și primar în Giulești. Mai știi?! Am săpat cu bătrânul și grădina, ba chiar și grădiniţa din faţa casei, am pus și flori, dar iubita mea soacră era mai mulţumită de celălalt ginere care nu făcea nimic în gospodărie, dar aducea mai mulţi bani în casă. Mă umileau.

— Mamă soacră, te-ai certat cu religia?

Bătrâna m-a luat la măsurat de jos în sus și de sus în jos. M-a măsurat cu privirile și în cruciș și-n curmeziș, apoi s-a răstit la mine:

— Apăi cum vorbești dumneata? Ești bolund? Te-ai bolunzit la cap de când îl ai pe Dan. Apăi fă bine și explică-mi, cum de zici că m-am certat cu religia?

De altfel, era respectuoasă cu mine, îmi vorbea nu mai cu dumneata, drept pentru care — să mă ierte lumea, să mă ierte și dumneaei — dar nu de puţine ori m-am rugat și eu pe furiș să nu moară multe hunedorence înaintea ei. Cum nu aveam “cont” sus, nu mi-a fost ascultată ruga. Dar să revenim la ale noastre. I-am spus:

— Eu vorbesc românește, mamă soacră, și dacă nu ai auzit bine întrebarea, o mai pun o dată. Mamă soacră, ce e cu dumneata? Te-ai certat cu sfântul Anton?

S-a încruntat rău de tot bătrâna, m-a luat iar la măsurat și mi-a zis:

— Apăi de ce spui vorbe urâte?

Mi-am vârât în buzunare amândouă mâinile până la coate cum făcea tatăl meu când avea să ne spună ceva mai important și i-am spus:

— Nu sunt urâte. Etei, fetei dumitale dragi, de ce nu i-ai pretins nuntă religioasă?

Am auzit-o pe bătrână:

— Ginerele ăstălalt nu-i cum ești dumneata.

— Cum sunt eu? Ce defecte am?

Nu prea a știut ce să-mi spună, totuși a zis:

— Ești cam…

— Cam cum?

A tăcut iar cât a tăcut. Am continuat eu:

— Sunt cam orfan de înger păzitor? Nu am înger păzitor și…

— Vezi?

— Ce să văd?

— Vezi cum vorbești? Tu ești prea…

— Nu asta-i cauza.

— Dar care-i, mă rog frumos?

Și precum un boxer bun, am băgat-o în colţul ringului și-am început cu upercuturi și cu directe de dreapta.

— N-o iubești pe Zoriţa.

— Ba o iubesc.

— Poate, dar altfel decât o iubești pe Eta. Și acum o iubești și mai mult pentru că ţi-a adus în casă un ginere cu mai mulţi bani… Apropo, și ginerele ăsta al dumitale e din părţile Bucureștiului. De el de ce te ocupi atâta? Dacă n-ar ști să-și facă nodul la cravată și pe ăsta i l-ai face. Mă mir că nu-i legi șireturile la pantofi. După câte am observat, dumneata te rogi mai mult la Sfântul Anton. El, patronul dumitale, ce părere are despre comportarea asta? Ce zice când te porţi cu un ginere într-un fel și cu altul altfel?

S-a uitat la mine puţin ponciș, apoi a spus:

— Apăi, mie nu-mi place cum vorbești dumneata cu mine.

Tot dumneata îmi zicea, vedeţi?

— Nici mie nu-mi place cum te porţi dumneata cu noi.

*

* *

Pe Dănuţ îl iubeau toţi. Cu mine și cu Zoriţa aveau ce-aveau. Dănuţ era primul lor nepot și să nu mă credaţi mai lăudăros decât sunt, dar era frumos. Ca primul răsărit de soare pe care l-am văzut.

Dar nici Dănuţ al meu nu mă liniștise în materie de ziarist. Nu mă astâmpăram. Mă aprinsesem și mai tare. Seara, târziu, cu el în braţe, scriam. Am scris și-n gazetă că deși am devenit tată, tatăl lui Dănuţ, Valea Runcului avea două turbine electrice, dar tot nu este electrificată. Și în loc să-i critic pe gospodarii din Valea Runcului, îl certam pe bietul Dănuţ că nu se ocupă mai cu nădejde de electrificare. Cu Dănuţ al meu în braţe îl criticam, îl făceam cu ou și cu oţet pe birocratul care trimitea pe un șantier în loc de o macara de care era neapărat nevoie, un vagon cu scoabe ori cine știe ce alte drăcii. Pe urmă, am ieșit cu Dănuţ în braţe, și am făcut o plimbare pe străzile mai liniștite ale Hunedoarei, pe stră zile mai dosnice. După această plimbare, i-am scris preşedintelui Sfatului popular că pe strada Aurel Vlaicu am întâlnit niște băltoace făcute din cauză că instalatorii nu reparaseră niște robinete de la cișmelele din stradă. Lui Dănuţ nu-i plăcuseră multe neglijenţe pe care le întâlniserăm în această plimbare. Și i-am scris președintelui de toate astea.

Eu singur îmi făceam zile fripte. Dar îmi plăcea. Îmi plăceau zilele fripte. Articolele mele, care nu erau scrise cu mare măiestrie, dar arătau niște adevăruri care-i supărau pe șefi, plăceau mult cititorilor mei. Mă iubeau cititorii, mă iubea Zoriţa, mă iubea Dănuţ. Pentru că atunci când îl luam în braţe și scriam, se uita în ochii mei și nu mai plângea.

— Îi criticăm, Dănuţ, pe jagardelele astea de birocraţi?

Dănuţ se uita la mine și dădea din cap. Îl iubeam și mai mult pentru că era de acord cu mine.

— Îi criticăm, Dănuţ, pe neglijenţi?

Lua și el un creion, îi dădeam și o hârtie și „scria” și el. Mă aproba.

— Îi criticăm, Dănuţ, pe leneși și pe puturoși?

Dănuţ al meu era de acord și cu asta.

— Îi criticăm pe hoţi și pe risipitori?

Îl ţineam în braţe, scriam cu el în braţe până îi apă rea Moș Ene pe la gene. Îl așezam în pat lângă Zoriţa care se uita la noi sorbindu-ne și eu continuam să scriu. De multe ori mă apucau și zorile.

— Nu vii să te culci?

— Mai am puţin.

— Hai să te culci! Mâine…

— Mai am puţin, culcă-te tu!

Când lumea începuse să-mi fie mai dragă, am observat că eu, ăsta care eram cel mai fericit tată, pentru că au simţit că n-am înger păzitor, ai Zoriţei, exclusiv căţelul Atila, se uitau la mine ca la o capră râioasă. Despre ei nu scrisesem nimic la gazetă, nu-i ironizasem în niciun foileton.

Nu puteam să-mi dau seama ce aveau cu mine. „Cota” de bani pentru întreţinere o dădeam în casă. De salutat îi salutam și la plecare și la venire, uneori și din mers, și ori de câte ori ne vedeam, ba le mai și zâmbeam. La leafă aduceam întotdeauna și câte un carton cu prăjituri.

Totuși când veneam de la serviciu, aproape că nici nu-mi răspundeau la salut. Nu înţelegeam ce-i mai apucaseră.

Am întrebat-o pe Zoriţa:

— Ce să facem, Zoriţa dragă? Hai să ne mutăm de-aici!

Zoriţa plângea mult, dar pe furiș, să n-o văd eu. Simţeam asta. Am sărutat-o:

— Îmi spui ce se întâmplă în casa asta?

— Nu se întâmplă nimic.

— Zoriţa dragă…

Îi era teamă să-mi spună. Ţinea plumbul în sufletul ei. Am pornit într-o după-amiază cu Zoriţa și cu Dănuţ în sus, spre Hășdat. O ţineam de după umeri pe Zoriţa, și am rugat-o să-mi spună ce este. Și Zoriţa mi-a spus:

— Tata are neplăceri din cauza ta.

Am oprit-o în loc, l-am luat pe Dănuţ în braţe pentru că nu știu de ce începuse să plângă și am întrebat-o:

— Ce neplăceri are?

Abia am făcut-o să mai continue.

— Știi tu mai bine.

Parcă m-a lovit cineva cu un par în moalele capului.

— Nu știu! Dar ce legătură are el cu mine și cu ce fac eu? El este Moisin și pe mine nu mă cheamă ca pe el.

Printre lacrimi mari cât bobul de fasole, mi-a zis:

— Unii spun că ești pus de el ca să-ţi baţi joc de unele cadre de conducere, de unii șefi. Că el te pune să scrii.

Să înnebunesc, nu alta. Ce poate să le treacă unora prin cap?

— Cum adică sunt pus de el? Mie de ce nu-mi spune nimic? De ce tace bătrânul?

— Îi este frică.

— De cine-i este frică?

— Îi e teamă să nu aibă neplăceri.

— Neplăceri din partea cui?

— Așa, în general…

— Adică, cam cum vine asta? Eu scriu și el să aibă neplăceri. Dacă-și vede de treabă, nu are nimeni nimic cu el.

Zoriţa, tot plângând, mi-a zis:

— El îşi vede de treabă, dar unii zic că el te incită, că el te pune să-ţi baţi joc de unii în gazetă.

A îngheţat sângele în mine. Cum speculează unii oameni situaţiile?!

— Zoriţa mea, draga mea, dar eu nu-mi bat joc de oameni. Scriu în ziar de niște… De ce nu mi-ai spus nimic până acum?

Treceau hunedorenii pe lângă noi, o vedeau pe Zoriţa plângând, cine știe ce-și închipuiau. Mai mult ca sigur că iar îi înjurau pe șmecherii de bucureșteni.

— De ce nu mi-ai spus până acum?

— N-am vrut să te supăr.

— Să mă supăr? Pe cine? Pe tine? Te sărut, Zoriţa dragă. Și am sărutat-o. Zoriţa, îţi mulţumesc că mi-ai spus. Chiar cu atâta întârziere. Trebuia să-mi spui asta mai de mult. Du-te cu Dănuţ acasă. Viu și eu mai târziu.

M-a strâns de braţ și, speriată, m-a întrebat:

— Unde te duci?

Am mai sărutat-o o dată:

— Am treabă.

Am lăsat-o pe Zoriţa cu Dănuţ, în drum. Mi se urcaseră gărgăunii la cap. Și unde puteam să mă duc? Unde puteam să mă duc și să mă plâng de povestea asta? L-am întâlnit pe Aron Vlăsceanu care se ducea să mănânce.

L-am oprit.

— Aroane, tu ești vinovat!

S-a uitat la mine și văzându-mă atât de întărâtat, s-a speriat.

— Vinovat, de ce? Stai aici și spune-mi…

L-am tras pe Aron Vlăsceanu mai într-o parte și i-am spus ce aflasem de la Zoriţa. A râs de parcă aș fi spus un banc bun, nu durerea de pe inima mea. I-am zis:

— Să mă duc la tovarășul Moldovan?

— Mă băiatule, astea sunt speculaţii. Eu, în locul tău, mi-aș vedea de treabă. Du-te, dar dac-aș fi în locul tău, m-aș duce la el pentru altă problemă.

— Pentru ce problemă te-ai duce?

M-a prins de bărbie și mi-a dat și-un cot:

— Vezi că se dau în folosinţă niște blocuri. Dacă te-ai muta de-acolo, n-ai mai

avea neplăceri.

Mi-a și arătat blocurile care se dădeau în folosinţă și mi-a mai spus o dată să nu mai fiu prost.

— Aroane, dar gândește-te, sunt părinţii soţiei mele.

Nu știu dacă tu înţelegi cum stau lucrurile. Povestea cu teama pe care o are bătrânul trebuie lămurită. Eu știu că bătrânul își vede de treburile lui. De ce trebuie să trăiască cu teama asta? Trebuie să vorbesc neapărat cu tovarășul Moldovan.

Vlăsceanu mi-a zis:

— Procedează cum crezi, dar eu te povăţuiesc să faci ce-i face și să pleci din casa aia.

Am intrat la Comitetul de partid. Tovarășul Moldovan avea audienţe și așteptau vreo treizeci de oameni. La audienţă nu te duci de dragul audienţei, așa că toţi oamenii aceia care erau acolo, așteptând să le vie rândul, aveau și ei necazurile lor. Și ei erau posomorâţi ca și mine.

Mulţi dintre cei care așteptau mă cunoșteau. Mai toţi îmi făceau loc pe bancă. M-am așezat lângă unul care venise în audienţă să-l întrebe pe secretai ce să facă pentru că i-a fugit fata, singura lui fată, cu un trapezist de la un circ ce dăduse câteva spectacole în Hunedoara. Venise aici să-i dea secretarul ajutor să-și aducă fata înapoi. În dreapta mea, aveam pe unul care la un moment dat mi-a zis:

— Mie dacă nu-mi dă casă…

Și-a mușcat buzele și a tăcut.

— Ce faci dacă nu-ţi dă casă? l-am întrebat eu în șoaptă.

S-a uitat urât la mine și mi-a zis:

— Dumneata știi că noi stăm șapte inși într-o cameră, în cabană? Și mi-a venit acum și băiatul ăl mare. Cum pot să stea opt inși într-o singură cameră? Adică eu, nevasta și șase copii? De când am venit aici mă tot duc cu vorba că…

Îl ascultam, dar și eu aveam necazurile mele.

Cam după vreo jumătate de oră, m-a văzut un activist care intra la tovarășul Moldovan, că stau la coadă. M-a întrebat din priviri cu ce ocazie și nu știu ce a înţeles el, că după ce a intrat, a ieșit secretarul în ușă și m-a întrebat:

— Ce faci, ziaristule? Te documentezi? Vrei să scrii un foileton despre audienţe? Mi-a venit rândul la critică?

M-am ridicat și i-am spus:

— Am probleme.

Mi-a făcut semn să intru la el și mi-a zis:

— Se putea să nu ai? Hai înăuntru! la loc. Să termin cu dumnealui și te iau pe tine la rând. Până atunci mai documentează-te și tu.

M-am așezat pe un scaun, dar nu-mi ardea de documentare. Cel care venise în audienţă la secretarul de partid avea și el probleme. Era disperat și-l amenință pe secretar că dacă nu-i aprobă o garsonieră la darea în folosinţă a celor două blocuri, își va aduce bagajul și soţia în faţa sediului și pe deasupra o să trimită și-un memoriu la Comitetul Central. În acest timp, eu mă gândeam la cel care avea șase copii și stătea într-o singură cameră la cabane. Îmi mai ardea mie să-i urmez sfatul

lui Aron și să-i spun că am nevoie de locuinţă ca să scap de necazuri? După ce a terminat cu acest foarte necăjit cetăţean, m-a luat pe mine în primire:

— Ia zi!

Eram foarte emoţionat și nu știam cum să încep. Îmi tremura bărbia. Totuși am zis:

— Socrul meu are necazuri din pricina mea. Îi este teamă să nu păţească ceva.

A făcut ochii mari, s-a ridicat din scaun și m-am ridicat şi eu. A făcut câţiva pași prin birou, mi-a spus să iau loc, dar eu n-am luat. M-a întrebat:

— Puștiule, dar ce-a făcut socrul tău?

— Nimic. Cică i-ar fi spus mai mulţi c-ar putea fi luat la întrebări că ginerele lui scrie în ziar.

— De ce să fie luat la întrebări?

— Nu știu. I-au spus mai mulţi. Chiar unii din conducerea Combinatului i-au spus că n-o să-i fie bine. Că n-o să fie bine nici cu mine, nici cu el. Că el mă pune pe mine să scriu articolele la ziar. Cică unii i-au spus: „Tu nu vezi că se leagă și de șefi? Cu ce scop? Nu vezi că…

Foarte calm, tovarășul Moldovan m-a întrebat:

— Dar pe el, pe iubitul dumitale socru, îl crede cineva dușman al poporului?

Îmi cunoșteam destul de bine socrul. El dușman? Al vinarsului, da. I-am spus cu fermitate:

— Da’ de unde! Dar…

Noua mea problemă începuse să-l cam irite pe secretar și nu mă simţeam bine.

— Dar ce?

Și m-am trezit plângându-mă ca o babă din Dămăroaia:

— Din cauza amenințărilor care se fac nu mai am zile bune cu ei. Le e teamă de mine.

S-a uitat fix în albul ochilor mei cam umeziţi și m-a întrebat:

— Și te-au obligat să nu mai scrii la ziar?

Am sărit din locul meu puţin cam ars. Să n-o luăm nici chiar așa!

— N-au voie să se amestece în treburile mele, dar trăiesc cu spaimă. Au impresia că l-au adus în casă pe dracul.

De data asta zâmbește secretarul.

— De aceea te-au dus și pe la biserică atunci când ţi-au dat fata? Pleacă, dragul meu, și vezi-ţi de treburi! Am să stau și eu de vorbă cu el. N-are nimeni treabă cu socrul tău. Să-și vadă de pensia lui și tu, puștiule, nu te lăsa! în ultimul articol l-ai luat cam tare pe preşedintele Sfatului, dar e bine, că i-a priit. Cum te înţelegi cu puștiul tău, cu ăla mic?

Când am auzit că se interesează și de viaţa ălui mic, de Dănuţ, m-am făcut ca focul la faţă. Mi s-a dus jărăgaiul de pe inimă.

— Mă ajută să scriu. Tot ziarist îl fac.

Era momentul să atac și problema locuinţei. Îmi venea să-i spun să mă aibă și pe mine în vedere la repartizarea apartamentelor, dar n-am reușit. N-am îndrăznit, știţi dumneavoastră de ce! Erau alţii, mulţi alţii, în situaţii mult mai grele decât mine.

Secretarul mi-a citit gândul. L-am auzit:

— Te-am trece la o casă, am discutat problema, dar se apropie plecarea ta la școală. Stai liniștit! Tu să nu dai în bară, puștiule. Am investit în tine foarte multă în credere.

Piatra de pe inimă mi se luase. I-am spus celui care mă făcuse să nu mai fierb:

— În privinţa asta să nu vă faceţi griji.

A venit lângă mine și, ca și altă dată, a lăsat o mână pe umerii mei și m-a întrebat:

— La recepţie, acolo, cum merge treaba?

Știam că este așteptat și de alţii cu probleme ca și mine, așa că i-am spus în grabă:

— Îmi fac curte mandatarii ăia cu fierul vechi. Aia care jecmăneau uzina cu „dezmembratul lor șarjabil”. M-au invitat și la restaurant să ducă tratative cu mine.

Cred că vă daţi seama unde i-am trimis. O să vă mai povestesc eu și alte aspecte, dar acum… Vă mulţumesc pentru că m-aţi primit și… vă salut.

— Pleacă și vezi-ţi de treabă! Așteaptă mulţi în hol. Au și ei probleme, nu numai tu.

M-a condus până la ușă și eu am plecat liniștit.

*

* *

Soacra mea, săraca de ea, se ruga, cred eu, să dea peste mine un camion încărcat cu balast, să-mi cadă vreo cărămidă mai grea în cap, să mă calce un tren uzinal ori chiar al cefereului. Nu avea nimic împotrivă dacă dădea peste mine chiar acceleratul de Curtici. Tren să fie! Se ruga, cred, să cad într-o groapă săpată de constructorii Hunedoarei și să nu mai ies de-acolo în vecii vecilor. Să alunec din greșeală, cu pantofi cu tot, și chiar cu bascul pe cap, într-un furnal ori într-un cuptor Siemens Martin, încălzit la maximum. „Ce să mă fac, oameni buni, se văita ea vecinelor mai intime, că nu mai pot ieși din casă fără să mă căineze lumea”. Și pe Dumnezeu, cred, îl implora să fiu și eu ca ginerele ăla mai brunet. Eu îi spuneam *mămico,* pentru că știţi bine, nu mai spusesem *mamă* de când aveam vreo unsprezece ani și-mi era drag să-i zic *mamă* ori *mămico.* Dar mă întorc și zic, că pe undeva bătrâna avea dreptate să nu mă iubească. Era întârâtată, pentru că dimineaţa când se ducea la piaţă ori ieșea în oraș pentru cumpărături numai vorbe „bune”auzea despre mine.

Îi zicea una căreia îi murise porcul, ori nu putea să-și înţărce copilul:

— N-o să ajungă bine ginerele dumitale!

Alta, puţin mai grasă decât Melencioaia care vindea gogoși în piaţă, îi șoptea:

— Le face jocul ăstora, dar o să-ţi rămână fata fără bărbat și nepotul fără tată.

O nevastă de fost plutonier de jandarmi, care ajunsese furnalist nu din vina mea, i-a spus soacră-mi:

— Chiar ai lui or să-i vină de hac, că prea se ia de ei.

Nevasta șefului de la depozitul de lemne i-a spus franș în faţă:

— De ce, doamna Moisin, nu-i dai șoricioaică? Și de bărbatul meu s-a legat.

O femeie mai serioasă i-a propus:

— Rojineni, ce dac-o să-ţi rămână fata cu un copil? Ce, nu s-au mai întâmplat lucruri din astea? Alungaţi-l din casă!

Era informată lumea. O vecină i-a spus:

— Nu mai fi necăjită, Rojineni, din cauza ginerelui.

— Apăi, cum să nu mai fiu?

I-a șoptit apoi la ureche:

— N-o să mai facă pureci mulţi în Hunedoara. Pleacă.

— De unde știi dumneata că pleacă și unde pleacă? Și ce te interesează dacă pleacă?

— Mi-a spus mie bărbatul meu care lucrează la… dar n-am voie să-ţi spun unde pleacă.

Și pe îngerul meu păzitor pe care nu-l am, zău, mi se părea că bătrâna aduna venin în ea, că avea în ea venin mai mult decât o sută de vipere ieșite la pensie. Și ce-ar mai fi mușcat din mine! Aveam (totuși o victorie. Pe bătrân îl îmblânzisem bine. Îi spusesem că atâta timp cât îşi va vedea de treabă, nimeni nu va avea nimic cu el.

S-a liniștit. A prins curaj bătrânul. Mi-a spus cu un fel de reproș:

— Eu am luptat pentru binele muncitorilor. Tu știi? Hunedorenii mai bătrâni știu asta.

Pentru că eu eram cu gândul aiurea, socrul meu mi-a mai spus o dată că el a fost cineva în trecut. I-am spus:

— Tocmai de aceea. De ce să-ţi fie teamă?

Și dumnealui, drept mulţumire că l-am încurajat, mi-a zis:

— Dar dumneata prea te legi de mulţi.

Uite ce-l durea acum! I-am zis:

— Și?

Cu toate că nu era prea ameţit de băutură, mi-a repetat:

— Nu te legi numai de ciurucuri, ci și de ăștia care sunt mai mari…

— Să n-ai nicio teamă de ceea ce fac eu! De ceea ce fac eu, răspund eu, nu dumneata și nici măcar mămica.

Și lui îi spuneam *tăticule,* și-i plăcea. În acea zi s-a îmbătat de bucurie, m-a întrebat încă de câteva ori dacă în adevăr am vorbit cu secretarul de partid și a zis:

— De ce nu mă cheamă și pe mine?

— Unde să te cheme?

S-a înălţat puţin de pe scaun și s-a bătut cu pumnul în piept:

— În partid. Eu am luptat pentru drepturile muncitorilor.

Dacă bea un deţ, adormea cu capul pe masă nu înainte de-a cânta o strofă ori două din „Cine-a pus cârciuma-n drum, măi dorule măi, n-a făcut-o de nebun, ci a făcut-o cu minte, cine intră-n ea să cânte, măi dorule, măi”. După asta, adormea de-a binelea. Și cine știe ce visa!

Mulţumit că l-am făcut pe socrul meu să cânte, cu veștile pe care i le adusesem, m-am dus la Rojineni, am luat-o pe după gât, mi-am călcat pe inimă cu piciorul

drept și am întrebat-o:

— Mămico, de ce nu mă iubești dumneata pe mine?

M-a împins de lângă ea, dar nu cu prea multă răutate și mi-a zis:

— Dumneata mi-ai luat-o pe Zoriţa. Dumneata ești… Cine te-a adus în casa mea?

Atila, câinele lor legat în lanţ, lătra, dar nu la mine.

— Nu m-a adus niciun fel de… dragă mămico. Zoriţa m-a adus, fata dumitale.

I-o fi zis ea ceva de rău în gând Zoriţei. S-a uitat spre bătrânul care dormea cu capul pe masă și iată ce-mi auziră urechile:

— Dar dacă pleci de la noi, pe Dănuţ nu ni-l iei, băiete! Să știi așa. Află asta de la mine.

Cumplită muiere. Cum de nu se supăra Sfântul Anton al ei? A adus cineva vorba de plecare?

Deși nu-i făcea plăcere, am mai sărutat-o o dată pe obraz și i-am spus:

— Dar de ce să plec? Eu mă simt bine la dumneavoastră, pentru că o iubesc pe Zoriţa.

Iar m-a împins puţin mai departe de ea, și-a șters obrazul sărutat de mine și mi-a spus cu răutate:

— Apăi, ești bun la dat din gură.

La urma urmelor, de ce să iau în serios tot ce-mi spunea ea? îmi părea rău că nu puteam să cânt și eu cum a cântat socrul meu înainte de a adormi. Bineînţeles că eu n-aș fi cântat „Cine-a pus cârciuma-n drum”, ci una mai de la mine din Giulești. Am întrebat-o:

— Mămico, dacă mor, aprinzi o lumânare pentru mine?

— Umplu un sfeșnic cu lumânări.

Sinceră femeie!

— Ei bine, n-am să mor. Ai să faci economie de bani. N-o să ajungi să-mi cumperi lumânări.

*

* *

V-am spus că se măritase și Eta, cumnata mea, tot cu un aproape bucureștean. Da, v-am spus, îmi aduc aminte.

Știţi că ăstuia nu i-a pus părintele Suciu patrafirul în cap. Nu a fost pus să-și spună ultimele păcate, să se spovedească, să ia împărtășanie… Le plăcea acest ginere.

Îi plăcea preacumsecadei mele soacre de acest de-al doilea ginere, pentru că acesta nu dădea în casă la chenzină și la lichidare atât cât dădeam eu cu Zoriţa. Și asta v-am mai spus-o, dar nu-i nimic dacă mai auziţi o dată! Cumnata mea și noul meu cumnat nu numai în zilele de salariu veneau cu braţele încărcate; cărau în casă fel de fel de bunătăţi. Eu și cu Zoriţa, cu ce dădeam în casă pentru cheltuielile zilnice, eram umiliţi. Soacra mea ne iubea mai puţin. Apăruseră frigiderele în comerţul hunedorean și unul dintre primele frigidere a ajuns în casa Moisinilor. Frigiderul era plin mereu. Cea care îl iubea așa de mult pe Sfântul Anton

de Padova se bucura pentru norocul ce dăduse peste fata ei mai mare, care se măritase tot cu unul ca mine, dar care știa să joace și „șaizeci și șase” cu socrul meu și se mai și lăsa bătut când jucau pe băutură.

Se trăia bine în casa Moisinilor. Și Dănuţ, singurul nepot, avea jucării. Îi luau, Eta și soţul ei, de toate și era răsfăţat… Doamne, Doamne, cât îl mai răsfăţau toţi…

Îl luam pe Dănuţ, o luam pe Zoriţa, luam o pătură și ne așezam sub nucul din grădină. Ne jucam cu Dănuţ. Eu aveam alte gânduri. Niște gânduri grele ca plumbul.

Și acolo, sub nucul din grădină, Zoriţa m-a întrebat:

— Nu ești în apele tale. De ce?

Și i-am spus Zoriţei mele:

— Aș vrea să ne mutăm de aici.

— Și eu aș vrea să ne mutăm.

— Zoriţa, în casa asta se petrec multe nereguli. E ceva necurat. Se cheltuiesc așa dintr-odată prea mulţi bani. Eu cred că… Vorbește cu ei, eu nu vreau să mă amestec. Nu miroase bine…

— Și eu mi-am dat seama, dragul meu… Și… am vorbit. Am vorbit cu ei, chiar și cu Eta.

Am sărutat-o și am întrebat-o:

— Și? Cum motivează risipa de bani?

— Mi-au spus că suntem invidioși. Și mama îmi spune mereu că de ce nu mi-am găsit și eu un bărbat ca el?

Îmi dă mereu peste nas, dar mie nu-mi pasă.

În „ședinţa” aceea de lucru din grădină am luat iniţiativa îndrăzneaţă ca să nu mai avem niciun amestec cu ei. Ne-am sfătuit să luăm masa la cantina Combinatului. Dar s-au ridicat niște probleme foarte serioase. Ce facem cu Dănuţ? Și pe urmă, îi întârâtăm. Se crea o situaţie și mai încordată. Aveau vecinii ce vorbi. Le auzeai pe hunedorence vorbind peste gard, ori pe la colţuri:

„Fata lui Moisin, care s-a măritat cu ziaristul acela zănatic, mănâncă la cantină. Nu le mai dau Moisinii de mâncare”. Și totuși, după mine, asta era singura soluţie. Am mai întrebat-o o dată:

— Zoriţo, tu ai vrea să mâncăm la cantină?

— Dacă n-ar fi Dănuţ… Dacă n-ar fi el, chiar că…

— Dar nu ţi-ar fi rușine? Tu, fata gospodarului Moisin, să mănânci cu bucureșteanul tău la cantină? Ce ar zice lumea?

— Dacă sunt cu tine… să zică ce-o vrea!

Trebuie să vă povestesc, chiar dacă nu vreţi, o ispravă a cumnatei mele. Veniseră în vizită niște rude de-ale lor din Câmpina. Printre aceste rude foarte simpatice, erau și niște copii între nouă și treisprezece ani, crescuţi cu multă teamă faţă de Dumnezeu. Nu mâncau până nu ziceau „Tatăl nostru” și încă o rugăciune. Într-o zi, venind de la serviciu, Eta, cumnata mea, m-a așezat cu trei copii la masă. Când să ducem lingurile spre farfurie, cei trei copii și Eta s-au ridicat, au împreunat mâinile și privind toţi patru spre mine care-am rămas pe scaunul meu și am început

să mănânc au spus „tatăl nostru” și încă o rugăciune. Zoriţa rămăsese în Combinat să facă rost de niște bonuri pentru deșeuri de la tâmplăria Combinatului.

S-a mâncat într-o liniște desăvârșită, dar în liniștea asta s-a mâncat numai felul întâi, supa, pentru că, pe urmă, Eta a început să bombăne că de ce nu respect masa, că de ce sunt păgân… Pe ea n-o văzusem niciodată până atunci spunând rugăciuni la masă. Am început eu să le povestesc întâmplarea cu îngerul meu păzitor Mitică, le-am povestit cum acest Mitică a vrut și chiar a încercat să mă trimită de pe lumea asta chiar în ziua botezului meu. I-am povestit mai mult cumnatei mele, căci copiii ascultau cu smerenie cum a decurs prima mea dispută cu Dumnezeu. Cum era gata-gata să mi se schimbe în gerul păzitor, dar având „relaţii” a rămas mai departe în slujba mea. Fiind însă un înger păzitor nedisciplinat ori puţin haimana, m-a lăsat de capul meu. Le-am spus povestea asta. M-am ridicat de la masă, i-am zis și eu ceva, pentru că nu mi se osificase limba. Am pornit în întâmpinarea Zoriţei și am întâlnit-o în faţa cofetăriei lui Mendi. Am invitat-o la o plăcintă cu brânză și în timp ce mestecam din plăcinta care părea făcută din material plastic i-am zâmbit. Zoriţa și-a dat seama imediat că s-a întâmplat ceva.

— Ce s-a mai întâmplat? a oftat Zoriţa.

Ca să-i tihnească plăcinta, i-am spus:

— Nimic, am avut eu poftă să mănânc la ora asta cu tine o porţie de plăcintă.

— Te rog mult, spune-mi ce s-a întâmplat?

I-am povestit cum ne-a ajutat Dumnezeu să ne certăm. I-am povestit cu lux de amănunte, exact, dar exact, nu am exagerat deloc, cum s-au petrecut lucrurile. Bineînţeles că iar i-au apărut lacrimile. După această întâmplare, chiar ne-am decis să mâncăm la cantină. Nici Zoriţa nu mâncase, așa că am luat de la alimentara niște mezeluri, o pâine, ne-am încuiat în camera noastră și am mâncat. Am mâncat, ne-am decis să luăm de-acum masa la cantină, iar eu să merg să fac rost de o locuinţă ori cum ar fi, numai să fim singuri. Dar n-am apucat să mergem să ne cumpărăm cartele, pentru că exact în ziua când făcusem rost de bani, când cerusem și audienţă la comisia de locuinţe, am fost chemat la *cadre.* Prietenul meu, șeful de *cadre* Török, omul cu multe dioptrii, mi-a făcut semn spre un cetăţean care mi-a zis:

— Sunt Vasile Iosif și vin din partea Uniunii scriitorilor.

M-am cam speriat. Acest Vasile Iosif semăna la fi gură cu fostul meu înger păzitor Mitică. Îmi rămăsese întipărită în minte figura lui Mitică din ziua botezului meu. M-am uitat mai atent la el. Nu, nu era Mitică, pentru că nu avea aripi, așa că m-am întrebat: „Ce-o avea ăsta de la Uniunea scriitorilor cu mine?” M-am uitat la el mai pe sub sprâncene. Dar ce poate să aibă cu mine Uniunea scriitorilor? A aflat de viaţa mea și vrea să-mi trimită un scriitor să…

— Chiar de la Uniunea scriitorilor? E ceva!

— M-a trimis să mă interesez de soarta dumitale.

— Soarta mea?!… Hm…

Cu acest Vasile Iosif am ieșit la o plimbare prin Hunedoara. Și m-a întrebat dumnealui de toate. Ce lucrez, din ce familie fac parte, ce-a fost mama, ce-a fost

tata, dar mai pe ocolite. Am vizitat cu el și castelul Hunedoara și restaurantul „Metalul”, m-a descusut omul ăsta multe ore.

— Îţi scrie cineva articolele? m-a întrebat el la un moment dat.

Auzi la el ce întrebare poate să-mi pună! Asta ori e nebun, ori face pe nebunul. Îmi venea să-l las și să plec, dar era reprezentantul Uniunii scriitorilor. M-am uitat urât la el:

— Cum adică să-mi scrie cineva articolele?

— Deci dumneata le scrii.

Acest trimis, care aducea puţin cu îngerul meu păzitor, cu fostul meu înger păzitor, de cum ne-am așezat la masă, și-a scos un carnet și un stilou și din când în când își nota ceva. „Așa o fi fost învăţat”, m-am gândit eu și n-am fost împotrivă. Nu i-am spus să-și vâre carnetul și stiloul în ghiozdan. Din când în când mai trăgeam și eu cu ochiul stâng să văd ce scrie acolo, dar n-am „prins” nimic. M-a întrebat a doua oară:

— Dumneata scrii la ziar…

Și știţi ce mi-au auzit urechile mele cu auz foarte bun la acea vreme? Iată ce mi-a zis:

— Ai umor! Să știi că sunt în Hunedoara de alaltăieri.

Nu știam ce urmărește, că de urmărit urmărea el ceva, din moment ce luase legătura cu șeful cadrelor.

Voiam eu să aflu mai repede ce are cu mine, dar m-am gândit că e bine să fac pe nepăsătorul. După ce și-a mai notat ceva în misteriosul său carnet, mi-a zis:

— Ai umor! Și în afară de umor mai ai și… Ești curajos. Mi-a plăcut, dar am venit aici să aflu cine ești, s-a auzit de dumneata și la București. Să știi că ţi-am citit tot ce-ai scris la gazeta centrală a Combinatului. Le-am găsit la dosar. Și articolele din „Uzina noastră” le-am citit.

— Și mai trăiţi? l-am întrebat eu, zâmbind.

— Dumneata ai talent. Talent și curaj. Am venit aici ca trimis al Uniunii scriitorilor, ca să înființăm un cenaclu literar. Am discutat cu tovarășii care te cunosc și am stabilit să înființăm și aici un cenaclu literar. Ce părere ai? Ești în stare să-l organizezi? Dumneata vei fi președintele cenaclului. Va trebui să muncești, să descoperi talente…

Chelul de tichie de mărgăritar are nevoie. Mai ales în zilele cu soţ. Auziţi dumneavoastră ce se poate întâmpla pe lumea asta! Exact asta îmi lipsea mie.

— Președinte, eu?

Și-a ridicat privirile din carnet și a zis:

— Da.

I-am spus:

— Iertaţi-mă, dar eu nu știu să fiu președinte. Abia reușesc să mă descurc în funcţia de tată. Am un Dan de câteva luni. Zice *tată* și zice în silabe. Să-mi zică preşedinte? O să-i fie cam greu. Zău, nu pot accepta!

Și-a golit și el paharul și m-a întrebat:

— De ce nu?

Omul ăsta trimis de Uniunea scriitorilor mi-a făcut o impresie bună. Așa că după ce am povestit ce i-am povestit, i-am zis:

— Eu am o situaţie familială cam delicată. Dacă aș putea, aș pleca mâine. Aș pleca din casa aia…

Am vrut să-i spun că m-aș duce unde a dus mutul iapa și surdul roata, dacă nu se rezolvă problema locuinţei. Dar n-am apucat să-i spun, pentru că el mi-a luat-o înainte.

— Am să-ţi destăinui un secret. Nu te mai gândi la nicio plecare. În foarte scurt timp vei fi chemat la Bucureşti.

Inima mea a început să bată cam de-a-ndoaselea. Ca să nu bage de seamă că mă apucase și tremuratul, am umplut paharele, am tras un gât de licoare și calm, cu un calm forţat, l-am întrebat:

— Pentru ce voi fi chemat la București?

Începuse să-mi apară o undă de antipatie faţă de acest Vasile Iosif, pentru că el se uita mai mult în caietul lui și în vârful peniţei, decât în ochii mei. Tot cu ochii în caiet, mi-a zis:

— O să afli la momentul potrivit. Vezi-ţi de treburile dumitale, că va fi bine.

— Adică… Vă rog să-mi spuneţi în ce va consta acest bine de care-mi vorbiţi?

— Până acum n-ai păţit nimic?

— *Ce să* păţesc?

— Nu ţi s-au vârât beţe în roate că ai „mușcat” cam tare în articolele dumitale?

Ce-l întreb eu și ce-mi răspunde el! Surd, mi-am dat seama, nu era…

— Unora nu le prea place critica și uneori…

— Tovarășe Vasile Iosif, eu cunosc această problemă. Am păţit și eu destule. De ce nu-mi răspundeţi la întrebare?

— Care întrebare?

Îi zic:

— Cum adică o să fie mai bine?

Şi tovarășul Vasile Iosif, trimisul Uniunii scriitorilor, având sarcina să mă convingă că va fi mai bine, pentru că mai avea și sarcina să mă numească președintele cenaclului literar, m-a „uns” președinte și a plecat. Și asta era opera lui Aron Vlăsceanu, pentru că acest cenaclu trebuia să funcţioneze pe lângă clubul „Alexandru Sahia”.

I-am dus vestea Zoriţei, m-am sfătuit cu ea și nu ne-am mai cumpărat cartele pentru cantină. I-am ordonat ca din acel moment să se poarte mai respectuos faţă de mine pentru că eram președinte, dar… Dar n-am fost președinte decât vreo două săptămâni. După aceste două săptămâni, am primit la clubul „Alexandru Sahia” o te legramă. Am citit telegrama și am îngheţat. Scria…

Pentru că o păstrez printre actele mele, printre documentele mele la care ţin foarte mult, am să transcriu cu exactitate, textul telegramei. Telegrama, ori adresa ce era, avea numărul 49.331 și scria: „Uniunea scriitorilor din București Bulevardul Ana Ipătescu nr. 15 telefon 13.851 către Nicuţă Tănase: Prin prezenta vă facem cunoscut să aţi fost admis să figuraţi printre candidaţii școlii de literatură și critică

literară de pe lângă Uniunea scriitorilor din R.P.R., școală ce-și va începe activitatea pe data de 25 octombrie 1950. În consecinţă, se va prezentaţi la București la sediul școlii șoseaua Kiseleff numărul 10, pe ziua de 10 octombrie a.c. Vă rugăm să aranjaţi direct cu întreprinderea pentru a fi scos din producţie. Pe tot timpul școlii veţi fi salarizat de școală. Preşedinte, ss. Indescifrabil".

Sfinte Sisoe, tu nu ești tare de urechi. Ai auzit ce-am citit? Știi ce scrie în hârtia asta? Că pârlitul de mine, eu ăsta care am fost legănat în troacă și crescut pe maidanul „Marelui voievod Mihai" eram invitat… De cine? De Uniunea scriitorilor din România, să mă prezint…

Sfinte Sisoe, dacă ești pe-aici prin jur, ori tu, Mitică, fostul meu înger păzitor, dacă sunteţi pe-aici pe-aproape, veniţi să vedeţi cu ochii voștri aceste rânduri! Oare nu visez, oare nu este vreo farsă? Am citit adresa asta de vreo zece mii de ori și nu-mi venea să cred. M-am uitat cu atenţie la ștampilă. La ștampilele poștei. Telegrama, într-adevăr, venea de la București. Mă gândeam că poate o fi o confuzie. Chiar Uniunea scriitorilor să mi se adreseze? Nu știam ce să fac! Să mă bucur sau să mă întristez? auziţi, oameni buni, și vă minunaţi. Eu, ăsta, de pe malul stâng al Dâmboviţei, eu, giulești eanu care până nu demult nu scriam decât semnătura pe statul de salarii, eu, ăsta, care devenisem în schimb tată, eram admis la o școală de literatură și critică literară și trebuia să plec foarte urgent. M-am dus din nou la Zoriţa. Când a văzut telegrama din mâna mea, când m-a văzut cum eram, că eram foarte schimbat pentru bucăţica aia de hârtie care mă chinuia grozav de tare, mi-a luat telegrama și am ieşit împreună din birou, pornind prin Combinat. După ce a citit telegrama, Zoriţa a început să plângă de parcă mi se întâmplase o mare nenorocire. Abia când am văzut-o pe Zoriţa plângând, mi-am dat seama că, de fapt, acea telegramă care mă făcuse să sar în sus de bucurie era în adevăr o mare bucurie pentru mine și pentru Zoriţa un mare necaz. Telegrama nu ne chema la București pe toţi trei. Eram invitat numai eu. Parcă, parcă îmi venea să rup telegrama. După ce s-a liniștit puţin, Zoriţa m-a întrebat:

— Și ai să pleci?

— Tu ce zici?

Nu știam ce să-i spun, ce să-i răspund! Se uitau oamenii la noi, pentru că Zoriţa era „obligată „să plângă din nou. Și cine nu se uită la un om care plânge? De când m-a cunoscut pe mine, Zoriţa a vărsat o cisternă de lacrimi.

Am întrebat-o:

— Tu nu vrei să plec?

— N-aș vrea să pleci de lângă mine.

Ca să nu se mai uite nimeni la noi, am pornit cu Zoriţa spre depozitul de vopsele al lui Hurdu baci, care era mai ascuns și pe lângă care nu era atâta circulaţie. I-am spus:

— Atunci n-am să plec.

Cu și mai multe lacrimi în ochi m-a întrebat:

— Dar tu trebuie să faci școala asta? Spune-mi, Nicuţă, trebuie s-o faci?

Iar n-am știut cum s-o iau. Secretarul, tovarășul Moldovan, îmi spusese de mai

multe ori, chiar și înainte de a mă însura, că până la urmă va trebui să plec la școală.

Și Zoriţei i-am spus nu numai o dată că va trebui să merg la o școală. Dar una este să spui și alta este chiar să pleci. În telegrama pe care o ţinea Zoriţa în mână scria data precisă când trebuia să mă prezint. Deci, sosise ceasul.

— Cred că trebuie, Zoriţa.

Mi-a fost tare greu să-i spun că trebuie. M-a întrebat:

— Și noi ce-o să facem?

Eu unde mă gândeam în timpul ăsta? Unde mă gândeam din momentul în care primisem telegrama și-mi dădusem seama că numai pe mine mă cheamă la Bucureşti?

— O să mă aștepţi. Și eu o să vă scriu.

Cerul nu cade prea ușor pe cineva. Ei bine, când am auzit ce-a putut să mă întrebe Zoriţa, a căzut cerul pe mine și m-a lovit în cap şi-o roată de la carul mare.

Zoriţa m-a întrebat:

— Și-ai să mai vii? Ai să mai vii la noi.

Mai bine îmi dădea cu ceva în cap decât să i întrebarea asta. Și ea se îndoia de sinceritatea *mea*…și ea?! Mov să mă fac la faţă, șopârlă de deal să ajung, dacă n-am văzut negru înaintea ochilor. I-am zis.

— Vrei să te strâng de gât? Te strâng de gât, Zoriţa.

Hurdu baci venise să dea nu știu cărei secţii niște cutii cu vopsele. Știa că suntem căsătoriţi și s-a mirat și el când ne-a văzut acolo, mai ales când a văzut-o pe Zoriţa plângând. Și-a văzut de treburile lui, a intrat în magazie și după ce am rămas din nou singuri, m-a întrebat:

— De ce să mă strângi de gât?

— Iartă-mă! Te iubesc prea mult. N-aș vrea să te pierd. De ce-ai zis așa? De ce? De ce m-ai întrebat dacă am să mai vin?

— Te iubesc, te iubesc mult…

S-a apropiat de mine, s-a lipit de mine.

— Și eu te iubesc mult, dar nu trebuie să-ţi treacă prin cap prostii din astea.

A mai plâns. Și eu, așa de bărbat cum eram, am dat apă la șoareci. Zoriţa m-a întrebat încă o dată, cu toate că mă cunoștea prea bine, dacă nu cumva am s-o uit, dacă n-am să-mi găsesc pe acolo, pe la București, alta.

Răsucea fără milă cuţitul în mine. Oare cum îi puteau trece prin cap asemenea lucruri? Ea, Zoriţa, și el, Dănuţ, erau toată viaţa mea, erau tot ce aveam mai scump pe lume.

Când ne-am dus acasă și au văzut-o pe Zoriţa plânsă, au început să bombăne. Nici eu nu arătam prea bine.

Întâi și-ntâi m-am dus la alimentara și înainte de a așeza masa, am luat sticla cu rachiu alb, am umplut niște pahărele și am ciocnit cu bătrânul. După ce-am tras câte-un gât, i-am dat socrului meu telegrama ce o primisem.

Și-a pus ochelarii, a citit-o și și-a dat seama că voi pleca la o școală. N-am văzut pe faţa lui nici urmă de bucurie, dar nici supărare. A dat paharul peste cap, l-a

umplut din nou și după ce a mestecat puţin ţigara lui, m-a întrebat, uitându-se însă la paharul plin, nu la mine.

— Și ce fel de școalî e asta la care te cheamă? Este o școală serioasă?

Am făcut și eu „praf” lichidul din pahar, sperând că trimit întăriturii inimii, l-am umplut ca să nu stau cu el gol și i-am zis:

— Nici eu nu știu prea bine. În telegramă scrie că e o școală de literatură și critică literară.

Și-a scuipat ţigara morfolită, a vrut să-și aprindă alta, dar pachetul nu era la el. Ca să nu rămână în pagubă, a golit paharul și m-a întrebat:

— Ș-apoi, dragă ginere, or să te facă scriitor?

S-a dus după pachetul cu ţigări, și-a mai umplut păhărelul și discuţia noastră a început să se aprindă.

Atunci am observat eu mai bine că bătrânul era așa cum era, dar era cinstit. A observat și el că celălalt ginere și chiar fiica lui cealaltă umblau pe acolo, pe la serviciul lor, cu lucruri necinstite.

— Dumneata ce părere ai? m-a întrebat el trist și foarte puţin ameţit.

— În legătură cu ce? m-am făcut eu că nu înţeleg întrebarea.

S-a răsucit în scaun și mi-a spus:

— În legătură cu „viaţa” lor.

Ce părere aveam eu? El nu-și dăduse seama până atunci? Am vrut să schimb vorba, dar bătrânul m-a mai întrebat o dată. I-am spus:

— Bătrâne, eu știu de la tatăl meu că fiecare om cum îşi așterne așa doarme și mai știu tot de la el că trebuie să mă întind cât mi-e plapuma.

— Nu e bine! mi-a zis el.

— Ce nu este bine?

— Nu va fi bine!

A dat din cap, a mai băut și s-a dus să se culce. Noi trei, Zoriţa, Dănuţ și eu, am intrat în camera noastră. Ne gândeam la ce va fi mai târziu.

L-am luat pe Dănuţ în braţe, l-am scuturat bărbătește și l-am întrebat:

— Dane, ţie nu-ţi pare rău că pleacă tăticul?

Dan se arunca de gâtul meu și parcă simţea și el ceva.

Până la plecare se trezea noapte de noapte și nu mă lăsa să dorm. Cu toate că nu era bolnav, ţipa întruna. Îl luam în braţe și săream ca un ţap prin casă. Și lui îi plăcea.

Presimţea el ceva? Presimţea că tăticul lui îl va paiasi pentru o bună bucată de vreme? Pe Zoriţa am amenințat-o că dacă mai plânge, plec fără să-mi iau rămas bun de la ea, așa că fără să mai plângă m-a întrebat:

— Și-ai să ne scrii?

— În fiecare zi. În fiecare zi am să-ţi scriu, Zoriţa.

Și ea, Zoriţa, a vârât cuţitul în mine:

— Și n-ai să-ţi găsești alta?

Eram cu Dănuţ în braţe. Am luat-o și pe Zoriţa și i-am strâns pe amândoi cât am putut de tare. I-am spus:

— Te-am găsit pe tine… îl am pe el…

Socrul meu și-a găsit un motiv pentru care să bea.

Cred că el m-a cunoscut mai bine, pentru că nu m-a întrebat dacă am să mă mai întorc la fata lui. Până la plecarea mea, mai mult beat a umblat. Ceilalţi parcă aveau niște feţe mai fericite. Nici nu plecasem bine și începuseră s-o tachineze pe Zoriţa, să bată fel de fel de apropouri în legătură cu plecarea mea. Când o vedeau, o întrebau: „De ce ești necăjită, doamnă? O soţie de scrii tor nu trebuie să fie necăjită”. Zoriţa intra în casă și plângea.

Odată, când soacra mea „jugănea” un purcel, a lăsat cuţitul din mână și mi-a zis:

— Asta ai urmărit, bucureștene, ţi-a mers treaba.

N-am înţeles ce-a vrut să spună, am întrebat-o:

— Adică ce am urmărit?

— Să te facem om și pe urmă să ne părăsești.

Dumneavoastră aţi văzut, sper, la orele de anatomie cum arată un schelet. Așa să ajung cu șase luni înainte de a-mi da obștescul sfârșit, dacă nu-mi venea să urlu ca un lup înfometat când am auzit-o. Cu un calm fals am întrebat-o:

— Cum m-aţi făcut om?

Nu se uita deloc la mine, ci la purcelușul care trebuia băgat la cuptor și mi-a zis:

— Te trimiteau la școală dacă nu erai familist?

Ce pierdeam dacă ziceam ca ea?

— Poate că nu mă trimiteau.

— Vezi că este adevărat? mi-a zis ea cu ochii tot la purcel.

— Ce-i adevărat?

— C-ai urmărit să te adunăm de pe drumuri!

Am făcut o plecăciune și i-am zis:

— Vă mulţumesc, pentru că m-aţi adunat de pe drumuri și am să vă fiu recunoscător până la adânci bătrâneţi.

Când am să ajung la București, am să mă urc pe dealul Mitropoliei și-am să trimit de-acolo, de pe deal, niște rugi spre ceruri și-am să mă rog mult pentru sănătatea dumitale, că m-ai adunat de pe drumuri.

— Dumneata n-ai să ajungi niciodată pe dealul Mitropoliei.

Auzi la ea!

— De ce n-am să ajung pe dealul Mitropoliei?

— Pentru că o să te trăsnească ăl de sus…

Mi-a mai zis vreo două, dacă nu mai multe în gând și deodată m-am trezit cu întrebarea:

— Vor fi și femei acolo la școala aia la care te trimit pe dumneata?

Și a vârât purcelul în cuptor.

I-am spus:

— Cred că vor fi multe și numai una și una. Că pe femei nu le recrutează la școala asta după talent, ci după frumuseţe. Așa am auzit eu din niște surse demne de in credere. Le recrutează de la concursurile de frumuseţe.

Trimit la această școală pe cele care ocupă locurile de la unu până la zece, ori zece și jumătate.

Soacră-mea nu-și dădea bine seama dacă eu vorbesc serios ori glumesc. Cifrele au derutat-o puţin, mai ales acel „zece, ori zece și jumătate”. Mi-a mai zis ceva în gând, s-a mai sfătuit probabil cu Sfântul Anton al ei pe care până la urmă l-a chemat ca să-i dea o mână de ajutor și am auzit-o:

— O să te pedepsească Dumnezeu dac-o să-ţi uiţi nevasta și copilul. O să te trăsnească!

Mă încerca soacra mea, că proastă, zău, nu era.

— Mămico, Dumnezeu nu se mai ocupă cu astfel de probleme, nici de trăsnete, nici de fulgere nu se mai ocupă. I-a încredinţat sarcina asta Sfântului Ilie. Dar, mamă dragă, află că n-o să scapi de mine toată viaţa!

Scumpa mea soacră, nu te îngriji de soarta noastră! Ar fi mai bine dacă te-ai îngriji de soarta purcelușului bă gât, săracul de el, nevinovat, în cuptor.

Și-a dat seama încotro vreau eu să îndrept discuţia și a dat să plece, dar n-am lăsat-o. Am rugat-o să mai stea puţin de vorbă cu mine, că-mi făcea plăcere. Mare plăcere. Voia să plece după lemne la magazie. Am adus eu un braţ de lemne, am băgat și în sobă vreo câteva și în timp ce făceam să ardă mai repede purcelușul din cuptor, i-am mai zis:

— Ai grijă mai bine de soarta celorlalţi.

— Ce vrei să spui cu „celorlalţi1? Do cine? De cine să mă îngrijesc? Cum vorbești?

Și i-am spus preaiubitei mele soacre fără niciun fel de ocoliș ce am avut pe suflet. S-a uitat în jur să vadă dacă nu cumva asistă și Sfântul Anton al ei la discuţii, și a zis:

— La ce te gândești, mă rog frumos? Apăi să-mi spui minteni, ce crezi dumneata că fac „ceilalţi”?

Întindeam rufele pe aceeași frânghie și de aceea m-am simţit obligat să-i atrag atenţia. Deocamdată i-am spus doar atât:

— Eu vă spun s-aveţi grijă.

Numai așa am putut s-o fac să nu mă mai ciocăne la cap ca o ghionoaie. Tot în ziua aia am luat-o pe draga mea cumnată de braţ și am invitat-o la o plimbare prin grădină. Nu trebuie să-mi bat capul prea mult pentru a vă face să înţelegeţi că drăgălașa mea cumnată a rămas cam surprinsă. Ce surprinsă, a căscat niște ochi ca de brotac.

— De ce vrei să te plimbi cu mine prin grădină? m-a întrebat ea neștiind ce să facă, să-mi zâmbească ori să mă plesnească. Avea și obiceiul ăsta.

— Vreau să discut ceva cu tine. Ceva foarte interesant.

A mers cu mine până la pompa de apă pe care o reparasem eu cu o zi în urmă și acolo s-a oprit și m-a întrebat:

— Ce ai de discutat cu mine?

— Două probleme. Două probleme care…

Din curiozitate a acceptat să meargă cu mine în grădină. Afurisitul ăla de câine,

Atila, simţea și el că plec.

Se zbătea în lanţ și a început să urle a pagubă. Nu e bine când începe să urle câinele. Nu e bine nici când îţi cântă cucuveaua pe casă. Cucuveaua nu cântase deocam dată pe casa Moisinilor, dar uriașe câinele. Am ajuns la banca de sub nuc și ne-am așezat. Nu știam cum să încep. M-a întrebat:

— Care sunt cele două probleme?

Am trecut fără prea multă introducere la problema numărul unu:

— Dragă Eta, aud că vreţi să vă cumpăraţi și un Simson cu ataș. Eta, nu întindeţi coarda prea tare!

Înţelesese prea bine ce i-am spus, dar făcând pe supărata m-a întrebat:

— Ce vrei să spui cu asta?

— Tu știi mai bine ce vreau să spun. Astâmpăraţi-vă până nu va fi prea târziu. Asta a fost prima problemă.

Să trecem la a doua. Eta, te rog eu din suflet s-o lași pe Zoriţa în pace. Să n-o mai ironizezi atât. Nu te mai amesteca în viaţa ei. Îţi mulţumesc mult că m-ai ascultat.

Și, spre surprinderea ei, care rămăsese mută, am sărutat-o pe obraz și am condus-o până la locul de unde o luasem, tot de braţ. Am simţit cu satisfacţie că vorbele mele o cam puseseră pe gânduri. Și asta era bine.

*

* *

A fost foarte tristă despărţirea. Zoriţa plângea, Dănuţ nu știu de ce, dar plângea și el în braţele bunicii care a venit și ea să se convingă că în adevăr plec. Am sosit cu mai bine de o jumătate de oră în gară. Ca să-mi mai treacă din durere, l-am luat pe socrul meu la bufetul gării și am tras câte o cinzeacă de secărică, așa din fugă. L-am rugat:

— Tăticule, să aveţi grijă de Zoriţa și de Dănuţ!

— Apăi, eu așa bătrân cum sunt, minteni bag brișca în tine, dacă-ţi mai umblă gura așa fără rost…

S-a supărat socru-meu și de supărare, de foarte mare supărare produsă de mine s-a dus și a mai umplut cele două cinzeci, a venit cu ele la bar și mi-a mai zis odată:

— Apăi, cum vorbești tu, copile? Cum să nu avem grijă? Îs copiii noștri. Și tu ești copilul nost' acum…..

M-a pupat bătrânul și mi-a spus să nu am grijă. Am luat-o pe soacra mea de după umeri și am sărutat-o.

— No, ce-i cu dumneata, ai bolunzit?

Pentru că la acea vreme eram foarte darnic, am mai pupat-o pe soacră-mea o dată pe obraz și cu lacrimi în ochi am rugat-o:

— Mămico, te rog să n-o superi pe Zoriţa cât lipsesc eu. Să-l iubiţi pe Dănuţ al nostru! Vă rog mult! Și, roagă-te Sfântului Anton al dumitale să mă ajute și pe mine, că eu tot n-am înger păzitor.

L-am luat pe Dănuţ din braţele soacră-mi și l-am strâns așa de tare, încât a

început să plângă. Nu l-am lăsat până nu mi l-a luat Zoriţa. Și Dănuţ, ajuns în braţele maică-sii, a început să întindă pe obraji, cu mânuţele lui, lacrimile. Am auzit-o pe bătrână:

— Apăi, cum să te-ajute dacă nu ești credincios. La ce să te ajute Sfântul Anton?

Ca s-o mai necăjesc puţin, i-am zis:

— Să mă ajute să urc valiza în tren să nu mi-o fure cineva.

— Du-te-n sărăcie!

— Cum să mă duc în sărăcie, dacă mi-am scos bilet până la București Nord?

Zoriţa s-a supărat pe mine că dau pace soacrei mele. Am rugat-o să mă ierte. Am mai sărutat-o încă odată pe bătrână, l-am luat pe Dănuţ în braţe împreună cu Zoriţa și ne-am plimbat de-a lungul peronului. Valiza era urcată în vagon. Până a ieșit împiegatul de mișcare cu foaia, până a ajuns la mecanicul locomotivei, am plâns toţi trei. Dan, Zoriţa și eu. Plângeam eu și dacă nu aș fi băut cu socrul meu cele două deţuri de secărică, dar așa am plâns și mai tare și i-am spus Zoriţei:

— Am să-ţi scriu în fiecare zi.

— Şi eu am să-ţi scriu. Şi-o să-ţi scrie și Dănuţ.

Când mecanicul a dat semnalul de plecare, eu tot îi mai sărutam pe ai mei. O să râdeţi, dar aflaţi că și pe soacră-mea am mai sărutat-o o dată. Și-a șters ea obrazul sărutat, dar asta nu mai contează. Trenul plecase, și-l mai sărutam pe Dănuţ, o mai sărutam pe Zoriţa. Am fugit după tren. M-am agăţat de ultimul vagon, am stat pe scară și m-am uitat după ei, până ce trenul a cotit încolo spre Simeria. Din când în când, îmi ștergeam ochii. Am mai stat acolo pe platforma ultimului vagon și după ce nu s-a mai văzut gara veche a Hunedoarei.

— „Ce-i cu tine, Nicuţă, de ce plângi? Unde te duci”?

— „Parcă tu nu știi? La o școală de literatură și critică literară a Uniunii scriitorilor din București”.

— „Și ce-ai să faci tu acolo?”

— „Și ce-am să fac eu acolo?”

La Simeria, când am schimbat trenul, până a venit acceleratul de București, am mai dat o raită pe la bufetul gării și-am mai tras o tărie, ca să nu mai oftez. Credeţi că n-am mai oftat, ori că n-am mai stat de vorbă cu mine? A venit trenul de la Curtici și m-am urcat în compartimentul meu. Nu era aglomeraţie. În compartimentul în care aveam locul mai era o singură persoană. L-am salutat și după ce a plecat trenul din Simeria, tovarășul meu de drum a scos dintr-o valiză cu niște etichete de hoteluri o sticlă de whisky. Mi-a dat sticla și m-a rugat să beau.

— Ce cauţi la București? m-a întrebat el.

— Mi-am lăsat nevasta și copilul și… și naiba știe ce-o să fie de-acum încolo cu viaţa mea.

„Ce-i cu mine? m-am întrebat eu. Ce mă plâng ca o babă?” Am mai tras o gură de whisky. Omul m-a întrebat:

— Unde ţi-ai lăsat nevasta și copilul?

— La Hunedoara.

A observat că nu vreau să mai discut despre nevastă și copil. Deștept. Așa că

m-a întrebat altceva:

— Ești siderurgist?

— Cam așa ceva, siderurgist e prea mult spus, dar… sunt lăcătuș și-am mai lucrat și altceva… M-au trimis la o școală la București.

— Ei, asta e bine. Dar de ce ești așa trist?

În loc să-i spun că sunt trist pentru că am pantofi noi și mă strâng, iar am adus vorba de ce mă durea:

— Mi-am lăsat la Hunedoara nevasta și copilul.

— Și trebuie să fii trist pentru asta?

Auzi la ăsta. Îmi venea să mă ridic de pe locul meu și să-l strâng de gât. Să-i dau câteva palme. Dar îi eram dator, îmi dăduse de băut whisky. L-am întrebat, scrâșnind:

— Cum să nu fiu necăjit? Ușor este să-ţi părăsești nevasta și copilul?

Ascultaţi, vă rog din suflet, ce a urmat. Ce replică mi-a dat tovarășul meu de drum. Colegul meu de.com partiment. Vă rog fiţi atenţii

— Eu mi-am omorât până acum două neveste și am schilodit trei. Acum am venit în ţară, vin din străinătate, să mă însor din nou.

Și ciudatul călător mi-a dat din nou sticla. Băutura mă ameţise, dar nu puteam să-l refuz. După ce-a băut, el mi-a zis, deși nu i-am pus nicio întrebare în legătură cu cele două neveste omorâte și cu alte trei schilodite:

— Și mie-mi vine de multe ori să plâng, dar nu pot.

Oamenii care n-au plâns niciodată și care nici măcar nu știu ce-i aia plâns nu-s oameni. L-am întrebat puţin trezit de cele ce-mi spusese:

— De ce? De ce nu mai poţi să plângi? Ce fel de om ești?

— M-am învăţat cu nenorocirile.

O fi gropar la vreun cimitir mai „gras” ori cioclu.

Groparii și cioclii, m-am gândit eu, ei nu mai știu să plângă. Sunt „tociţi”. L-am întrebat:

— Cu ce vă ocupaţi?

— Acrobat. Cele două neveste care mi-au murit și cele pe care le-am schilodit mi-au scăpat din dinţi. N-ai fost la circ, nu m-ai văzut niciodată? Sunt zburător.

Îmi părea rău că nu-l văzusem niciodată. Nu mai fusesem la circ de când trăia mama. Ea m-a dus o dată sau de două ori la un circ de la moși, la Obor. Atunci am văzut acrobaţi. Femeia-șarpe, zidul morţii și oameni înghiţind săbii și foc. Am fost cu mama numai de vreo două ori și nu m-am mai dus, pentru că mi-era teamă să nu mă rătăcesc de ea. Se rătăcise pe vremea aia băiatul lui Pirșiu din cartierul nostru și l-au adus acasă după vreo săptămână. Deci, de atunci, când îmi spunea răposata mea mamă să mergem la moși, eu îi spuneam *nu,* ca să nu mă rătăcesc. Mergeam mai bine la sora mamei de pe Dobroteasa.

— Tovarășe acrobat, te rog să mă ierţi, dar nu te-am văzut niciodată. N-am mai fost la circ de când eram copil… Dar whisky-ul dumitale este tare bun.

— Dacă e bun, să mai bem.

Tovarășul meu de drum nu s-a supărat că nu l-am văzut la circ. Mi-ar fi plăcut

să-i pot spune: „Te-am văzut, omule, și-ai fost formidabil”. Mi-a mai dat sticla și-am mai băut. Sticla s-a golit și tovarășul meu de drum a scos dintr-o valiză de piele o altă sticlă de altă formă și cu altfel de etichetă. Mi-a spus că ăsta e și mai bun.

L-am gustat și pe ăsta… Mi-a povestit cum și-a omorât fiecare nevastă și cum le-a schilodit pe celelalte. Uneori aveam impresia că-și bate joc de mine. Că-mi vinde gogoşi. Din cauza asta îmi venea ba să-l ridic în slăvi, ba să-l dau dracului cu acrobaţia lui cu tot. Dar a scos un teanc de fotografii și tăieturi din ziare. A scos dintr-o valijoară și niște afișe în limbi străine, în care numele lui era scris cu litere mari. Avea și poze, deci nu mă min ţea. Când mi-am dat seama că nu minte, i-am zis în gând:

„Să te duci, domnule, dracului, care va să zică dumneata vii iar în ţară să-ţi alegi o femeie pe care s-o omori ori s-o schilodești”. Mi s-a făcut scârbă de el. M-am ridicat și am stins lumina. M-am lungit pe banchetă, mi-am pus valiza sub cap și i-am spus acrobatului:

— Dacă mai dau cu ochii de dumneata când mă trezesc, te arunc pe fereastră. Mulţumesc pentru băutură!

Și atunci, exact în momentul când l-am amenințat că-l arunc pe fereastră dacă mai dau cu ochii de el când mă trezesc, s-a întâmplat nu știu ce… Din plasa de bagaje mi-a căzut ceva în cap și… Și sufletul meu s-a desprins de trup. Sufletul meu a călătorit pe același itinerar pe care a mai călătorit atunci când am fost botezat în apa fiartă. Am ajuns din nou în sala de triere a sufletelor. Sala asta se mai modernizase și ea între timp. Avea aer condiţionat. Apăruseră fântâni arteziene și ţâșnitori. Am băut apă, că mă ardea… Şi s-a întâmplat ceva ciudat. M-am trezit luat de ureche:

— Ce-i cu tine aici și unde este Mitica.

Dau o masă la restaurantul “Bucur” dacă ghiciţi cine m-a prins de urechi și mi-a pus aceste două întrebări. Cel de sus mi le-a pus și a și strigat din nou la mine:

— Unde e Mitică?

— Care Mitică?

— Îngerul tău păzitor.

— Păi, mai știu eu ceva de el de-atunci? M-a părăsit, cred.

A fluierat într-un anumit fel… I-a venit adjunctul.

Tot ăla era, nu și-l schimbase. L-a întrebat:

— Ce se întâmplă cu Mitică al dumitale? Cum de-a ajuns omul lui din nou aici?

— Să mă interesez! a zis adjunctul și a dispărut.

Atotputernicul m-a întrebat:

— Cum s-a întâmplat?

Am făcut pe prostul:

— Cum s-a întâmplat ce?

Atotputernicul m-a prins de un perciune.

— Cu mine să nu faci pe șmecherul! Cum ai ajuns aici?

Și am început să-i povestesc foarte cinstit:

— Eram în acceleratul 202 și…

— Ce căutai în acel accelerat?

— Mă duceam la București și în compartiment cu…

— Ce căutai la București?

— Păi, am fost trimis la o școală de literatură și critică literară. Am vrut să mă culc pe banchetă și…

— Și?

Din plasa de bagaje mi-a căzut în cap un obiect contondent și am ajuns aici.

În acest timp, a sosit adjunctul, care îl împingea ca la tăiere pe Mitică, îngerul meu păzitor. Trecuse atâta amar de vreme și mi-a făcut plăcere când l-am văzut. A fost luat în primire:

— Cum s-a întâmplat? a fost el întrebat.

Mitică, cu privirile în pământ, a zis:

— Puteţi să faceţi cu mine ce vreţi. Cu ăsta nu mă mai duc pe pământ. E al naibii de rău… Poftim!

Și Mitică i-a întins celui de sus cererea de transfer.

— Mă duc oriunde, dar cu ăsta pe pământ nici în ruptul capului nu merg.

— Ce i-ai făcut? m-a întrebat adjunctul care avea niște priviri frumoase.

Ce-i făcusem eu? Nu-i făcusem nimic.

— Prealuminăţia ta, eu de atunci, de când cu botezul, n-am mai stat de vorbă cu el. Nu l-am mai văzut…

M-am descurcat cum am putut. Cred că a hoinărit prin altă parte, că de mine nu s-a ocupat. Nu mi-a dat nicio mână de ajutor și chiar că aveam nevoie!

Atotputernicul i-a semnat imediat transferul și l-a întrebat pe adjunct:

— Vreau să-l trimit înapoi pe pământ, să văd ce „brânză” face ca scriitor. Ce înger păzitor îi dăm?

— Nu am nevoie de niciun fel de înger păzitor. Dacă vreţi să mă trimiteţi pe pământ, mă duc, dar singur. Fără îngeri păzitori…

— Hai să încercăm și formula asta, a zis cel de sus.

Trimite-l jos. Apoi repede: Să nu-l mai văd.

Și m-am trezit în același vagon, în același compartiment. Când am deschis ochii, am văzut în jurul meu mulţi oameni. Un doctor care se afla în tren pansase locul unde eram lovit și s-au bucurat toţi că nu am murit. Trenul aștepta la un semnal și acrobatul dispăruse. Aveam cerul gurii uscat de sete și mă încerca o durere de cap. Curioșii au dispărut dacă au văzut că nu e rost de colivă. Am sărit de pe banchetă, mi-am întins oasele și m-am dus să caut apă. Zece ani din viaţă aș fi fost în stare să dau pentru un pahar cu apă. Am băut de la rezervorul care alimentează robinetul din care de obicei curge numai apă pentru spălat pe mâini.

Acum câteva zile, am umblat printre hârtiile mele și am dat peste poza acrobatului alături de una din nevestele sale pe care a scăpat-o din dinţi într-un circ finlandez. Această poză am găsit-o în dimineaţa aceea când m-am trezit bandajat la cap și după ce se risipiseră curioșii și mi-am întins oasele. Căzuse sub banchetă. Am scris pe ea, 17 octombrie 1950” și am păstrat-o. Am păstrat-o, pentru că pe acrobat nu l-am mai găsit în tren și nici în Gara de Nord n-am mai dat peste el. O

fi coborât în altă staţie, nu știu. L-am căutat prin circurile noastre din ţară și prin cele din străinătate, dar nu l-am găsit. Îmi pare rău și acum și de câte ori sunt în preajma unui circ îmi aduc aminte de el. Uneori, îmi vine să cred că „acrobatul" a fost Mitică. Întâmplarea mi-a prins bine, pentru că la școală, după un examen sumar în care comisia a vrut să vadă cu cine are de-a face, ne-a băgat într-o sală și ne-a dat să facem o lucrare scrisă. Să punem pe hârtie o întâmplare oarecare. Am stat eu cam multe minute în banca aia în care nimerisem, fără să scriu nimic. Lovitura primită la cap mă durea, nu glumă. Ieșise sângele prin bandaj. După câte îmi spusese ultimul doctor, doctorul Virgil Manda, de la Uniunea scriitorilor, nu era nimic grav. Îmi dăduse permisiunea să intru în examen. Îmi treceau prin cap atâtea întâmplări, atâtea situaţii, dar când mă apropiam de una din ele și încercam să scriu, tocul pornea greu, sau nu pornea deloc. Parcă era bont, parcă nu mai avea peniţă. Mi-a trecut prin capul meu ușor rănit, să scriu pe una din coalele de hârtie: „Nu este de mine chestia asta. Vă salut! 41 și să plec. Dar n-am plecat.

M-am apucat de scris. Am început să scriu despre acele ratul 202 și despre acrobatul care mă îmbătase cu whisky-ul lui făcându-mă să dau o raită pe lumea cealaltă, unde am avut cea de a doua dispută cu cel de sus. Aflaţi că nici astăzi nu știu de ce m-am oprit la povestea acrobatului. Doar aveam de povestit, cum zic, zeci de întâmplări din munca mea de recepţioner, ori de ce să nu fi povestit, mă rog frumos, să fi descris o zi de muncă a unui bucureștean la secţia *construcţii metalice* din Combinatul siderurgic Hunedoara. Să fi descris o pauză de prânz. Să fi arătat cum desfac ardelenii straiţa cu merinde și cum fac zâmbre și se hrănesc cu fum de ţigară bucureştenii. Povestea acrobatului îmi era probabil mai vie în minte și poate că mă și supărase felul lui de a fi. Ori era mâna fostului meu înger păzitor, ori naiba să știe ce a fost cu mine. Așa că am scos poza găsită sub banchetă, am rezemat-o de pachetul de ţigări și am scris: „Cum am scăpat din dinţi mai multe femei". Comisia a trecut cu bunăvoinţă peste caligrafia și mai ales peste ortografia mea care lăsau mult de dorit. Se înţelege că a făcut-o cu bunăvoinţă, pentru că sub semnătura mea scria: „Profesia de bază: lăcătuș la Combinatul siderurgic Hunedoara". Nu l-am mai avut lângă mine pe Aron Vlăsceanu, să-mi bată la mașină lucrarea și mai ales să pună niște virgule acolo unde trebuia.

În timp ce așteptam rezultatul lucrărilor scrise, noi, viitorii studenţi ai școlii de literatură, ne plimbam agitaţi prin hol. Rana provocată de obiectul contondent care îmi căzuse în cap mă durea. Nu știu de ce după ce am terminat de scris, a început să mă doară mai tare. Auzeam:

— Tu ce-ai scris? Despre ce? m-a întrebat o fată cu cozi despre care am aflat că era educatoare la un cămin de copii găsiţi și care în timpul ei liber scria poezii.

— Despre înmormântarea unuia care a fost împușcat în inimă, în Piaţa Palatului. Dar tu?

— Despre o ţesătoare fruntașă care s-a despărţit de bărbatul ei care făcea comerţ clandestin cu făină și ulei în timpul războiului și chiar și după război…

A început să-mi fluiere mintea și nu din cauza rănii de la cap. Am trecut în alt grup și am ascultat și aici. Un tânăr venit îmbrăcat chiar cu o salopetă, dar nouă, a

zis:

— Eu am scris un poem despre electrificarea ţării. „Negativ și pozitiv și curent alternativ” Tu?

— Mi-am scris o parte din autobiografie.

Aveam îndoieli despre ceea ce scrisesem în momentul când ni s-au ridicat lucrările, dar după ce am auzit ce au scris alţii, m-am speriat de-a binelea. Să scrii despre un acrobat? Mă uitam mai tot timpul spre ușă să văd dacă nu apar niște zdrahoni îmbrăcaţi în alb, să mă ducă să mă interneze la Mărcuţa. M-am întrebat de câteva ori dacă nu ar fi cazul să o iau din loc fără să bage nimeni de seamă.

Mi-aduc aminte că înainte de-a începe cursurile, scăpaseră deci, fusesem admis, am fost chemat la directorul școlii și acesta m-a întrebat:

— Dumneata ai venit de la combinatul siderurgic Hunedoara? Ce-ai făcut acolo. Ce-ai lucrat?

O cam băgasem pe mânecă. „De ce naiba, dintre toţi, m-au chemat tocmai pe mine? Nu le-or fi plăcut ochii Mei? De ce se interesau ce-am lucrat la Hunedoara?”

M-am așezat mai bine în fotoliul în care mă invitase să iau loc și în care ar fi încăput ușor vreo patru ca mine și i-am spus:

— Meseria mea de bază este lăcătușeria, dar în ultima vreme am lucrat la *recepţie.*

Și directorul, care avea lucrarea mea în faţă, m-a întrebat:

— Ce legătură ai avut cu circul?

Mi-am dat seama încotro bate și m-am mai liniștit.

— N-am avut nicio legătură. Vă referiţi la lucrarea mea?

Mi-a zis cu ochii tot în lucrarea mea:

— Da! Mi s-a părut curios ca un lăcătuș de la un Combinat siderurgic să scrie despre lumea circului. De unde cunoști povestea acelui acrobat?

Am călătorit cu el, când am venit spre București, în același compartiment și mi-a povestit. Nu mi s-a spus că trebuie să scriu ceva de la locul de muncă. N-am fost admis?

— Ai fost. Ai ceva talent. Te-am întrebat numai așa, din curiozitate.

S-a mai uitat adânc în ochii mei și mi-a dat să înţeleg că „întrevederea” a luat sfârșit. L-am salutat respectuos pe directorul școlii de literatură și critică literară și…

De același autor:
M-AM FĂCUT BĂIAT MARE
MUZICUŢA CU SCHIMBĂTOR
DERBEDEII

ACŢIUNEA P.1500
ASTĂZI E ZIUA MEA
AM FUGIT DE ACASĂ
CE OAMENI, DOMNULE!
PLEC LA FACULTATE
FĂRĂ MINUNI, DOAMNE
CRUCE DE OCAZIE
EU ȘI ÎNGERUL MEU PĂZITOR MITICA
SUS MÂINILE, DOMNULE SCRIITOR
GHIDUL SUPERSTIŢIOSULUI
DESTĂINUIREA MARILOR SECRETE
CARTE DE EXPLICARE A VISELOR
RĂPIREA UCENICULUI NEVRĂJITOR

M-am făcut
băiat mare!